

BILTEN

HRVATSKA NARODNA BANKA

194

Godina XIX • srpanj 2013.

HNB

BILTEN 194

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 01/4564-555
Telefon: 01/4565-006
Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).
Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 500 primjeraka

ISSN 1331-6036 (tisak)

ISSN 1334-0042 (online)

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN 194

Zagreb, srpanj 2013.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Površina (km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (mil.)	4,440	4,439	4,442	4,440	4,436	4,434	4,429	4,418	4,280	4,267
BDP (mil. HRK, tekuće cijene) ^a	228.932	247.428	266.652	291.044	318.308	343.412	328.672	323.807	330.171	330.232
BDP (mil. EUR, tekuće cijene)	30.265	33.009	36.034	39.745	43.390	47.543	44.781	44.441	44.412	43.929
BDP po stanovniku (EUR)	6.816	7.436	8.112	8.951	9.781	10.722	10.111	10.060	10.377	10.295
BDP, realna godišnja stopa rasta (%)	5,4	4,1	4,3	4,9	5,1	2,1	-6,9	-2,3	0,0	-2,0
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	1,8	2,1	3,3	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3	3,4
Tekući račun platne bilance (mil. EUR)	-1.821	-1.361	-1.899	-2.644	-3.151	-4.255	-2.283*	-461,8*	-387,3*	-25,7*
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-6,0	-4,1	-5,3	-6,7	-7,3	-8,9	-5,1*	-1,0*	-0,9*	-0,1*
Izvoz robe i usluga (% BDP-a)	43,4	43,1	42,4	42,7	42,1	41,7	36,4*	39,9*	42,3*	43,5*
Uvoz robe i usluga (% BDP-a)	50,0	48,9	48,3	49,2	49,3	49,7	39,8*	39,8*	42,2*	42,7*
Inozemni dug (mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	19.884	22.933	25.990	29.725	33.721	40.590	45.244	46.502*	45.876*	44.836*
Inozemni dug (% BDP-a)	65,7	69,5	72,1	74,8	77,7	85,4	101,0	104,6*	103,3*	102,1*
Inozemni dug (% izvoza robe i usluga)	151,4	161,1	170,2	175,3	184,6	204,6	277,3	262,5*	244,4*	234,4*
Otplaćeni inozemni dug (% izvoza robe i usluga) ^{c, d}	21,3	22,5	25,0	37,3	35,1	29,7	46,8	41,9	37,0	38,8
Bruto međunarodne pričuve (mil. EUR, na kraju razdoblja)	6.554	6.436	7.438	8.725	9.307	9.121	10.376	10.660	11.195	11.236
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	5,2	4,8	5,1	5,4	5,2	4,6	7,0	7,2	7,2	7,2
Nacionalna valuta: kuna (HRK)										
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451	7,3251	7,3244	7,3062	7,3852	7,5304	7,5456
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784	4,9855	5,1555	5,0893	5,5683	5,8199	5,7268
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228	7,3360	7,2232	7,3396	7,2862	7,4342	7,5173
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392	5,3660	4,9344	5,2804	5,5000	5,3435	5,8509
Ukupni fiskalni saldo konsolidirane opće države (% BDP-a) ^e	-5,4	-4,2	-3,5	-3,4	-3,0	-2,1	-4,6	-5,4	-5,5	-4,0
Javni dug (% BDP-a) ^f	35,4	37,6	38,2	35,4	32,9	29,3	35,8	42,6	47,2	53,7
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	14,3	13,8	12,7	11,2	9,6	8,4	9,1	11,8	13,5	15,8
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	43,1	43,5	43,3	43,6	44,2	44,5	43,3	41,1	39,5	38,1

^a Podaci o BDP-u za 2011. i 2012. privremeni su.

^b Stopa inflacije mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c U sklopu obveza preuzetih u pretprijetnom pregovoru s Europskom komisijom na početku 2008. stupile su na snagu promjene u pravnoj regulativi vezane uz praćenje inozemnog zaduživanja. Stanje inozemnog duga na kraju 2007. prikazano je prema starom sustavu izvještavanja. Da bi se omogućila godišnja usporedba, stanje inozemnog duga na kraju 2007. izračunato je i na osnovi novog sustava izvještavanja, koji pokazuje da bi stanje duga bilo veće za 365 mil. EUR te bi iznosilo 34.086 mil. EUR. Od početka 2009. u primjeni je novi, unaprijeđeni sustav obrade podataka, pri čemu je, radi usporedivosti, izračunato i stanje duga na kraju 2008., koje bi prema tom sustavu bilo veće za 366 mil. EUR te bi iznosilo 40.956 mil. EUR.

^d Otplat inozemnog duga uključuju otplat glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita (isključujući obveze prema vlasnički povezanim poduzećima) te ukupne otplat kamata, bez otplat kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni fiskalni saldo (GFS 2001) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranome obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001., pri čemu je HAC isključen od 2008. U izračun salda uključene su godišnje isplate povrata duga umirovljenicima (opširnije objašnjenje metodologije izračuna salda vidi u Biltenu HNB-a, br. 165, u Okviru 4.). Izračun za 2012. zasniva se na preliminarnim podacima MF-a.

^f Javni dug je dug opće države. Od 2008. dug HAC-a isključen je iz duga opće države.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Informacija o gospodarskim kretanjima i prognozama

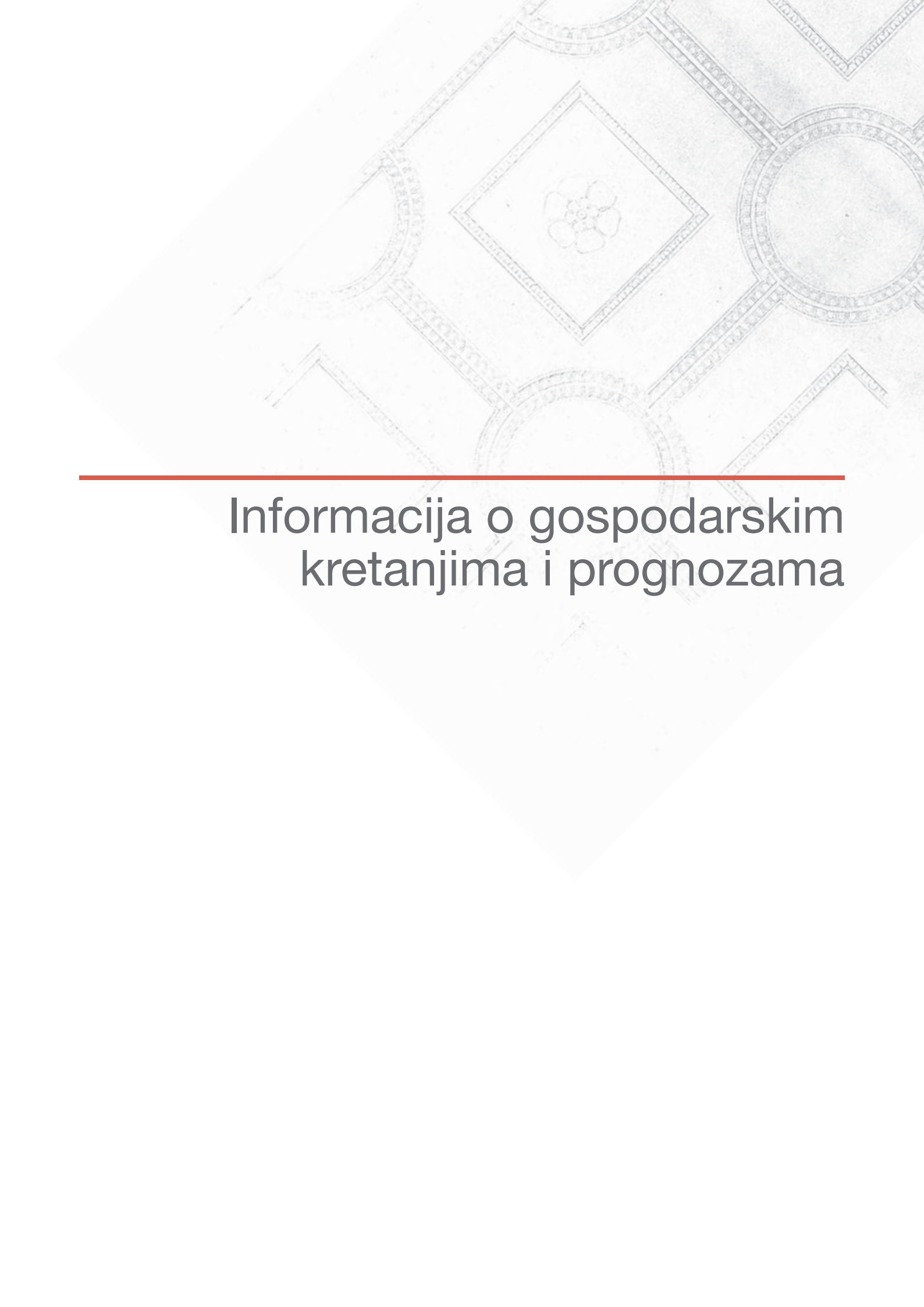
1. Sažetak	3
2. Kretanja u globalnom okružju	5
Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri	6
Tečajevi i cjenovna kretanja	7
Kretanja kamatnih stopa	8
3. Agregatna potražnja i ponuda	9
Agregatna potražnja	9
Agregatna ponuda	11
4. Tržište rada	12
Okvir 1. Analiza pokazatelja fleksibilnosti tržišta rada u Hrvatskoj	13
5. Inflacija	16
6. Vanjska trgovina i konkurentnost	18
Okvir 2. Konkurentnost Hrvatske u turizmu	20
7. Uvjeti financiranja i tokovi kapitala	23
Uvjeti financiranja	23
Tokovi kapitala između Hrvatske i inozemstva	25
Okvir 3. Rezultati Ankete o kreditnoj aktivnosti banaka	26
8. Monetarna politika	28
9. Javne financije	30
Prihodi, rashodi i transakcije u nefinancijskoj imovini konsolidirane opće države	30
Manjak i dug konsolidirane opće države	31
10. Odstupanja od prethodne projekcije	32
11. Dodatak 1.	34
12. Dodatak 2. Učinci promjena statističkog tretmana i metodologije na platnu bilancu te stanja bruto inozemnog duga i međunarodnih ulaganja	35

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama	39
Tablica 1. Usporedni prikaz dviju sektorizacija	39
Tablica 2. Sektorizacija financijskih institucija do studenoga 2010.	39
Tablica 3. Sektorizacija financijskih institucija od prosinca 2010.	39
A. Monetarni i kreditni agregati	41
Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati	41
B. Monetarne institucije	42
Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija	42
Tablica B2: Broj kreditnih institucija obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive	43
C. Hrvatska narodna banka	44
Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke	44
D. Kreditne institucije	46
Tablica D1: Konsolidirana bilanca kreditnih institucija	46

Tablica D2: Inozemna aktiva kreditnih institucija	47
Tablica D3: Potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti	48
Tablica D3a: Kunska potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti	48
Tablica D4: Potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora	49
Tablica D4a: Kunska potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora	49
Tablica D5: Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima	50
Tablica D5a: Distribucija kunskih kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima	51
Tablica D5b: Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima i prema izvorom dospjeću	52
Tablica D5c: Distribucija kredita kreditnih institucija stanovništvu prema namjeni i valutnoj strukturi	53
Tablica D5d: Distribucija kredita kreditnih institucija za obrtna sredstva i kredita za investicije nefinancijskim trgovačkim društvima prema valutnoj strukturi	54
Tablica D6: Depozitni novac kod kreditnih institucija	54
Tablica D7: Kunski depoziti kod kreditnih institucija	55
Tablica D8: Devizni depoziti kod kreditnih institucija	56
Tablica D8a: Valutna struktura oročenih depozita stanovništva i nefinancijskih trgovačkih društava	56
Tablica D8b: Ročna struktura oročenih depozita po sektorima	57
Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca	58
Tablica D10: Inozemna pasiva kreditnih institucija	59
Tablica D11: Depoziti središnje države i fondova socijalne sigurnosti kod kreditnih institucija	60
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod kreditnih institucija	60
F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost	61
Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	61
Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	62
Tablica F3: Obvezne pričuve banaka	63
Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka	64
G. Financijska tržišta	65
Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule	65
Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima	66
Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule	67
Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	68
Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	69
Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja	70
H. Gospodarski odnosi s inozemstvom	71
Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica	71
Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge	72
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi	73
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja	74
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja	75
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica	77
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka	78

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost	79	I. Državne financije – izabrani podaci	94
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke	81	Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti	94
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja	82	Tablica I2: Operacije državnog proračuna	95
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune	83	Tablica I3: Dug središnje države	96
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima	84	J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci	97
Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	86	Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	97
Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima	87	Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena	98
Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora	89	Tablica J3: Hedonistički indeks cijena nekretnina	99
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica	91	Tablica J4: Prosječne mjesečne neto plaće	99
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja	92	Tablica J5: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača	100
Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja	92	Popis banaka i štedionica	101
Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja	93	Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke	102
		Kratice i znakovi	103

Informacija o gospodarskim kretanjima i prognozama

1. Sažetak

U 2013. godini očekuje se realni pad BDP-a od 1%. Pritom bi već sredinom 2013. mogli biti vidljivi blagi znaci oporavka.

Za 2014. predviđa se postupan oporavak pod utjecajem rasta investicija i izvoza, pa bi godišnji rast BDP-a mogao dosegnuti 0,7%, s tim da prevladavaju negativni rizici.

Tijekom 2013. nezaposlenost bi se mogla i dalje povećavati, a realne plaće padati.

Stopa inflacije potrošačkih cijena bit će zamjetljivo niža nego u prethodnoj godini, u prvom redu zato što će prestati djelovati učinci administrativnih odluka o promjenama cijena donesenih u 2012.

Višegodišnje razdoblje poboljšavanja salda tekućeg računa moglo bi se nastaviti i u 2013., kada se očekuje višak od 1,3% ocijenjenog BDP-a. S gospodarskim bi oporavkom u 2014. ponovno moglo uslijediti pogoršanje salda tekućeg računa. Takva bi kretanja trebao pratiti nešto veći priljev kapitala iz inozemstva, uglavnom s osnove zaduživanja opće države. Spori oporavak financiranja mogao bi se nastaviti. Troškovi financiranja još su razmjerno visoki iako su se uvjeti financiranja na kraju 2012. i početku 2013. znatno poboljšali. U istom razdoblju ostvaren je blagi rast ukupnog financiranja poduzeća, koje je stagniralo u većem dijelu 2012. godine, dok se kod stanovništva nastavila stagnacija.

Monetarnom politikom i nadalje će se održavati relativna stabilnost tečaja kune, ali i visoka kunska likvidnost bankovnog sustava.

U 2013. očekuje se povećanje proračunskog manjka zbog stagnacije prihoda i povećanja rashoda i državnih investicija. Iduće godine trebala bi obilježiti fiskalna konsolidacija jer će se na Hrvatsku primjenjivati pravila Pakta o stabilnosti i rastu EU-a.

Realni BDP u 2013. bi se godini prema sadašnjim očekivanjima mogao smanjiti za oko 1,0%. Pritom se očekuju pad osobne potrošnje i potrošnje države te vrlo slab rast izvoza i investicija. Prognoza rasta BDP-a zamjetljivo je smanjena u odnosu na projekciju objavljenu krajem 2012. godine u prvom redu zbog većeg prognoziранog pada osobne potrošnje. No, smanjene su i prognozirane stope rasta izvoza i investicija.

U 2014. očekuje se godišnji rast gospodarske aktivnosti od 0,7%, određen prije svega rastom izvoza i investicija, a nastaviti će se kontrakcija osobne potrošnje i potrošnje države. Pritom se pretpostavlja da će za Hrvatsku biti pokrenuta procedura pri prekomjernom manjku u sklopu Pakta o stabilnosti i rastu EU-a, što će zahtijevati relativno snažnu fiskalnu konsolidaciju u 2014. i sljedećim godinama. Intenzitet oporavka ovisit će o realizaciji investicijskih projekata, uvoznog potražnji glavnih vanjskotrgovinskih partnera i o načinu provođenja fiskalne prilagodbe.

S obzirom na nastavak slabljenja gospodarske aktivnosti u 2013. očekuje se daljnji pad broja zaposlenih i rast broja nezaposlenih osoba. Međunarodno usporediva, anketna stopa nezaposlenosti mogla bi dosegnuti 16,7%, a od 2014. mogla bi se stabilizirati te u idućim godinama postupno početi smanjivati, u skladu s očekivanim gospodarskim oporavkom. Pad nezaposlenosti mogao bi biti i izraženiji ako se intenzivira zapošljavanje u inozemstvu. Realne plaće mogle bi padati ne samo u 2013. nego i u 2014. godini.

Inflacija potrošačkih cijena usporava se četvrti mjesec zaredom te se godišnja stopa u svibnju 2013. spustila na 1,6% (za 3,6 postotnih bodova manje u usporedbi sa siječnjem). U uvjetima odsutnosti domaćih inflatornih pritisaka s potražnje i troškovne strane, stabilnog tečaja kune prema euru i daljnjeg slabljenja uvoznih inflatornih pritisaka u nastavku 2013. očekuje se niska i relativno stabilna inflacija potrošačkih cijena. Ocijenjeno je da će se prosječna godišnja stopa inflacije usporiti s 3,4% u 2012. na 2,6% u 2013. te na 1,9% u 2014.

Očekivani saldo tekućeg računa platne bilance mogao bi se u 2013. poboljšati na 1,3% BDP-a. Tome bi, uz poboljšanje salda u vanjskotrgovinskoj razmjeni, mogli pridonijeti i niži rashodi na računu faktorskih dohodaka, povezani s manjom dobiti poslovnih subjekata u vlasništvu nerezidenata, kao i nižim kamatnim troškovima s osnove inozemnog zaduživanja. U 2014. saldo bi se ponovno mogao pogoršati, najviše zbog nižih neto transfera općoj državi. Naime, uplate u proračun EU-a udvostručit će se u odnosu na 2013. Na pogoršanje salda tekućeg računa djelovat će i statističko pravilo po kojem se uplate u proračun EU-a u cijelosti statistički evidentiraju na tekućem računu, a priljevi iz strukturnih i kohezijskih fondova EU-a većinom na kapitalnom računu platne bilance. Mogućnost korištenja sredstava EU-a uvelike će ovisiti i o pripremljenosti projekata i mogućnosti domaćeg sufinanciranja. Inozemni bi se dug u 2013. i 2014. mogao nastaviti povećavati, ali bi relativni pokazatelj inozemne zaduženosti trebao ostati stabilan na razini od oko 102% BDP-a.

Povećana sklonost preuzimanju rizika i visoka likvidnost na međunarodnim financijskim tržištima krajem 2012. i tijekom prvih pet mjeseci 2013. pridonijeli su povoljnijim uvjetima financiranja države i banaka majki na inozemnom tržištu nego u prvoj polovini 2012. godine. To se zajedno s politikom visoke likvidnosti domaćega monetarnog sustava koju provodi HNB odrazilo na snižavanje troškova zaduživanja na domaćem tržištu. Kamatne stope na trezorske zapise MF-a spustile su se na iznimno niske razine, a kod nefinancijskih poduzeća zabilježeno je smanjenje kamatnih stopa na kratkoročne te u manjoj mjeri na dugoročne kredite banaka. Relativno nepovoljni uvjeti financiranja stanovništva nisu se, međutim, promijenili. Unatoč tome što je zabilježen blagi prirast ukupnog financiranja poduzeća, potisnuta potražnja, pooštreni standardi odobravanja kredita, rast loših kredita i odgođeni oporavak domaćega gospodarstva ograničavaju znatnije dinamiziranje kreditiranja.

Kunska likvidnost bankovnog sustava bit će visoka, a HNB će biti spreman reagirati na moguće pritiske na tečaj. U 2013. očekuje se umjereni rast monetarnih agregata, dok se kod plasmana domaćim sektorima, isključujući državu, očekuje prirast od 1,5% i blago ubrzavanje rasta u 2014. godini.

Manjak (ESA 95) opće države u 2013. mogao bi iznositi 4,8% ocijenjenog BDP-a, što je za 1,0 postotni bod više nego u 2012. Pritom je povećanje u najvećoj mjeri posljedica rasta kamatnih rashoda. Negativna ciklička komponenta manjka također se povećava, ali neznatno. Za 2014. godinu pretpostavljeno je da će Hrvatska morati započeti s fiskalnom konsolidacijom zbog pravila Pakta o stabilnosti i rastu. Naime, za svaku članicu EU-a čiji je manjak opće države nominalno veći od 3% pokreće se tzv. procedura pri prekomjernom manjku. Zemlji članici tada se određuje rok u kojem se proračunski manjak mora svesti na prihvatljivu razinu, pri čemu godišnji iznos prilagodbe strukturnog salda ne može biti manji od 0,5% BDP-a. Očekuje se zato da će u 2014. manjak biti znatno smanjen, a prilagodba će se morati nastaviti i u sljedećim godinama. Kako su porezne stope postojećih poreza u Hrvatskoj već sada relativno visoke, prilagodba bi se ponajprije trebala provesti na rashodnoj

Nepovoljne učinke neizbježne fiskalne konsolidacije na rast treba ublažiti strukturnim reformama i mjerama za povećanje privlačnosti Hrvatske za inozemna ulaganja.

Makroekonomski izgledi

strani proračuna. Iako će prilagodba državnih financija vjerojatno dovesti do nešto lošijih gospodarskih rezultata u kratkom roku, ta je prilagodba bez sumnje nužna da bi se javne financije vratile na održivu putanju. Naime, hrvatski bi dug opće države već početkom 2014. mogao premašiti 60% BDP-a.

Hrvatsko gospodarstvo karakterizira jedan od najnižih udjela izvoza robe i usluga u BDP-u među usporedivim zemljama Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe. Isto tako, u razdobljima rasta ostvarivan je velik manjak na tekućem računu platne bilance, što je rezultiralo relativno visokom zaduženosti. Zbog tog je razloga čak i u uvjetima oporavka na globalnoj razini teško ostvariti pozitivne stope gospodarskog rasta sve dok se ne ojača izvozni sektor. Potrebno je stoga nastaviti s provođenjem strukturnih reforma koje će povećati izvozni potencijal domaćih poduzeća i privući izvozno orijentirana strana poduzeća. Na strukturne slabosti upozoravaju i posebne analitičke teme uključene u ovu publikaciju. Analiza konkurentnosti turizma pokazuje da je u proteklom razdoblju Hrvatska bila cjenovno konkurentnija od većine europskih turističkih zemalja, dok necjenovni (strukturni) pokazatelji upućuju na njezin relativno nepovoljniji položaj. Iz analize zakonodavnog okvira kojim se uređuje tržište rada vidljivo je koji elementi hrvatskoga zakonodavstva čine tržište rada rigidnijim od onih u drugim europskim zemljama.

Tablica u nastavku prikazuje središnje ocjene/projekcije glavnih makroekonomskih veličina za Hrvatsku u 2013., 2014. i 2015. godini.

Tablica 1. Svodna tablica projiciranih makroekonomskih veličina

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Nacionalni računi (realne stope promjene, %)									
BDP	5,1	2,1	-6,9	-2,3	0,0	-2,0	-1,0	0,7	1,3
Osobna potrošnja	6,3	1,3	-7,6	-1,3	0,2	-3,0	-2,2	-0,2	0,4
Državna potrošnja	5,5	0,1	0,4	-2,1	-0,6	-0,8	-1,2	-1,4	-0,6
Bruto investicije u fiksni kapital	7,1	8,7	-14,2	-15,0	-6,4	-4,6	0,7	4,2	4,4
Izvoz robe i usluga	3,7	1,7	-16,2	4,8	2,0	0,4	0,3	2,3	3,1
Uvoz robe i usluga	6,1	4,0	-21,4	-2,8	1,3	-2,1	-0,5	1,7	2,4
Tržište rada									
Broj zaposlenih (prosječna stopa promjene, %)	2,7	2,3	-2,1	-4,2	-1,1	-1,2	-1,6	0,2	1,3
Stopa nezaposlenosti (administrativna)	14,8	13,2	14,9	17,4	17,8	19,0	20,1	19,6	18,7
Stopa nezaposlenosti (anketna)	9,6	8,3	9,1	11,8	13,5	15,8	16,7	16,3	15,8
Cijene									
Indeks potrošačkih cijena (prosječna stopa promjene, %)	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3	3,4	2,6	1,9	2,0
Javne financije (u % BDP-a)									
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (ESA 95) ^a	-2,4	-1,4	-4,1	-5,1	-5,2	-3,8	-4,8	-4,1	-3,5
Strukturni saldo (ESA 95)	-4,6	-3,3	-4,3	-4,7	-4,5	-2,8	-3,7	-3,1	-2,6
Ukupni fiskalni saldo	-3,0	-2,1	-4,6	-5,4	-5,5	-4,0	-5,9	-5,0	-3,9
Javni dug	32,9	29,3	35,8	42,6	47,2	53,7	59,7	64,4	64,9
Vanjski sektor									
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-7,3	-8,9	-5,1	-1,0	-0,9	-0,1	1,3	1,0	0,7
Roba	-21,8	-22,4	-16,1	-12,9	-13,8	-13,8	-13,9	-13,6	-13,5
Usluge	14,7	14,4	12,7	13,0	13,9	14,6	15,1	15,2	15,2
Faktorski dohoci	-2,5	-3,3	-4,0	-3,5	-3,5	-3,5	-2,5	-2,7	-3,3
Tekući transferi	2,4	2,3	2,2	2,4	2,6	2,6	2,7	2,1	2,3
Tekući i kapitalni račun platne bilance (u % BDP-a)	-7,2	-8,9	-5,0	-0,9	-0,8	0,0	1,4	1,3	1,3
Bruto inozemni dug (% BDP-a)	77,7	85,4	101,0	104,6	103,3	102,1	102,0	101,5	99,3
Monetarna kretanja (stope promjene, %)									
Ukupna likvidna sredstva – M4	18,5	4,7	0,1	3,0	1,6	3,2	4,1	3,0	4,1
Ukupna likvidna sredstva – M4 ^b	19,2	4,4	0,4	1,8	0,3	3,1	3,7	3,0	4,1
Plasmani banaka privatnom sektoru ^c	15,3	13,4	0,0	6,1	4,9	-3,9	1,5	1,6	2,3
Plasmani banaka privatnom sektoru ^{b,c}	16,2	11,4	0,3	2,8	3,1	-4,1	1,5	1,7	2,3

^a Serija podataka o neto pozajmljivanju/zaduživanju (ESA 95) opće države još nije usuglašena s europskim statističkim uredom Eurostatom.

^b Isključujući utjecaj tečajnih promjena

^c U 2012. godini Ministarstvo financija preuzelo je kreditne obveze brodogradilišta, dok je jedna poslovna banka, radi smanjenja djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana, prenijela dio svojih potraživanja na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke. Isključujući te učinke, plasmani kreditnih institucija porasli su u 2012. godini za 0,6% odnosno za 0,4% ako se isključuje utjecaj tečaja.

Napomena: Ocjena za 2013. i projekcije za 2014. i 2015. izvedene su iz podataka dostupnih do 25. lipnja 2013.

Izvori: DZS; MF; HNB

2. Kretanja u globalnom okružju

Rast globalne gospodarske aktivnosti u 2012. se nastavio usporavati (na 3,2%), čemu su ponajviše pridonijeli nastavak dužničke krize u eurozoni i njezin ponovni ulazak u recesiju te fiskalna konsolidacija u većem broju zemalja. U prvoj polovini 2013. gospodarski je oporavak i nadalje bio slab, krhak i neujednačen među različitim dijelovima svijeta. Pritom zemlje s tržištima u nastajanju i zemlje u razvoju nadalje ostvaruju snažniji rast, izuzev zemalja Istočne i Srednje Europe koje su pod negativnim utjecajem nestabilnosti u eurozoni. Nasuprot tome, među razvijenim zemljama postoji rascjep između zemalja koje se oporavljaju (poput SAD-a i Japana) te onih u kojima su još uvijek prisutna recesijska kretanja (eurozona). Sredinom 2013. pojavile su se pozitivne naznake gospodarskih kretanja, potpomognute oporavkom uvjeta na financijskim tržištima (nakon postizanja dogovora oko Cipra), izbjegavanjem snažne fiskalne kontrakcije u SAD-u te stabilizacijom poslovnih očekivanja.

Ukupno bi se u 2013. realni rast globalnoga gospodarstva, prema proljetnim makroekonomskim prognozama MMF-a, mogao tek neznatno ubrzati na 3,3%. Ipak, to je za 0,3 postotna boda niže u odnosu na prethodne prognoze (iz prosinca 2012.),

u kojima se nije očekivalo tako snažno usporavanje krajem 2012. Također, promotre li se mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti objavljeni nakon proljetnih prognoza MMF-a, čini se da bi izgledi realnih kretanja u 2013., posebice u eurozoni i najvažnijim hrvatskim trgovinskim partnerima, mogli biti još slabiji od ovdje prikazanih. Glede negativnih rizika kojima su i nadalje izložene projekcije globalnoga gospodarskog rasta, oni se odnose na neizvjesna kretanja u eurozoni, zamor u provedbi prilagodaba i institucionalnih reforma, kao i negativan kratkoročni utjecaj fiskalne prilagodbe, posebice u razvijenim zemljama koje karakterizira visoka razina proračunskog manjka i javnog duga. U 2014. i 2015. očekuje se dodatno ubrzanje gospodarskog rasta na globalnoj razini, potpomognuto oporavkom eurozone i intenziviranjem rasta u SAD-u.

Gospodarstvo eurozone i dalje je snažno pogođeno problemima povezanima sa suzbijanjem dužničke krize. Nakon realnog pada gospodarske aktivnosti za 0,6% u 2012., negativna kretanja nastavila su se i na početku 2013. U prvom je tromjesečju tekuće godine šesto tromjesečje zaredom zabilježen pad realne gospodarske aktivnosti, i to za 0,2% u odnosu na prethodna tri

Tablica 2. Kretanja u svjetskom gospodarstvu i okružju^a

	2011.	2012.	2013.		2014.	2015.
			Aktualna projekcija	Δ Prethodna projekcija	Aktualna projekcija	Aktualna projekcija
BDP (realne stope promjene, %)						
Svijet	4,0	3,2	3,3	−0,3	4,0	4,4
Eurozona	1,5	−0,6	−0,3	−0,5	1,1	1,4
SAD	1,8	2,2	1,9	−0,2	3,0	3,6
Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju	6,4	5,1	5,3	−0,3	5,7	6,0
Srednja i Istočna Europa	5,2	1,6	2,2	−0,4	2,8	3,3
Kina	9,3	7,8	8,0	−0,2	8,2	8,5
Glavni vanjskotrgovinski partneri RH	1,8	0,1	0,6	−0,5	1,7	2,1
Italija	0,4	−2,4	−1,5	−0,8	0,5	1,2
Njemačka	3,0	0,7	0,6	−0,3	1,5	1,3
Slovenija	0,6	−2,3	−2,0	−1,6	1,5	1,9
Austrija	2,7	0,8	0,8	−0,3	1,6	1,6
Bosna i Hercegovina	1,0	−0,7	0,5	−0,5	2,0	3,5
Srbija	1,6	−1,7	2,0	0,0	2,0	2,2
Ostali	2,4	1,9	2,0	−0,2	2,4	2,6
Realni uvoz vanjskotrgovinskih partnera ^b	4,7	−0,9	2,3	−0,7	4,3	4,9
Cijene						
HICP u eurozoni ^c	2,7	2,5	1,6	0,0	1,6	1,8
Cijene nafte (USD/barel) ^c	111,1	112,0	105,3	0,6	99,5	96,1
Cijene nafte (godišnja stopa promjene)	39,7	0,8	−5,9	0,2	−5,5	−3,4
Cijene sirovina bez energije (godišnja stopa promjene)	17,8	−9,8	−0,9	2,1	−4,3	−1,6
EURIBOR 3M (na kraju godine) ^d	1,36	0,19	0,26	−0,1	0,40 ^e	
Tečaj EUR/USD (prosječni) ^c	1,39	1,29	1,30	0,0	1,27	1,27
Tečaj EUR/CHF (prosječni) ^c	1,23	1,21	1,23	0,0	1,25	1,26

^a Projekcije se temelje na podacima dostupnima do 11. lipnja 2013.

^b MMF (GEE), travanj 2013.

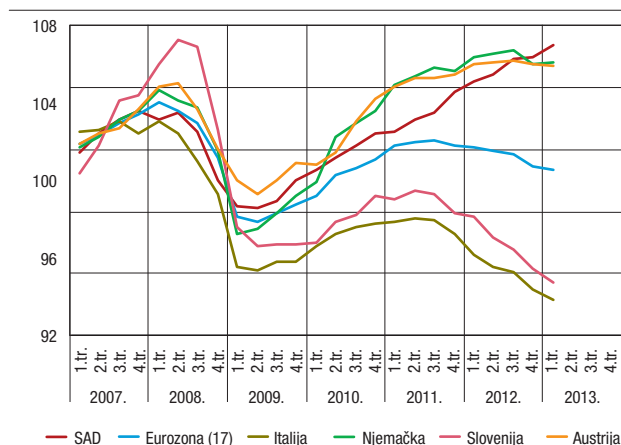
^c Consensus Forecasts, svibanj 2013.

^d Bloomberg

^e 3. tromjesečje 2014.

Izvor: MMF (WEO), travanj 2013.

Slika 1. Bruto domaći proizvod izabranih gospodarstava
desezonirani podaci, stalne cijene, 2007. = 100

Izvor: Eurostat

mjeseca. Tome je ponovno ponajviše pridonijela smanjena investicijska potrošnja, dok se s druge strane zaustavio pad osobne potrošnje. Doprinos neto inozemne potražnje promjeni BDP-a bio je tek neznatno pozitivan, uz nešto snažniji pad uvoza od pada izvoza. U preostalom dijelu godine jačanje globalne potražnje i mjere monetarne politike mogli bi pripomoći zaustavljanju negativnih kretanja te bi se u cijeloj 2013. mogao zabilježiti blagi pad realnog BDP-a (0,3%). Ipak, prognoze ESB-a iz lipnja 2013.¹ upućuju na mogućnost još snažnije kontrakcije u tekućoj godini, jer je pad gospodarske aktivnosti na prijelazu iz 2012. u 2013. bio veći od očekivanog, a nisu se ni počeli nazirati jasni znaci oporavka. Uz nekonvencionalne mjere monetarne politike, provođenje strukturnih reforma i postupno popuštanje politike fiskalne konsolidacije te nastavak jačanja inozemne potražnje, u 2014. i 2015. gospodarski bi rast realno mogao iznositi 1,1% odnosno 1,4%. Kretanja na tržištu rada nepovoljna su, a kako se ne očekuje njihov skori oporavak, nezaposlenost bi se mogla zadržati na visokoj razini. Istodobno su očekivanja inflacije ostala nepromijenjena, na razini usklađenoj s ciljem niske i stabilne inflacije. Rizici ostvarenja projekcije inflacije uravnoteženi su, dok su oni kod gospodarskih kretanja izraženi naniže, zbog mogućega slabijeg jačanja domaće i inozemne potražnje te nedostatnih strukturnih reforma, što bi moglo negativno utjecati na pouzdanje ekonomskih agenata i posljedično odgoditi oporavak.

Relativno stabilan i umjeren gospodarski rast u SAD-u prisutan je već nekoliko godina, a u 2012. iznosio je 2,2%. Njemu je ponajviše pridonio rast osobne potrošnje potaknut povoljnim trendovima na tržištu rada, rastućim investicijama privatnog sektora te izvozom, na koji je pozitivno djelovala potražnja s tržišta izvan krizom pogođenog EU-a. U prvom tromjesečju 2013. rast BDP-a ubrzao se na 0,5% na tromjesečnoj razini, podržan jačanjem osobne potrošnje, porastom zaliha i investicija u objekte namijenjene stanovanju. S druge strane, negativan je bio utjecaj neto izvoza, potaknut snažnijim jačanjem uvoza, i državne potrošnje jer je američko ministarstvo obrane počelo smanjivati proračunske troškove i prije nego što su automatske uštede u proračunu službeno započele početkom ožujka. I u nastavku bi godine osobna potrošnja i investicije mogle nastaviti jačati, dok bi nasuprot tome državna potrošnja mogla negativno

utjecati na gospodarska kretanja, pa bi i realni rast mogao biti nešto niži nego prethodne godine. U cijeloj 2013. gospodarski rast mogao bi iznositi 1,9%, a prema najavama središnje banke podržavat će ga ekspanzivna monetarna politika sve dok je stopa nezaposlenosti povišena, stopa inflacije ne odstupa od cilja središnje banke, a očekivanja njezina dugoročnoga kretanja ostaju stabilna. U 2014. i 2015. može se očekivati daljnje intenziviranje gospodarskog rasta.

Kinesko je gospodarstvo u 2012. raslo znatno sporije nego prethodne godine te prethodnog desetljeća. Smanjenje stope rasta realnog BDP-a na 7,8% odražava nižu investicijsku aktivnost u prvom polugodištu pod djelovanjem mjera monetarne politike usmjerenih na sprječavanje cjenovnih pritisaka na tržištu nekretnina, dok je jačanju gospodarskog rasta u drugom polugodištu pridonijelo intenziviranje investicija javnog sektora te popuštanje monetarne politike, zahvaljujući snižavanju ključne kamatne stope i stope obvezne pričuve. U prvom tromjesečju 2013. kineski je BDP porastao tek neznatno slabije nego krajem prethodne godine (7,7% na godišnjoj razini), što je ponajprije odraz slabljenja investicija, a osobna potrošnja i neto izvoz pojačali su svoj doprinos rastu. Mjesečni makroekonomski pokazatelji upućuju na intenziviranje financijskih tokova koji će podržavati snažniji rast i u preostalom dijelu godine. Prema projekcijama MMF-a u 2013. realni bi rast BDP-a, nakon privremenog usporavanja u 2012., mogao neznatno ojačati na 8,0% te se postupno ubrzavati u idućim godinama.

Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri

U nekoliko najvažnijih hrvatskih trgovinskih partnera u 2012. zabilježena je kontrakcija gospodarske aktivnosti, dok su gospodarstva šire skupine vanjskotrgovinskih partnera stagnirala. Pritom se ocjenjuje da se njihova potražnja za uvozom realno smanjila, no unatoč tome hrvatski izvoz robe i usluga blago se povećao u realnom iznosu pod utjecajem pozitivnih kretanja u razmjeni usluga. Izvoz robe se realno smanjio, na što je ponajviše utjecao snažan pad izvoza brodova, ali i slaba inozemna potražnja, posebice u Italiji. U 2013. očekuje se blagi gospodarski oporavak šire skupine vanjskotrgovinskih partnera, pri čemu bi od važnijih partnera jedino Slovenija i Italija mogle i dalje biti u recesiji. Upravo se te dvije zemlje ističu primjetnom negativnom korekcijom u odnosu na gospodarske prognoze iz prosinca 2012. Daljnje intenziviranje gospodarskog rasta u glavnim vanjskotrgovinskim partnerima očekuje se u 2014. i 2015.

Recesija se u Italiji nastavila i na početku 2013., iako se intenzitet gospodarske kontrakcije ublažio. Tako se nakon snažnog pada u četvrtom tromjesečju 2012. realni BDP u prvom tromjesečju 2013. smanjio za 0,5% na tromjesečnoj razini. Pritom je negativna kretanja domaće potražnje ublažilo jačanje izvoza, koje je pridonijelo i stabilizaciji industrijske proizvodnje. Ipak, povjerenje svih sektora u gospodarstvu na izrazito je niskim razinama, a kako se ne očekuje njegovo skoro jačanje, gospodarski je oporavak i dalje neizvjestan. Stoga bi se u 2013. ponovno mogao zabilježiti pad gospodarske aktivnosti (za 1,5% prema MMF-u), a tek u sljedeće dvije godine njezin oporavak i blago jačanje. Na uvjete financiranja negativno se odrazila parlamentarna kriza, iako je porast razlike prinosa na talijanske državne obveznice bio nešto niži od vrhunca dosegnutog tijekom 2011., te problemi na Cipru, koji su negativno utjecali na uvjete financiranja banaka. Javna potrošnja i dalje je usmjerena na postizanje fiskalne discipline te stvara pritisak na raspoloživi dohodak, što se uz prisutnu napetost na financijskim tržištima negativno odražava na potrošnju i investicije.

Njemačko je gospodarstvo tijekom 2012. bilo jedno od malobrojnih unutar eurozone u kojima se nije ostvario pad gospodarske aktivnosti. Ipak, nestabilnosti u eurozoni i s njima povezana

¹ Prema projekcijama ESB-a iz lipnja 2013. realna stopa promjene BDP-a eurozone u 2013. mogla bi iznositi -0,6% (između -1,0% i -0,2%), a u 2014. mogao bi se zabilježiti rast od 1,1% (između 0,0% i 2,2%).

recesijska kretanja u trgovinskim partnerima doveli su do pada BDP-a u posljednjem tromjesečju 2012. (od 0,7%) uzrokovano smanjenim izvozom i investicijama. Na početku 2013. gospodarska je aktivnost stagnirala, djelomice i zbog izrazito loših vremenskih uvjeta u zimskom razdoblju. Mjesečni pokazatelji, među ostalim i poslovna očekivanja poduzeća, upućuju na oporavak sredinom godine, koji bi trebali podržati osnaženi izvoz i domaća potražnja. U 2013. gospodarska bi se aktivnost, prema proljetnim prognozama MMF-a, mogla povećati za 0,7%, dok je njemačka središnja banka u lipnju, na temelju lošijih ostvarenja na prijelazu iz prethodne u tekuću godinu, objavila da očekuje nešto slabiji rast (0,3%). On bi se u 2014. i 2015., s jačanjem globalnoga gospodarstva te oporavkom krizom pogođenih zemalja eurozone, mogao povećati na 1,5% odnosno na 1,3%.

Austrijsko gospodarstvo, unatoč relativno povoljnijim gospodarskim kretanjima u odnosu na ostale članice eurozone, od drugog tromjesečja 2012. stagnira. Uzrok su tome nepovoljni utjecaji krize u eurozoni, koja se negativno odrazila na izvoz zbog smanjene potražnje trgovinskih partnera, ali i na pad investicija zbog nesigurnosti glede budućih kretanja potražnje. Oporavak u okružju od sredine tekuće godine mogao bi dovesti do rasta izvoza i investicija te time potaknuti ukupni gospodarski rast. Iako proljetne prognoze MMF-a upućuju na to da bi se austrijski BDP u 2013. mogao realno povećati za 0,8%, austrijska središnja banka u svojim je prognozama u lipnju također objavila da očekuje slabiji rast (0,3%). Gospodarska bi se kretanja mogla umjereno pojačati u iduće dvije godine, uz rast od 1,6%. Na tržištu rada u tekućoj bi se godini, unatoč sporom rastu zapošljavanja, nezaposlenost mogla nastaviti povećavati pod utjecajem porasta radne snage. Prema očekivanjima središnje banke stopa nezaposlenosti u 2013. bi mogla dosegnuti 4,8% te nadalje ostati najniža u EU-u.

Slovensko je gospodarstvo, nakon snažnog pada u 2012. (za 2,3%), i na početku 2013. nastavilo slabjeti. Pritom se BDP u prvom tromjesečju 2013. realno smanjio za 0,7% u odnosu na prethodno tromjesečje, kada je bio zabilježen još snažniji pad gospodarske aktivnosti. Pad je bio prisutan kod svih sastavnica domaće potražnje, među kojima se izdvaja izrazito snažno smanjenje investicija. Istodobno izvoz i nadalje pozitivno utječe na gospodarsku aktivnost, potaknut jačom potražnjom trgovinskih partnera. Posljednji dostupni indikatori pouzdanja za cjelokupno gospodarstvo u svibnju 2013. bili su na niskim razinama, zbog pogoršanja na tržištu rada i pada povjerenja potrošača. Potonje je rezultat najavljenih mjera fiskalne konsolidacije, kojima se planira povećati porezno opterećenje i sniziti plaće u javnom sektoru te privatizirati javna poduzeća. Smanjenje realne gospodarske aktivnosti u 2013. prema proljetnim bi projekcijama MMF-a moglo iznositi 2,0%, a tek u 2014. moglo bi doći do oporavka uz rast od 1,5% (slovenska središnja banka u svojim je prognozama iz travnja bila opreznija te za 2014. predviđa oporavak od samo 0,5%). U sljedećoj godini gospodarski rast mogao bi biti nešto izraženiji.

Dostupni pokazatelji gospodarske aktivnosti u Bosni i Hercegovini upućuju na neznatan gospodarski oporavak početkom 2013., nakon što se BDP u 2012. realno smanjio za 0,7%. Industrijska se proizvodnja počela blago oporavljati još na kraju 2012., što se dodatno intenziviralo na početku 2013. Tako se u prva četiri mjeseca 2013. obujam industrijske proizvodnje povećao za 7,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. To odražava jaču inozemnu potražnju jer je rast izvoza bio još snažniji, dok stagnacija uvoza upućuje na to da je domaća potražnja i nadalje potisnuta. Prema očekivanjima MMF-a, koji je krajem 2012. Bosni i Hercegovini odobrio *stand-by* aranžman, gospodarska bi aktivnost u BiH u 2013. mogla blago porasti (0,5%) te dodatno ojačati u iduće dvije godine.

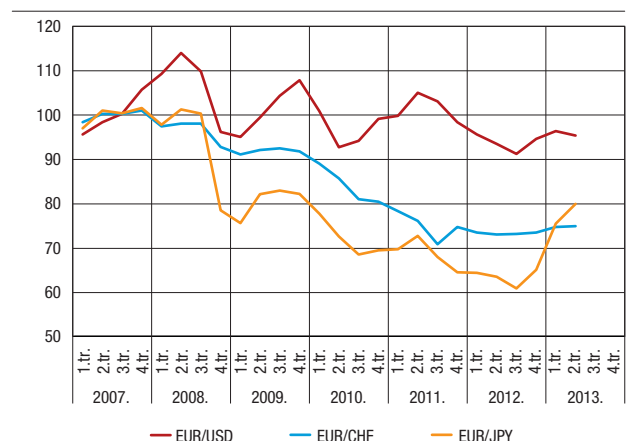
Gospodarstvo Srbije počelo se na prijelazu u 2013. oporavljati, i to nakon što je u prethodnoj godini zabilježen realni pad gospodarske aktivnosti za 1,7%. Tome je ponajviše pogodovao intenziviranje automobilske proizvodnje namijenjene izvozu, pa je inozemna potražnja dala najveći doprinos realnom rastu BDP-a, koji je u prvom tromjesečju 2013. iznosio 1,9%. Očekuje se da bi se takva kretanja mogla nastaviti u preostalom dijelu godine, a prema projekcijama MMF-a i Narodne banke Srbije realna aktivnost u cijeloj 2013. mogla bi porasti za 2,0%. Na nju bi, pak, nepovoljno mogle djelovati potisnuta osobna i državna potrošnja, zbog provođenja fiskalne konsolidacije nužne kako bi se utjecalo na visoki proračunski manjak i dug. U nadolazeće dvije godine gospodarski rast mogao bi također iznositi oko 2%. Inflacija potrošačkih cijena i nadalje je visoka te od posljednjeg tromjesečja 2012. njezin godišnji rast prelazi 10%.

Tečajevi i cjenovna kretanja

U prvoj polovini 2013. tečaj američkog dolara prema euru uglavnom je bio izložen aprecijacijskim pritiscima. Nakon što je početkom godine američki dolar slabio prema euru, potaknut porastom optimizma ulagača na europskom tržištu, u veljači je počeo jačati zbog rastuće zabrinutosti za politička događanja u Italiji povezana s parlamentarnim izborima, odobravanje financijske pomoći Cipru i rješavanje problema u tamošnjem bankarskom sektoru. Unatoč kratkotrajnom zaustavljanju trenda aprecijacije u travnju, svibanjske odluke ESB-a o smanjenju ključne kamatne stope pridonijele su daljnjem jačanju američkog dolara. Za razliku od toga, u prvoj polovini lipnja prevladavali su deprecijacijski pritisci na američki dolar, među ostalim zbog tržišnih očekivanja da bi Fed mogao smanjiti svoj program monetarnog popuštanja. Na razini cijele 2013. prosječni tečaj američkog dolara prema euru mogao bi biti tek neznatno slabiji nego u prethodnoj godini, dok se u 2014. ponovno očekuju blagi aprecijacijski pritisci na američki dolar. U 2015. prosječni tečaj američkog dolara prema euru mogao bi se zadržati na razini iz prethodne godine.

Za razliku od američkog dolara, švicarski franak je u prvih šest mjeseci 2013. oslabio prema euru, a i na razini cijele godine očekuje se njegova deprecijacija u odnosu na prethodnu godinu. Nakon slabljenja početkom godine, tečaj je švicarskog franka u razdoblju od početka veljače do kraja travnja uglavnom aprecirao. U svibnju je, međutim, oslabio na prosječnu razinu od 1,24 EUR/CHF, što se pripisuje smanjenju potražnje za

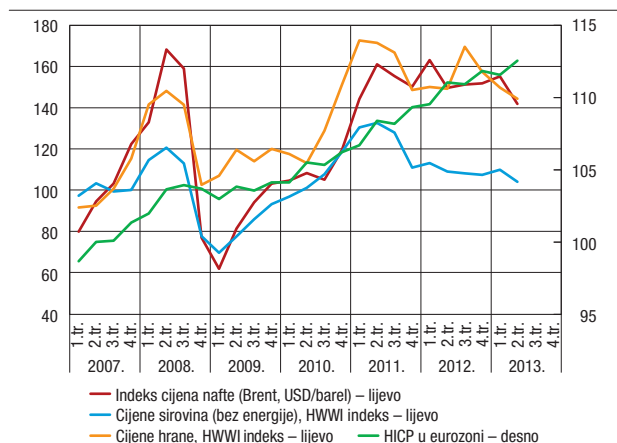
Slika 2. Kretanje tečaja pojedinih valuta
2007. = 100

Napomena: Rast indeksa označuje deprecijaciju valute prema euru. Podaci za drugo tromjesečje su podaci do 25. lipnja 2013.

Izvor: Eurostat

Slika 3. Cijene
2007. = 100

Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2013. odnose se na travanj i svibanj, a indeks cijena nafte uključuje i lipanj.

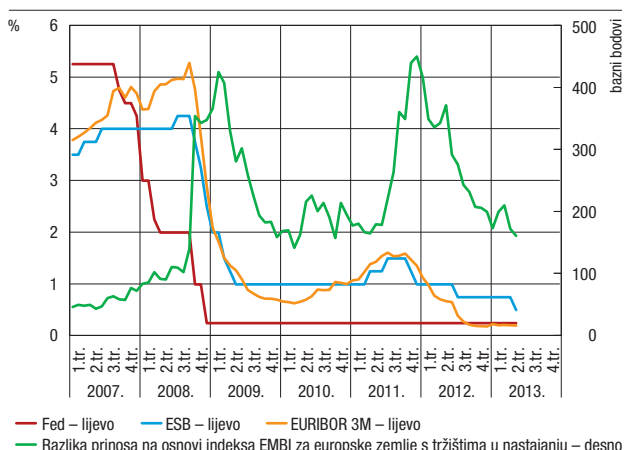
Izvori: Eurostat; Bloomberg; HWWI

sigurnim ulaganjem u ozračju pada zabrinutosti za financijsku stabilnost i rješavanje dužničke krize u eurozoni, kao i očekivanjima o mogućem povećanju donje granice tečaja od 1,20 EUR/CHF te uvođenju negativne kamatne stope na višak likvidnosti poslovnih banaka kod švicarske središnje banke. U drugoj polovini 2013. tečaj švicarskog franka prema euru mogao bi se kretati oko dostignute razine, a u 2014. i 2015. mogao bi dodatno blago oslabjeti.

Cijene sirovina bez energije porasle su tijekom prva dva mjeseca 2013., nakon čega su se počele smanjivati, a takav se trend očekuje i u nastavku godine. Među sirovinama koje ne uključuju energiju tijekom prva dva mjeseca 2013. znatno su porasle cijene željezne rude, a zabilježen je i rast cijena poljoprivrednih sirovina, primjerice tekstila. Nakon toga cijene sirovina bez energije počele su padati. Naime, u iduća tri mjeseca dodatno su pale cijene prehrambenih proizvoda, a došlo je i do zamjetnog pada cijena obojenih metala, što se većinom pripisuje usporavanju gospodarskog rasta u Kini, na koju otpada više od 40% svjetske potrošnje metala. U preostalom dijelu tekuće godine očekuje se silazni trend cijena sirovina, posebice cijena prehrambenih proizvoda. Samo se kod cijena metala očekuje uzlazni trend, pod pretpostavkom oporavka svjetskoga gospodarstva i povećanja potražnje, posebice u Kini. Na razini cijene 2013. te u sljedeće dvije godine očekuje se godišnji pad cijena sirovina bez energije.

Rast cijena sirove nafte, prisutan na početku 2013., zaustavio se sredinom veljače, od kada se pretežno bilježi njihov pad, što bi se moglo nastaviti i do kraja godine. Početkom 2013. cijene sirove nafte porasle su, ponajviše zbog rastućeg optimizma glede gospodarskih kretanja u eurozoni i poboljšanih gospodarskih izgleda u SAD-u i Kini, te su sredinom veljače dosegnule razinu od 119 USD za barel. Nakon toga su počele padati u ozračju slabih ekonomskih pokazatelja u ključnim svjetskim gospodarstvima i očekivanja sporijeg rasta globalne potražnje uz istodobni rast ponude tog energenta, te su se sredinom travnja spustile na razinu od 97 USD za barel. Prema kraju travnja cijene nafte su rasle, a u svibnju i lipnju su se stabilizirale na razini od oko 103 USD za barel. Tržišna očekivanja ugrađena u terminske ugovore pokazuju da bi prosječna cijena barela sirove nafte u 2013. mogla iznositi oko 105 USD. Projicirani pad cijena sirove nafte u 2013. odraz je očekivanog povećanja proizvodnje u

Slika 4. Referentne kamatne stope i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju kraj razdoblja

Napomena: Podaci za drugo tromjesečje do 27. lipnja 2013.

Izvor: Bloomberg

zemljama nečlanicama OPEC-a i smanjenja potražnje u razvijanim zemljama. Tijekom 2014. i 2015. očekuje se daljnje pojeftinjenje sirove nafte.

Kretanja kamatnih stopa

Poboljšanje uvjeta na financijskim tržištima i stabilizacija cikličkih ekonomskih pokazatelja pridonijeli su zadržavanju europskih referentnih kamatnih stopa početkom 2013. na niskim razinama. U takvim uvjetima i tržišne kamatne stope u eurozoni bile su relativno stabilne, pri čemu je tromjesečni EURIBOR tijekom prvih pet mjeseci 2013. bio izrazito nizak te iznosio 0,2%, na koliko se spustio još početkom četvrtog tromjesečja 2012. Međutim, početkom svibnja ESB je, potaknut zabrinutošću glede izostalog gospodarskog oporavka zemalja članica eurozone uz istovremeno slabe pritiske na inflaciju, snizio ključnu aktivnu kamatnu stopu za 25 baznih bodova na 0,50% te najavio mogućnost uvođenja negativnih kamatnih stopa na prekonoćne depozite te novih nestandardnih mjera za poticanje kreditiranja. U nastavku tekuće godine i u 2014. ne očekuje se daljnja promjena ključne kamatne stope u eurozoni, iako će to uglavnom ovisiti o kretanju gospodarske aktivnosti. Ni u SAD-u također se ne očekuje promjena ključne kamatne stope, u uvjetima relativno visoke nezaposlenosti i potisnute inflacije.

Uvjeti financiranja za europske zemlje s tržištima u nastajanju tijekom prve su se polovine 2013. uglavnom poboljšali. Smanjenje globalne nesklonosti riziku početkom godine odrazilo se na nastavak smanjenja razlike prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju. Taj se trend preokrenuo u veljači s jačanjem političkih nesigurnosti u Italiji i nesigurnosti oko rješavanja financijske situacije u Cipru. Smirivanje neizvjesnosti na financijskim tržištima rezultiralo je u travnju i svibnju ponovnim smanjenjem razlike prinosa. No tijekom lipnja ona se povećala pod utjecajem očekivanja tržišta da će američka središnja banka početi smanjivati vrijednost mjesečnih kupnja vrijednosnica te se krajem mjeseca kretala oko 195 b. b., što je još uvijek znatno niže nego u istom razdoblju prethodne godine. Iako se percepcija rizičnosti Hrvatske također smanjila u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, razlika prinosa i nadalje je viša od prosjeka usporedivih europskih zemalja te se krajem lipnja kretala oko 350 b. b.

3. Agregatna potražnja i ponuda

Realni BDP, sezonski prilagođen, smanjen je u prvom tromjesečju 2013. u odnosu na posljednje tromjesečje prethodne godine zbog nepovoljnih kretanja izvoza robe i usluga te osobne potrošnje, dok je za investicije i potrošnju države zabilježen blagi rast.² Na razini cijele 2013. očekivana godišnja stopa promjene realnog BDP-a iznosi -1,0%, poglavito zbog očekivanja daljnjeg pada osobne potrošnje i smanjenja državne potrošnje. Ostale bi sastavnice agregatne potražnje mogle blago porasti. Pritom bi nakon pada BDP-a na kraju 2012. i u prvom tromjesečju 2013. početak oporavka gospodarstva mogao započeti tek sredinom 2013. godine.

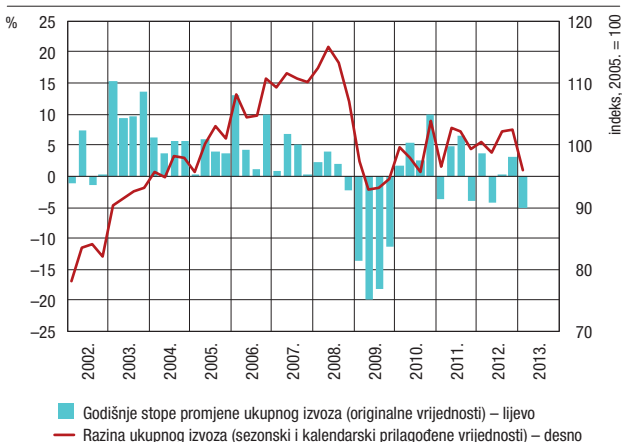
Agregatna potražnja

Snažan pad izvoza robe i usluga u prvom tromjesečju 2013. godine određen je prije svega padom robnog izvoza, pri čemu je značajno smanjen izvoz ostalih prijevoznih sredstava (brodova). Kod izvoza većine ostalih vrsta robe u prvom su tromjesečju tekuće godine također zabilježena nepovoljna kretanja. Tako je znatno smanjen izvoz poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te izvoz proizvoda dobivenih rudarstvom i vađenjem. S druge strane, prema privremenim podacima platne bilance, u istom se razdoblju povećao izvoz usluga.

Promatra li se na razini cijele 2013. godine, realni rast izvoza robe i usluga mogao bi iznositi samo 0,3%, što u prvom redu odražava nepovoljno ostvarenje u prvom tromjesečju, a kretanja u nastavku godine ipak bi mogla biti nešto povoljnija. Niska stopa rasta izvoza u 2013. određena je i pretpostavkama o daljnjoj odgodi oporavka gospodarske aktivnosti u eurozoni. Tijekom 2014. očekuje se izraženiji rast izvoza zbog oporavka potražnje kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera, pri čemu bi povoljna kretanja inozemne potražnje trebala biti jedan od glavnih pokretača gospodarskog oporavka i u 2014. i u 2015. godini.

Za domaću je potražnju također zabilježen pad u prvom tromjesečju tekuće godine, prije svega zbog pada osobne potrošnje, dok su se državna potrošnja i investicije povećale.

Slika 5. Izvoz robe i usluga
realne vrijednosti

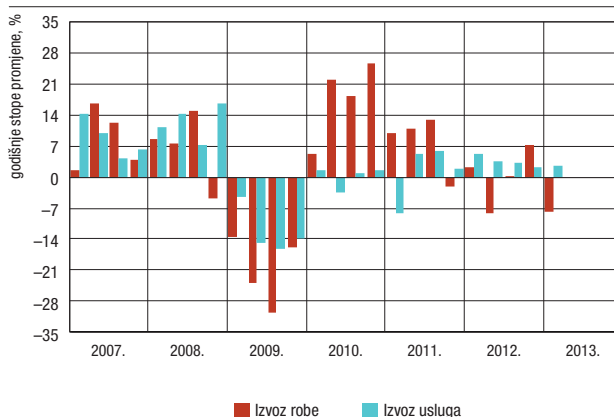

Izvor: DZS (sezonska i kalendarska prilagodba HNB-a)

Kada je riječ o osobnoj potrošnji, ona se u prvom tromjesečju 2013. godine nastavila smanjivati, zbog nepovoljnih promjena raspoloživog dohotka uzrokovanih daljnjim smanjivanjem zaposlenosti i primjetnim rastom potrošačkih cijena na godišnjoj razini. Pad osobne potrošnje mogao bi se nastaviti i u idućim tromjesečjima, s obzirom na to da se nepovoljne prilike na tržištu rada očekuju i u drugoj polovini godine, što će dovesti do daljnjeg smanjivanja raspoloživog dohotka. Nepovoljan utjecaj na osobnu potrošnju imat će i proces razduživanja stanovništva. Projekcije fiskalnih kretanja uključuju pretpostavku o pokretanju procedure pri prekomjernom manjku za Hrvatsku, što će zahtijevati zamjetnu fiskalnu konsolidaciju u idućem razdoblju, a to bi se također moglo nepovoljno odraziti na osobnu potrošnju. S druge strane, ulazak Hrvatske u Europsku uniju mogao bi povećati pouzdanje i optimizam potrošača, pa se blagi oporavak ove kategorije agregatne potražnje očekuje sredinom 2014. godine.

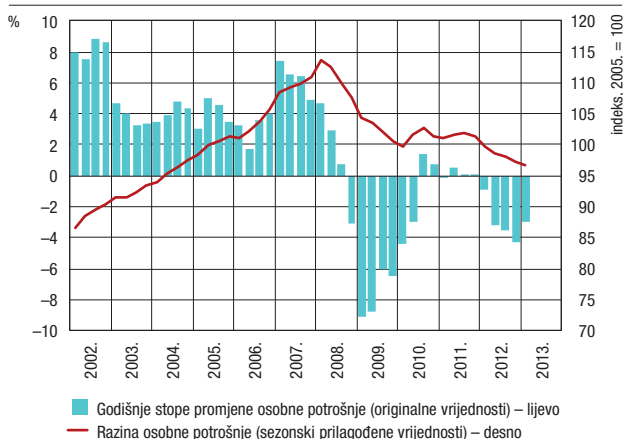
Investicijska je aktivnost u prvom tromjesečju 2013. godine

Slika 6. Izvoz robe i usluga
u eurima, nominalne vrijednosti preuzete iz platne bilance

Izvor: HNB

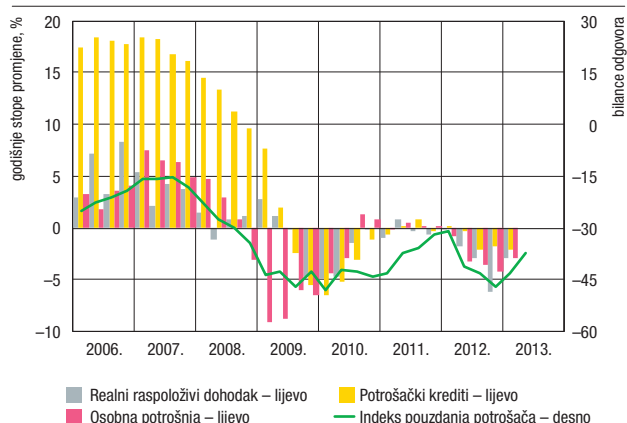
Slika 7. Osobna potrošnja
realne vrijednosti

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

² Prema prvoj procjeni DZS-a godišnja stopa promjene BDP-a u prvom tromjesečju 2013. iznosila je -1,5%. Podaci o BDP-u za razdoblje od prvog tromjesečja 2009. privremeni su.

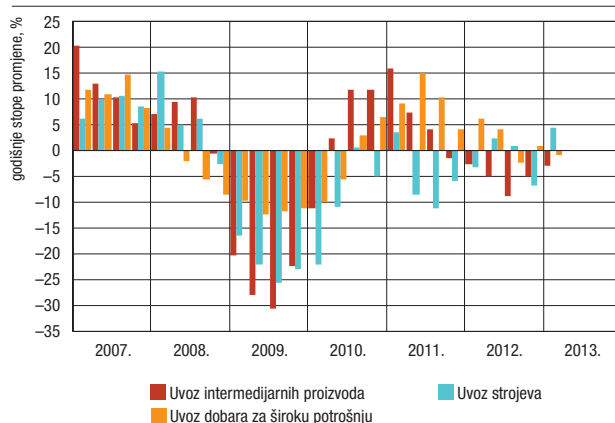
Slika 8. Odrednice osobne potrošnje

Napomena: Vrijednosti indeksa pouzdanja potrošača u mjesecu izračunate su kao tročlani pomični prosjek mjesečnih podataka.

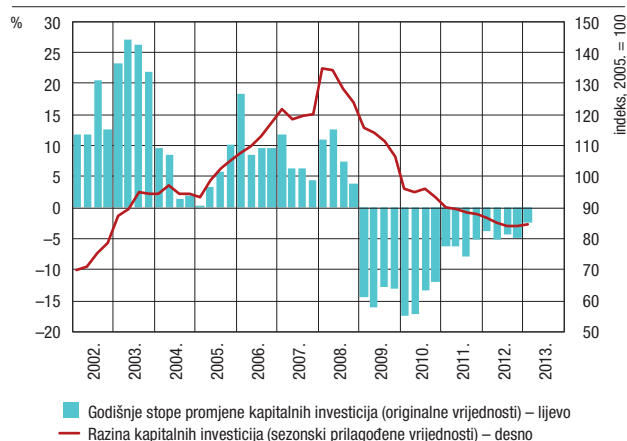
Izvori: DZS; Ipsos Puls; HNB

Slika 11. Uvoz robe po kategorijama u eurima, nominalne vrijednosti

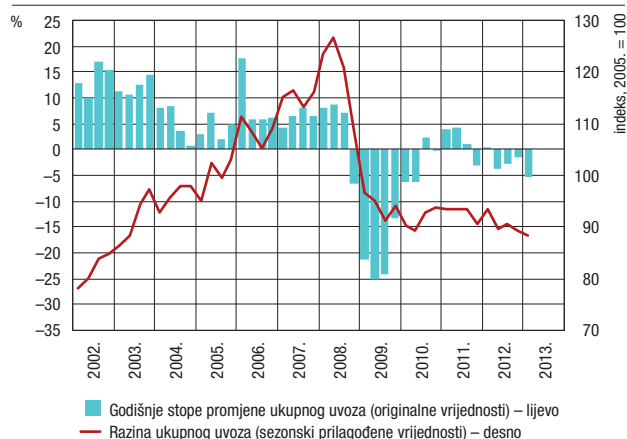
Izvor: DZS

Slika 9. Bruto investicije u fiksni kapital

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Uvoz robe i usluga realne vrijednosti

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

porasla ponajprije zbog znatnog jačanja investicijske aktivnosti javnog sektora, poglavito na razini državnog proračuna i Hrvatskih cesta. Do kraja godine predviđa se blagi rast investicija, pretežito onih privatnog sektora, dok bi prema podacima iz rebalansa proračuna konsolidirane opće države investicije javnog sektora u drugoj polovini godine mogle oslabjeti. Snažniji oporavak investicija privatnog sektora nije izgledan, s obzirom na daljnji pad domaće potražnje i neizvjesna kretanja inozemne potražnje. Tijekom 2014. očekuje se jačanje investicijske aktivnosti zbog početka/nastavka višegodišnjih investicijskih projekata javnih poduzeća i postupnog oporavka investicija privatnog sektora. Korištenje strukturnih i kohezijskih fondova EU-a moglo bi također povoljno utjecati na investicijsku aktivnost u zemlji. No u slučaju provođenja procedure pri prekomjernom manjku država će vjerojatno smanjivati i investicije, premda se Hrvatska već sada izdvaja kao zemlja s jednim od najnižih udjela javnih investicija u BDP-u u Europi. U skladu s time ukupne bi se investicije u fiksni kapital u 2014. godini mogle povećati za 4,2%. U 2015. očekuje se daljnje jačanje investicijske aktivnosti.

U prva tri mjeseca državna potrošnja blago se povećala, zbog rasta rashoda za naknade u naturi (ponajprije u zdravstvu) te malog porasta korištenja dobara i usluga. U nastavku godine očekuje se smanjivanje državne potrošnje, stoga bi ona u realnom iznosu mogla biti niža nego u 2012. godini, u skladu s donesenim rebalansom proračuna za 2013. godinu. Pritom se očekuje realno smanjenje svih izdataka, a najznatnije bi moglo biti smanjenje korištenja dobara i usluga. Državna bi se potrošnja u idućim godinama mogla smanjivati kako bi se nominalni manjak spustio ispod maksimalno dopuštene razine od 3%, pa će ta kategorija agregatne potražnje vjerojatno nastaviti negativno pridonositi ukupnome gospodarskom rastu.

U prvom tromjesečju zabilježen je pad uvoza jer su se snažno smanjile osobna potrošnja i inozemna potražnja, a nepovoljno kretanje tih sastavnica agregatne potražnje na godišnjoj razini bit će glavna odrednica očekivanog pada uvoza robe i usluga u 2013. godini. Nasuprot tome, očekuje se povoljan utjecaj kretanja investicijske aktivnosti na uvoz, što se ogleda i u ostvarenjima iz prvog tromjesečja, kada je bio zabilježen rast uvoza strojeva. Za 2014. i 2015. godinu predviđa se jačanje uvoza, s obzirom na očekivano dinamiziranje izvoza i investicija.

Agregatna ponuda

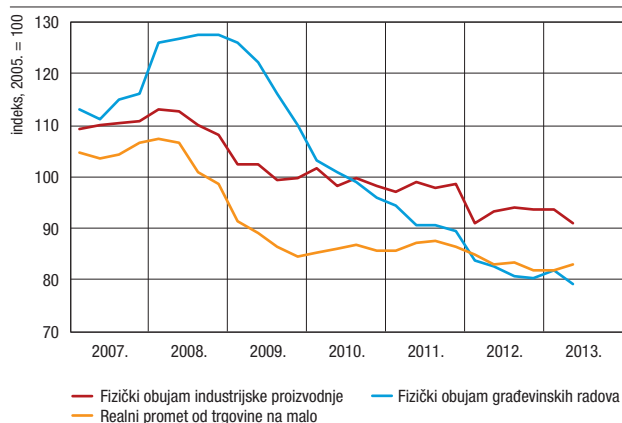
U skladu s kretanjima sastavnica agregatne potražnje u prvom tromjesečju 2013. godine došlo je i do pada ukupne realne bruto dodane vrijednosti zbog smanjivanja gospodarske aktivnosti u djelatnostima trgovine, prijevoza, pripreme i usluživanja hrane kao i u djelatnostima financija i osiguranja te poslovanja nekretninama, dok je u ostalim djelatnostima NKD-a zabilježen blagi rast. Prema prvim pokazateljima dostupnima za drugo tromjesečje 2013. godine u travnju su u industriji i građevinarstvu zabilježena nepovoljna kretanja, a broj dolazaka i noćenja turista bio je manji nego u istom mjesecu prošle godine. Istodobno je promet od trgovine na malo bio povoljniji u odnosu na prvo tromjesečje ove godine.

Dostupni podaci iz Ankete poslovnog optimizma i Ankete o pouzdanju potrošača (za razdoblje do lipnja) upućuju na niske razine poslovnog optimizma u građevinarstvu u iduća tri mjeseca, dok optimizam u industriji i optimizam potrošača postupno rastu.

Ako se ostvare nepovoljna očekivanja glede kretanja pojedinih sastavnica potražnje, tijekom 2013. godine vjerojatno će izostati zamjetan oporavak u najznačajnijim djelatnostima NKD-a, poglavito u trgovini, prijevozu, skladištenju i vezama, industriji te ugostiteljstvu. Aktivnost u građevinskoj djelatnosti vjerojatno će ponajviše biti određena kretanjem i intenzitetom investicija javnog sektora, odnosno time hoće li se i kojom brzinom realizirati najavljeni infrastrukturni projekti.

U skladu s opisanim projekcijama kretanja sastavnica agregatne potražnje tijekom 2013. očekivana stopa promjene BDP-a iznosi -1,0%. Tijekom 2014. očekuje se samo blagi rast gospodarske aktivnosti (0,7%), ponajviše pod utjecajem rasta izvoza i investicija, dok će se s druge strane nastaviti kontrakcija osobne potrošnje i potrošnje države. Fiskalna konsolidacija utjecat će i na realna kretanja u 2015. godini, kada se očekuje stopa rasta gospodarske aktivnosti od 1,3%. Riječ je o središnjoj projekciji, u koju je ugrađena pretpostavka o provođenju procedure pri prekomjernom manjku i u 2014. i u 2015. godini, pri čemu Slika 15. daje prikaz projekcije realnog rasta i neizvjesnosti koje ju okružuju³.

Slika 12. Kratkoročni pokazatelji gospodarske aktivnosti
sezonski i kalendarski prilagođeno

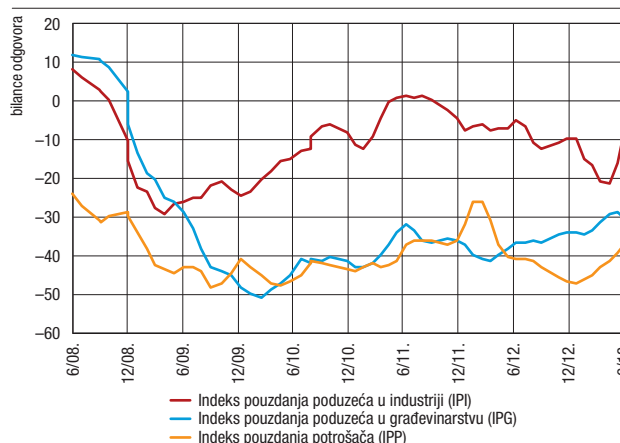

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao jednostavni prosjek mjesečnih podataka.

Izvor: DZS (sezonska i kalendarska prilagodba HNB-a)

³ Donja i gornja granica intervala pouzdanja od 90% određene su na temelju povijesnih varijanci pogrešaka projekcije za pojedino tromjesečje. Spomenute su varijance dodatno prilagođene pomoću faktora korekcije čija vrijednost odražava percepciju HNB-a o promjeni potencijalnih rizika ostvarenja središnje projekcije.

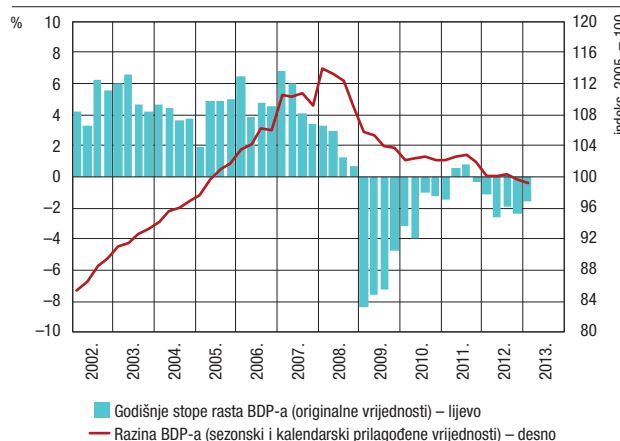
Slika 13. Pokazatelji poslovnog optimizma

Napomena: Prikazane su vrijednosti tročlani pomicni prosjeci mjesečnih podataka. Istraživanja poslovnog optimizma provode se od svibnja 2008.

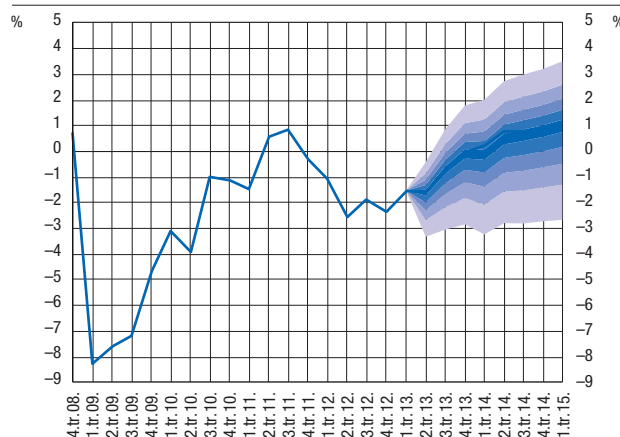
Izvori: Ipsos Puls; HNB

Slika 14. Bruto domaći proizvod
realne vrijednosti

Izvor: DZS (sezonska i kalendarska prilagodba HNB-a)

Slika 15. Projekcija dinamike realnog BDP-a
godišnje stope rasta

Izvori: DZS; HNB

Kao i u prethodnoj službenoj projekciji, ocjenjuje se da su u projekcijskom razdoblju izraženiji negativni rizici ostvarivanja projicirane stope promjene ukupne gospodarske aktivnosti. Glavni negativni rizici ostaju nepromijenjeni u usporedbi s prethodnom službenom projekcijom, a odnose se na sporiju realizaciju i eventualno odustajanje od dijela ambicioznih programa investicija u energetiku i infrastrukturu, na slabiji gospodarski oporavak zemalja eurozone i glavnih vanjskotrgovinskih partnera od očekivanog te na nepovoljan utjecaj izlaska iz Cefte nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji na izvoz u tu skupinu zemalja. Također, projekcija pretpostavlja da će nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji biti pokrenuta procedura pri

prekomjernom manjku u sklopu Pakta o stabilnosti i rastu, koja zahtijeva minimalnu godišnju prilagodbu strukturnog manjka od 0,5% BDP-a, no Europska komisija može preporučiti Hrvatskoj i znatniju prilagodbu manjka na godišnjoj razini, što bi dovelo do snažnije kontrakcije gospodarske aktivnosti tijekom projiciranog horizonta. Bez obzira na to, članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji donijet će koristi, poglavito u srednjem roku. Pozitivne učinke treba očekivati i u kratkome roku zbog pojednostavljenja trgovinske razmjene, korištenja strukturnih i kohezijskih fondova te jačanja povjerenja zbog očekivane fiskalne konsolidacije, koja će putanju državnog duga staviti u dugoročno održive okvire.

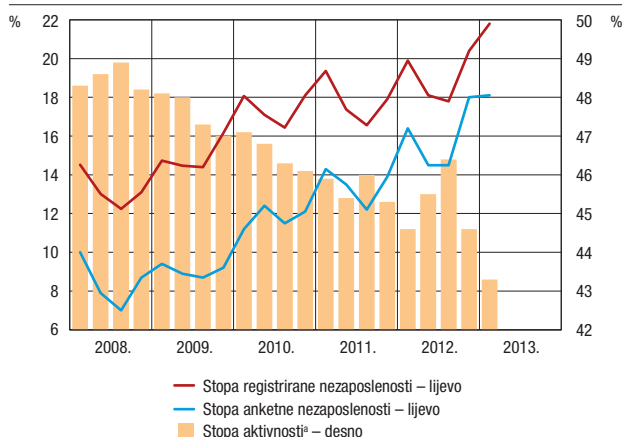
4. Tržište rada

Nakon što su u prvom tromjesečju 2013. privremeno zastavljena nepovoljna kretanja na tržištu rada, u sljedeća dva mjeseca ponovno je došlo do povećanja broja nezaposlenih osoba, dok je broj zaposlenih u travnju stagnirao. Na godišnjoj razini ukupan pad broja zaposlenih osoba u 2013. mogao bi iznositi 1,6%, s obzirom na očekivano kretanje gospodarske aktivnosti za ovu godinu. Tijekom 2014. u skladu s očekivanim gospodarskim oporavkom očekuje se blagi porast broja zaposlenih ponajprije kao rezultat snažnijeg zapošljavanja u privatnom sektoru, dok bi javni sektor mogao dati negativan doprinos kretanju zaposlenosti. U 2015. rast zaposlenosti mogao bi se ubrzati na 1,2% kao posljedica postupnog ubrzanja gospodarske aktivnosti.

U prvom tromjesečju zabilježeno je neznatno smanjenje broja nezaposlenih osoba prema sezonski prilagođenim podacima HZZ-a, uglavnom zbog smanjenog priljeva osoba u evidenciju HZZ-a uz istodobno povećanje zapošljavanja s evidencije. Prema sezonski prilagođenim podacima za travanj i svibanj broj nezaposlenih je tijekom drugog tromjesečja ponovno porastao, jer je došlo do preokreta u tijekovima prema podacima iz evidencije HZZ-a, te su priljevi u evidenciju porasli, dok se zapošljavanje iz evidencije smanjilo u odnosu na prvo tromjesečje. S obzirom na očekivani pad gospodarske aktivnosti u 2013., očekuje se daljnji rast broja nezaposlenih osoba na godišnjoj razini. U 2014. s postupnim gospodarskim oporavkom trebalo bi doći do preokreta

toga nepovoljnog trenda. U 2015. očekuje se daljnje smanjivanje broja nezaposlenih osoba.

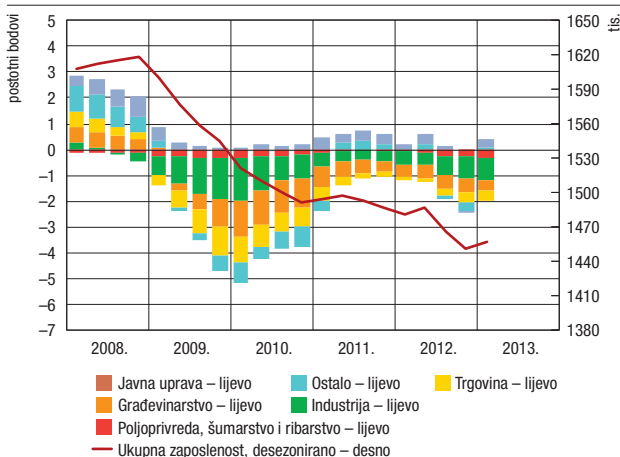
Slika 17. Stope nezaposlenosti i aktivnosti

^a Aktivno stanovništvo kao udio u radno sposobnom stanovništvu (15+)

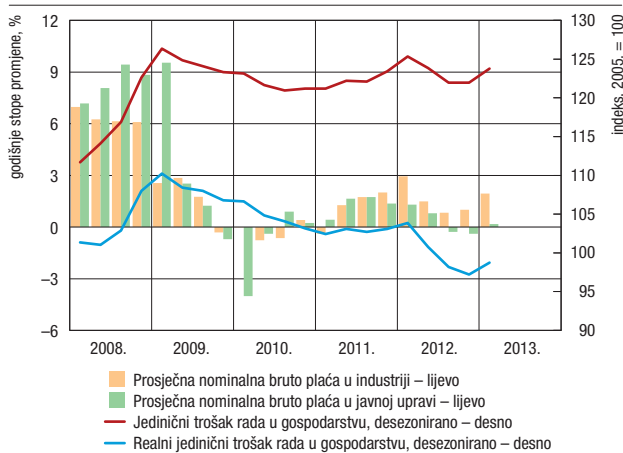
Izvori: DZS; HZZ

Slika 16. Ukupna zaposlenost i doprinosi rastu zaposlenosti po sektorima

Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 18. Bruto plaća i jedinični trošak rada

Izvori: DZS; HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Stopa nezaposlenosti, prema anketnim izvorima, iznosila je 18,1% u prva tri mjeseca 2013., a prosječna godišnja stopa nezaposlenosti za 2013. trebala bi iznositi 16,7%, što je zamjetno povećanje stope nezaposlenosti u odnosu na 2012. godinu (15,8%). U 2014. očekuje se smanjenje stope nezaposlenosti na 16,3% u skladu s blagim gospodarskim oporavkom. Smanjivanje stope nezaposlenosti trebalo bi se nastaviti i u 2015., kada bi se zahvaljujući nešto izraženijem gospodarskom oporavku ona mogla smanjiti na 15,8%. Istovremeno bi i administrativna stopa nezaposlenosti mogla ostati na visokim razinama (20,1% u 2013. i 19,6% u 2014.) te je moguć nastavak nepovoljnih uvjeta na tržištu rada tijekom projekcijskog razdoblja (više o problematiki tržišta rada vidi u Okviru 1. Analiza pokazatelja fleksibilnosti tržišta rada u Hrvatskoj).

Nominalne plaće porasle su u prvom tromjesečju u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, i to prosječno za 1,2% u bruto odnosno za 0,9% u neto izrazu. Promatra li se po djelatnostima, rastu nominalnih plaća u prvom tromjesečju najznačajniji pozitivan doprinos dao je privatni sektor, osobito industrija,

dok je u javnom sektoru rast plaća bio znatno slabiji. Dostupni podaci za travanj i svibanj pokazuju da je u tim mjesecima došlo do pada nominalnih plaća. S obzirom na ostvarena kretanja, na razini cijele 2013. očekuje se blago povećanje nominalnih neto i bruto plaća od približno 1,0%, a realne bi se plaće na godišnjoj razini mogle smanjiti za 1,7%. U 2014. očekuje se nastavak trenda blagog rasta nominalnih plaća koji će i dalje biti niži od rasta potrošačkih cijena u istom razdoblju. Tijekom 2015. rast nominalnih plaća trebao bi se ubrzati, dok bi realne plaće mogle stagnirati.

Jedinični troškovi rada trebali bi se smanjiti u 2013. unatoč rastu nominalnih naknada po zaposlenom, i to zbog povećanja proizvodnosti rada, što je rezultat izraženijeg smanjenja broja zaposlenih u odnosu na smanjenje realnog BDP-a. U 2014. ponovno se očekuje rast jediničnih troškova rada s obzirom na to da bi rast troškova rada trebao biti snažniji od rasta proizvodnosti rada. U 2015. očekuje se ubrzanje rasta jediničnih troškova u skladu s dinamičnijim rastom nominalnih plaća.

Okvir 1. Analiza pokazatelja fleksibilnosti tržišta rada u Hrvatskoj⁴

Različiti pokazatelji poslovne klime i konkurentnosti koje objavljuju međunarodne organizacije i institucije kvalificiraju Hrvatsku kao zemlju s rigidnim tržištem rada i s visokom razinom zakonske zaštite zaposlenika. Pritom se kao izravne posljedice tih rigidnosti navode niska stopa zaposlenosti i visoka stopa nezaposlenosti. Analiza prikazana u ovom Okviru pokazuje koji konkretni elementi hrvatskoga zakonodavstva određuju lošu poziciju Hrvatske na ljestvicama fleksibilnosti tržišta rada. Glavni razlozi rigidnosti tržišta rada jesu zakonska ograničenja primjene ugovora na određeno vrijeme, komplicirane procedure pri otkazu, regulacija kolektivnih otpuštanja te nefleksibilnost postojećih razloga za redoviti otkaz ugovora o radu. Izmjenom Zakona o radu u spomenutim područjima hrvatska bi regulativa postala fleksibilnija, a pozicija na međunarodnim ljestvicama povoljnija, što bi se povoljno odrazilo i na privlačnost Hrvatske za ulagače.

U stručnoj javnosti hrvatsko se tržište rada smatra nefleksibilnim s visokim troškovima zapošljavanja i otpuštanja. U prilog takvim ocjenama govore pokazatelji poslovne klime i konkurentnosti koji, između ostalog, obrađuju i problematiku tržišta rada. Kako bi se preciznije utvrdilo koje zakonske odredbe određuju lošu poziciju Hrvatske na međunarodnim ljestvicama, u nastavku se detaljno analiziraju indeks zakonske zaštite zaposlenja i indeksi lakoće zapošljavanja.

Indeks zakonske zaštite zaposlenja (engl. *Employment Protection Legislation Index*⁵ ili, skraćeno, EPL) računa i objavljuje OECD, a koristi se za usporedbu fleksibilnosti radnog zakonodavstva među zemljama te obuhvaća široki spektar pokazatelja

koji se mogu klasificirati u tri glavne kategorije: zakonsku regulativu rada na neodređeno vrijeme, zakonsku regulativu rada na određeno vrijeme i zakonsku regulativu kolektivnih otkaza. Iako OECD ne računa indeks EPL za Hrvatsku, njegova vrijednost izračunata je u dva navrata⁶, pri čemu treba istaknuti da je u međuvremenu OECD modificirao metodologiju izračuna indeksa, što je dovelo do promjena u sustavu ponderiranja već postojećih pokazatelja. Na temelju posljednje verzije ZOR-a (NN, br. 149/2009.) te svih njegovih relevantnih izmjena i dopuna izračunat je indeks EPL za Hrvatsku prema metodologiji OECD-a iz 2008. te je trenutačna pozicija Hrvatske analizirana u odnosu na usporedive zemlje i glavne trgovinske partnere za koje je indeks dostupan⁷. Pritom je potrebno naglasiti da se u slučaju Hrvatske rabe posljednji dostupni podaci koji uzimaju u obzir sve zakonodavne izmjene na tržištu rada provedene do početka 2013., dok se najnoviji raspoloživi podaci OECD-a odnose na 2008. S obzirom na to da je izvjesno da su i ostale zemlje u uzorku provele reforme radi povećanja fleksibilnosti radnog zakonodavstva kao odgovor na globalnu financijsku krizu, relativna pozicija Hrvatske vjerojatno je nepovoljnija od prikazane, pa stoga dobivene rezultate treba interpretirati s oprezom⁸.

Tablica 3. prikazuje indeks EPL za Hrvatsku i odabrane zemlje. Vidljivo je da se Hrvatska prema svim pokazateljima nalazi među zemljama s najrigidnijim radnim zakonodavstvom. Tako sveukupni indeks EPL za Hrvatsku iznosi 2,61 (za detalje izračuna vidi Tablicu 4.), dok je prosjek međunarodno usporedivih zemalja 2,43.

4 Tekst Okvira završen je prije prihvatanja izmjena i dopuna Zakona o radu 18. lipnja 2013. (NN, br. 73/2013.).

5 OECD izrađuje i objavljuje indeks EPL za zemlje članice OECD-a te za Brazil, Kinu, Indiju, Indoneziju, Rusiju i Južnu Afriku. Indeks EPL može poprimiti vrijednosti od 0 do 6, gdje je niska vrijednost indeksa EPL dodijeljena zemljama s fleksibilnim radnim zakonodavstvom, dok visoke vrijednosti indeksa karakteriziraju nefleksibilno radno zakonodavstvo.

6 U 2002. indeks EPL iznosio je 3,58 (Biondić *et al.*, 2002.), nakon izmjena Zakona o radu (ZOR) 2003. ponovno je izračunat te je njegova vrijednost smanjena na 2,76 (Matković i Biondić, 2003.) ponajprije zbog uvođenja zakonske regulative o agencijama za privremeno zapošljavanje. M. Tonin 2009. računa indeks EPL za Hrvatsku koristeći ZOR kao Matković i Biondić, 2003. Ipak, zbog neznatno drukčije interpretacije pojedinih članaka Zakona, dobivena vrijednost indeksa EPL nešto je niža i iznosi 2,7.

7 U ovom dijelu analize uspoređuju se ostvarenja Hrvatske sa Slovenijom, Poljskom, Estonijom, Češkom, Slovačkom i Mađarskom kao međunarodno usporedivim zemljama te Italijom, Austrijom i Njemačkom kao glavnim trgovinskim partnerima.

8 Primjerice, Estonija je tijekom 2009. izmijenila svoj zakon o radu, čime je povećala fleksibilnost tržišta rada. Glavne zakonske izmjene odnose se na skraćivanje otkaznog roka ovisno o duljini radnog staža, smanjenje iznosa otpremnine ovisno o duljini radnog staža, kao i pojednostavnjenje procedura pri zapošljavanju i otpuštanju. Još jedan primjer reformatora radnog zakonodavstva jest i Slovenija koja je u ožujku 2013. također reformirala zakon o radu, radi osiguravanja veće fleksibilnosti na tržištu rada. Pojednostavnjene su zakonske procedure pri otpuštanju, smanjeni su trajanje otkaznih rokova i iznosi otpremnina. Također, reformirano je i zakonodavstvo glede ugovora na određeno vrijeme. I Italija je reformirala radno zakonodavstvo u srpnju 2012.; to se ponajprije odnosi na fleksibilizaciju u korištenju ugovora na određeno vrijeme i pojednostavnjenje procedura pri otkazu.

Tablica 3. Indeks EPL i indeks lakoće zapošljavanja i njihove sastavnice

	Indeks EPL	Zapošljavanje na neodređeno vrijeme	Zapošljavanje na određeno vrijeme	Kolektivni otkazi	Indeks lakoće zapošljavanja	Indeks poteškoća u zapošljavanju	Indeks rigidnosti radnih sati	Indeks poteškoća u otpuštanju viška radnika	Indeks rigidnosti zapošljavanja	Troškovi otpuštanja viška radnika
Slovenija	2,76	2,98	2,5	2,88	135	171	97	93	150	66
Njemačka	2,63	2,85	1,96	3,75	132	92	81	118	119	129
Hrvatska	2,61	2,55	2,21	3,75	137	155	38	142	138	97
Italija	2,58	1,69	2,54	4,88	93	88	97	118	127	28
Austrija	2,41	2,19	2,29	3,25	39	1	81	118	75	10
Poljska	2,41	2,01	2,33	3,63	95	43	81	93	80	120
Estonija	2,39	2,27	2,17	3,25	116	92	162	58	129	77
Češka	2,32	3	1,71	2,13	17	1	1	1	1	124
Slovačka	2,13	2,45	1,17	3,75	38	71	19	49	39	69
Mađarska	2,11	1,82	2,08	2,88	89	43	185	1	86	85
Rumunjska	–	–	–	–	125	144	153	93	161	13
Bugarska	–	–	–	–	21	71	38	1	26	31
Prosjek	2,43	2,38	2,10	3,415	86	81	86	74	94	71

Izvori: OECD; Svjetska banka

Nefleksibilnost zakonodavstva posebno je izražena ako promotrimo podindeks zakonske regulative koja se odnosi na kolektivne otkaze, koji za Hrvatsku iznosi 3,75. U skupini usporedivih zemalja jedino Italija ima stroža zakonska pravila kolektivnog otpuštanja (4,88), no pritom je potrebno naglasiti da Italija ima najstrožu regulativu kolektivnog otpuštanja među svim zemljama za koje je indeks dostupan. Situacija je nešto povoljnija promotrimo li regulativu o zapošljavanju na neodređeno vrijeme. Indeks zapošljavanja na neodređeno vrijeme za Hrvatsku iznosi 2,55, dok je prosjek usporedivih zemalja 2,38. Što se tiče zakonske regulative zapošljavanja na određeno vrijeme, Hrvatska s indeksom od 2,21 ponovno zaostaje za prosjekom usporedivih zemalja (2,10).

Drugi analizirani pokazatelj fleksibilnosti tržišta rada jest indeks lakoće zapošljavanja (engl. *Ease of Employment Index*) Svjetske banke, koji za razliku od indeksa EPL ima mnogo širi obuhvat te se računa za većinu zemalja u svijetu.⁹ U usporedbi s prvim pokazateljem, ovaj pokazatelj ne analizira samo rigidnost tržišta rada iz perspektive poslodavca, nego u skladu sa standardima ILO-a u obzir uzima i minimalnu razinu prava radnika¹⁰. Indeks se računa kao prosjek dvaju osnovnih pokazatelja: indeksa rigidnosti povezanih sa zaposlenošću (dobivenog kao prosjek triju podindeksa: indeksa poteškoća u zapošljavanju, indeksa rigidnosti broja radnih sati i indeksa poteškoća u otpuštanju viška radnika) te indeksa troškova otpuštanja viška radnika. Svaki od podindeksa sadržava nekoliko komponenata, kojima se ovisno o karakteristikama radnog zakonodavstva dodjeljuje ocjena prema metodologiji Svjetske banke. Podaci Svjetske banke upućuju na to da je tržište rada u Hrvatskoj rigidno u usporedbi s ostalim zemljama uključenima u analizu. Naime, Hrvatska je prema indeksu lakoće zapošljavanja na 137. mjestu od 184 promatrane zemlje. U usporedbi s pojedinim zemljama Srednje i Jugoistočne Europe te odabranim razvijenim europskim zemljama (Austrija, Njemačka i Italija) Hrvatska ima najlošiji rang (Tablica 3.). Pritom, ako se promatraju usporedive zemlje, Hrvatska najlošije stoji prema

indeksu poteškoća u otpuštanju viška radnika (otpuštanje jednog ili više radnika), dok je prema indeksu poteškoća u zapošljavanju na pretposljednem mjestu.

Analiza je pokazala da nepovoljni rezultati zabilježeni prema navedenim indeksima proizlaze iz modaliteta zakonskih rješenja, pri čemu najveći negativni doprinos ima ograničenje primjene ugovora na određeno vrijeme. U Hrvatskoj primjena ugovora na određeno vrijeme mora biti opravdana objektivnim rokom (članak 10. Zakona o radu), dok u većini ostalih analiziranih zemalja ne postoje ograničenja za korištenje ugovora na određeno vrijeme, što daje veću fleksibilnost poslodavcima pri zapošljavanju. No, da bi se zaštitila prava radnika u tim zemljama, ugovori na određeno vrijeme uglavnom imaju ograničeno ukupno trajanje ili maksimalan mogući broj uzastopnih sklapanja. K tome, postojeće ograničenje iz članka 10. nedjelotvorno je i s ekonomskog gledišta. Rezultati Ankete o radnoj snazi pokazuju da jedino Poljska, Slovenija, Italija i Njemačka imaju veći udio zaposlenih na određeno vrijeme od Hrvatske, dok sve ostale zemlje imaju znatno niži udio radnika s ugovorom na određeno vrijeme. Također, prema podacima iz godišnje Ankete poslodavaca koju provodi HZZ, tijekom 2012. poslodavci su planirali s 85% novozaposlenih sklopiti ugovor o radu na određeno vrijeme. To upućuje na to da bi se zakonskim izmjenama mogli bitno poboljšati pokazatelji kompetitivnosti bez značajne izmjene stvarne pozicije zaposlenika.

Loša situacija na međunarodnim ljestvicama određena je i pokazateljem koji kvantificira uobičajene procedure pri otkazu kod ugovora o radu na neodređeno vrijeme (članak 107.). U Hrvatskoj postoji veći broj ograničenja pri otpuštanju viška radnika nego u drugim zemljama. Tako se u Hrvatskoj treba obavijestiti treću stranu (tj. tijela državne uprave), poslodavac mora zaposlenika premjestiti ili prekvalificirati na drugo radno mjesto prije nego što ga otpusti kao višak te ujedno vrijede pravila prioriteta pri otpuštanju viška radnika i u slučaju ponovnog zapošljavanja.

Slično je i s procedurama pri otkazu. Naime, prema ZOR-u predviđeno je da se otkaz mora dostaviti radniku u pisanom obliku (članak 112.), a namjera o otkazivanju određenog ugovora o radu mora biti priopćena radničkom vijeću (ako ono postoji) te je poslodavac dužan savjetovati se s radničkim vijećem o odluci (članak 118.). Nadalje, nepovoljna su i dodatna odgađanja početka otkaznog roka kod kolektivnih otkaza, s obzirom na to da

9 Svjetska banka trenutačno ne objavljuje indeks lakoće zapošljavanja za svaku pojedinu zemlju, ali objavljuje metodologiju njegova izračuna i potrebne podatke te ga je stoga bilo moguće konstruirati.

10 Ako je radno zakonodavstvo previše fleksibilno na štetu radnika, zemlja će dobiti lošiju ocjenu. Primjerice, niža će ocjena biti dodijeljena ako radno zakonodavstvo omogućava godišnji odmor kraći od 15 dana.

je prema važećem ZOR-u moguća odgoda otkaznog roka kod kolektivnih otpuštanja od tri mjeseca (članak 122.). I ostale zakonske odrednice u vezi s kolektivnim otpuštanjima (sama definicija kolektivnog otpuštanja, dodatne potrebne obavijesti i troškovi koje poslodavac snosi u slučaju kolektivnog otpuštanja u odnosu na individualno otpuštanje) djeluju nepovoljno na položaj Hrvatske na međunarodnim ljestvicama¹¹.

Tijekom 2012. Vlada RH donijela je više regulacija koje utječu na tržište rada, ali se njima izravno nije mijenjalo radno zakonodavstvo. Sredinom 2012. donesen je Zakon o kriterijima za sudjelovanje u tripartitnim tijelima i reprezentativnosti za kolektivno pregovaranje, kojim je ukinuta mogućnost vremenski neograničene primjene pravnih pravila iz isteklih ili otkazanih kolektivnih ugovora. Iste godine donesen je i Zakon o poticanju zapošljavanja. Tijekom 2013. trebale bi uslijediti i izmjene Zakona o radu (ZOR) i Zakona o zaštiti na radu, kako bi se, prema riječima predlagatelja, olakšalo zapošljavanje, smanjio rad na crno te

povećalo poštivanje prava radnika. Prema za sada javno dostupnim informacijama, koje je objavilo Ministarstvo rada i mirovinski sustav u sklopu razgovora i pregovora sa socijalnim partnerima (izmjene Zakona o radu, prva faza), reforme Zakona o radu odnosit će se na rad na određeno, zamjenski odmor, agencije za privremeno zapošljavanje, probni rad, prekovremene sate i kolektivno otpuštanje radnika, kao i na usklađivanje zakona s Direktivom o europskom radničkom vijeću.

Među predloženim izmjenama Zakona o radu ključna je ona o radu uz ugovor na određeno vrijeme. Prema dostupnim informacijama ugovori na određeno moći će se sklapati za razdoblje duže od tri godine, iako samo za prvo sklapanje ugovora. Tako prvo korištenje ugovora o radu na određeno vrijeme neće više biti podložno vremenskom ograničenju, što je fleksibilizacija s obzirom na trenutačnu regulativu. U svrhu zaštite prava radnika, kad bi se primjenjivali uzastopni ugovori o radu na određeno vrijeme, maksimalno vrijeme trajanja i dalje bi bilo tri godine. Također,

Tablica 4. Detalji izračuna indeksa EPL u skladu s postojećim ZOR-om

	Ponder pokazatelja u ukupnom indeksu EPL	Vrijednost pokazatelja dodjeljena od strane autora u skladu sa ZOR-om	Doprinos sveukupnom indeksu EPL	Doprinos sveukupnom indeksu EPL, u %
Uobičajene procedure pri otkazu (1/2)	0,06944	4	0,28	10,7
Odgoda početka otkaznog roka (1/2)	0,06944	1	0,07	2,7
Otkazni rok nakon 9 mjeseci rada (1/7)	0,01984	2	0,04	1,5
Otkazni rok nakon 4 godine rada (1/7)	0,01984	3	0,06	2,3
Otkazni rok nakon 20 godina rada (1/7)	0,01984	2	0,04	1,5
Otpremnina nakon 9 mjeseci rada (4/21)	0,02646	0	0,00	0,0
Otpremnina nakon 4 godine rada (4/21)	0,02646	3	0,08	3,0
Otpremnina nakon 20 godina rada (4/21)	0,02646	2	0,05	2,0
Definicija nepravednog otkaza (1/5)	0,02778	4	0,11	4,3
Trajanje probnog rada (1/5)	0,02778	3	0,08	3,2
Kompenzacija za nepravedni otkaz (1/5)	0,02778	3	0,08	3,2
Mogućnost povratka na radno mjesto (1/5)	0,02778	4	0,11	4,3
<i>Maksimalno vrijeme za prijavu nepravednog otkaza nadležnom sudu (1/5)</i>	0,02778	2	0,06	2,1
Opravdani slučajevi za primjenu ugovora na određeno (1/2)	0,10417	4	0,42	16,0
Maksimalan broj uzastopnih ugovora (1/4)	0,05208	0	0,00	0,0
Maksimalno ukupno trajanje uzastopnih ugovora (1/4)	0,05208	1	0,05	2,0
Dopuštene vrste poslova (1/3)	0,06944	1,5	0,10	4,0
Ograničenje broja uzastopnih ugovora (1/6)	0,03472	2	0,07	2,7
Maksimalno ukupno trajanje uzastopnih ugovora (1/6)	0,03472	0	0,00	0,0
<i>Autorizacija i evidencija agencija (1/6)</i>	0,03472	2	0,07	2,7
<i>Jednakost plaće i dr. radnih uvjeta (1/6)</i>	0,03472	6	0,21	8,0
Definicija kolektivnog otkaza (1/4)	0,04167	3	0,13	4,8
Dodatne potrebne obavijesti (1/4)	0,04167	3	0,13	4,8
Dodatna odgađanja početka otkaznog roka (1/4)	0,04167	6	0,25	9,6
Ostali dodatni troškovi poslodavaca (1/4)	0,04167	3	0,13	4,8
Indeks EPL			2,61	

Izvor: izračun autora

11 Znatna utjecaj na vrijednost sveukupnog indeksa EPL ima i pokazatelj koji se odnosi na regulaciju rada agencija za privremeno zapošljavanje. No, međunarodna usporedba pokazuje da je slična zakonska regulativa na snazi i u većini ostalih zemalja OECD-a, pa tako ovaj pokazatelj poprma maksimalnu vrijednost za čak 21 promatrano zemlju.

neće postojati ograničenja za razloge sklapanja prvog ugovora na određeno vrijeme, dok će eventualni uzastopni ugovori na određeno vrijeme moći biti zaključeni samo ako poslodavac ima objektivan razlog za sklapanje novog ugovora, koji će morati navesti. Ponovno ograničenje sklapanja uzastopnih ugovora na određeno vrijeme samo ako postoji objektivan razlog trebalo bi spriječiti zlorabe u njihovu korištenju. Kada ne bi postojala ograničenja na sklapanje prvog ugovora na određeno, a sklapanje uzastopnih ugovora bilo bi moguće samo u slučaju tzv. objektivnih razloga, indeks EPL bi se smanjio za 0,10¹². Takva bi reforma osigurala usklađivanje s praksom u EU-u, gdje postoji slobodno korištenje ugovora o radu na određeno nevezano za objektivne razloge, u svrhu osiguravanja lakšeg zapošljavanja za poslodavce. Istodobno su takvi ugovori ograničeni maksimalnim mogućim trajanjem ili dopuštenim brojem uzastopnih ugovora, kako bi se osigurala zaštita prava zaposlenika.

Izmijenjeni zakon trebao bi pojednostavniti definiciju i postupak kolektivnog otpuštanja viška radnika te skratiti s devedeset na trideset dana rok odgode otkazivanja ugovora svim ili pojedinim radnicima za koje je izrađen program zbrinjavanja viška radnika. Smanjivanje roka odgode kod otkazivanja kolektivnih ugovora na 30 dana smanjilo bi indeks EPL za 0,17.

Kvantifikacijom učinaka svih predloženih izmjena ZOR-a u prvoj fazi na vrijednost indeksa EPL moguće je zaključiti da će za sada predložene reforme smanjiti indeks EPL s trenutno procijenjenih 2,61 na 2,34. Naravno, neizvjesno je hoće li službeno najavljene izmjene ZOR-a u prvoj fazi biti prihvaćene u Saboru

i koje će zakonske izmjene biti predložene tijekom druge faze izmjena ZOR-a.

U daljnjem radu trebalo bi analizirati povezanost između odabranih pokazatelja fleksibilnosti tržišta rada i efektivnih ishoda na tržištu rada. Novija literatura naglašava važnost regulacije tržišta rada za efektivna kretanja na tržištu. Tako Crivelli *et al.* (2012.) na panelu od 167 zemalja pokazuju da strukturne politike koje povećavaju fleksibilnost tržišta rada (ponajprije regulacijom zapošljavanja i otpuštanja) dovode do snažnog povećanja nezaposlenosti tijekom pada gospodarske aktivnosti, ali i snažan i brz oporavak nakon stabilizacije gospodarskih kretanja. Također, Lehman *et al.* (2009.) na panelu tranzicijskih zemalja pokazuju da je deregulacija radnog zakonodavstva u tranzicijskim zemljama imala povoljan utjecaj na kretanja na tržištu rada u tim zemljama. Nasuprot tome, neka ranija istraživanja upućuju na to da nije moguće identificirati izravnu povezanost pokazatelja fleksibilnosti/rigidnosti tržišta rada i efektivnih rezultata na tržištu rada. Tako Kapsos (2005.) analizira panel od 160 zemalja i zaključuje da na kretanja na tržištu rada pozitivno utječe udio uslužnog sektora u ukupnom gospodarstvu, a negativno inflacija i porezno opterećenje rada, dok utjecaj fleksibilnosti/rigidnosti tržišta rada nije statistički značajan. Ni Mourre (2004.) ne pronalazi statistički značajan utjecaj pokazatelja fleksibilnosti/rigidnosti tržišta rada na elastičnost na tržištu rada. Prema njegovoj analizi realni trošak rada glavna je odrednica elastičnosti na tržištu rada.

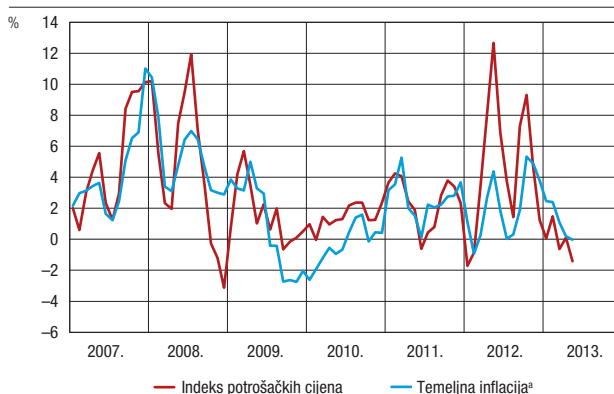
5. Inflacija

Tijekom prvih pet mjeseci 2013. došlo je do usporavanja inflacije potrošačkih cijena. To je ostvareno u uvjetima slabe domaće potražnje, blagog pada jediničnih troškova rada, smanjenih uvoznih inflatornih pritisaka te povoljnog učinka baznog razdoblja¹³. U siječnju 2013. zabilježen je prilično visok godišnji rast stope inflacije od 5,2%, na koji su uvelike utjecale administrativne odluke (ukidanje nulte stope PDV-a te poskupljenje vode i željezničkih usluga). Nakon toga uslijedilo je usporavanje inflacije, pri čemu se njezina godišnja stopa promjene spustila na 1,6%. Tome je pridonijela većina njezinih komponenata (izuzev prerađenih prehrambenih proizvoda), a ponajviše energija (za 3,0 postotna boda). Tijekom spomenutog razdoblja godišnja stopa promjene cijena energije smanjila se na -2,5% s 13,0% u siječnju, što je bila posljedica povoljnog učinka baznog razdoblja, a djelomice i pojeftinjenja naftnih derivata i plina. Zbog usporavanja godišnjeg rasta cijena energije zabilježeno je i snažno usporavanje rasta proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu na 0,2% u svibnju, s 5,4% u siječnju, dok su se proizvođačke cijene iz kojih je energija isključena zadržale na razini od 1,5%. Usporavanje temeljne inflacije (koja ne sadržava cijene

energije) bilo je slabije izraženo; s 2,6% zabilježenih u siječnju na 1,9% u svibnju.

Odsutnost domaćih inflatornih pritisaka ogledala se ponajviše u kretanju cijena industrijskih proizvoda (bez prehrane i energije) koje su u svibnju bile za 0,6% niže u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine te cijena usluga čiji je godišnji rast u svibnju iznosio samo 0,5%. Najveći doprinos godišnjoj inflaciji u svibnju dali su prehrambeni proizvodi. Naime, unatoč usporavanju godišnje stope promjene cijena neprerađenih prehrambenih

Slika 19. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini

* Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.
Napomena: Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnog pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

12 Procjenjujemo da bi vrijednost pokazatelja uz ograničenja ugovora na određeno vrijeme pala s četiri na jedan. S obzirom na to da Tonin (2009.) dodjeljuje vrijednost 6 ovom pokazatelju za Hrvatsku, dok mu Matković i Biondić (2003.) dodjeljuju vrijednost 4 te su u konzultacijama s pravnicima o prikladnoj vrijednosti ovog pokazatelja dobivena oprečna mišljenja, trenutna bi vrijednost pokazatelja prema nekim interpretacijama mogla biti veća od 4. Ako je trenutna vrijednost veća od 4, bilo bi veće i smanjenje indeksa EPL.

13 Zbog povećanja osnovne stope PDV-a i porasta cijena koje se reguliraju na lokalnoj razini (opskrba vodom i dr.) u ožujku 2012., rasta cijena naftnih derivata u ožujku i travnju 2012., a osobito zbog snažnog poskupljenja električne energije i prirodnog plina u svibnju 2012.

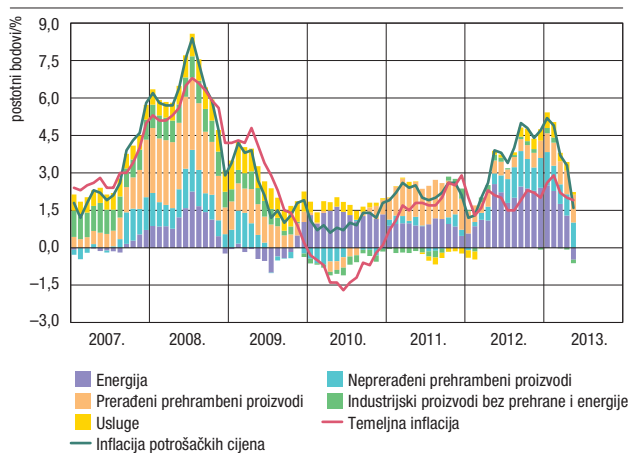
Tablica 5. Cjenovni pokazatelji

godišnje stope promjene

	2009.	2010.	2011.	2012.	VI. 2012.	IX. 2012.	XII. 2012.	III. 2013.	V. 2013.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente									
Ukupni indeks	2,4	1,1	2,3	3,4	3,8	5,0	4,7	3,7	1,6
Energija	-1,1	9,5	6,2	10,5	12,9	14,2	13,9	9,1	-2,5
Nepretrađeni prehrambeni proizvodi	2,5	-2,2	1,2	5,8	5,3	11,2	9,4	6,0	7,7
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	3,8	-0,1	5,8	2,6	2,5	2,2	3,2	4,4	5,3
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	1,5	-0,7	-0,3	0,4	0,7	0,4	-0,3	-0,1	-0,6
Usluge	4,3	1,5	-0,4	0,5	0,5	1,6	2,0	1,5	0,5
Ostali cjenovni pokazatelji									
Temeljna inflacija	2,8	-0,8	1,8	1,9	2,0	1,9	2,0	2,2	1,9
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-0,4	4,3	6,4	7,0	7,0	8,9	6,9	3,2	0,2

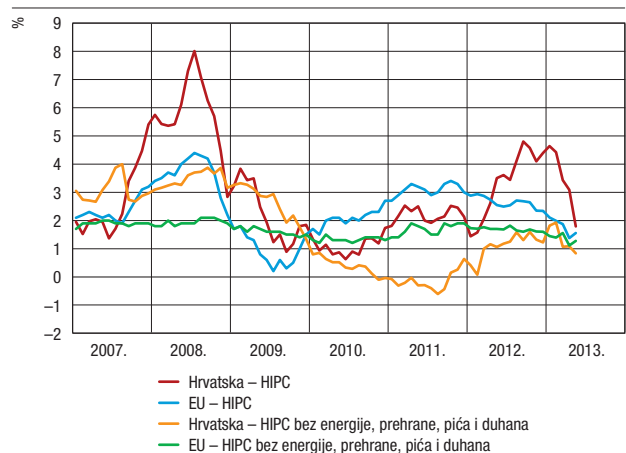
Izvor: DZS

Slika 20. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 21. Ukupna i temeljna inflacija mjerena kretanjem harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena u Hrvatskoj i Europskoj uniji godišnje stope promjene

Izvori: DZS; Eurostat

proizvoda u posljednja četiri mjeseca¹⁴, ona je u svibnju bila još uvijek relativno visoka te je iznosila 7,7%. Kod cijena prerađenih prehrambenih proizvoda (uključujući alkohol i duhan) bio je prisutan nepovoljan učinak baznog razdoblja¹⁵ te je njihov doprinos inflaciji u svibnju bio za 0,4 postotna boda veći nego u siječnju, a godišnja stopa promjene tih cijena dosegla je 5,3%. Tome je pridonijelo i znatno povećanje cijena mlijeka i mliječnih prerađevina¹⁶ te poskupljenje duhanskih prerađevina za 5,3%¹⁷, zbog povećanja trošarina koje je stupilo na snagu krajem 2012.

U Europskoj uniji tijekom prvih pet mjeseci 2013. također je zabilježeno smanjivanje inflatornih pritisaka u uvjetima nepovoljnih gospodarskih kretanja i pada cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu. Godišnja stopa inflacije mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena smanjila se u Europskoj uniji s 2,3% u prosincu 2012. na 1,6% u svibnju 2013. U Hrvatskoj je to smanjenje bilo izraženije, s 4,4% na 1,8%, prije svega zbog znatno izrazitijeg pada godišnje stope promjene

cijena energije, što je pretežito bilo posljedica učinka baznog razdoblja. S druge strane, slaba osobna potrošnja i nepovoljna kretanja na tržištu rada rezultirali su, slično kao i u Europskoj uniji, usporavanjem godišnjeg rasta temeljne inflacije. Tako se godišnja stopa promjene HIPC-a bez energije, prehrane, pića i duhana u Hrvatskoj smanjila s 1,2% u prosincu 2012. na 0,8% u svibnju 2013. te u Europskoj uniji s 1,6% na 1,3%.

U nastavku 2013. očekuje se niska i relativno stabilna inflacija potrošačkih cijena, koja bi se trebala kretati oko prosječne razine od 1,8% u uvjetima odsutnosti domaćih inflatornih pritisaka s potražnje i troškovne strane¹⁸, stabilnog tečaja kune prema euru te daljnjeg slabljenja uvoznih inflatornih pritisaka, što se prije svega odnosi na očekivano pojeftinjenje prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. Procjenjuje se da će se prosječna godišnja stopa inflacije usporiti s 3,4% u 2012. na 2,6% u 2013., što je za 0,6 postotnih bodova niža stopa u odnosu na prethodnu projekciju. Pritom se u nastavku godine očekuje relativno stabilno kretanje cijena energije, u skladu s kretanjem cijena sirove nafte na terminskom tržištu te s pretpostavkom o nepromijenjenim

14 Ono je bilo posljedica smanjenja godišnje stope rasta cijena mesa.

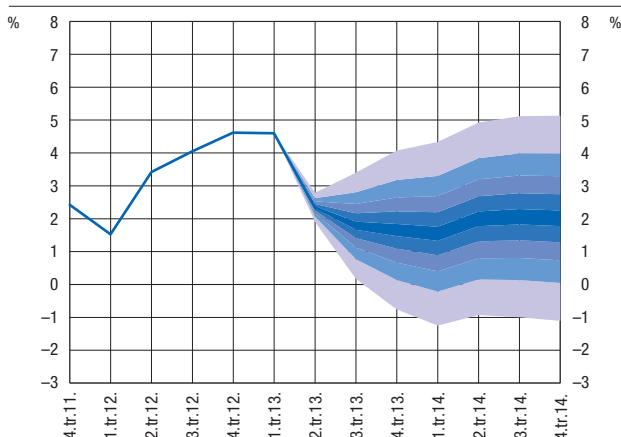
15 Oni su pojeftinili u ožujku 2012. zbog smanjenja stope PDV-a na određene prehrambene proizvode.

16 Ono je bilo posebno izraženo u svibnju, kada su spomenute cijene porasle za 4,8% u usporedbi s prethodnim mjesecom.

17 Duhanske prerađevine u veljači su poskupjele za 4,0%, a u travnju za 1,3% u odnosu na prethodni mjesec.

18 Na to ponajviše utječe pad osobne potrošnje i jediničnih troškova rada na godišnjoj razini. Pritom se očekuje da će blagi rast proizvodnosti rada (potaknut daljnjim smanjivanjem zaposlenosti) biti ipak nešto izraženiji od rasta naknada po zaposlenom, koje gotovo stagniraju.

Slika 22. Projekcija inflacije potrošačkih cijena
godišnje stope promjene

Izvori: DZS; izračun HNB-a

cijenama prirodnog plina i električne energije za kućanstva. Nadalje, budući da se u nastavku 2013. očekuje niža razina cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu u usporedbi s prethodnom godinom kao i određeno smanjenje cijena povezano s ukidanjem preostalih zaštitnih carina na prehrambene proizvode uvezene iz Europske unije, očekuje se smanjenje godišnje stope rasta cijena prehrane. Nasuprot tome, godišnja stopa rasta indeksa potrošačkih cijena bez prehrane i energije mogla bi se ubrzati, čemu bi u određenoj mjeri trebalo pridonijeti povećanje

cijena duhanskih preradevina koje se očekuje početkom trećeg tromjesečja potaknuto rastom trošarina zbog nastavka njihova usklađivanja s propisima EU-a.

U 2014. očekuje se usporavanje prosječne godišnje stope inflacije potrošačkih cijena na 1,9%, što bi trebalo biti posljedica kretanja cijena energije i prehrane. Prosječna bi se godišnja stopa promjene cijena energije trebala smanjiti budući da se očekuje daljnji pad cijena sirove nafte tipa Brent na svjetskom tržištu. Osim toga, prognozirani je niži rast prosječne godišnje stope promjene cijena prehrane u usporedbi s 2013., koji bi trebao biti rezultat pojeftinjenja prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu. U 2014. ne očekuje se jačanje domaćih inflatornih pritiska s obzirom na prognozirani blagi pad osobne potrošnje te povećanje jediničnih troškova rada od samo 1%. U 2015. inflacija bi se mogla blago ubrzati na 2,0%. Uvozni inflatorni pritisci i nadalje bi se trebali smanjivati (ali nešto sporijim tempom), odražavajući pad cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu. S druge strane, domaći inflatorni pritisci mogli bi blago ojačati, što bi moglo rezultirati ubrzavanjem godišnje stope rasta indeksa potrošačkih cijena bez prehrane i energije.

Projekcija inflacije izložena je brojnim rizicima, pri čemu se ocjenjuje da su rizici da inflacija bude niža odnosno viša od projekcije uravnoteženi, na što upućuje simetričan izgled lepeze (Slika 22.). Glavni rizik koji bi mogao prouzročiti nižu inflaciju jest slabija domaća potražnja, što bi se moglo odraziti ponajprije u sporijem rastu potrošačkih cijena bez prehrane i energije. Višu inflaciju mogli bi potaknuti izraženiji rast administrativno reguliranih cijena, brži rast cijena sirovina na svjetskom tržištu, osobito sirove nafte i prehrambenih sirovina te nepovoljne vremenske prilike koje bi mogle rezultirati naglašenijim rastom cijena domaćih poljoprivrednih proizvoda.

6. Vanjska trgovina i konkurentnost

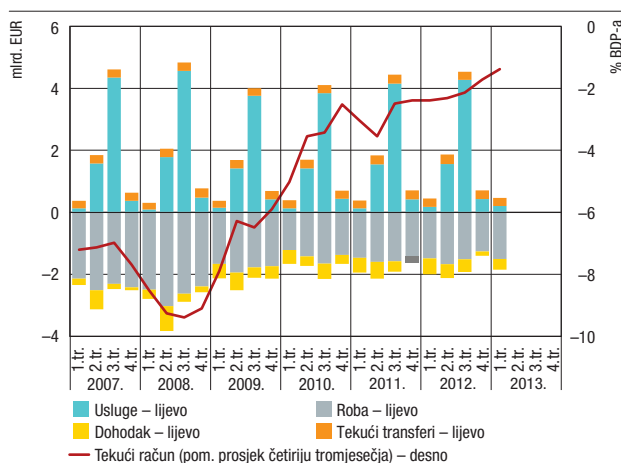
Saldo na tekućem računu platne bilance nastavio se poboljšavati i tijekom prvog tromjesečja 2013., nakon što se gotovo uravnotežio u 2012. Takvim je kretanjima najviše pridonijelo smanjenje manjka na računu faktorskih dohodaka, zbog nižih rashoda od izravnih ulaganja (isplaćene dividende i zadržane

zarade) i kamatnih troškova. Blago su porasli prihodi od usluga, dok je saldo na računu tekućih transfera stagnirao. Iako je intenzitet godišnjeg pada robnog izvoza bio izraženiji od pada uvoza, potonji se više smanjio u apsolutnom iznosu, pa je manjak na računu robe također neznatno pao u odnosu na prvo tromjesečje 2012.

Promatra li se, pak, kretanje manjka robne razmjene na tromjesečnoj razini, tada je vidljivo da se njegova kontrakcija, koja se prema sezonski prilagođenim podacima bilježila u prethodna tri tromjesečja, nije nastavila i u prvom tromjesečju 2013., već je zabilježen rast za gotovo četvrtinu u odnosu na posljednje tromjesečje 2012. Posljedica je to pada izvoza od čak 13,3% na tromjesečnoj razini. Pritom je izvoz brodova i ostalih prijevoznih sredstava i dalje bio izrazito slab, dok je izvoz naftnih derivata porastao. Izvoz ostale robe, nakon blagog rasta tijekom gotovo cijele 2012., smanjio se za 7,4%, pri čemu valja istaknuti snažan pad izvoza šećera, proizvoda od šećera i meda, umjetnih gnojiva te električnih strojeva, aparata i uređaja. Robni uvoz se također smanjio u prvom tromjesečju (-2,1%), što je, kao i kod izvoza, najviše posljedica smanjenog uvoza brodova s dorade, dok je uvoz nafte i naftnih derivata zabilježio blagi oporavak. Povećanju uvoza ostale robe za 2,0% ponajviše su pridonijeli pojačani uvoz kapitalnih proizvoda, kamenog ugljena, koksa i briketa, povrća i voća te željeza i čelika.

Sagledamo li kretanje hrvatskoga robnog izvoza prema pojedinim tržištima, vidljivo je da je najsnažniji pad tijekom gospodarske krize zabilježen na tržištima Cefte (Slika 24.). Premda je

Slika 23. Manjak na tekućem računu i njegova struktura

Izvor: HNB

nakon toga uslijedio stabilan oporavak, niti početkom 2013. na tim tržištima nije dosegnuta razina robnog izvoza iz godina prije krize. Jedino se u segmentu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda kontinuirano bilježio rast, ali se time nije uspio nadomjestiti slab izvoz ostale robe, posebno industrijskih sirovina i kapitalnih proizvoda. Na početku 2013. izvoz u zemlje Cefte se smanjio (za 12,2% na godišnjoj razini u prva četiri mjeseca 2013.), uglavnom zbog pada izvoza brodova na doradu u Crnu Goru te električnih strojeva, aparata i uređaja u Srbiju, a primjećuje se i blagi pad izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda uoči izlaska iz Cefte.

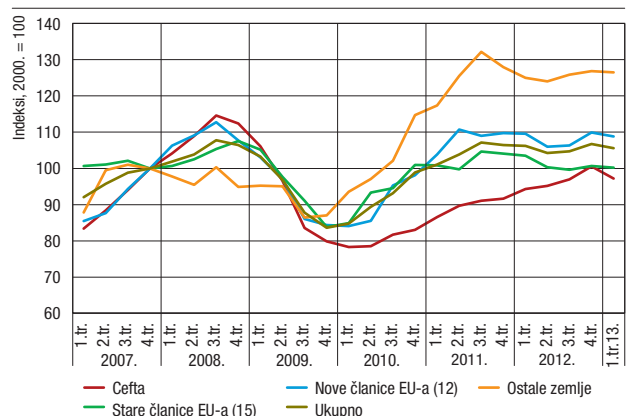
Izvoz u članice Europske unije od krize se oporavljao nešto brže, zahvaljujući boljem oporavku izvoza industrijskih proizvoda, no već je sredinom 2011. uslijedila stagnacija. Jedina tržišta na kojima hrvatski izvoz kontinuirano bilježi razmjerno povoljna kretanja jesu zemlje izvan Europske unije i regije. U domaćem izvozu na tim tržištima tijekom krize nije bilo značajnijeg pada, a posebno se ističu rusko i tursko tržište, gdje se uspješno izvoze medicinski i farmaceutski proizvodi, zatim strojevi i uređaji te industrijske sirovine. Navedena su tržišta među rijetkima koja i tijekom prvog tromjesečja 2013. karakterizira povoljan trend rasta izvoza.

Postupnom jačanju domaćeg izvoza u idućim razdobljima trebao bi pripomoći lakši izvoz na tržište EU-a, ali i na treća tržišta izvan regije, čime bi se mogao nadomjestiti očekivani pad izvoza u zemlje Cefte. Pristupanje Hrvatske u EU mnogim će izvoznicima olakšati plasman robe na tržište Unije, ali i na treća tržišta, zbog pojednostavnjivanja administrativnih trgovinskih procedura te stjecanja oznake podrijetla iz EU-a. Osim toga, kao članica Europske unije Hrvatska će prihvatiti zajedničku trgovinsku politiku i nove ugovore o slobodnoj trgovini, pa će moći plasirati robu na mnoga nova tržišta po povoljnijim trgovinskim uvjetima. Time bi se trebao nadomjestiti slabiji izvoz na tržišta Cefte, gdje će domaći poljoprivredni i prehrambeni proizvođači izgubiti mogućnost bescarinskog plasmata robe u zoni slobodne trgovine, pa bi se dio proizvodnje i trgovine mogao preseliti u regiju. Opisane će strukturne promjene dodatno doći do izražaja u 2015., kada se domaći izvoznici prilagode novim uvjetima na tržištu.

Glede uvoza, nakon smanjenja u prvom tromjesečju 2013., u nastavku godine očekuje se blagi rast. Njegova bi dinamika posebice mogla biti izražena u drugom polugodištu 2013., kada se predviđa pojačani uvoz poljoprivrednih proizvoda iz Europske unije nakon ukidanja preostalih zaštitnih carina. Smanjenje cijena sirove nafte na svjetskim tržištima moglo bi pridonijeti nešto nižoj vrijednosti neto uvoza nafte i naftnih derivata. Zamjetno povećanje robnog uvoza može se očekivati tek tijekom 2014. i 2015., kada bi oporavak domaćeg gospodarstva mogao potaknuti uvoz kapitalnih proizvoda, ali i robe široke potrošnje.

Kretanja u međunarodnoj razmjeni usluga uglavnom će određivati prihodi od turizma koji bi u cijelom projekcijskom razdoblju mogli imati godišnji rast od oko 3,0%, što je na razini

Slika 24. Hrvatski robni izvoz prema ekonomskim grupacijama zemalja

Napomena: Cefta uključuje Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Makedoniju, Moldaviju, Srbiju i UNMIK/Kosovo. Vrijednosti indeksa izračunate su kao pomični prosjek četiriju tromjesečja.

Izvor: DZS

kretanja iz 2012. Dinamika rasta turističkih prihoda mogla bi se pred kraj projekcijskog razdoblja i ubrzati ako ojača oporavak emitivnih tržišta. Pozitivni će trendovi ovisiti i o jačanju necjenovnih činitelja konkurentnosti kod kojih postoji znatan prostor za poboljšanje u odnosu na druge europske turističke zemlje (više o tome vidi u Okviru 2. Konkurentnost Hrvatske u turizmu).

Manjak na računu faktorskih dohodaka mogao bi se nastaviti smanjivati i u preostalom dijelu 2013. Uz pretpostavku stagnacije ukupnoga inozemnog duga te nastavka razdoblja niskih kamatnih stopa na međunarodnim financijskim tržištima, u ostatku godine može se očekivati pad kamatnih troškova. Slabiji domaći gospodarski izgledi mogli bi se odraziti na smanjenje rashoda po osnovi izravnih ulaganja, dok se istodobno može očekivati i rast naknada zaposlenima. Tijekom 2014. i 2015. oporavak gospodarske aktivnosti i porast inozemnog duga mogli bi se odraziti na ponovni rast manjka na računu dohodaka.

Buduća kretanja na računu tekućih transfera, uz blagi i stabilan porast transfera privatnom sektoru, trebala bi ponajviše ovisiti o transferima sektoru država. Tako bi se, uz rast priljeva iz institucija EU-a nakon pristupanja, na računu tekućih transfera do kraja 2013. mogla očekivati pozitivna kretanja. Uz nastavak priljeva sredstava na temelju postojećih projekata financiranih iz pretpostupnih fondova, očekuju se i dodatna privremena sredstva namijenjena jačanju administrativnih, institucionalnih i financijskih kapaciteta, kojima će se nadmašiti iznos uplata u proračun EU-a. Nakon toga, u 2014. saldo tekućih transfera mogao bi se pogoršati, ponajprije zbog dvostruko većeg iznosa uplata u proračun EU-a (0,5 mlrd. EUR), a mogućnost korištenja sredstava iz proračuna EU-a uvelike će ovisiti o pripremljenosti projekata i mogućnosti domaćeg sufinanciranja. Osim toga,

Tablica 6. Tekući i kapitalni račun platne bilance i njegove sastavnice u postocima BDP-a

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Saldo tekućih transakcija	-7,3	-8,9	-5,1	-1,0	-0,9	-0,1	1,3	1,0	0,7
Roba	-21,8	-22,4	-16,1	-12,9	-13,8	-13,8	-13,9	-13,6	-13,5
Usluge	14,7	14,4	12,7	13,0	13,9	14,6	15,1	15,2	15,2
Dohodak	-2,5	-3,3	-4,0	-3,5	-3,5	-3,5	-2,5	-2,7	-3,3
Tekući transferi	2,4	2,3	2,2	2,4	2,6	2,6	2,7	2,1	2,3
Saldo tekućih i kapitalnih transakcija	-7,2	-8,9	-5,0	-0,9	-0,8	0,0	1,4	1,3	1,3

Izvor: HNB

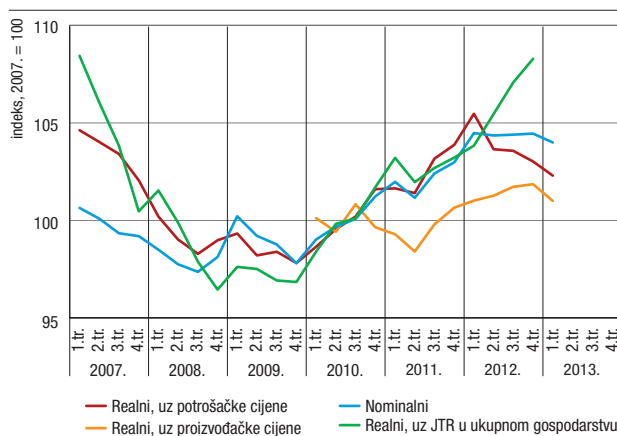
značajan dio sredstava bit će namijenjen kapitalnim ulaganjima te će se knjižiti na kapitalnom računu platne bilance. Neto primici iz proračuna EU-a u 2015. mogli bi biti veći, pod pretpostavkom bolje pripremljenosti projekata, pa bi se i ukupni saldo tekućih transfera mogao ponovno poboljšati.

U skladu s opisanom četverogodišnje razdoblje poboljšavanja salda na tekućem računu moglo bi se nastaviti i u 2013., kada se očekuje višak od oko 1,3% ocijenjenog BDP-a. Takva bi kretanja pretežito mogla biti odraz daljnje kontrakcije manjka na računu faktorskih dohodaka, potpomognuta povećanjem viška u međunarodnoj razmjeni usluga. U 2014. i 2015. ponovno bi moglo uslijediti pogoršanje salda na tekućem računu (na 1,0% BDP-a, odnosno 0,7% BDP-a), ponajviše zbog opisanih kretanja na računu tekućih transfera.

Početak 2013. obilježilo je pogoršanje pokazatelja cjenovne konkurentnosti hrvatskog izvoza. Realni efektivni tečajevi kune uz potrošačke i proizvođačke cijene (za RH na nedomaćem tržištu) aprecirali su u prvom tromjesečju 2013. u odnosu na prethodno tromjesečje. Pritom se aprecijacija realnoga efektivnog tečaja kune uz potrošačke cijene bilježi još od drugog tromjesečja 2012. Osim toga, ovaj je pokazatelj u prvom tromjesečju 2013. aprecirao i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (3,0%), dok se realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene zadržao na istoj razini kao godinu prije.

Podaci o kretanju realnoga efektivnog tečaja kune uz jedinične troškove rada za ukupno gospodarstvo, koji su dostupni za četvrto tromjesečje 2012., upućuju na njegovu daljnju deprecijaciju. Na razini cijele godine zabilježena je deprecijacija spomenutog pokazatelja od 3,3%, što je posljedica nominalne efektivne deprecijacije i sporijeg rasta domaćih jediničnih troškova rada u odnosu na glavne trgovinske partnere. Time se nastavio trend jačanja troškovne konkurentnosti hrvatskog izvoza treću godinu zaredom. Međutim, treba napomenuti da u Hrvatskoj jedinični troškovi rada u ukupnom gospodarstvu rastu sporije nego u industriji zbog relativno blažeg pada proizvodnosti rada i pada

Slika 25. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: JTR označuje jedinični trošak rada. Pad indeksa upućuje na efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

naknada po zaposlenome. To upućuje na to da bi poboljšanje konkurentnosti izvoznog sektora, mjereno kretanjem pokazatelja konkurentnosti u industriji, moglo biti nešto slabije.

Nakon trogodišnjeg razdoblja poboljšanja, cjenovna bi se konkurentnost hrvatskog izvoza mjerena realnim efektivnim tečajem kune uz potrošačke cijene u 2013. mogla pogoršati. Takva kretanja odražavaju očekivani nešto izraženiji rast domaćih cijena u odnosu na cijene u zemljama glavnim trgovinskim partnerima te aprecijaciju nominalnoga efektivnog tečaja kune (prije svega zbog aprecijacije kune prema jenu, odnosno slabljenja japanske valute na svjetskom deviznom tržištu). U 2014. i 2015. ne očekuju se značajnije promjene realnoga efektivnog tečaja kune uz potrošačke cijene.

Okvir 2. Konkurentnost Hrvatske u turizmu

Hrvatska je ostvarila snažan rast turizma u razdoblju od 2000. do 2012. godine, što je rezultiralo povećanjem njezina udjela na europskom turističkom tržištu. Analiza cjenovne konkurentnosti hrvatskog turizma u istom razdoblju upućuje na njezino pogoršavanje. Ipak, Hrvatska je cjenovno i nadalje konkurentnija nego većina europskih turističkih zemalja, dok necjenovni pokazatelji konkurentnosti upućuju na njezin relativno lošiji položaj.

Međunarodna se konkurentnost najčešće analizira na osnovi različitih makroekonomskih pokazatelja, koji se obično dijele na cjenovne i necjenovne pokazatelje konkurentnosti. U ovom okviru cjenovne aspekte konkurentnosti turizma razmatramo pomoću indeksa realnoga efektivnog tečaja u turizmu, necjenovne pomoću ocjena Svjetskoga ekonomskog foruma, a prikazuje se i kretanje tržišnih udjela u turizmu.

Za sagledavanje cjenovne konkurentnosti hrvatskog turizma izračunali smo dva različita indeksa realnoga efektivnog tečaja¹⁹: prvi odražava tečajne i cjenovne promjene u odnosu na zemlje iz

kajih dolazi najveći broj stranih gostiju (emitivna tržišta)²⁰, a drugi promjene u odnosu na zemlje koje su glavni turistički konkurenti²¹. U oba slučaja indeks nominalnoga efektivnog tečaja korigira se relativnim cijenama ugostiteljskih usluga (smještaja te hrane i pića) iz harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena.

Indeksi realnoga efektivnog tečaja kune u turizmu (Slika 26.) pokazuju da se u razdoblju od 2000. do 2012. cjenovna konkurentnost pogoršala. Međutim, valja naglasiti da je gubitak cjenovne konkurentnosti u turizmu bio zamjetljivo slabiji nego u međunarodnoj razmjeni robe prerađivačke industrije (prema indeksu koji se redovito objavljuje u Biltenu HNB-a). Pogoršanje cjenovne konkurentnosti turizma ostvareno je većim dijelom u pretkriznom razdoblju. Nasuprot tome, u posljednje dvije godine cjenovna se konkurentnost turizma poboljšava, čime je djelomično nadoknađen gubitak konkurentnosti ostvaren u prethodnim godinama.

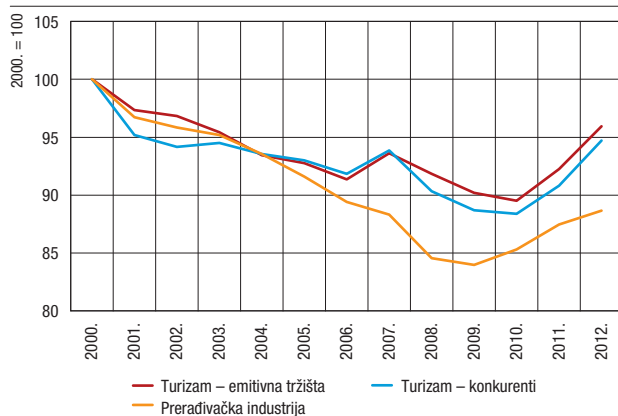
Gubitak cjenovne konkurentnosti nije obilježje samo hrvatskog turizma. Slična kretanja zabilježena su i u većini zemalja

19 Standardni pokazatelj cjenovne (ili troškovne) konkurentnosti gospodarstva jest indeks realnoga efektivnog tečaja, koji se izračunava deflacioniranjem indeksa nominalnoga efektivnog tečaja indeksom relativnih promjena domaćih cijena (ili troškova rada) u odnosu na druge zemlje. Izbor deflatora i pondera ovisi o namjeni analize.

20 Riječ je o 16 najvažnijih emitivnih tržišta za turizam RH prema ostvarenom broju noćenja stranih gostiju u trećem tromjesečju u razdoblju od 2009. do 2011., s tim da zbog nedostupnosti svih potrebnih podataka nisu uključeni BiH i Rusija.

21 Uključeni su sljedeći konkurenti: Austrija (AT), Bugarska (BG), Cipar (CY), Francuska (FR), Grčka (EL), Italija (IT), Malta (MT), Njemačka (DE), Portugal (PT), Španjolska (ES), Turska (TR) i Ujedinjeno Kraljevstvo (UK). Relativna važnost svake od 12 konkurentskih zemalja određena je na osnovi njezine zastupljenosti na glavnim emitivnim tržištima tijekom trećeg tromjesečja u razdoblju od 2009. do 2011. godine. Crna Gora nije uključena u izračun zbog nedostajućih podataka.

Slika 26. Realni efektivni tečajevi kune u turizmu^a i prerađivačkoj industriji^b

^a Uz deflator harmoniziranih potrošačkih cijena ugostiteljskih usluga (smještaja te hrane i pića). ^b Uz deflator ukupnih potrošačkih cijena (dobara i usluga). Napomena: Pad indeksa označuje realnu efektivnu aprecijaciju.

Izvori: DZS; HNB; Eurostat; nacionalni statistički uredi; izračun HNB-a

konkurenata (Slika 27.). U razdoblju od 2000. do 2012. cjenovna konkurentnost turizma u odnosu na glavna emitivna tržišta poboljšala se samo u Njemačkoj i Ujedinjenom Kraljevstvu, u Francuskoj se blago pogoršala, a Hrvatska spada među zemlje s umjerenim gubitkom konkurentnosti, zajedno s Italijom i Austrijom. U ostalim zemljama gubitak cjenovne konkurentnosti u turizmu bio je zamjetljivo veći nego u Hrvatskoj. Pogoršanje je i u tim zemljama ostvareno većinom u pretkriznome razdoblju. U posljednje dvije godine, kada se cjenovna konkurentnost hrvatskog turizma poboljšala, kretanja su bila pozitivna i u većini konkurentskih zemalja.

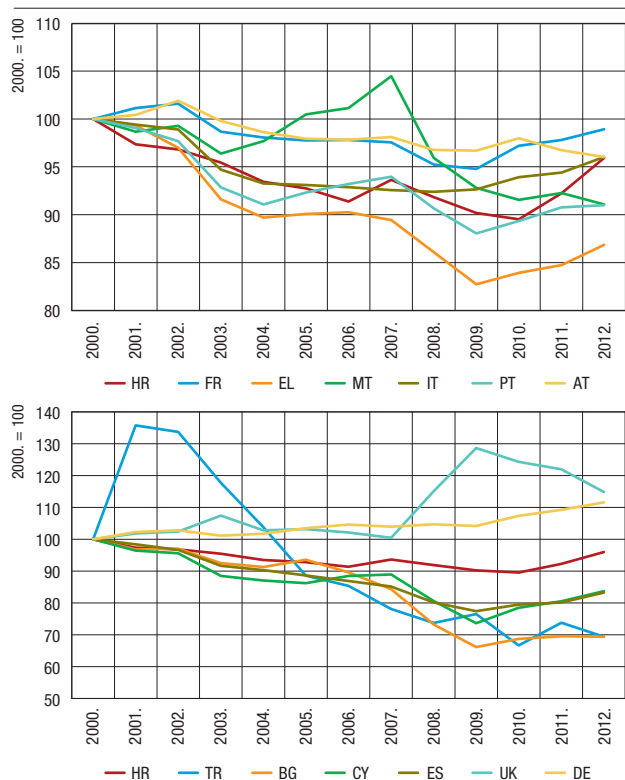
Sličan trend pokazuju i indeksi realnih efektivnih tečajeva zasnovani na međusobnoj konkurenciji (Slika 28.). Ukupno su u promatranom razdoblju razvijenije zemlje poboljšale svoj relativni položaj među turističkim konkurentima²². Hrvatska je u skupini zemalja čiji se relativni položaj umjereno pogoršao, zajedno s Grčkom i Španjolskom, a ponajviše se smanjila cjenovna konkurentnost turizma u Bugarskoj i Turskoj. I ovaj indeks pokazuje da je Hrvatska u razdoblju od izbijanja krize nadoknadila dio gubitka relativne cjenovne konkurentnosti u prethodnom razdoblju.

Međunarodna konkurentnost turizma ovisi i o nizu drugih činitelja osim cijena i tečaja, koje pokrivaju prikazani realni efektivni tečajevi. Sveobuhvatniju mjeru turističke konkurentnosti na svjetskom tržištu pruža indeks konkurentnosti turizma i putovanja, koji računa i objavljuje Svjetski ekonomski forum, a zasniva se na ocjenama u tri područja: zakonodavnoj regulativi, poslovnim okruženju i infrastrukturi te kvaliteti ljudskih, kulturnih i prirodnih resursa. Prema ovom pokazatelju objavljenom u izvješću za 2013. godinu Hrvatska je zauzela relativno visoko mjesto (35. među 140 zemalja), čime se nastavio trend prethodnih godina. Tako je u izvješćima za 2011. i 2009. godinu Hrvatska zauzela 34. mjesto među 139 odnosno 133 zemlje, dok je u 2007. bila samo malo lošije rangirana, na 38. mjestu među 124 zemlje²³.

22 To je posljedica sporijeg rasta cijena ugostiteljskih usluga u ovim zemljama u odnosu na druge konkurente, što se može povezati s višom razinom cijena ugostiteljskih usluga, koja je najviša upravo u Italiji, Austriji, UK, Francuskoj i Njemačkoj. Hrvatska spada u skupinu zemalja s nižom razinom cijena ugostiteljskih usluga, u kojoj se ističu Bugarska i Turska.

23 Ovaj indeks konkurentnosti putovanja i turizma također ima svoja ograničenja i nedostatke. Iako je sveobuhvatniji od pokazatelja realnih efektivnih tečajeva, niti on ne obuhvaća sve aspekte konkurentnosti turizma, a zbog čestih promjena obuhvata podataka i zemalja te relativno niske frekvencije objave (svake dvije godine) nije pogodan za analizu tekućih ekonomskih kretanja.

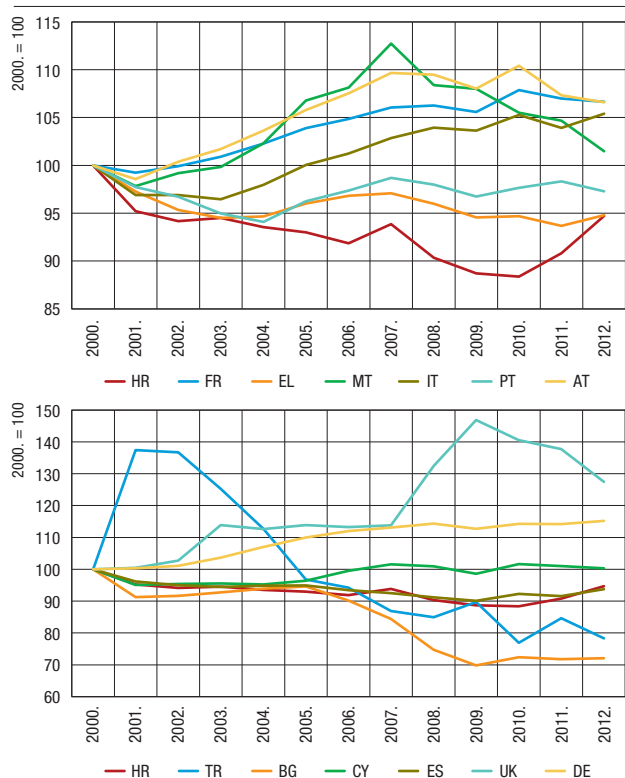
Slika 27. Realni efektivni tečajevi zemalja glavnih konkurenata zasnovani na strukturi njihovih emitivnih tržišta

Napomena: Pad indeksa označuje realnu aprecijaciju.

Izvori: DZS; HNB; Eurostat; Ministarstvo kulture i turizma Turske; izračun HNB-a

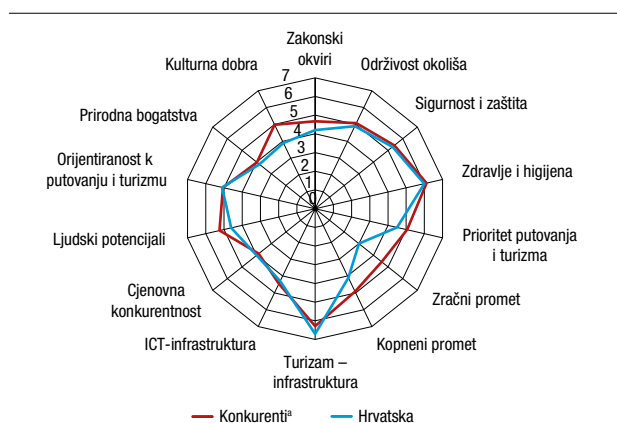
Slika 28. Realni efektivni tečajevi zemalja glavnih konkurenata zasnovani na međusobnoj konkurenciji

Napomena: Pad indeksa označuje realnu aprecijaciju.

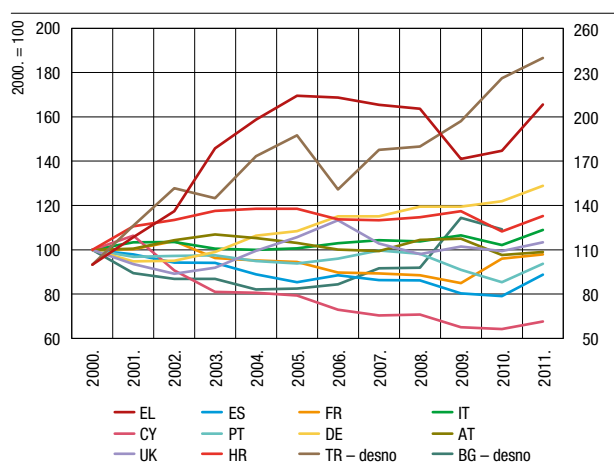
Izvori: DZS; HNB; Eurostat; Ministarstvo kulture i turizma Turske; izračun HNB-a

Slika 29. Ocjena Hrvatske i konkurentskih zemalja po kategorijama indeksa konkurentnosti turizma i putovanja

^a Prosjek konkurentskih zemalja: Austrija, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Francuska, Grčka, Italija, Malta, Njemačka, Portugal, Španjolska, Turska i Ujedinjeno Kraljevstvo. Napomena: Na ljestvici ocjena od 1 do 7 veća ocjena označuje veću konkurentnost. Izvor: *The Travel & Tourism Competitiveness Report 2013*, Svjetski ekonomski forum

Slika 30. Tržišni udjeli (mjereno brojem noćenja) u skupini promatranih konkurenata

Izvori: Eurostat; Ministarstvo kulture i turizma Turske

Međutim, u odnosu na svoje glavne turističke konkurente Hrvatska je na svjetskoj razini konkurentnija samo od Bugarske, Turske i Crne Gore (vidi Tablicu 7.). Usporedba ocjena, na kojima se zasniva poredak na svjetskoj ljestvici, za Hrvatsku i prosječnih

ocjena izravnih konkurenata po pojedinim područjima (Slika 29.) pokazuje da je najveća komparativna prednost Hrvatske turistička infrastruktura, zbog velikog broja hotelskih soba u odnosu na broj stanovnika, razvijenosti mreže bankomata te prisutnosti

Tablica 7. Indeks konkurentnosti turizma i putovanja (rang zemlje u izvješću za 2013. godinu)

	Njemačka	Austrija	Španjolska	Uj. Kralj.	Francuska	Portugal	Malta	Italija	Cipar	Grčka	Hrvatska	Crna Gora	Turska	Bugarska
Zakonodavna regulativa	8	2	14	17	9	20	15	50	22	39	42	34	64	58
Zakonski okviri	33	37	67	8	25	49	63	100	88	98	96	22	34	102
Održivost okoliša	4	6	25	7	11	15	48	53	38	72	44	33	95	76
Sigurnost i zaštita	14	7	23	22	33	19	15	44	27	69	38	45	79	89
Zdravlje i higijena	2	1	24	48	6	25	27	29	45	13	31	55	64	5
Prioritet putovanja i turizma	77	22	10	40	35	29	6	79	2	28	61	44	63	82
Posl. okruženje i infrastruktura	6	11	5	10	7	27	14	29	21	33	39	50	52	45
Zračni promet	7	30	10	5	8	34	18	24	36	20	68	58	29	91
Kopneni promet	6	15	10	13	5	22	28	39	19	58	53	92	52	91
Turizam – infrastruktura	23	1	5	22	17	16	15	1	5	3	5	19	45	4
ICT-infrastruktura	11	20	28	10	15	34	21	31	40	33	30	51	71	42
Cjenovna konkurentnost	125	131	106	138	140	108	90	134	102	127	109	62	112	49
Kvaliteta	7	9	6	3	11	19	49	14	46	30	42	47	27	53
Ljudski potencijali	18	17	34	6	35	32	29	41	24	50	93	51	68	69
Obrazovanje i edukacija	7	9	36	10	23	33	29	45	31	62	83	63	68	73
Kvalificiranost radne snage	53	45	30	13	87	34	27	41	20	35	98	36	52	54
Sklonost k putovanju i turizmu	61	12	39	45	48	32	9	72	10	55	29	7	35	67
Prirodna bogatstva	31	49	29	15	30	83	115	34	96	40	56	62	78	76
Kulturna dobra	4	12	1	3	8	13	47	7	48	25	32	59	19	40
2013 indeks (rang od 140 zemalja)	2	3	4	5	7	20	24	26	29	32	35	40	46	50
memo:														
2011 indeks (rang od 139 zemalja)	2	4	8	7	3	18	26	27	24	29	34	36	50	48
2009 indeks (rang od 133 zemalje)	3	2	6	11	4	17	29	28	21	24	34	52	56	50
2007 indeks (rang od 124 zemlje)	3	2	15	10	12	22	26	33	20	24	38	61 ^a	52	54

^a Srbija i Crna Gora

Napomena: Rang kategorije označene zelenom bojom znači komparativnu prednost (bolji rang nego ukupni indeks).

Izvor: *The Travel & Tourism Competitiveness Report*, Svjetski ekonomski forum

svjetskih tvrtki za iznajmljivanje automobila. Osim toga, u odnosu na prosjek konkurenata samo je malo povoljnije ocijenjena sklonost putovanju i turizmu (ponajviše zbog relativno visokog udjela izvoza turističkih usluga u BDP-u) te cjenovna konkurentnost. Unatoč relativno dobrom položaju u usporedbi s glavnim konkurentima, u kategoriji cjenovne konkurentnosti Hrvatska je dobila svoju najnižu ocjenu te je u svjetskom uzorku zauzela svoje najslabije mjesto. Tome su ponajviše pridonijeli nepovoljna ocjena utjecaja poreza na poslovanje i investiranje u turističkoj djelatnosti te iznos cijene goriva, dok je najpovoljnije ocijenjena cijena hotelskog smještaja.

Nasuprot tome, Hrvatska je dobila relativno nepovoljniju ocjenu od prosječne ocjene konkurenata u većem broju promatranih zemalja, pri čemu za nekoliko njih postoje izrazite razlike. Pritom zaostajanje Hrvatske u kategoriji kulturnih dobara odražava natprosječno bogato kulturno i civilizacijsko naslijeđe konkurenata. Kao najveća slabost Hrvatske izdvaja se zračna infrastruktura, što se ponajviše odnosi na nedovoljnu razvijenost međunarodnoga zračnog prometa, mali broj sjedala na međunarodnim letovima i lošiju kvalitetu infrastrukture. Niža ocjena u dijelu kopnene infrastrukture rezultat je nedovoljne kvalitete lučkih pristaništa, iako je istodobno visoko ocijenjena kvaliteta cestovnih prometnica. Niska ocjena prioriteta turizma u nacionalnom gospodarstvu proizlazi iz malih proračunskih izdvajanja za turizam (putem transfera i subvencija) te iz ocjene o niskoj učinkovitosti oglašavanja Hrvatske kao turističke destinacije. Relativno slabija ocjena postignuta je i u području ljudskih resursa, posebice kod obrazovanosti i raspoloživosti stručnog osoblja. Također je

relativno slabo ocijenjen regulatorni okvir, što se posebno odnosi na regulativu koja pokriva područje inozemnih izravnih ulaganja, ali i neke druge kategorije: transparentnost državne politike, broj zemalja čijim je državljanima potrebna turistička viza i broj dana potrebnih za pokretanje posla.

Utjecaj svih činitelja konkurentnosti, bez obzira na to jesu li oni cjenovni ili necjenovni, naposljetku bi se trebao vidjeti u promjenama udjela na turističkom tržištu (Slika 30.). Hrvatska se među promatranim turističkim konkurentima na europskom turističkom tržištu ističe kao jedna od zemalja s najdinamičnijim porastom broja dolazaka i noćenja stranih gostiju u kolektivnim smještajnim kapacitetima. Podaci Eurostata o dolascima i noćenjima stranih gostiju u kolektivnim smještajnim kapacitetima pokazuju da je njihov broj u Hrvatskoj u razdoblju od 2000. do 2011. porastao za 52% i 33%, dok podaci DZS-a, koji među ostalim uključuju i privatni smještaj, upućuju na mnogo snažniji rast od 86% i 64%. Kao posljedica toga, tržišni se udio Hrvatske mjeren brojem noćenja i dolazaka stranih gostiju u promatranoj skupini turističkih konkurenata povećao.

Izračunati indeksi realnih efektivnih tečajeva u turizmu pokazuju da pogoršanje cjenovne konkurentnosti nije znatnije odstupalo od kretanja u glavnim turističkim konkurentima te se nije negativno odrazilo na turističke rezultate. Istodobno je necjenovna konkurentnost turizma bila niža nego kod konkurenata, iako su ocjene konkurentnosti turizma znatno povoljnije od ostalih mjera ukupne konkurentnosti gospodarstva²⁴. Time se može objasniti poboljšanje tržišnih udjela hrvatskog turizma, za razliku od stagnacije tržišnih udjela hrvatskoga robnog izvoza.

7. Uvjeti financiranja i tokovi kapitala

Uvjeti financiranja

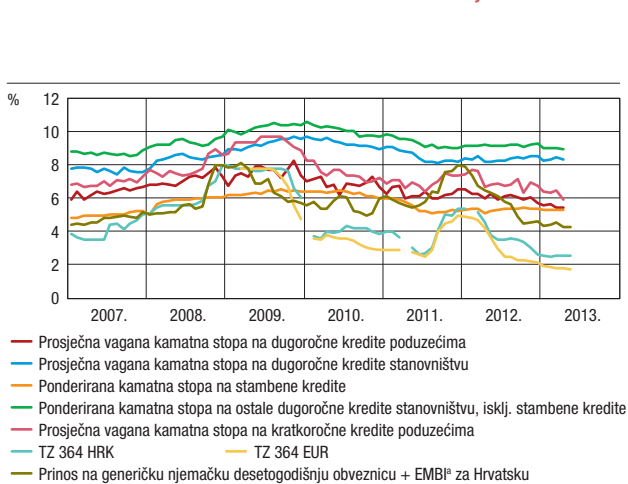
Tijekom prvih pet mjeseci 2013. nastavila su se malo povoljnija kretanja za uvjete financiranja domaćih sektora, koja su započela u drugoj polovini 2012. godine, no pojedini troškovi zaduživanja i nadalje su relativno visoki. Smirivanje napetosti oko krize državnog duga članica europskog područja i visoka likvidnost međunarodnih financijskih tržišta utjecali su na poboljšanje uvjeta financiranja države u inozemstvu u usporedbi s prvom

polovinom 2012., ali ono je zamjetljivo i za kratkoročno financiranje države na domaćem tržištu. Nešto blaže smanjili su se domaći troškovi financiranja poduzeća, a kod stanovništva nije bilo promjena.

Trend smanjivanja pokazatelja troška financiranja države u inozemstvu, procijenjenog prinosom na njemačku državnu obveznicu i razlikom prinosa na osnovi indeksa EMBI za Hrvatsku, zaustavio se krajem prošle godine, a razina tog pokazatelja nije se znatnije mijenjala tijekom prvih pet mjeseci 2013. Ipak, povoljnije uvjete financiranja države u odnosu na isto razdoblje prošle godine potvrđuje zahtijevani prinos od 5,625% na državnu obveznicu izdanu u travnju 2013. (u usporedbi sa zahtijevanim prinosom na inozemno izdanje državne obveznice iz travnja prošle godine od 6,25%). Pad zahtijevanog prinosa ostvaren je unatoč gubitku investicijskoga kreditnog rejtinga zemlje kod dviju agencija i još uvijek odgođenom oporavku hrvatskoga gospodarstva, što upućuje na to da su prevladavajući utjecaj na smanjenje cijene zaduživanja imali globalni učinci, odnosno povećana sklonost preuzimanju rizika i visoka likvidnost na međunarodnim financijskim tržištima.

Povoljniji uvjeti zaduživanja države u inozemstvu odrazili su se i na uvjete financiranja na domaćem tržištu, a na takva kretanja povoljno je utjecala i politika visoke likvidnosti domaćega monetarnog sustava koju provodi HNB. Kamatne stope na jednogodišnje trezorske zapise Ministarstva financija nakon

Slika 31. Domaći i inozemni troškovi financiranja

^a EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

Izvori: MF; Bloomberg; HNB

²⁴ Prema općem pokazatelju konkurentnosti (engl. *Global Competitiveness Index*), koji također objavljuje Svjetski ekonomski forum, Hrvatska je u izvještaju za razdoblje od 2012. do 2013. bila rangirana kao 81. među 144 zemlje. Prema indeksu lakoće poslovanja koji objavljuje Svjetska Banka (*Doing Business 2013*) Hrvatska se nalazi na 84. mjestu među 185 zemalja.

kontinuiranog smanjivanja tijekom prošle godine, na početku 2013. spustile su se na najniže razine dosad, a takve su ostale i tijekom sljedeća četiri mjeseca.

Premije osiguranja od kreditnog rizika (engl. *credit default swap* ili, skraćeno, CDS) za obveznice banaka majki pet najvećih banaka u Hrvatskoj blago su porasle tijekom prvog tromjesečja 2013., no do kraja svibnja spustile su se na razinu gotovo jednaku onoj s kraja prošle godine. Razina tih premija u prvih pet mjeseci 2013. bila je niža za oko 100 baznih bodova u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Pritom je za talijanske banke premija CDS i nadalje na višoj razini u odnosu na ostale promatrane banke. Što se tiče troškova inozemnih izvora sredstava banaka u Hrvatskoj, primjetljivo je njihovo blago smanjenje, no ono se nije znatnije odrazilo na obujam inozemnog financiranja banaka kćeri u Hrvatskoj jer su banke povećanje domaćih plasmana najvećim dijelom financirale smanjenjem svoje inozemne aktive, a ne inozemnim zaduživanjem.

Uvjeti financiranja nefinancijskih poduzeća na domaćem tržištu postali su tijekom 2013. malo povoljniji, posebice ako se promatraju kratkoročni krediti banaka. Kod kamatnih stopa na dugoročne kredite banaka poduzećima također je zabilježeno

blago smanjenje. No, bez obzira na pad kamatnih stopa rezultati ankete o kreditnoj aktivnosti banaka upućuju na pooštavanje standarda odobravanja bankovnih kredita (više o anketi o kreditnoj aktivnosti banaka vidi u Okviru 3.). Kod kamatnih stopa na kredite stanovništvu nije bilo promjena u promatranom razdoblju, pa su uvjeti financiranja ovog sektora ostali relativno nepovoljni, bez obzira na to je li riječ o stambenim ili drugim oblicima kreditiranja.

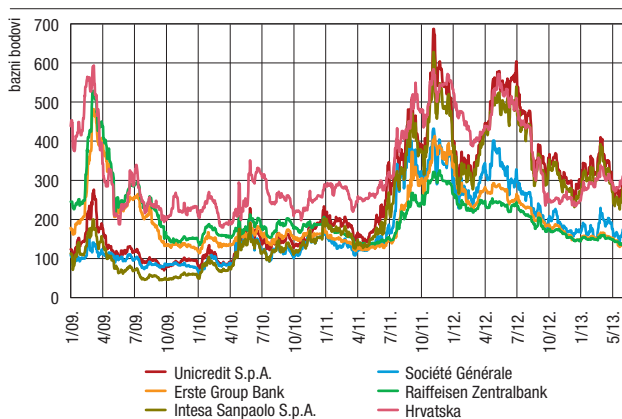
Ukupno financiranje poduzeća u prvom tromjesečju 2013. blago se povećalo, čemu je u većoj mjeri pridonio porast inozemnog duga poduzeća, ali porastao je i domaći dug. Na godišnjoj razini ukupni je dug poduzeća ostao gotovo nepromijenjen (isključujući učinak preuzimanja duga brodogradilišta, koji je postao dug države kao i učinak prenošenja loših plasmana jedne poslovne banke na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke), što pokazuje da znatnije dinamiziranje financiranja ovog sektora, koje je ograničeno visokom razinom njegova ukupnog duga i tekućom fazom poslovnog ciklusa, još nije prisutno. No, valja dodati da su kretanja domaćeg financiranja poduzeća u prva dva mjeseca drugog tromjesečja, za koje su dostupni podaci, povoljnija od očekivanih i upućuju na prirast domaćega kreditiranja.

Za razliku od poduzeća, kod sektora stanovništva u 2013. godini nije zabilježen prirast kreditiranja. Nepromijenjeni uvjeti financiranja, zajedno s potisnutom potražnjom zbog nepovoljnih kretanja na tržištu rada i neizvjesnosti glede budućih kretanja, i nadalje ograničavaju kreditnu aktivnost usmjerenu na ovaj sektor, pa je godišnji pad ukupnih kredita stanovništvu na kraju svibnja iznosio 1,7%. Promatrano prema namjeni, ponajviše su se smanjili krediti za kupnju automobila.

Iako je u prvim godinama krize u uvjetima snažnog smanjivanja gospodarske aktivnosti došlo do porasta kreditne aktivnosti banaka u Hrvatskoj, tijekom 2012. i na početku 2013. bilježe se istosmjerna kretanja realnog BDP-a i plasmana. Tako su negativna kretanja u realnom sektoru bila praćena kontrakcijom kreditne aktivnosti poslovnih banaka u 2012. godini (Slika 35.), a preokret takvog trenda ne primjećuje se ni na početku 2013. Slična veza prisutna je i kada je riječ o osobnoj potrošnji i kreditiranju stanovništva.

Na uvjete financiranja u nastavku 2013. godine utjecat će kretanje premije za rizik koja se plaća na zaduživanje na međunarodnom financijskom tržištu, kreditna ocjena zemlje i kredibilnost državnih financija, kretanje udjela loših kredita u

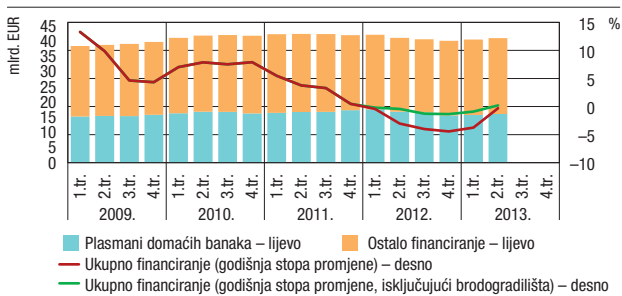
Slika 32. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za Hrvatsku i odabrane banke majke domaćih banaka

Napomena: Razlika prinosa na premiju osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavačem nekog instrumenta.

Izvor: Bloomberg

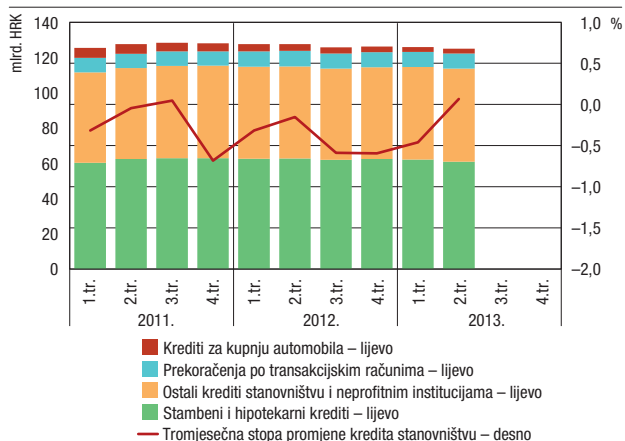
Slika 33. Financiranje poduzeća prema izvorima

Napomena: Ostalo financiranje uključuje zaduživanje poduzeća kod domaćih društava za leasing i izravno zaduživanje kod HBOR-a te zaduživanje kod inozemnih banaka i vlasnički povezanih poduzeća u inozemstvu. Korigirana godišnja stopa promjene ukupnog financiranja izračunata je na osnovi podataka iz kojih je isključen učinak preuzimanja kredita brodogradilištima od strane Ministarstva financija te učinak transakcija jedne poslovne banke, koja je, radi smanjenja djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana, prenijela ukupno 5,6 mlrd. kuna svojih potraživanja na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke (što je prouzročilo i smanjenje inozemnog duga te banke). Podaci za drugo tromjesečje 2013. godine odnose se na svibanj 2013.

Izvori: Hanfa; HNB; izračun HNB-a

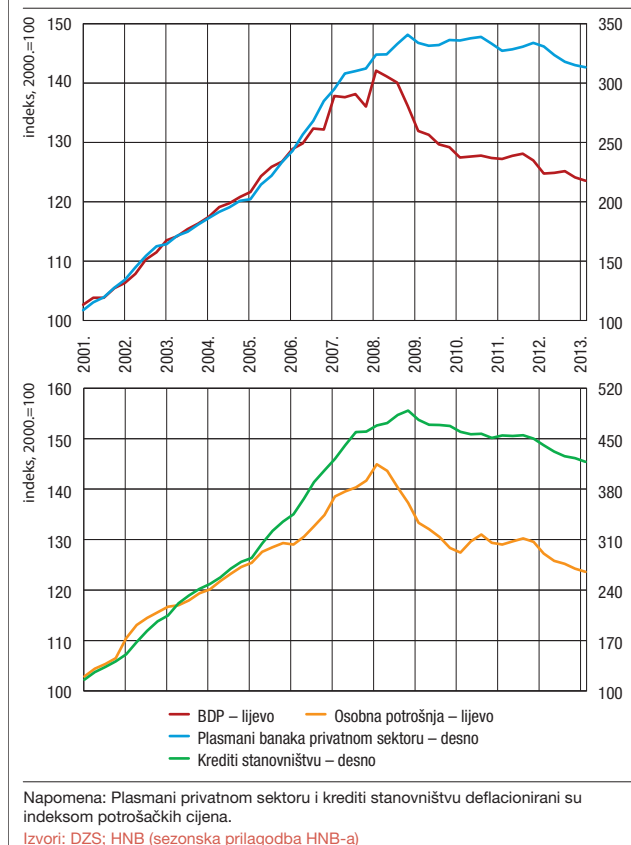
Slika 34. Krediti stanovništvu prema namjeni

Napomena: Tromjesečne stope promjena kredita izračunate su iz vrijednosti iz kojih je isključen utjecaj tečajnih promjena. Posljednji dostupni podaci odnose se na svibanj 2013.

Izvor: HNB

Slika 35. Veza između kreditne aktivnosti banaka i kretanja u realnom sektoru
indeks, 2000. = 100, realne sezonski prilagođene vrijednosti

bilancama domaćih banaka kao i težnja banaka majki prema smanjenju njihove izloženosti u Hrvatskoj. S obzirom na navedeno, ne očekuju se veće promjene uvjeta financiranja domaćih sektora. U skladu s tim, kao i s očekivanjima o nastavku pada gospodarske aktivnosti, ne očekuje se ni znatan oporavak plasmana kreditnih institucija, čiji bi rast na godišnjoj razini mogao iznositi 1,5%. U 2014. i 2015. godini trebalo bi doći do malo bržeg rasta plasmana, premda znatno sporije od ostvarenja u pretrkriznim godinama.

Tokovi kapitala između Hrvatske i inozemstva

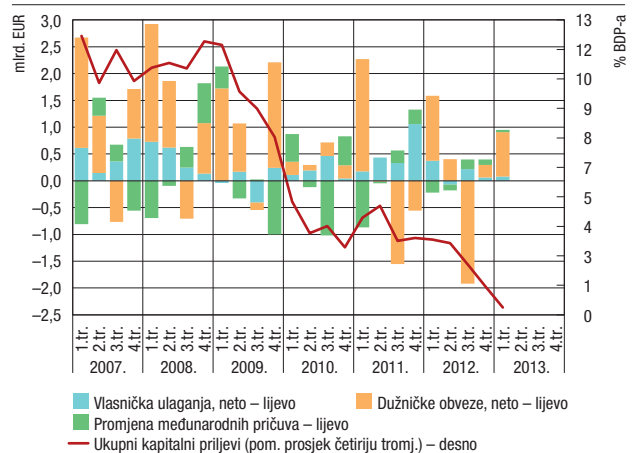
Smanjenu gospodarsku aktivnost i vanjskotrgovinsku razmjenu u prvom tromjesečju 2013. pratio je i skromniji obujam financijskih transakcija s inozemstvom. Na kapitalnom i financijskom računu platne bilance, isključujući se promjena međunarodnih pričuva, zabilježeni su neto priljevi kapitala od 0,9 mlrd. EUR. Većina neto priljeva odnosila se na dužnički kapital, dok izravnih vlasničkih ulaganja gotovo da i nije bilo. Tako su, kao i tijekom cijele prethodne godine, izravna vlasnička ulaganja u prvom tromjesečju 2013. realizirana u izrazito skromnom iznosu i u malom broju gospodarskih djelatnosti.

Polovina neto dužničkih priljeva kapitala zabilježenih u prvom tromjesečju 2013. odnosila se na kreditne institucije koje su povukle znatan iznos inozemne financijske imovine i time, unatoč popratnom razduživanju, pogoršale svoju inozemnu poziciju za 0,4 mlrd. EUR. Iako i nadalje prisutan, proces razduživanja banaka u prvom tromjesečju 2013. uvelike se usporio u odnosu na prethodnu godinu, kada se ukupno stanje njihovih obveza smanjilo čak za petinu. Jednako tako, i nebankarske financijske institucije nastavile su se razduživati, pri čemu se kao i kod poslovnih banaka taj trend itekako ublažio. Među ostalim sektorima blago pogoršanje inozemne pozicije zabilježeno je kod javnih

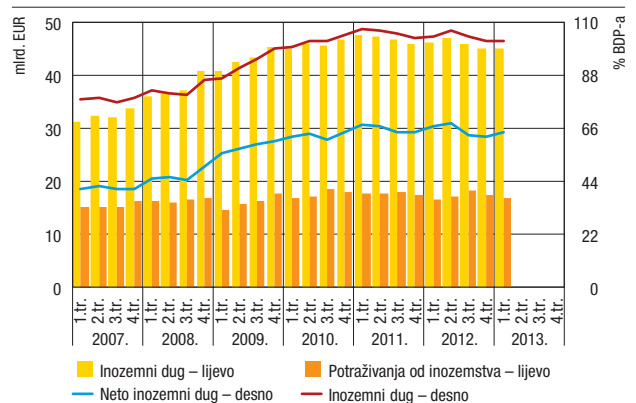
i većinski privatnih poduzeća. Naime, razduživanje javnih poduzeća, prisutno tijekom 2012., zaustavilo se u prvom tromjesečju tekuće godine, iako bi blagi rast duga mogao biti tek privremen, s obzirom na to da je zabilježen kod malog broja poduzeća. Većinski privatna poduzeća koja su i tijekom krize nastavila povećavati svoju inozemnu zaduženost, iako u sve skromnijem iznosu, i u prvom su tromjesečju 2013. ostvarila daljnji blagi porast duga. Pritom se znatnijim zaduživanjem izdvaja nekolicina poduzeća iz prerađivačke djelatnosti, telekomunikacija i energetike, dok se većina poduzeća iz ostalih djelatnosti razduživala ili je samo refinancirala dospjele obveze. Inozemna pozicija središnje države u prvom se tromjesečju neznatno pogoršala.

Inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku u prvom tromjesečju 2013. iznosila su 0,5 mlrd. EUR. Više od polovine tog iznosa odnosilo se na zaduživanje nekolicine poduzeća kod vlasnički povezanih društava u inozemstvu. Međutim, kao i u prethodnim razdobljima, određeni broj inozemnih vlasnika pretvorio je svoja dužnička potraživanja prema domaćim poduzećima u vlasnički udio, što je u manjoj mjeri pridonijelo smanjenju inozemnog duga, ali i povećanju izravnih vlasničkih ulaganja. Kada se izuzmu takve transakcije, vrijednost izravnih vlasničkih ulaganja u nove

Slika 36. Inozemni tokovi kapitala

Slika 37. Bruto i neto inozemni dug

projekte i nadalje je iznimno skromna te se uglavnom odnosi na djelatnosti turizma i trgovine. Zadržana dobit ostvarena u prvom tromjesečju tekuće godine niža je za više od trećine u odnosu na ostvarenje iz istog razdoblja prethodne godine, što upućuje na znatno smanjenu profitabilnost poduzeća, posebno u trgovinskoj djelatnosti.

Nakon što bi se u drugom tromjesečju 2013. mogli zabilježiti neto priljevi kapitala iz inozemstva na razini onih iz prvog tromjesečja, u nastavku godine mogu se očekivati odljevi kapitala. Pritom priljevi kapitala u drugom tromjesečju 2013. ponajviše odražavaju realizirano izdavanje obveznice države na inozemnom tržištu u travnju u iznosu od 1,5 mlrd. USD. S obzirom na to da su obveznicu djelomično upisali i domaći investitori, inozemni dug opće države u 2013. mogao bi porasti za malo manje od 1 mlrd. EUR. Kreditne će se institucije u nastavku godine vjerojatno uglavnom razduživati, iako u nešto manjem iznosu nego što je bio slučaj godinu prije, kada je sezonsko razduživanje počelo već u drugom tromjesečju. Glede poduzeća, do kraja godine očekuje se da će veća javna i privatna poduzeća i nadalje iskoristivati relativno povoljne uvjete na inozemnom tržištu za refinanciranje svojih obveza prema domaćim bankama, što bi moglo rezultirati nastavkom blagog rasta njihova inozemnog duga. Manja će se poduzeća vjerojatno nastaviti razduživati, s obzirom na to da se u kratkom roku niti njihova gospodarska aktivnost neće osobito dinamizirati. Očekuje se i nastavak trenda razduživanja nebankovnih financijskih institucija, čiji se inozemni dug od

početka gospodarske krize prepolovio. Sveukupno bi tako stanje inozemnog duga do kraja 2013. moglo iznositi 45,1 mlrd. EUR. Unatoč stagnaciji duga u odnosu na prethodnu godinu, relativni pokazatelj inozemne zaduženosti mogao bi se blago poboljšati na razinu od 102,0% BDP-a. Pokazatelj neto inozemne zaduženosti također bi se mogao poboljšati, s obzirom na to da se očekuje porast inozemne imovine.

Priljevi kapitala u 2014. i 2015. vjerojatno će se samo neznatno oporaviti. Većinu sredstava, kao i u posljednjih nekoliko godina, osiguravat će opća država, premda će se intenzitet njezina zaduživanja, zbog vjerojatnog ulaska u proceduru pri prekomjernom manjku, znatno ublažiti. Kreditne bi institucije mogle usporiti trend razduživanja u odnosu na 2012. i 2013. Što se tiče drugih sektora, dodatna sredstva za potporu financiranju domaće gospodarske aktivnosti očekuju se i od HBOR-a, a predviđa se i dodatno izravno zaduživanje privatnih poduzeća u inozemstvu. Nebankarske financijske institucije i javna poduzeća mogli bi se, pak, razduživati, premda slabijim intenzitetom nego prethodnih godina. Iako se očekuje nastavak povećavanja inozemnog duga i rast nominalnog BDP-a, relativni pokazatelji inozemne zaduženosti ne bi se trebali pogoršati. Glede ostalih tokova kapitala, zahvaljujući ulasku u Europsku uniju, očekuje se blagi oporavak inozemnih izravnih ulaganja i kapitalnih transfera, premda će njihov tijek uvelike ovisiti o procesu restrukturiranja gospodarstva i unaprjeđenju opće investicijske klime.

Okvir 3. Rezultati Ankete o kreditnoj aktivnosti banaka

Rezultati Ankete o kreditnoj aktivnosti banaka za prvo tromjesečje 2013. godine upućuju na pooštavanje standarda i uvjeta odobravanja bankovnih kredita, posebice malim i srednjim poduzećima, dok potražnja poduzeća za tim kreditima raste zbog potrebe refinanciranja postojećeg duga i financiranja obrtnoga kapitala. Standardi odobravanja kredita stanovništvu nisu se bitno promijenili, a kreditnu potražnju i nadalje karakteriziraju nepovoljna kretanja. Što se tiče budućih kretanja, Anketa upućuje na daljnje pooštavanje standarda i uvjeta odobravanja bankovnih kredita, dok se za kreditnu potražnju ne očekuje znatan oporavak.

Hrvatska narodna banka u listopadu 2012. godine započela je s provođenjem Ankete o kreditnoj aktivnosti banaka. Cilj je Ankete pružiti uvid u kretanje standarda i uvjeta kreditiranja banaka, odnosno karakteristika ponude kredita kao i potražnje za kreditima u Hrvatskoj. Anketa je metodološki usklađena s onom koju za područje eura provodi Europska središnja banka od 2003. godine (engl. *Euro Area Bank Lending Survey*). Anketa obuhvaća 17 pitanja, pri čemu se 13 pitanja odnosi na kretanja u protekla tri mjeseca, odnosno u prethodnom tromjesečju, a četiri pitanja na očekivanja za sljedeća tri mjeseca, odnosno u sljedećem tromjesečju. Provodi se četiri puta godišnje, na kraju svakog tromjesečja. Pitanja su grupirana s obzirom na dva tipa kreditnog portfelja banaka, stanovništvo i poduzeća, pri čemu anketu popunjavaju rukovoditelji u bankama zaduženi za kreditno poslovanje s tim sektorima. Dosad su provedene tri Ankete, za treće i četvrto tromjesečje 2012., te za prvo tromjesečje 2013. Ovaj okvir u najvećoj mjeri komentira rezultate posljednje provedene Ankete²⁵.

Svi rezultati komentiraju se na osnovi tzv. neto postotka odgovora banaka. Tako je u slučaju standarda odobravanja kredita neto postotak razlika između udjela banaka koje su odgovorile

da su se standardi odobravanja kredita pooštrili i udjela banaka koje su odgovorile da su se standardi odobravanja kredita ublažili. Pozitivan neto postotak upućuje na to da je udio banaka koje su pooštrile standarde odobravanja kredita veći od udjela banaka koje su ih ublažile, pa se stoga govori o neto pooštavanju. S druge strane, negativan neto postotak upućuje na to da je udio banaka koje su pooštrile standarde manji od onih koje su ih ublažile, pa se govori o neto ublažavanju. Istovjetan se pristup primjenjuje pri komentiranju potražnje za kreditima, pri čemu pozitivan neto postotak upućuje na to da je udio banaka koje su odgovorile da se potražnja povećala veći od udjela banaka koje su odgovorile da se potražnja smanjila, pa se tada govori o neto porastu potražnje i obratno.

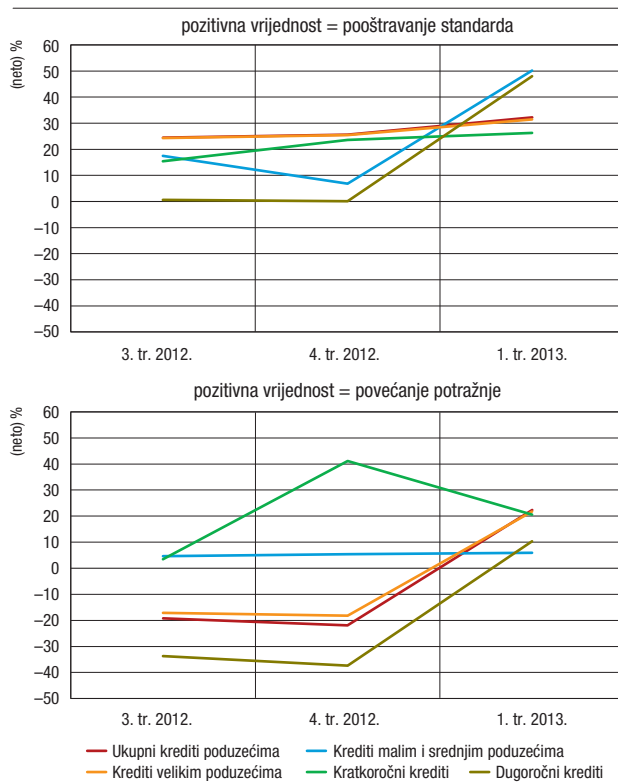
U prvom tromjesečju 2013. godine zabilježeno je pooštavanje standarda i uvjeta odobravanja kredita poduzećima. Ono se ponajprije odnosi na mala i srednja poduzeća te na dugoročne kredite (Slika 38., gore). Pooštavanju standarda pridonijela su osobito nepovoljna očekivanja općih gospodarskih kretanja, izgledi industrije ili pojedinog poduzeća te, u manjoj mjeri, rizik kolaterala (Slika 39.), dok je pogoršanje uvjeta proizašlo iz strožih zahtjeva za kolateralom i povećanja kamatne marže za rizičnije kredite.²⁶

S druge strane, potražnja poduzeća za bankovnim kreditima u prvom je tromjesečju 2013. porasla (Slika 38., dolje). Najsnažniji je rast potražnje velikih poduzeća kao i rast potražnje za dugoročnim kreditima. Većina banaka istaknula je restrukturiranje duga kao najvažniji činitelj povećanja potražnje poduzeća za

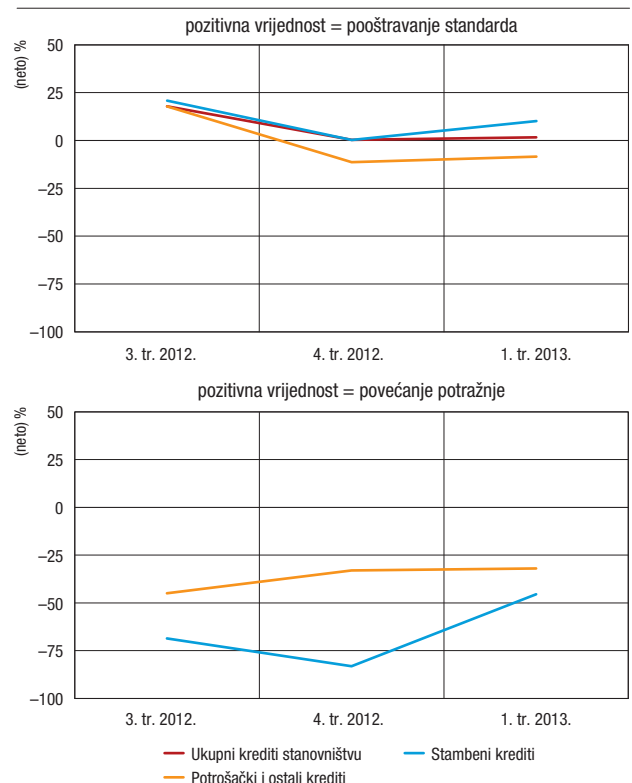
²⁵ U provedenim anketama sudjelovale su gotovo sve banke u Hrvatskoj, koje čine 99% ukupne imovine bankovnog sustava.

²⁶ Standardi odobravanja kredita jesu interna pravila te pisani i nepisani kriteriji te odražavaju kreditnu politiku pojedine banke (primjerice, zahtjeve koje potencijalni klijenti moraju ispuniti za određenu vrstu kredita koju je banka voljna odobravati, kolaterale koje je banka voljna prihvaćati itd.). S druge strane, uvjeti odobravanja kredita, poput visine kamatne stope i opsega instrumenta osiguranja, predmet su ugovora između zajmodavca i zajmoprimca.

Slika 38. Promjena standarda odobravanja i potražnje poduzeća za kreditima i/ili kreditnim linijama u posljednja tri mjeseca

Slika 40. Promjena standarda odobravanja i potražnje stanovništva za kreditima i/ili kreditnim linijama u posljednja tri mjeseca

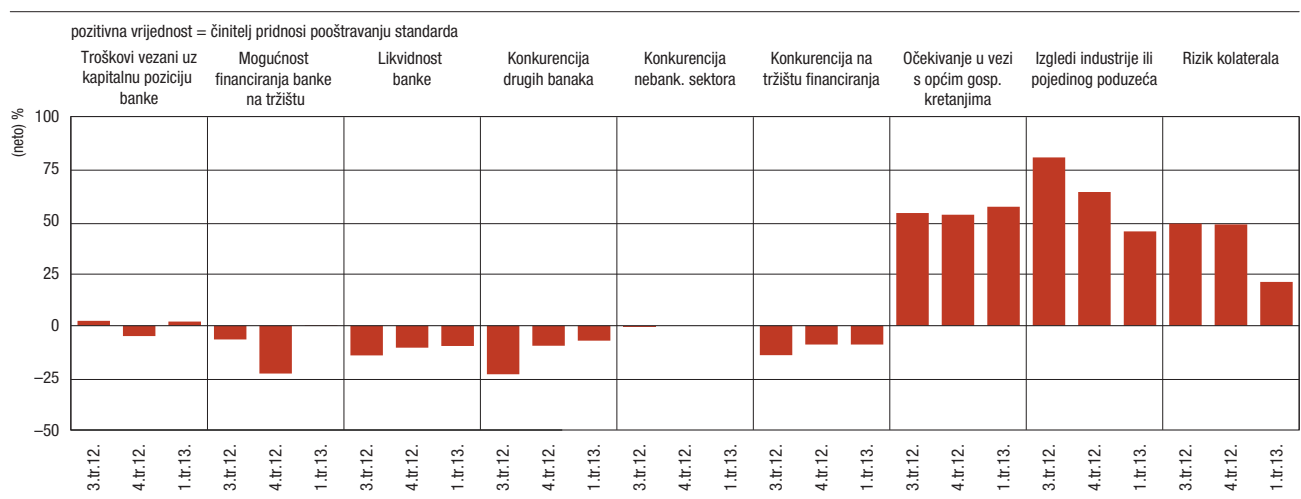
kreditima. Povećanju potražnje pridonosi i potražnja za kreditima za obrtni kapital, dok se potražnja radi investicija u fiksni kapital smanjila.

Za ukupne kredite stanovništvu u prvom tromjesečju 2013. standardi i uvjeti odobravanja kredita nisu se promijenili. Kod stambenih kredita ostvareno je blago pooštavanje standarda odobravanja, a kod potrošačkih i ostalih kredita ublažavanje (Slika 40., gore). Na pogoršanje standarda negativno su djelovali nepovoljna očekivanja općih gospodarskih kretanja te perspektiva tržišta nekretnina kod stambenih kredita odnosno kreditna

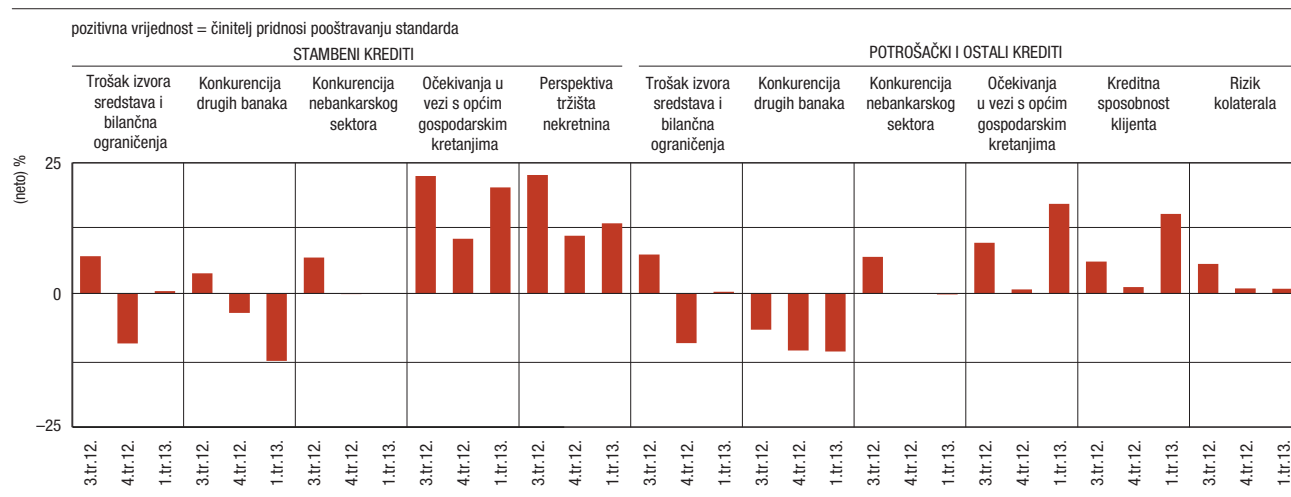
spособnost klijenta kod potrošačkih i ostalih kredita (Slika 41.). Kod uvjeta odobravanja kredita stanovništvu primjetljivo je neto ublažavanje kamatne marže banke na prosječno rizične kredite, dok je blago neto ublažavanje kamatne marže na rizičnije kredite ostvareno jedino kod potrošačkih i ostalih kredita.

Nepovoljno kretanje potražnje stanovništva za kreditima (i stambenim i potrošačkim) nastavilo se i u prvom tromjesečju 2013. (Slika 40., dolje) te je i nadalje znatno nepovoljnije nego kod sektora poduzeća. Činitelji koji utječu na oslabljenu potražnju stanovništva jesu rashodi za potrošnju kućanstva osim

Slika 39. Činitelji koji su utjecali na standarde odobravanja kredita i/ili kreditnih linija poduzećima u posljednja tri mjeseca

Slika 41. Činitelji koji su utjecali na standarde odobravanja kredita i/ili kreditnih linija stanovništvu u posljednja tri mjeseca

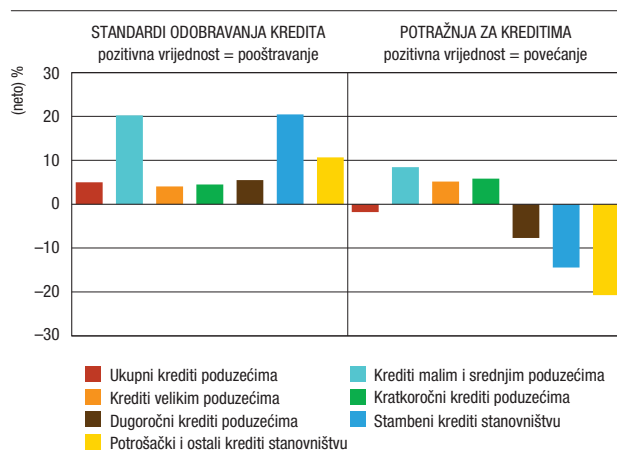
Izvor: HNB

rashoda za stanovanje, perspektiva tržišta nekretnina i pouzdanje potrošača. Kod potrošačkih kredita najnepovoljniji učinak na potražnju ima potrošnja trajnih potrošnih dobara.

Odgovori banaka na pitanja o očekivanjima o ponudi bankovnih kredita poduzeća u drugom tromjesečju 2013. upućuju na daljnje pooštrenje standarda odobravanja svih oblika kreditiranja poduzeća (Slika 42.), posebice za mala i srednja poduzeća. Istodobno se u sljedećem tromjesečju ne očekuju znatnije promjene potražnje poduzeća za kreditima, a očekuje se daljnje smanjenje potražnje dugoročnih kredita. Kod sektora stanovništva očekivanja banaka upućuju i na daljnje pooštrenje standarda odobravanja stambenih kredita, a manji dio banaka, mjereno njihovim udjelom u ukupnim kreditima, isto je najavio za potrošačke i ostale kredite. Smanjena potražnja za stambenim i ostalim potrošačkim kreditima očekuje se i u drugom tromjesečju 2013.

Na kraju, usporede li se rezultati Ankete za prvo tromjesečje provedene u Hrvatskoj s onima za europodručje, primjetljivo je da su kretanja standarda odobravanja kredita i kreditne potražnje u najvećoj mjeri slična. I u europodručju ostvareno je pooštrenje standarda odobravanja kredita poduzećima i stanovništvu, a i činitelji koji stoje iza takvih kretanja jednaki su. Ono što je različito jest kretanje potražnje poduzeća, koja u Hrvatskoj raste, a u europodručju pada. Kretanja su potražnje stanovništva

Slika 42. Očekivane promjene standarda odobravanja kredita banaka i potražnje za kreditima za 2. tromjesečje 2013.

Izvor: HNB

za stambenim i potrošačkim kreditima istovjetna, odnosno podjednako nepovoljna.

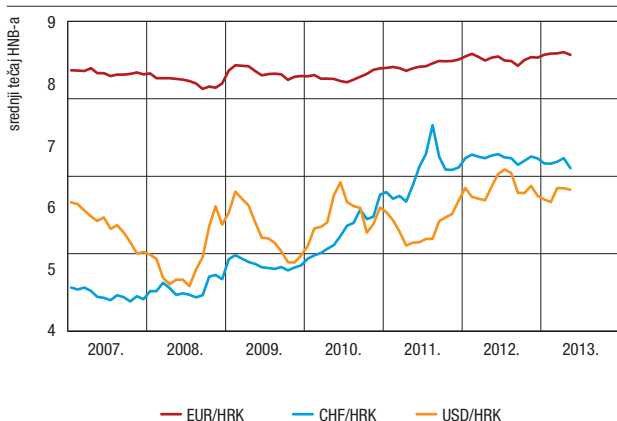
8. Monetarna politika

Hrvatska narodna banka u 2013. godine nastavila je s politikom podržavanja visoke kunske likvidnosti monetarnog sustava, ne dovodeći pritom u pitanje održavanje stabilnosti tečaja domaće valute. U prvih pet mjeseci HNB je otkupom deviza od države pribavljenih zaduživanjem u inozemstvu i prodajom dijela deviza na deviznom tržištu poslovnim bankama osigurao kunsku i deviznu likvidnost tržišta i stabilan tečaj domaće valute. Kada je riječ o kretanju monetarnih agregata, u odnosu na prethodnu godinu zabilježena su malo povoljnija kretanja, no unatoč tome u okružju obilježenom negativnim realnim kretanjima ne može se očekivati znatnije dinamiziranje njihova rasta.

U razdoblju od siječnja do kraja svibnja 2013. godine

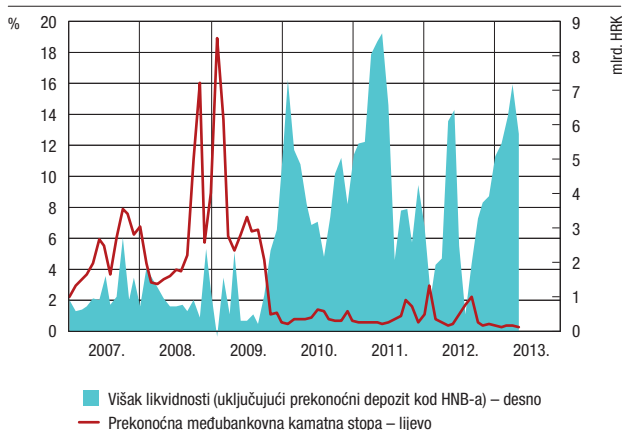
prosječni tečaj kune prema euru iznosio je 7,58 EUR/HRK, što je za 0,8% više od prosjeka prethodne godine. Postupno slabljenje domaće valute prema euru trajalo je od početka godine do sredine travnja, nakon čega se tečaj stabilizirao te je u sljedećem razdoblju počeo postupno jačati, što se može povezati s uobičajenim sezonskim kretanjima i očekivanjima o izdaju državne obveznice na domaćem tržištu. Kada je riječ o tečaju kune prema drugim važnim svjetskim valutama, u prvih pet mjeseci 2013. kuna je umjereno oslabjela prema američkom dolaru te ojačala prema švicarskom franku. Takva su kretanja odraz promjena tečaja američkog dolara i švicarskog franka prema euru na svjetskom financijskom tržištu. U nastavku 2013., uz sezone

Slika 43. Nominalni tečajevi EUR/HRK, CHF/HRK i USD/HRK

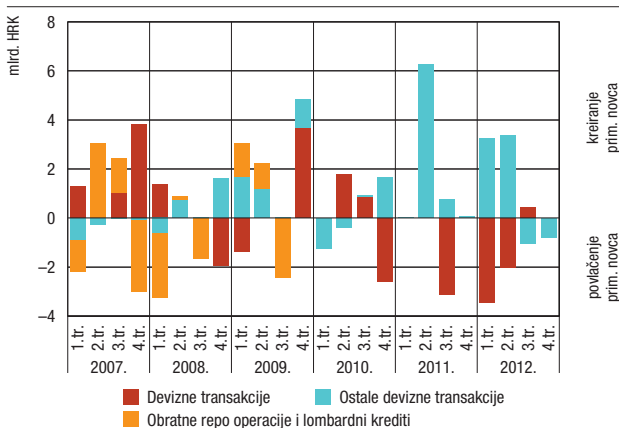
Izvor: HNB

Slika 45. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Izvor: HNB

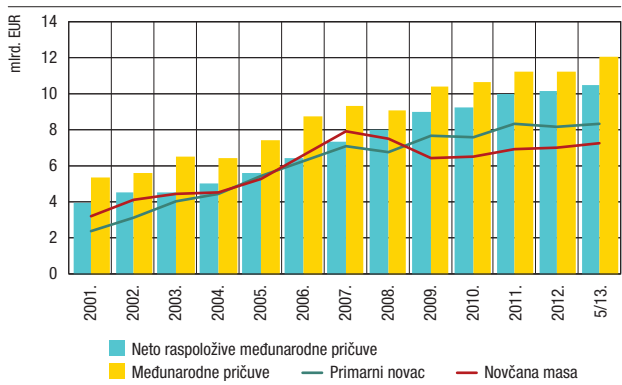
Slika 44. Tokovi formiranja primarnog novca (M0)

Napomena: U ostale devizne transakcije ubrajaju se kupoprodaje deviza s MF-om i ugovori o razmjeni (engl. swap) s poslovnim bankama. Pozitivne vrijednosti odražavaju kupnju deviza. Podaci za četvrto tromjesečje 2012. odnose se na listopad i studeni.

Izvor: HNB

Slika 46. Međunarodne pričuve HNB-a i monetarni agregati

Napomena: Posljednji dostupni podaci za novčanu masu odnose se na svibanj 2013. Neto raspoložive pričuve definirane su kao međunarodne pričuve umanjene za inozemnu pasivu HNB-a, obveznu pričuvu u devizama, opću i posebnu alokaciju posebnih prava vučenja iz 2009. godine, devizne depozite države te izvanbilančne obveze (ugovori o razmjeni).

Izvor: HNB

promjene, očekuje se stabilan tečaj kune u odnosu na euro.

Ukupnim deviznim transakcijama središnja je banka u prvih pet mjeseci 2013. godine neto otkupila 208 mil. EUR, odnosno neto kreirala 1,6 mlrd. kunske likvidnosti. U spomenutom razdoblju HNB je od države neto otkupio 423 mil. EUR i time kreirao 3,2 mlrd. kuna likvidnosti, a poslovnim je bankama intervencijom u travnju prodao 215 mil. EUR i tako povukao 1,6 mlrd. kuna.

Višak likvidnosti monetarnog sustava u 2013. godini dodatno se povećao, što potvrđuje ekspanzivno usmjerenje monetarne politike. U prvih pet mjeseci kreditne su institucije na svojim računima raspolagale prosječnim viškom od 5,9 mlrd. kuna, što je gotovo dvostruko više od prosjeka iz 2012. godine. Pritom je važno napomenuti kako od kraja travnja, u skladu s Odlukom o smanjenju stope remuneracije prekonoćnih depozita kod središnje banke s 0,25% na 0%, poslovne banke više ne rabe prekonoćni depozit, pa cjelokupnim viškom likvidnosti raspoložu na svojim računima za namiru kod HNB-a. Visoka razina likvidnosti ogledala se i u niskim prekonoćnim kamatnim stopama na međubankovnom tržištu i vrlo niskim kamatnim stopama na trezorske zapise MF-a. U nastavku godine očekuju se i nadalje

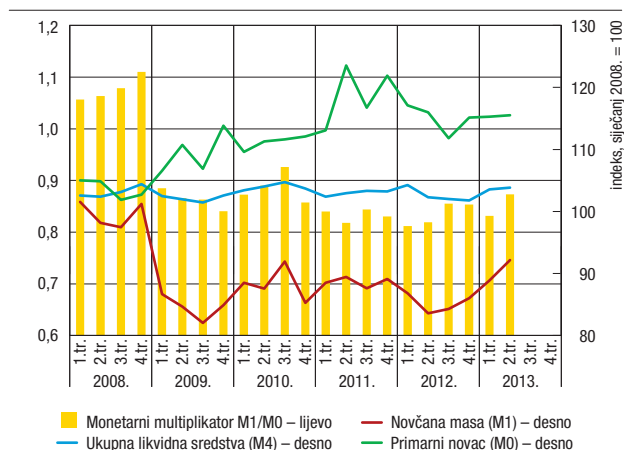
povoljni uvjeti kada je riječ o likvidnosti.

Međunarodne pričuve HNB-a porasle su u prvih pet mjeseci 2013. godine, ponajviše zbog deviznog priljeva od inozemnog zaduživanja države. Dio pristiglih sredstava otkupila je središnja banka, a dio je država deponirala kao devizni depozit kod HNB-a. U suprotnom smjeru, odnosno na smanjenje međunarodnih pričuva, najviše je utjecala prodaja deviza poslovnim bankama. Na kraju svibnja 2013. godine ukupne bruto međunarodne pričuve iznosile su 12,0 mlrd. EUR i bile su za 0,8 mlrd. EUR (7,2%) veće nego na kraju 2012. godine. Neto raspoložive pričuve u istom su razdoblju porasle za 0,3 mlrd. EUR (2,9%) te su na kraju svibnja iznosile 10,5 mlrd. EUR.

U 2014. godini očekuje se dodatno povećanje bruto i neto raspoloživih pričuva. Kao i u prethodnim godinama takva se kretanja zasnivaju ponajprije na neto otkupu deviza od države. Njihovim rastom zadržao bi se povoljan odnos između ukupnih pričuva te primarnog novca i novčane mase, što je vrlo važno za visokoeuroiziranu zemlju kao što je Hrvatska, u kojoj se monetarna politika temelji na održavanju stabilnog tečaja domaće valute.

Na kretanje realnih monetarnih agregata u 2013. godini povoljno se odrazilo usporavanje inflacije potrošačkih cijena. Tako

Slika 47. Monetarni agregati i monetarni multiplikator
indeks kretanja realnih sezonski prilagođenih vrijednosti
deflaciranih indeksom potrošačkih cijena

Napomena: Posljednji dostupni podaci odnose se na svibanj 2013.
Izvor: HNB

se realne desezonirane vrijednosti novčane mase M1 i ukupnih likvidnih sredstava M4 od početka 2013. godine blago oporavljaju. Pritom su pozitivna kretanja kod novčane mase u većoj mjeri izražena jer je kod tog monetarnog agregata u prvih pet mjeseci 2013. zabilježeno i nominalno povećanje. U nastavku godine očekuje se sezonski rast štednih i oročenih depozita kao i jačanje potražnje za gotovinom i transakcijskim novcem tijekom ljetnih mjeseci te dodatno slabljenje inflacije potrošačkih cijena, što bi trebalo pridonijeti nastavku rasta realnih monetarnih agregata.

Monetarna politika u 2014. godini zasnivat će se na nastavku podržavanja stabilnosti tečaja domaće valute prema euru. Očekivani tokovi kapitala ne bi trebali stvarati velike pritiske na tečaj, što onda ostavlja dovoljno prostora i za vođenje HNB-ove politike visoke primarne likvidnosti. Što se tiče kretanja monetarnih agregata, očekuju se malo povoljnija kretanja nego u 2013. godini, ali rizici za njihov rast i nadalje su prisutni. Kreditna aktivnost banaka u 2014. trebala bi također blago porasti, no ipak se ne može očekivati njezino znatno intenziviranje. Nastavak brzog rasta monetarnih i kreditnih agregata očekuje se u 2015. godini, a glavna je pretpostavka takvih kretanja snažniji oporavak ukupne gospodarske aktivnosti.

9. Javne financije

U prvom tromjesečju 2013. godine javne financije obilježili su stagnacija prihoda i istodobno vidljivo povećanje rashoda, pa je manjak konsolidirane opće države bio za trećinu veći nego u istom razdoblju lani. Nastavak fiskalne konsolidacije koji je Ministarstvo financija najavilo za 2013. bit će stoga vrlo teško ostvariti ako se do kraja godine ne uvedu dodatne mjere na prihodnoj i/ili rashodnoj strani proračuna. HNB očekuje da bi manjak opće države (zasnovan na metodologiji ESA 95) u tekućoj godini mogao biti za oko 1 postotni bod veći nego u 2012. i dosegnuti 4,8% BDP-a.²⁷

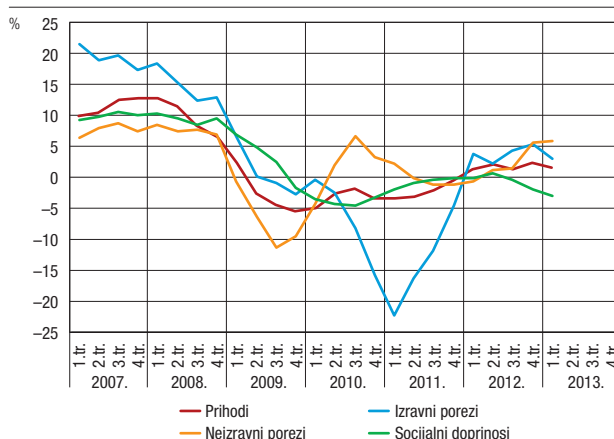
S ulaskom u Europsku uniju na Hrvatsku će se početi primjenjivati pravila Pakta o stabilnosti i rastu. Riječ je o okviru za koordinaciju nacionalnih fiskalnih politika unutar EU-a koji je uspostavljen kako bi se postigle i očuvalе zdrave javne financije u zemljama članicama. Među ostalim, ako je nominalni manjak opće države veći od 3% BDP-a, za zemlju se pokreće tzv. procedura pri prekomjernom manjku (engl. *Excessive Deficit Procedure*) te se određuje rok u kojemu ona mora provesti fiskalnu prilagodbu i svesti manjak na prihvatljivu razinu. Pretpostavka je kako će Hrvatska u 2014. i 2015. godini biti obuhvaćena spomenutom procedurom te će, u skladu s tim, morati provesti fiskalnu prilagodbu koja bi mogla odgovarati godišnjem smanjenju strukturnog manjka za malo više od 0,5% BDP-a²⁸. Valja naglasiti kako je ovdje riječ o samo jednom od mogućih scenarija,

jer bi prilagodba koju će zahtijevati Europska komisija mogla biti i veća. I uz tako znatnu fiskalnu konsolidaciju javni bi dug mogao nastaviti rasti te u 2014. uvelike premašiti 60% BDP-a.

Prihodi, rashodi i transakcije u nefinancijskoj imovini konsolidirane opće države

Prihodi konsolidirane opće države u prva su tri mjeseca 2013. stagnirali na prošlogodišnjoj razini. Pritom su najveći negativan doprinos kretanju ukupnih prihoda dali prihodi od socijalnih doprinosa, koji su se smanjili zbog baznog učinka smanjenja doprinosa za zdravstveno osiguranje te nepovoljnoga kretanja mase plaća. Nadalje, ostvaren je snažan pad trošarina, posebice trošarina na duhanske prerađevine, što je posljedica povećanja zaliha ovih proizvoda krajem prošle godine kako bi se odgodilo plaćanje viših trošarina od prosinca 2012.

Slika 48. Prihodi konsolidirane opće države
godišnje stope promjene pomicnih zbrojeva četiriju tromjesečja

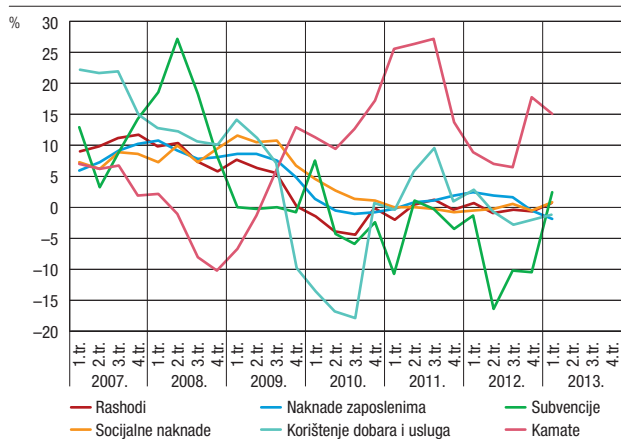

Napomena: Prihodi uključuju prihode od prodaje nefinancijske imovine. Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.
Izvori: MF; Izračun HNB-a

27 Saldo opće države izračunat u skladu s metodologijom ESA 95 jednak je ukupnim prihodima umanjenima za ukupne rashode, protestirana jamstva, godišnju otplatu duga umirovljenicima i promjenu dospjelih neplaćenih obveza. HNB također izračunava i tzv. ukupni fiskalni manjak prema metodologiji GFS 2001, jer on bolje odražava potrebna sredstva koja država mora pribaviti prodajom financijske i nefinancijske imovine i/ili zaduživanjem. Naime, za potrebe izračuna ukupnoga fiskalnog salda u rashode se dodatno uključuju i izdaci za neto dane zajmove, dionice, vrijednosne papire osim dionica i ostala potraživanja, dok se iz prihoda isključuju prihodi od prodaje nefinancijske imovine. Ukupni fiskalni manjak približit će se u 2013. razini od 6% BDP-a. Za više informacija o različitim mjerama manjka vidi Okvir 4. u Biltenu HNB-a br. 165.

28 Strukturni saldo je ciklički prilagođen saldo opće države, koji je zatim korigiran za učinke jednokratnih i privremenih mjera. Cikličkom prilagodbom ispravlja se vrijednost salda za učinke cikličkih fluktuacija gospodarske aktivnosti (više vidi u Okviru 5. u Biltenu HNB-a br. 176).

Slika 49. Rashodi konsolidirane opće države
godišnje stope promjene pomičnih zbrojeva četiri tromjesečja

Napomena: Rashodi uključuju izdatke za nabavu nefinancijske imovine. Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.

Izvori: MF; izračun HNB-a

Prihodi od poreza na dobit smanjili su se gotovo za petinu u odnosu na prva tri mjeseca 2012., što odražava pad dobiti gospodarskih subjekata u 2012. u odnosu na 2011. te djelomično zakonske izmjene koje su na snazi od siječnja ove godine, a koje poduzećima omogućuju smanjenje porezne osnovice za iznos reinvestirane dobiti. Pad ukupnih prihoda ublažili su samo prihodi od poreza na dodanu vrijednost koji su na godišnjoj razini ostvarili rast zbog baznog učinka povećanja osnovne stope PDV-a, ukidanja nulte stope i uvođenja stope od 5% na istu skupinu proizvoda od siječnja ove godine kao i uvođenja fiskalnih blagajni.

Očekuje se da će u nastavku godine ukupne prihode konsolidirane opće države karakterizirati malo povoljnija kretanja, djelomice zbog očekivanih priljeva iz proračuna EU-a, pa bi, promatra li se cijela tekuća godina, oni mogli dosegnuti prošlogodišnju razinu. Valja napomenuti kako su projicirana ostvarenja prihoda za 2013. bitno manja od planova MF-a, pa je u nastavku godine moguće očekivati novi rebalans proračuna. U 2014. i 2015. godini, u skladu s projekcijama relevantnih makroekonomskih osnovica, prihodi opće države mogli bi se povećati, pri čemu se očekuje rast svih glavnih kategorija prihoda.

Rashodi konsolidirane opće države u prva tri mjeseca 2013. porasli su na godišnjoj razini za 4,6%. Snažno su se pritom povećali rashodi za subvencije, što je prema dostupnim informacijama najvećim dijelom rezultat prethodne isplate subvencija poljoprivrednicima. Rastu rashoda snažno su pridonijeli i rashodi za socijalne naknade, i to zbog porasta rashoda za mirovine i zdravstvo, a u istom smjeru kretali su se i rashodi za kamate. Znatnije su smanjeni jedino rashodi za zaposlene, no to je uglavnom posljedica djelovanja baznog učinka smanjenja stope doprinosa za zdravstveno osiguranje. Kada je riječ o državnim investicijama, izdaci za nabavu nefinancijske imovine snažno su se povećali u prva tri mjeseca, što ponajprije odražava kapitalna ulaganja državnog proračuna i Hrvatskih cesta.

Na razini cijele 2013. rashodi konsolidirane opće države mogli bi relativno umjereno porasti, pri čemu se očekuje da će na rast rashoda najviše utjecati porast rashoda za kamate zbog povećanja javnoga duga te uplate u proračun EU-a. S druge strane, najveće smanjenje moglo bi biti zabilježeno kod naknada za zaposlene. Izdaci za nabavu nefinancijske imovine mogli bi ostvariti zamjetljiv rast, ali se očekuje da će on biti mnogo manji u odnosu na projekcije MF-a. Naime, pretpostavlja se kako će država podbačaj prihoda djelomice pokušati nadoknaditi

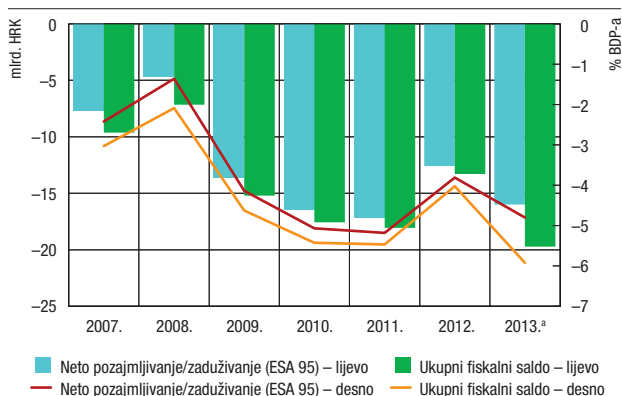
manjim kapitalnim rashodima. U skladu s planovima MF-a na godišnjoj razini vidljivo bi se mogli povećati i neto dani zajmovi zbog planova države da sanira zdravstveni sustav kao i izdaci za dionice.

U 2014. očekuje se znatno smanjenje pojedinih rashoda, s obzirom na to da se pretpostavlja kako će fiskalna konsolidacija uglavnom biti provedena putem rashodne strane proračuna. Međutim, ukupni bi se rashodi ipak mogli blago povećati zbog rasta rashoda za kamate te uplate u proračun EU-a. Malo izraženiji rast rashoda očekuje se u 2015. godini, na što bi uvelike mogli utjecati rashodi povezani sa sufinanciranjem projekata financiranih iz proračuna EU-a.

Manjak i dug konsolidirane opće države

Manjak opće države (ESA 95) mogao bi u 2013. iznositi 16 mlrd. kuna ili 4,8% BDP-a, što je za 1 postotni bod više nego godinu dana prije. Pritom je povećanje u najvećoj mjeri posljedica porasta rashoda za kamate i uplate u proračun EU-a, dok se negativna ciklička komponenta manjka povećava samo neznatno (s -1,0% na -1,1% BDP-a). Uzmu li se u obzir i izdaci za sanaciju zdravstvenog sustava uključeni u proračun kao i izdaci

Slika 50. Manjak konsolidirane opće države

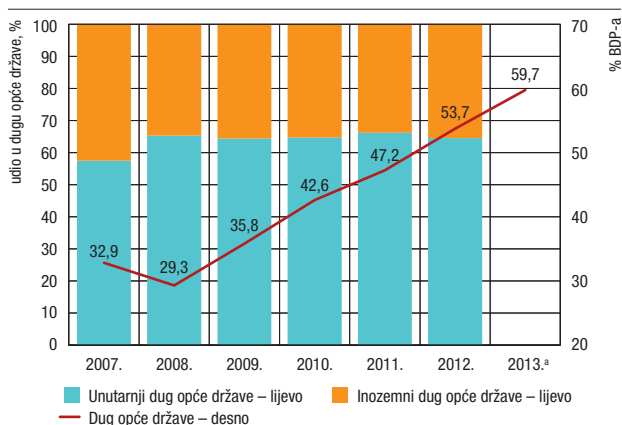

^a Projekcija HNB-a

Napomena: Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države. Svi podaci upotrijebljeni u izračunu salda prikazani su na gotovinskom načelu osim podataka za HAC i HC. Ukupni fiskalni saldo uključuje isplate vezane uz povrat duga umirovljenicima.

Izvori: MF; izračun HNB-a

Slika 51. Dug opće države

^a Projekcija HNB-a

Napomena: Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.

Izvor: HNB

za kupnju dionica, ukupni fiskalni manjak doseže čak 20 mlrd. kuna ili 5,9% BDP-a.²⁹

Država je manjak ostvaren na početku godine uglavnom financirala izdavanjem trezorskih zapisa, kreditnim zaduživanjem kod banke Merrill Lynch te izdavanjem obveznice na američkom tržištu kapitala u iznosu od 1,5 mlrd. USD, čija su se sredstva rabila i u nastavku godine. U lipnju tekuće godine znatna sredstva za sanaciju zdravstvenog sustava pribavljena su putem kredita, a početkom drugog dijela godine izdane su domaće obveznice u iznosu od 2,8 mlrd. HRK i 750 mil. EUR s valutnom klauzulom. Dug opće države tako je u prva tri mjeseca porastao za 4,2 mlrd. kuna, na 181,6 mlrd. kuna, a očekuje se da bi do

kraja tekuće godine mogao dosegnuti oko 199,0 mlrd. kuna ili gotovo 60,0% BDP-a.

Iako to proračunskim projekcijama nije predviđeno, pretpostavlja se da će Hrvatska u 2014. morati svoj strukturni manjak smanjiti za najmanje 0,5% BDP-a kako bi ispunila pravila Pakta o stabilnosti i rastu. Smanjivanje strukturnog manjka nastaviti će se i u 2015. godini. Europska unija će odrediti razdoblje fiskalne prilagodbe u kojemu se nominalni manjak treba svesti ispod 3% BDP-a, čime će ujedno odrediti i minimalno potrebne godišnje uštede u proračunu. Javni će dug nastaviti snažno rasti u 2014., s obzirom na to da će država manjak uglavnom financirati novim zaduživanjima.

10. Odstupanja od prethodne projekcije

Očekivana stopa promjene realnog BDP-a u 2013. iznosi -1,0%, a u prethodnoj Informaciji o gospodarskim kretanjima i prognozama (Bilten HNB-a iz prosinca 2012.) za 2013. bio je očekivan blagi rast od 0,3%. Korekcija ponajprije odražava negativna kretanja zabilježena u posljednjem tromjesečju 2012. i u prvom tromjesečju 2013. godine. Također, i objavljeni revidirani godišnji obračun BDP-a za 2010. godinu utjecao je na promjenu tromjesečne dinamike BDP-a, što se zbog učinka prijenosa odrazilo i na godišnjoj razini.

Na promjenu očekivanja o gospodarskoj aktivnosti utjecali su kašnjenje najavljenoga investicijskog ciklusa javnog sektora kao i iznimno negativni trendovi na tržištu rada i s njima povezana nepovoljnija očekivanja glede kretanja raspoloživog dohotka i optimizma potrošača u sljedećem razdoblju te izostanak oporavka gospodarske aktivnosti glavnih vanjskotrgovinskih partnera. Uzimajući u obzir navedeno, osobna potrošnja i investicijska aktivnost privatnog sektora znatno su smanjene u odnosu na prethodna očekivanja. Također uvelike je smanjena stopa rasta izvoza. S druge strane, sada se očekuje neznatno umjereniji pad državne potrošnje. U skladu s promjenama domaće i inozemne potražnje provedena je snažna korekcija naniže dinamike ukupnog uvoza.

I očekivana kretanja na tržištu rada nepovoljnija su u odnosu na prethodnu projekciju. Tako je ukupan pad broja zaposlenih osoba u 2013. povećan za 0,4 postotna boda u odnosu na projekciju iz prosinca 2012. godine, ponajprije zbog negativne korekcije očekivane stope rasta BDP-a, dok su očekivanja o administrativnoj stopi nezaposlenosti slična onima iz prethodne projekcije. S druge strane, anketna stopa nezaposlenosti znatno je povećana, zbog izrazito nepovoljnih ostvarenja krajem 2012. i u prvom tromjesečju 2013. godine.

Ocijenjena prosječna godišnja stopa inflacije u 2013. niža je u odnosu na prethodnu projekciju za 0,6 postotnih bodova. Velikim dijelom to je posljedica nižeg prijenosa inflacije iz 2012.

od očekivanog, koji je bio prisutan kod cijena prehrane, s obzirom na to da je utjecaj šoka na strani ponude, odnosno suše bio privremen te su se, nakon snažnog rasta cijena poljoprivrednih proizvoda u kolovozu i rujnu, u posljednjem tromjesečju cijene stabilizirale, tako da je ostvareni rast cijena prehrane bio manji od očekivanog. Osim toga, u tekućoj projekciji za 2013. godinu očekuje se niža godišnja stopa promjene cijena energije, što je u velikoj mjeri posljedica izrazitijeg smanjenja cijena sirove nafte (izraženih u kunama) u odnosu na prethodnu projekciju. Očekuje se i malo manji doprinos potrošačkih cijena bez prehrane i energije zbog nepovoljnijeg kretanja osobne potrošnje u odnosu na prethodnu projekciju.

Ostvareni saldo tekućeg računa platne bilance u 2012. povoljniji je od prethodno objavljenih očekivanja za 0,4 postotna boda BDP-a (umjesto -0,4% BDP-a ostvaren je gotovo uravnotežen saldo). Posljedica je to malo nižeg uvoza robe i usluga, kod kojega je umjesto očekivanoga blagog godišnjeg rasta zabilježena stagnacija. U skladu s tim, i očekivani saldo tekućeg računa za 2013. revidiran je naviše za 1,4 postotna boda BDP-a u odnosu na prethodna predviđanja (umjesto -0,1% BDP-a sada se predviđa višak od 1,3% BDP-a). Naime, s obzirom na zasad niske kamatne stope na inozemnom tržištu kapitala, naniže su revidirani kamatni rashodi, a smanjena su i očekivanja glede poslovnih rezultata poduzeća i banaka u stranom vlasništvu. Isto tako, naniže je revidiran očekivani rast robnog izvoza u 2013., nakon što su u prvom tromjesečju u velikom broju djelatnosti zabilježeni iznimno slabi izvozni rezultati. Također, predviđeni rast uvoza robe i usluga u 2013. smanjen je u skladu s promijenjenim očekivanjima glede gospodarskog oporavka. Ostvarena razina inozemnog duga na kraju 2012. niža je u odnosu na očekivanja, pa je i relativni pokazatelj inozemne zaduženosti neznatno povoljniji. Unatoč manjem očekivanom zaduživanju u 2013., relativni pokazatelj inozemne zaduženosti malo je nepovoljniji nego u prethodnoj projekciji zbog izrazite korekcije nominalnog bruto domaćeg proizvoda.

Projekcija kreditnih agregata za 2013. godinu nije se bitno promijenila. Unatoč tome što je pad kreditne aktivnosti ostvaren krajem 2012. i na samom početku 2013. godine upućivao na potrebu za ozbiljnijom korekcijom očekivanog rasta plasmana naniže, kretanja koja su zabilježena u nastavku prvog i tijekom drugog tromjesečja 2013. godine bila su pozitivna. Stoga se za cijelu 2013. godinu očekuje prirast plasmana kreditnih institucija od 1,5%, koji je za 0,2 postotna boda veći u odnosu na posljednju projekciju. Opisane promjene u skladu su s očekivanjima o padu gospodarske aktivnosti u tekućoj godini. Također, valja dodati da su rizici za ovako projicirani rast plasmana i

²⁹ U izračun manjka za 2013. godinu nisu uključeni izdaci države za pokrivanje prošlogodišnjih gubitaka HZZO-a i svođenje rokova plaćanja HZZO-a prema dobavljačima u zakonom propisane okvire u iznosu od oko 2,5 mlrd. kuna (koji su osigurani kreditnim zaduživanjem na domaćem tržištu u lipnju 2013. te su stoga uključeni u projekciju javnog duga) s obzirom na to da nije poznato hoće li se oni bilježiti u okviru rashoda tekuće ili prethodnih godina. Spomenuti iznos nije uključen u proračun za 2013. te se na toj osnovi može očekivati rebalans proračuna. Valja napomenuti kako je iznos potreban za pokrivanje gubitaka i svođenje rokova plaćanja u zakonom propisane okvire na razini cijelog zdravstvenog sustava procijenjen na oko 5,5 mlrd. kuna. Dio sredstava predviđen je u proračunu za 2013. kao sredstva za sanaciju bolnica u iznosu 1,1 mlrd. kuna te još 0,6 mlrd. kuna za 2014. Stoga će se na izmjene proračuna vjerojatno odnositi više od 2,5 mlrd. kuna, uzevši u obzir ukupan iznos potreban za pokriće troškova zdravstvenog sustava.

Tablica 8. Odstupanja od prethodne projekcije

	2012.			2013.		
	Prethodna projekcija (XII/2012.)	Ostvarenje	Odstupanje	Prethodna projekcija (XII/2012.)	Aktualna projekcija	Odstupanje
Nacionalni računi (realne stope promjene, %)						
BDP	-1,8	-2,0	-0,2	0,3	-1,0	-1,2
Osobna potrošnja	-2,4	-3,0	-0,5	-1,0	-2,2	-1,2
Državna potrošnja	-1,2	-0,8	0,3	-1,1	-1,2	-0,1
Bruto investicije u fiksni kapital	-4,6	-4,6	0,0	3,6	0,7	-3,0
Izvoz robe i usluga	0,4	0,4	0,0	1,8	0,3	-1,5
Uvoz robe i usluga	-1,5	-2,1	-0,6	0,8	-0,5	-1,3
Tržište rada						
Broj zaposlenih (prosječna stopa promjene, %)	-1,1	-1,2	-0,1	-1,2	-1,6	-0,4
Stopa nezaposlenosti (administrativna)	19,0	19,0	0,0	20,0	20,1	0,1
Stopa nezaposlenosti (anketna)	14,8	15,8	1,1	15,2	16,7	1,5
Cijene						
Indeks potrošačkih cijena (prosječna stopa promjene, %)	3,5	3,4	-0,1	3,2	2,6	-0,6
Javne financije (% BDP-a)						
Ukupni fiskalni saldo opće države	-4,7	-4,0	0,7	-5,8	-5,9	-0,1
Javni dug ^a	53,3	53,7	0,4	57,5	59,7	2,3
Vanjski sektor						
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-0,4	-0,1	0,4	-0,1	1,3	1,4
Roba ^b	-13,7	-13,8	0,0	-13,5	-13,9	-0,5
Usluge ^b	14,2	14,6	0,4	14,2	15,1	0,9
Faktorski dohoci	-3,6	-3,5	0,1	-3,7	-2,5	1,2
Tekući transferi	2,7	2,6	-0,1	2,9	2,7	-0,3
Bruto inozemni dug (% BDP-a)	102,3	102,1	-0,2	101,7	102,0	0,3
Monetarna kretanja (stope promjene, %)						
Ukupna likvidna sredstva – M4	2,7	3,2	0,5	2,6	4,1	1,5
Ukupna likvidna sredstva – M4 ^c	2,3	3,1	0,8	2,5	3,7	1,3
Plasmani banaka privatnom sektoru ^d	-4,0	-3,9	0,1	1,3	1,5	0,2
Plasmani banaka privatnom sektoru ^{c,d}	-4,5	-4,1	0,4	1,4	1,5	0,1

^a Javni dug za 2012. uključuje preuzete dugove brodogradilišta u državnom vlasništvu.

^b Isključuje utjecaj tečajnih promjena.

^c U 2012. godini Ministarstvo financija preuzelo je kreditne obveze brodogradilišta, a jedna poslovna banka prenijela je dio svojih potraživanja na drugo trgovačko društvo, što utječe na niži rast plasmana kreditnih institucija. Taj učinak ocijenjen je na oko 4,6 postotnih bodova i bez njega rast plasmana u 2012. iznosio bi 0,6% odnosno 0,4% isključujući li se utjecaj tečaja.

Izvori: DZS; MF; HNB

nadalje prisutni zbog još uvijek nepovoljnih uvjeta financiranja, nastavka rasta loših kredita i potisnute potražnje.

Projekcija monetarnih agregata korigirana je naviše u 2013. godini, pa godišnji rast M4 sada iznosi 4,1% umjesto prethodno 2,6%. Razlog spomenutih promjena jesu povoljnija ostvarenja u razdoblju od početka godine do 20. lipnja, posebice rast novčane mase, koji je znatno veći nego što se prethodno očekivalo.

Ostvareni ukupni fiskalni manjak konsolidirane opće države za 2012. povoljniji je od prethodno projiciranih veličina za oko 2,5 mlrd. kuna ili 0,7% BDP-a.³⁰ Spomenuto ostvarenje djelomice je rezultat manje nabave nefinancijske imovine jer država nije ostvarila sve planirane investicije za 2012. godinu. Osim toga, izdaci za protestirana jamstva bili su zamjetljivo manji nego što se očekivalo, no riječ je samo o drugačijem statističkom

tretmanu podataka s obzirom na to da je dug brodogradilišta u prvoj polovini 2012. preuzet u javni dug. Međutim, u ovom trenutku nisu dostupni podaci o promjeni dospjelih neplaćenih obveza u 2012. godini, a pretpostavljalo se da će doći do njihova porasta, što je također utjecalo na rast manjka. Očekivani ukupni fiskalni manjak za 2013. nije se znatnije promijenio u usporedbi s posljednjom projekcijom (smanjenje od 0,4 mlrd. kuna). Pritom je došlo do primjetljivog smanjenja prihoda, ali i izrazitijeg smanjenja rashoda s uključenom nabavom nefinancijske imovine, što je naposljetku dovelo do spomenute blage korekcije manjka. Ipak, javni dug izražen kao udio u BDP-u vidljivo se povećao, zbog korekcije nominalnog BDP-a naniže te plaćanja prošlogodišnjih gubitaka HZZO-a i svođenja rokova plaćanja HZZO-a prema dobavljačima u zakonom propisane okvire.

³⁰ Uspoređuju se podaci o ukupnom fiskalnom saldu jer se u prethodnoj Informaciji o gospodarskim kretanjima i prognozama (Bilten HNB-a iz prosinca 2012.) još nisu objavljivali podaci o neto pozajmljivanju/zaduživanju (ESA 95).

11. Dodatak 1.

Tablica 9. Makroekonomske projekcije ostalih institucija
promjena u postocima

	BDP		Potrošnja kucanstava		Bruto investicije u fiksni kapital		Izvoz robe i usluga		Uvoz robe i usluga		Industrijska proizvodnja		Potrošačke cijene		Saldo opće države (% BDP-a, u skladu s metodologijom ESA 95)	
	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.	2013.	2014.
<i>Consensus Forecast (lipanj 2013.)</i>																
Privredna Banka Zagreb	-0,5	1,2	-2,0	0,1	0,2	5,6	-	-	-	-	1,0	2,5	3,0	2,2	-4,5	-4,2
GKI Econ Research	-0,8	1,0	-1,5	1,0	0,5	2,0	-	-	-	-	0,5	2,5	3,7	2,5	-4,5	-4,0
IHS Global Insight	-0,4	1,2	-1,1	0,8	-0,1	2,6	-	-	-	-	0,1	2,3	2,9	2,4	-4,3	-4,0
Econ Intelligence Unit	-0,3	1,7	-0,4	1,2	0,6	3,8	-	-	-	-	-1,5	2,2	3,0	2,8	-3,6	-3,3
Dun & Bradstreet	-0,3	1,4	0,4	2,5	3,5	6,5	-	-	-	-	na	na	2,2	2,4	-3,7	-4,5
Feri	0,1	2,2	0,1	2,3	-0,8	3,6	-	-	-	-	0,1	2,4	2,5	2,0	-4,0	-3,6
Kopint-Tarki	0,5	1,9	0,5	2,3	1,5	3,0	-	-	-	-	1,2	3,5	3,0	3,0	-4,2	-4,0
Raiffeisen Research	-0,5	1,0	-1,8	0,7	-1,0	4,5	-	-	-	-	-1,5	2,0	2,5	2,7	-4,2	-3,8
Vienna Institute - WIW	-1,0	1,5	-2,5	0,0	-2,0	3,0	-	-	-	-	1,0	2,5	3,5	2,0	-4,8	-3,5
Hypo Alpe-Adria-Bank	-2,0	-0,7	-2,2	-0,9	-1,2	0,9	-	-	-	-	-2,8	1,4	2,8	2,5	-5,0	-4,8
<i>Consensus Forecast (prosjeck)</i>	-0,5	1,2	-1,1	1,0	0,1	3,6	-	-	-	-	-0,2	2,4	2,9	2,4	-4,3	-4,0
Ministarstvo financija (Ekonomski program 2013.)	0,7	2,4	-0,7	1,5	6,3	9,9	1,6	3,2	1,2	4,3	-	-	3,2	2,3	-3,6	-3,4
Europska komisija (svibanj 2013.)	-1,0	0,2	-2,0	-0,5	-0,5	4,0	1,3	3,5	0,4	3,7	-	-	3,1	2,0	-4,7	-5,6
Međunarodni monetarni fond (travanj 2013.)	-0,2	1,5	-	-	-	-	1,6	3,0	-0,2	3,0	-	-	3,2	2,3	-4,0	-4,5
UniCredit (lipanj 2013.)	-0,8	-0,5	-1,5	-0,3	-0,8	0,0	1,0	3,0	-0,3	3,2	-	-	2,8	2,9	-	-
Europska banka za obnovu i razvoj (travanj 2013.)	-0,3	1,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,1	-	-	-
Svjetska banka (lipanj 2013.)	-0,4	1,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Izvori: Consensus Forecast i publikacije navedenih institucija

12. Dodatak 2. Učinci promjena statističkog tretmana i metodologije na platnu bilancu te stanja bruto inozemnog duga i međunarodnih ulaganja

U svjetlu nedavne objave statističkih podataka iz područja monetarne statistike prema novoj metodologiji koju je propisala Europska središnja banka te potrebe za harmonizacijom ostalih statistika koje sastavlja i objavljuje HNB, od ovog se broja Biltena HNB-a statistike platne bilance, inozemnog duga i stanja međunarodnih ulaganja također usklađuju s novom metodologijom, uključujući i reviziju prošlih podataka radi postizanja potpune konzistentnosti.

Tablice stanja međunarodnih ulaganja, platne bilance i statistike inozemnog duga (biltenske tablice od H1. do H19.) sastavljaju se u cijeloj izvještajnoj seriji uz uporabu sektorske klasifikacije u skladu s Odlukom o statističkoj klasifikaciji institucionalnih sektora, koju je objavio Državni zavod za statistiku (DZS), a koja se zasniva na Europskom sustavu nacionalnih računa (ESA

1995). Detaljne informacije o navedenoj sektorizaciji objavljene su u Biltenu HNB-a br. 190. Spomenuto usklađivanje nije imalo učinka na ukupan iznos salda tekućeg računa platne bilance i pozicije neto pogrešaka i propusta ni na ukupno stanje međunarodnih ulaganja i inozemnog duga jer je riječ isključivo o učinku sektorske reklasifikacije postojećih stanja i tijekova.

Osim toga, podaci o stanju međunarodnih ulaganja, platne bilance i inozemnog duga također su revidirani i zbog promijenjenoga statističkog tretmana obveznica, uz koje je sklopljen i ugovor o zamjeni valute (engl. *swap*), a kojim se izdavatelji štite od tečajnog rizika. Naime, od sada se takve obveznice vrednuju u izvornoj valuti instrumenta umjesto u valuti zamjene, kao što je dosad bio slučaj. To je uzrokovalo reviziju serije podataka platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja na pozicijama

Tablica 10. Učinci promjene statističkog tretmana obveznica s popratnim ugovorom o zamjeni na stanje međunarodnih ulaganja revidirani u odnosu na prethodno objavljene podatke, u milijunima eura

	1. tr. 2011.	2. tr. 2011.	3. tr. 2011.	4. tr. 2011.	1. tr. 2012.	2. tr. 2012.	3. tr. 2013.	4. tr. 2012.	1. tr. 2013.
Portfeljna dužnička ulaganja, obveznice	-15,5	-36,5	51,5	157,1	93,3	251,7	175,0	105,1	204,6
Financijske izvedenice	15,5	36,5	-51,5	-157,1	-93,3	-251,7	-175,0	-105,1	-204,6

Napomena: Pozitivan predznak označuje povećanje stanja obveza, a negativan smanjenje u odnosu na prethodno objavljene podatke.
Izvor: HNB

Tablica 11. Učinci promjene statističkog tretmana obveznica s popratnim ugovorom o zamjeni na platnu bilancu revidirani u odnosu na prethodno objavljene podatke, u milijunima eura

	1. tr. 2011.	2. tr. 2011.	3. tr. 2011.	4. tr. 2011.	1. tr. 2012.	2. tr. 2012.	3. tr. 2013.	4. tr. 2012.	1. tr. 2013.
Tekući račun	0,0	1,4	1,6	0,4	-0,4	-1,7	-2,2	-0,3	0,9
Dohodak, portfeljna dužnička ulaganja		1,4	1,6	0,4	-0,4	-1,7	-2,2	-0,3	0,9
Financijski račun	0,0	-1,4	-1,6	-0,4	0,4	1,7	2,2	0,3	-0,9
Portfeljna dužnička ulaganja, obveznice		-1,4	-0,1	-0,4	-0,5	-3,7	-1,1	-2,1	-1,9
Korištenja glavnice	-8,8	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,3	0,0	-2,8	0,0
Plaćene kamate	0,0	0,0	1,5	0,0	-0,9	0,0	-3,4	0,4	-1,1
Obračunate kamate	0,0	-1,4	-1,6	-0,4	0,4	1,7	2,2	0,3	-0,9
Financijske izvedenice	8,8	0,0	-1,5	0,0	0,9	5,3	3,4	2,4	1,1

Napomena: Negativan predznak na financijskom računu (portfeljna ulaganja, financijske izvedenice) označuje smanjenje obveza, a na tekućem računu (dohodak) povećanje rashoda u odnosu na prethodno objavljene podatke.
Izvor: HNB

Tablica 12. Učinci promjena metodologije na stanje bruto inozemnog duga revidirani u odnosu na prethodno objavljene podatke, u milijunima eura

Sektor	XII. 2004.	XII. 2005.	XII. 2006.	XII. 2007.	XII. 2008.	XII. 2009.	XII. 2010.	XII. 2011.	III. 2012.	VI. 2012.	IX. 2012.	XII. 2012.	III. 2013.
1. Opća država	5,3	4,4	3,5	108,9	85,2	55,8	19,6	151,0	88,1	240,8	169,5	105,8	187,6
U tome: resektorizacije	5,3	4,4	3,5	108,9	85,2	55,8	11,3	7,6	7,5	5,8	5,7	3,8	3,8
2. Središnja banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Kreditne institucije ^a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,6	-0,2	8,7	7,5	7,4	9,7	13,3
4. Ostali domaći sektori	-5,3	-4,4	-3,5	-108,9	-85,2	-55,8	-15,8	-9,0	-7,0	-5,6	-3,2	-22,1	-5,1
U tome: resektorizacije	-5,3	-4,4	-3,5	-108,9	-85,2	-55,8	-11,3	-7,6	-7,5	-5,8	-5,7	-3,8	-3,8
5. Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruto inozemni dug	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,3	141,8	89,8	242,7	173,8	93,3	195,8
U tome: učinak obveznica uz swap	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	157,1	93,3	251,7	175,0	105,1	204,6

^a Promjena korištenih izvora podataka

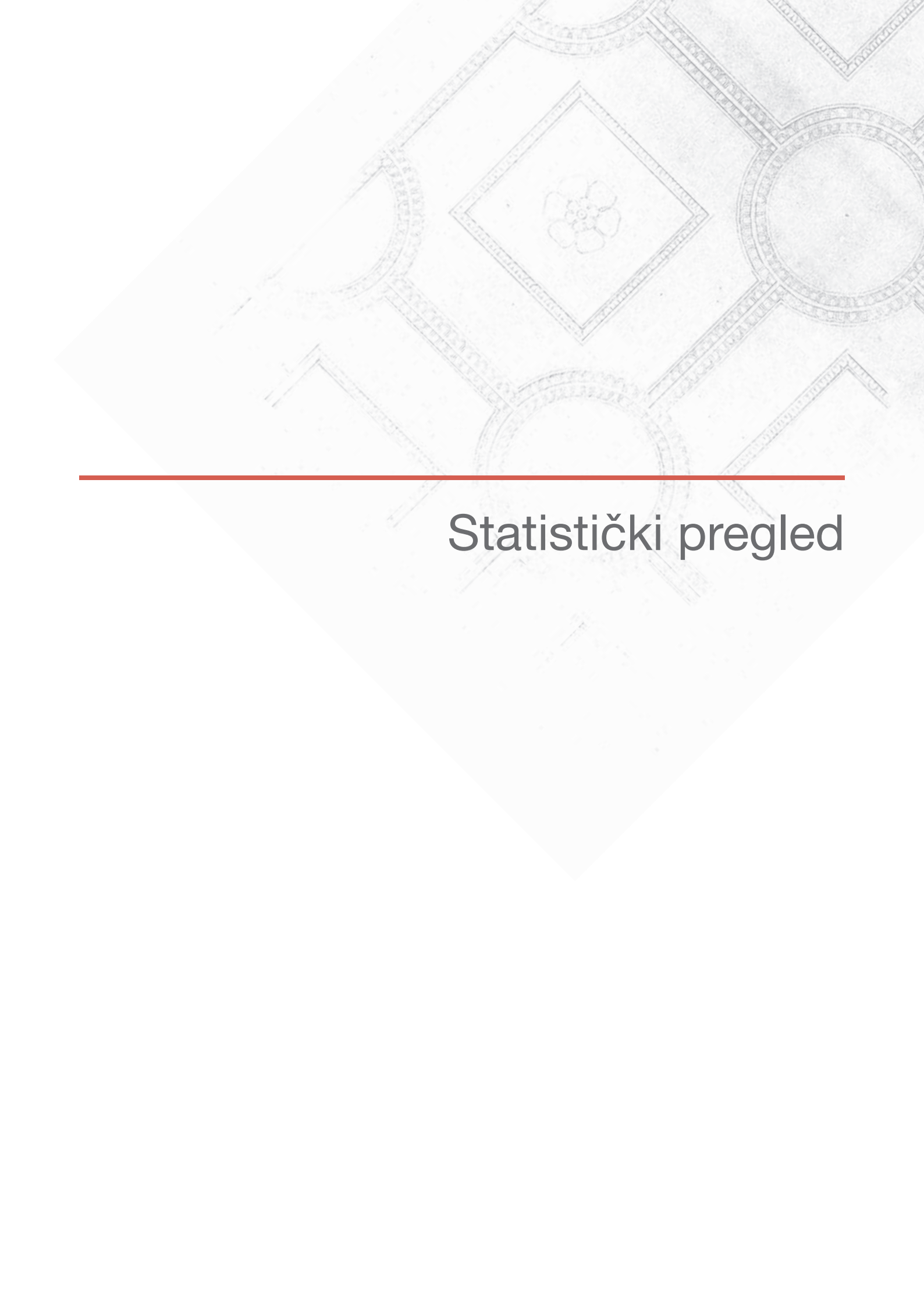
Napomena: Pozitivan predznak označuje povećanje stanja bruto inozemnog duga u odnosu na prethodno objavljene podatke.
Izvor: HNB

portfeljnih ulaganja te financijskih izvedenica, jer se stanja i tijekovi koji proizlaze iz samog instrumenta te ugovora o zamjeni sada iskazuju odvojeno. Neto učinak ove metodološke izmjene na stanje međunarodnih ulaganja neutralan je, jer se dio koji proizlazi iz razlike između iznosa iskazanog u izvornoj valuti i iznosa u valuti zamjene (euro) samo reklasificira s pozicije portfeljnih ulaganja na poziciju financijskih izvedenica.

Međutim, učinak ove revizije odražava se na tekući račun platne bilance, jer se obračunata kamata više ne iskazuje izravno u izvještajnoj valuti (euro), nego kao iznos obračunate kamate u originalnoj valuti izdanja obveznice iskazan u protuvrijednosti izvještajne valute (euro), korištenjem prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja HNB-a. Pritom ne postoji kompenzirajući učinak jer metodologija sastavljanja platne bilance ne predviđa slučaj evidentiranja dohotka od korištenja financijskih izvedenica. Učinci na poziciju neto pogrešaka i propusta neutralni su jer se prema metodologiji isti obračunati iznos kamata evidentira i na financijskom računu kao novonastala obveza do trenutka stvarne

isplate. Isplate kamata prikazuju se na financijskom računu u skladu s elementima obveznice (u izvornoj valuti), a razlika do stvarno isplaćenog iznosa zbog popratnog ugovora o zamjeni provodi se kao transakcija na financijskim izvedenicama, tako da ni u ovom slučaju nema učinka na neto pogreške i propuste.

Što se tiče podataka o inozemnom dugu, provedena je revizija na način da se u stanju inozemnog duga iskazuju vrijednosti obveznica u skladu s obilježjima izvornog instrumenta, a prethodni su podaci prikazivali vrijednosti obveznice prilagođene za učinke izvedenice. To je dovelo do značajnih promjena iskazanog stanja inozemnog duga, jer se izvedenice po metodološkim standardima ne smatraju dužničkim instrumentima, pa stoga nisu dio statistike inozemnog duga, već samo statistike međunarodnih ulaganja. Ovaj oblik revizije pojavljuje se u sektoru država i u ostalim domaćim sektorima (poduzeća). Osim toga, podaci kod sektora kreditne institucije i ostali domaći sektori revidirani su i zbog korištenja drugih, kvalitetnijih izvora podataka za razdoblje od prosinca 2010.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima.

Do studenoga 2010. sektorska klasifikacija institucionalnih jedinica temelji se na sektorizaciji propisanoj Odlukom o kontnom planu za banke, a podaci se temelje na izvještajnom sustavu u skladu s Odlukom o statističkom izvješću banke.

Od prosinca 2010. sektorska klasifikacija protustranaka obavlja se u skladu s Odlukom o statističkoj klasifikaciji institucionalnih sektora koju je objavio Državni zavod za statistiku (DZS), a koja se temelji na Europskom sustavu nacionalnih računa (ESA 1995). Ova je sektorizacija obvezni statistički standard Europske unije i usklađena je s temeljnim međunarodnim statističkim standardom, Sustavom nacionalnih računa (SNA 1993). Podaci se temelje na izvještajnom sustavu u skladu s Odlukom o statističkom i bonitetnom izvješćivanju.

U Tablici 1. dan je usporedni prikaz dviju sektorizacija.

Tablica 1. Usporedni prikaz dviju sektorizacija

Sektorizacija prema Odluci o kontnom planu za banke	Sektorizacija prema ESA 1995
Trgovačka društva	Nefinancijska trgovačka društva
Državna trgovačka društva	Javna nefinancijska trgovačka društva
Ostala trgovačka društva	Nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva
	Inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva
Financijske institucije	Financijske institucije
Hrvatska narodna banka	Središnja banka
Banke	Ostale monetarne financijske institucije
Ostale bankarske institucije	Ostali financijski posrednici, osim društava za osiguranje i mirovinskih fondova
HBOR	
Nebankarske financijske institucije	Financijske pomoćne institucije
Banke u stečaju	Društva za osiguranje i mirovinski fondovi
Državne jedinice	Opća država
Republika Hrvatska (središnja država)	Središnja država
Republički fondovi	Regionalna država
Lokalna država	Lokalna država
	Fondovi socijalne sigurnosti
Stanovništvo	Stanovništvo
Neprofitne institucije koje opslužuju stanovništvo	Neprofitne institucije koje opslužuju stanovništvo
Nerezidenti	Inozemstvo

Za potrebe Biltene HNB-a u tablicama od A do D12 institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo.

Financijske institucije:

Do studenoga 2010. sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje

nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje ili mirovinski fondovi).

U tablicama od A do D12 obavljena je revizija podataka tako što je Hrvatska banka za obnovu i razvitak reklasificirana iz podsektora fondovi socijalne sigurnosti u podsektor ostale bankarske institucije od srpnja 1999. godine.

Od prosinca 2010. sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, ostale monetarne financijske institucije, ostali financijski posrednici osim društava za osiguranje i mirovinskih fondova, financijske pomoćne institucije te društva za osiguranje i mirovinski fondovi. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Ostale monetarne financijske institucije su kreditne institucije (banke, štedne banke i stambene štedionice). Prema regulativi Europske središnje banke obuhvat ostalih monetarnih financijskih institucija u budućnosti će biti proširen tako što će one obuhvaćati i novčane investicijske fondove. Kreditne institucije su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za rad u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama. U sektor kreditne institucije ne uključuju se banke u likvidaciji i banke u stečaju. Ostali financijski posrednici osim društava za osiguranje i mirovinskih fondova jesu institucije čija je glavna aktivnost financijsko posredovanje

Tablica 2. Sektorizacija financijskih institucija do studenoga 2010.

	Središnja banka
	Banke
	Banke i štedne banke
	Stambene štedionice
	Štedno-kreditne zadruge/Kreditne unije
	Investicijski fondovi i sl.
Financijske institucije	HBOR
	Društva za osiguranje
	Mirovinski fondovi
Nebankarske financijske institucije	Ostali financijski posrednici (npr. društva za leasing)
	Pomoćne financijske institucije (burze, mjenjačnice, investicijska društva, društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima i sl.)

Tablica 3. Sektorizacija financijskih institucija od prosinca 2010.

	Središnja banka
	Banke
	Kreditne institucije
	Štedne banke
	Stambene štedionice
	Otvoreni novčani investicijski fondovi
	Ostale monetarne financijske institucije
	Investicijski fondovi
	Društva za leasing
	Društva za faktoring
Financijske institucije	Banke u stečaju/likvidaciji
	HBOR
	Kreditne unije i sl.
	Burze
	Mjenjačnice
Pomoćne financijske institucije	Financijska regulatorna tijela
	Posrednici i zastupnici u osiguranju
	Investicijska društva
	Društva za upravljanje inv./mir. fondovima i sl.
Društva za osiguranje i mirovinski fondovi	Društva za osiguranje
	Mirovinski fondovi

preuzimanjem obveza koje nisu u obliku novca, depozita i/ili bliskih supstituta depozita. To su primjerice investicijski fondovi, društva za leasing, društva za faktoring, banke u likvidaciji, banke u stečaju, kreditne unije, Hrvatska banka za obnovu i razvitak i slično. Financijske pomoćne institucije su institucije čija je glavna aktivnost pružanje pomoćnih financijskih poslova, a obuhvaćaju primjerice burze, mjenjačnice, financijska regulatorna tijela, posrednike i zastupnike u osiguranju, investicijska društva, društva za upravljanje investicijskim i mirovinskim fondovima, SKDD, Hanfa, Fina, DAB i slično. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi su institucije čija je glavna aktivnost financijsko posredovanje kao posljedica podjela pripadajućih rizika.

U tablicama 2. i 3. dan je usporedni prikaz strukture razlika financijskih institucija.

Središnja država:

Do studenoga 2010. sektor središnja država i fondovi socijalne sigurnosti obuhvaća podsektor središnja država (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom Republika Hrvatska) i podsektor fondovi socijalne sigurnosti (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom republički fondovi).

Do prosinca 2003. podsektor središnja država obuhvaća organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste i Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor fondovi socijalne sigurnosti obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju i Hrvatske vode. Od siječnja 2004. Hrvatske ceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka i Hrvatske autoceste reklasificirane su iz podsektora središnja država u podsektor fondovi socijalne sigurnosti. Dodatno, od siječnja 2008. Hrvatske autoceste reklasificirane su iz podsektora fondovi socijalne sigurnosti u podsektor javna nefinancijska trgovačka društva.

Od prosinca 2010. središnja država obuhvaća organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske vode i Agenciju za upravljanje državnom imovinom. Podsektor fondovi socijalne sigurnosti obuhvaća Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Sektor središnja država obuhvaća i institucionalne jedinice osnovane i kontrolirane od strane središnje države (primjerice djelatnosti odgoja i obrazovanja, zdravstva, znanosti, kulture i slično) koje su reklasificirane iz podsektora nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva i inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom ostala trgovačka društva).

Ostali domaći sektori:

Ostali domaći sektori obuhvaćaju lokalnu državu, javna nefinancijska trgovačka društva, nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva, inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu.

U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se na sljedeće podsektore: lokalna država, nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom trgovačka društva) i stanovništvo.

Lokalna država obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sektor lokalna država obuhvaća i institucionalne jedinice osnovane i kontrolirane od strane lokalne države (primjerice djelatnosti odgoja i obrazovanja, zdravstva, znanosti,

kulture i slično) koje su reklasificirane iz podsektora nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva i inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom ostala trgovačka društva).

Nefinancijska trgovačka društva obuhvaćaju javna nefinancijska trgovačka društva, nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva i inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva.

Do studenoga 2010. javna nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom državna trgovačka društva) čine javna nefinancijska trgovačka društva s popisa navedenog u Uputi za primjenu kontnog plana za banke.

Nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva i inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom ostala trgovačka društva) obuhvaćaju, između ostalih, i institucionalne jedinice osnovane i kontrolirane od strane središnje države (primjerice djelatnosti odgoja i obrazovanja, zdravstva, znanosti, kulture i slično). Dakle, ovdje pripadaju fakulteti, bolnice, dječji vrtići, domovi zdravlja i slično, pri čemu primjerice visokoškolsku instituciju izvještajne institucije trebaju razvrstati u ovaj podsektor bez obzira na vlasništvo i kontrolu (i bez obzira na to je li ih osnovala RH ili je riječ o privatnoj ustanovi). Ovaj podsektor obuhvaća i banke u stečaju.

U tablicama od A do D12 obavljena je revizija podataka tako što su Hrvatske autoceste reklasificirane iz podsektora fondovi socijalne sigurnosti u podsektor javna nefinancijska trgovačka društva od siječnja 2008. godine.

Od prosinca 2010. javna nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom državna trgovačka društva) obuhvaćaju sve institucionalne jedinice koje zadovoljavaju kriterije propisane sektorskom klasifikacijom institucionalnih jedinica za ovaj podsektor.

Nacionalna privatna nefinancijska trgovačka društva i inozemno kontrolirana nefinancijska trgovačka društva (do Biltena broj 190 objavljan pod nazivom ostala trgovačka društva) i nadalje su ostala sve privatno osnovane institucije, dok su institucionalne jedinice osnovane i kontrolirane od strane države (primjerice djelatnosti odgoja i obrazovanja, zdravstva, znanosti, kulture i slično) razvrstane u odgovarajući podsektor (središnja ili lokalna država) u sklopu sektora opća država, ovisno o tome tko im je osnivač. Ovaj podsektor ne obuhvaća banke u stečaju.

Stanovništvo uključuje i obrtnike i neprofitne institucije koje opslužuju stanovništvo.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

U tablicama od A do D12 svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne stavke iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja. U tablicama u kojima postoji podjela na kunske i devizne stavke kunske stavke uključuju stavke u kunama bez valutne klauzule i stavke u kunama uz valutnu klauzulu. Sve se stavke iskazuju na bruto načelu (tj. prije umanjavanja za iznose ispravaka vrijednosti).

Promjena sektorizacije i promjena izvještajnog sustava dovele su do loma u podacima od prosinca 2010. prikazanim u tablicama od A do D12 (od Biltena broj 190) te u tablicama H (od Biltena broj 194).

Dodatno, počevši od srpnja 1999., provedena je revizija podataka u tablicama od A do D12 tako da su, uz podatke banaka i štednih banaka, uključeni i podaci stambenih štedionica.

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta				
							Primarni novac	Novčana masa M1	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1999.	prosinac ^a	10.310,3	13.850,7	59.579,0	42.923,5	55.937,6	4,53	5,44	2,31	0,51	-4,54
2000.	prosinac	11.717,8	18.023,2	76.005,6	46.988,4	60.949,6	7,20	9,93	3,68	10,06	2,67
2001.	prosinac	17.864,6	23.749,5	109.951,7	61.290,3	75.103,2	8,21	13,11	11,47	3,61	1,19
2002.	prosinac	23.066,6	30.889,4	120.915,3	88.097,9	97.841,8	10,83	6,18	1,88	7,91	2,32
2003.	prosinac	30.637,9	33.940,4	135.200,4	102.429,0	112.075,1	9,08	1,93	0,46	3,37	0,60
2004.	prosinac	33.925,5	34.563,2	148.819,7	117.087,8	127.929,0	8,46	2,66	0,70	2,62	2,02
2005.	prosinac	40.441,9	38.868,2	166.161,3	142.867,8	150.245,3	9,51	4,46	0,55	2,37	2,01
2006.	prosinac	46.338,0	48.527,8	196.724,2	169.171,5	184.879,1	3,18	4,76	1,86	3,57	3,06
2007.	prosinac	51.932,2	57.886,6	233.080,1	183.673,5	213.200,1	3,75	6,73	3,95	3,56	2,67
2008.	prosinac	49.752,8	55.237,9	244.134,1	202.476,0	241.827,1	-9,89	8,16	3,30	5,61	2,76
2009.	prosinac	56.153,9	47.195,7	244.445,9	199.520,7	241.862,6	4,57	3,16	0,67	0,25	0,01
2010.	prosinac	56.353,8	48.301,4	251.738,5	207.240,1	256.504,6	3,00	-0,12	-0,79	1,44	-1,02
2011.	prosinac	62.559,6	51.934,5	255.730,6	221.732,4	269.114,2	3,76	3,27	0,15	2,40	1,08
2012.	lipanj	61.703,2	50.548,4	255.157,6	219.325,0	267.446,4	-3,84	3,69	0,09	0,06	0,80
	srpanj	58.878,0	52.582,9	259.947,2	217.544,1	268.113,0	-4,58	4,02	1,88	-0,81	0,25
	kolovoz	59.190,5	52.214,4	262.982,4	215.283,0	265.367,0	0,53	-0,70	1,17	-1,04	-1,02
	rujan	60.656,7	51.877,0	261.252,1	214.532,3	263.248,9	2,48	-0,65	-0,66	-0,35	-0,80
	listopad	59.997,2	50.753,6	262.237,0	213.391,2	264.019,3	-1,09	-2,17	0,38	-0,53	0,29
	studenj	59.734,3	50.512,9	263.106,0	212.255,7	263.078,6	-0,44	-0,47	0,33	-0,53	-0,36
	prosinac ^b	61.856,3	52.780,4	263.788,3	213.562,9	258.492,0	3,55	4,49	0,26	0,62	-1,74
2013.	siječanj	60.856,9	49.919,3	261.143,8	213.896,6	258.401,5	-1,62	-5,42	-1,00	0,16	-0,03
	veljača	60.509,1	49.625,1	261.170,4	214.661,9	258.732,2	-0,57	-0,59	0,01	0,36	0,13
	ožujak	62.354,6	51.859,3	263.130,6	215.761,0	259.586,3	3,05	4,50	0,75	0,51	0,33
	travanj	61.580,6	52.896,1	262.070,0	211.724,1	261.889,7	-1,24	2,00	-0,40	-1,87	0,89
	svibanj	62.746,3	54.780,3	263.572,5	212.804,8	260.556,0	1,89	3,56	0,57	0,51	-0,51

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna. ^b U sklopu plasmana, potraživanja od ostalih domaćih sektora smanjila su se u prosincu 2012. za 5,6 mlrd. kuna. To smanjenje u potpunosti je bilo posljedica transakcija jedne kreditne institucije koja je, s ciljem smanjenja djelomično nadoknadih i nenadoknadih plasmana, prenijela ukupno 5,6 mlrd. kuna svojih potraživanja na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati • U tablici se u stupcima iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta.

Počevši od Biltena HNB-a broj 190, provedena je revizija svih monetarnih agregata od srpnja 1999. nadalje tako da su podaci, uz Hrvatsku narodnu banku, banke i štedne banke, obuhvaćene i stambene štedionice.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Balance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena stavka u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan kreditnih institucija, depozite ostalih financijskih institucija kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod kreditnih institucija.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Balance monetarnih institucija (Tablica B1).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Do studenoga 2010. plasmani su potraživanja banaka i stambenih štedionica od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Od prosinca 2010. plasmani su potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora, ostalih financijskih posrednika, pomoćnih financijskih institucija i društava za osiguranje te mirovinskih fondova.

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII. ^a	2013.		
							III.	IV.	V.
AKTIVA									
1. Inozemna aktiva (neto)	49.406,6	41.658,1	44.925,2	44.498,4	33.998,2	50.225,4	47.369,7	50.346,0	50.767,7
2. Plasmani	243.686,6	274.165,9	275.430,1	295.198,1	317.322,1	315.273,2	318.974,7	314.714,7	314.498,6
2.1. Potraživanja od središnje države i fondova socijalne sigurnosti (neto)	30.486,5	32.338,7	33.567,5	38.693,6	48.208,0	56.781,3	59.388,3	52.825,1	53.942,5
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	209.555,2	239.449,4	240.118,1	250.294,2	261.982,9	247.816,4	249.083,0	250.890,9	249.883,0
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	1.791,3	1.249,9	633,9						
2.4. Potraživanja od nebankarskih finansijskih institucija	1.853,7	1.127,8	1.110,6						
2.5. Potraživanja od ostalih finansijskih posrednika				4.588,1	5.975,8	9.366,9	9.310,4	9.743,4	9.443,1
2.6. Potraživanja od pomoćnih finansijskih institucija				967,9	1.022,8	1.065,5	1.035,9	1.137,2	1.118,2
2.7. Potraživanja od društava za osiguranje i mirovinskih fondova				654,3	132,6	243,1	157,0	118,1	111,6
Ukupno (1+2)	293.093,2	315.824,0	320.355,3	339.696,6	351.320,4	365.498,7	366.344,3	365.060,7	365.266,2
PASIVA									
1. Novčana masa	57.886,6	55.237,9	47.195,7	48.301,4	51.934,5	52.780,4	51.859,3	52.896,1	54.780,3
2. Štedni i oročeni depoziti	59.800,7	56.240,7	44.874,3	38.885,2	42.558,9	40.590,0	41.780,0	40.959,1	40.989,4
3. Devizni depoziti	103.156,1	117.590,8	135.509,1	147.320,5	144.486,8	152.649,2	152.731,1	151.318,9	150.996,7
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	12.236,8	15.064,7	16.866,7	17.231,3	16.750,4	17.768,7	16.760,3	16.895,9	16.806,0
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.280,9	3.094,2	2.598,3	3.580,9	3.399,7	5.274,1	5.511,7	5.361,0	4.938,9
6. Ostalo (neto)	57.732,1	68.595,7	73.311,1	84.377,1	92.190,1	96.436,2	97.702,0	97.629,7	96.754,9
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	293.093,2	315.824,0	320.355,3	339.696,6	351.320,4	365.498,7	366.344,3	365.060,7	365.266,2

^a Potraživanja od ostalih domaćih sektora smanjila su se u prosincu 2012. za 5,6 mlrd. kuna. To smanjenje u potpunosti je bilo posljedica transakcija jedne kreditne institucije koja je, s ciljem smanjenja djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana, prenijela ukupno 5,6 mlrd. kuna svojih potraživanja na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija • Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance kreditnih institucija (Tablica D1).

Počevši od Biltene HNB-a broj 190, provedena je revizija svih stavki od srpnja 1999. nadalje tako da su podacima, uz Hrvatsku narodnu banku, banke i štedne banke, obuhvaćene i stambene štedionice.

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i kreditnih institucija i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i kreditnih institucija.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance kreditnih institucija, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i

kod kreditnih institucija.

Novčana masa je zbroj gotovog novca izvan kreditnih institucija, depozita ostalih financijskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod kreditnih institucija (stavka

Depozitni novac iz Konsolidirane bilance kreditnih institucija, Tablica D1).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance kreditnih institucija, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite kreditnih institucija kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance kreditnih institucija. Ostalo (neto) jesu neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene stavke aktive.

Tablica B2: Broj kreditnih institucija obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj kreditnih institucija	Banke	Štedne banke	Stambene štedionice	Štedionice	Kreditne institucije klasificirane prema veličini bilančne aktive					
							Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn
1	2	3 = 4 do 7	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1999.	prosinac	87	53	0	4	30	34	27	7	7	10	2
2000.	prosinac	78	45	0	4	29	28	23	9	6	10	2
2001.	prosinac	69	44	0	4	21	20	20	8	7	10	4
2002.	prosinac	59	46	0	3	10	12	16	9	9	8	5
2003.	prosinac	53	42	0	4	7	7	16	9	7	8	6
2004.	prosinac	49	39	0	4	6	7	13	10	8	5	6
2005.	prosinac	43	36	0	4	3	4	10	8	8	7	6
2006.	prosinac	43	35	0	5	3	6	6	6	11	6	8
2007.	prosinac	42	35	0	5	2	5	5	2	16	5	9
2008.	prosinac	43	35	1	5	2	4	8	1	14	7	9
2009.	prosinac	43	34	2	5	2	5	6	3	14	7	8
2010.	prosinac	38	32	1	5	0	1	5	2	12	10	8
2011.	prosinac	37	31	1	5	0	1	5	1	12	10	8
2012.	lipanj	37	31	1	5	0	1	5	1	12	10	8
	srpanj	37	31	1	5	0	1	5	1	11	11	8
	kolovoz	37	31	1	5	0	1	5	1	11	11	8
	rujan	37	31	1	5	0	1	5	1	11	11	8
	listopad	37	31	1	5	0	1	5	1	11	11	8
	studen	37	31	1	5	0	1	5	1	11	11	8
	prosinac	36	30	1	5	0	1	5	1	11	10	8
2013.	siječanj	36	30	1	5	0	1	5	1	11	10	8
	veljača	36	30	1	5	0	1	5	1	11	10	8
	ožujak	36	30	1	5	0	1	5	1	11	10	8
	travanj	36	30	1	5	0	1	5	1	11	10	8
	svibanj	36	30	1	5	0	1	5	1	11	10	8

Tablica B2: Broj kreditnih institucija obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive • U tablici se iskazuje ukupan broj kreditnih institucija, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci kreditnih institucija. U skladu s regulativom Europske središnje banke obuhvat ostalih monetarnih institucija u budućnosti će biti proširen tako da

će one obuhvaćati i novčane investicijske fondove.

Do veljače 2005. monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije. Do studenoga 2010. monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji.

U tablici se također iskazuje klasifikacija kreditnih institucija prema veličini bilančne aktive.

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
AKTIVA									
1. Inozemna aktiva	68.177,8	66.805,5	75.807,8	78.728,2	84.302,0	84.782,1	85.552,5	91.655,8	91.048,1
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.2. Posebna prava vučenja	5,6	5,3	2.423,7	2.634,5	2.716,3	2.662,3	2.709,1	2.672,5	2.676,8
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
1.4. Efektiva i depoziti po viđenju u stranim bankama	7,2	1.472,7	1.763,8	1.483,0	1.887,2	10.647,4	6.460,5	5.959,6	6.403,1
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	33.204,4	13.189,3	17.534,5	22.702,9	18.676,4	6.298,8	7.257,9	14.467,5	13.988,2
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	34.959,3	52.136,9	54.084,5	51.906,5	61.020,7	65.172,2	69.123,5	68.554,8	67.978,6
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	1,0	2,2	2,9	0,3	251,8	–	–	0,0	0,0
2.1. Potraživanja u kunama	1,0	2,2	2,9	0,3	251,8	–	–	0,0	0,0
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	4,0	3,7	3,5	3,1	2,8	2,5	2,5	2,5	2,5
4. Potraživanja od kreditnih institucija	4.178,3	13,9	13,5	12,9	139,2	11,8	11,5	72,9	48,9
4.1. Krediti kreditnim institucijama	4.178,3	13,9	13,5	12,9	139,2	11,8	11,5	72,9	48,9
Lombardni krediti	1.349,1	–	–	–	–	–	–	–	–
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	–	–	126,8	–	–	61,4	37,6
Ostali krediti	14,7	13,9	13,5	12,9	12,4	11,8	11,5	11,5	11,3
Obratne repo transakcije	2.814,5	–	–	–	–	–	–	–	–
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Potraživanja od ostalih finansijskih institucija	63,9	60,5	0,7	0,7	0,7	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	72.425,1	66.885,8	75.828,3	78.745,2	84.696,5	84.796,4	85.566,5	91.731,2	91.099,5
PASIVA									
1. Primarni novac	51.932,2	49.752,8	56.153,9	56.353,8	62.559,6	61.856,3	62.354,6	61.580,6	62.746,3
1.1. Gotov novac izvan kreditnih institucija	16.007,5	17.051,0	15.282,1	15.262,7	16.689,1	16.947,0	16.919,3	17.174,4	17.681,9
1.2. Blagajne kreditnih institucija	3.305,8	3.428,3	3.659,6	4.048,7	4.253,9	4.681,0	4.021,3	4.192,5	4.495,6
1.3. Depoziti kreditnih institucija	32.610,6	29.263,7	37.200,1	36.937,6	41.436,0	39.636,7	41.347,5	39.363,2	39.745,1
Računi za namiru kreditnih institucija	7.553,9	9.520,3	12.024,6	10.246,1	12.705,0	11.509,2	9.847,7	15.180,5	15.436,9
Izdvojena kunska obvezna pričuva	22.275,6	19.222,7	23.600,6	22.705,1	25.755,0	24.555,7	24.129,8	24.182,7	24.308,1
Upisani obvezni blagajnički zapisi HNB-a	1.991,1	460,6	–	–	–	–	–	–	–
Prekonoćni depoziti	790,0	60,0	1.575,0	3.986,4	2.976,0	3.571,9	7.370,0	–	–
1.4. Depoziti ostalih finansijskih institucija	8,3	9,9	12,0	104,8	180,6	591,6	66,5	850,4	823,7
2. Ograničeni i blokirani depoziti	14.286,0	8.064,1	5.091,6	5.979,3	5.754,0	7.954,8	7.482,5	7.391,4	7.381,3
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	14.257,5	8.008,3	5.041,7	4.773,2	5.538,3	5.094,5	5.066,9	5.013,1	5.052,7
2.2. Ograničeni depoziti	28,6	55,8	49,9	1.206,0	215,8	2.860,2	2.415,6	2.378,4	2.328,6
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Inozemna pasiva	17,2	16,6	8,1	8,7	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
3.1. Krediti MMF-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Obveze prema međunarodnim institucijama	17,2	16,6	8,1	8,7	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
3.3. Obveze prema stranim bankama	–	–	–	–	0,0	0,0	–	–	–
4. Depoziti središnje države i fondova socijalne sigurnosti	190,8	197,1	4.159,4	4.106,2	1.439,2	146,6	296,3	7.475,5	5.913,1
4.1. Depozitni novac	117,5	161,3	1.827,1	1.379,8	849,7	68,1	258,0	2.930,2	1.818,2
Depozitni novac središnje države	100,3	43,0	1.772,9	1.379,8	849,7	68,1	258,0	2.930,2	1.818,2
Depozitni novac fondova socijalne sigurnosti	17,1	118,3	54,2	–	–	–	–	–	–
4.2. Devizni depoziti središnje države	73,3	35,8	2.332,2	2.726,4	589,5	78,5	38,3	4.545,3	4.094,8
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Kapitalski računi	6.664,5	9.562,4	11.151,3	13.090,1	15.787,9	15.716,8	16.329,9	16.186,7	15.960,3
7. Ostalo (neto)	–665,6	–707,1	–735,9	–792,9	–844,6	–878,1	–896,8	–903,1	–901,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	72.425,1	66.885,8	75.828,3	78.745,2	84.696,5	84.796,4	85.566,5	91.731,2	91.099,5

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke • U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunkskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države jesu krediti, dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske i ulaganja u kratkoročne vrijednosne papire Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od srpnja 2008. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se unutar te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora jesu krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora (do Biltena broj 190 ova stavka uključuje Potraživanja banaka u stečaju).

Od svibnja 1999. Potraživanja od ostalih financijskih institucija (do Biltena broj 190 objavljivana pod nazivom Potraživanja od ostalih bankarskih institucija) uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenima od kreditnih institucija nad kojima je pokrenut stečajni postupak.

Potraživanja od kreditnih institucija su krediti kreditnim institucijama i dospjela nenaplaćena potraživanja od kreditnih institucija. Krediti kreditnim institucijama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti kreditnim institucijama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999., također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti kreditnih institucija odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod kreditnih institucija. Od travnja 2005. obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od kreditnih institucija uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti kreditnih institucija pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Primarni novac čine gotov novac izvan kreditnih institucija,

novčana sredstva u blagajnama kreditnih institucija, depoziti kreditnih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih financijskih institucija kod Hrvatske narodne banke.

Depozite kreditnih institucija čine novčana sredstva na računima za namiru kreditnih institucija, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekoćni depoziti kreditnih institucija.

Depoziti ostalih financijskih institucija jesu novčana sredstva za namiru HBOR-a, depoziti SKDD-a za trgovanje vrijednosnim papirima i depoziti DAB-a.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava kreditne institucije izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. do listopada 2008. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Od ožujka 2010. ovdje se uključuju sredstva HBOR-a koja se odnose na račune programa razvoja gospodarstva. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države i fondova socijalne sigurnosti jesu depozitni novac i devizni računi središnje države i fondova socijalne sigurnosti kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država i fondovi socijalne sigurnosti.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država i fondovi socijalne sigurnosti.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) jesu neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive Balance Hrvatske narodne banke.

D. Kreditne institucije

Tablica D1: Konsolidirana bilanca kreditnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII. ^a	2013.		
							III.	IV.	V.
AKTIVA									
1. Pričuve kreditnih institucija kod središnje banke	50.178,9	40.705,6	45.902,1	45.745,5	51.114,0	49.411,3	50.442,0	48.569,8	49.294,1
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	35.929,1	32.700,5	40.860,4	40.169,1	45.590,6	44.316,8	45.375,1	43.556,7	44.241,4
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	14.249,8	8.005,1	5.041,7	5.576,4	5.523,5	5.094,5	5.066,9	5.013,1	5.052,7
2. Inozemna aktiva	46.438,5	50.246,6	49.577,0	47.878,2	40.044,9	39.118,6	34.225,2	33.059,3	34.091,7
3. Potraživanja od središnje države i fondova socijalne sigurnosti	32.856,8	35.209,4	40.031,2	46.162,1	53.474,4	60.838,0	63.403,5	64.040,9	63.726,3
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	209.551,1	239.445,7	240.114,6	250.291,1	261.980,1	247.813,8	249.080,5	250.888,5	249.880,6
4.1. Potraživanja od lokalne države	2.140,8	2.077,4	2.074,2	3.348,1	3.563,3	3.500,1	3.547,2	3.523,3	3.410,8
4.2. Potraživanja od nefinancijskih trgovačkih društava	92.265,1	107.959,0	112.167,5	116.802,9	126.938,8	114.622,2	116.082,3	117.878,7	117.996,0
4.3. Potraživanja od stanovništva	115.145,3	129.409,4	125.872,8	130.140,1	131.478,0	129.691,5	129.451,0	129.486,5	128.473,9
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	1.791,3	1.249,9	633,9						
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.789,7	1.067,4	1.109,9						
7. Potraživanja od ostalih financijskih posrednika				4.587,5	5.975,1	9.366,9	9.310,4	9.743,4	9.443,1
8. Potraživanja od pomoćnih financijskih institucija				967,9	1.022,8	1.065,5	1.035,9	1.137,2	1.118,2
9. Potraživanja od društava za osiguranje i mirovinskih fondova				654,3	132,6	243,1	157,0	118,1	111,6
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	342.606,3	367.924,6	377.368,7	396.286,6	413.744,0	407.857,2	407.654,5	407.557,2	407.665,7
PASIVA									
1. Depozitni novac	41.870,8	38.177,0	31.901,5	32.933,9	35.064,8	35.241,9	34.873,6	34.871,3	36.274,7
2. Štedni i oročeni depoziti	59.800,7	56.240,7	44.874,3	38.885,2	42.558,9	40.590,0	41.780,0	40.959,1	40.989,4
3. Devizni depoziti	103.156,1	117.590,8	135.509,1	147.320,5	144.486,8	152.649,2	152.731,1	151.318,9	150.996,7
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	12.236,8	15.064,7	16.866,7	17.231,3	16.750,4	17.768,7	16.760,3	16.895,9	16.806,0
5. Inozemna pasiva	65.192,5	75.377,4	80.451,5	82.099,3	90.348,3	73.675,1	72.408,0	74.369,0	74.372,1
6. Depoziti središnje države i fondova socijalne sigurnosti	2.180,5	2.675,8	2.307,2	3.362,6	4.079,1	3.910,1	3.718,8	3.740,3	3.870,7
7. Krediti primljeni od središnje banke	4.178,3	14,0	13,5	12,9	139,1	11,8	11,5	72,9	48,9
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.374,9	3.183,9	2.413,9	3.096,1	2.982,6	2.610,3
9. Kapitalni računi	53.481,8	60.708,0	66.784,4	72.555,2	77.208,3	80.700,6	82.000,6	81.402,7	81.791,1
10. Ostalo (neto)	-1.743,6	-962,2	-3.888,0	-489,3	-75,6	896,0	274,6	944,4	-94,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	342.606,3	367.924,6	377.368,7	396.286,6	413.744,0	407.857,2	407.654,5	407.557,2	407.665,7

^a Potraživanja od ostalih domaćih sektora smanjila su se u prosincu 2012. za 5,6 mlrd. kuna. To smanjenje u potpunosti je bilo posljedica transakcija jedne kreditne institucije koja je, s ciljem smanjenja djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana, prenijela ukupno 5,6 mlrd. kuna svojih potraživanja na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca kreditnih institucija • U konsolidiranu bilancu kreditnih institucija uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama kreditnih institucija.

Počevši od Biltene HNB-a broj 190, provedena je revizija svih stavki od srpnja 1999. nadalje tako da su podacima, uz Hrvatsku narodnu banku, banke i štedne banke, obuhvaćene i stambene štedionice. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka, štednih banaka i stambenih štedionica.

Pričuve kreditnih institucija kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva kreditnih institucija u blagajnama i kunska novčana sredstva kreditnih institucija na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i

deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Do studenoga 2010. potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite. Od prosinca 2010. potraživanja od ostalih financijskih posrednika (uključujući i potraživanja od HBOR-a), od pomoćnih financijskih institucija i od društava za osiguranje i mirovinskih fondova obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja.

Do studenoga 2010. stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze kreditnih institucija prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama. Od prosinca 2010. ove stavke obuhvaćaju obveze kreditnih institucija prema ostalim domaćim sektorima, ostalim financijskim posrednicima, pomoćnim

financijskim institucijama i društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na transakcijskim računima te obveze kreditnih institucija po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama kreditnih institucija i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti, kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze kreditnih institucija po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: transakcijske račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) kreditnih institucija prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod kreditnih institucija, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Do studenoga 2010. Ograničeni i blokirani depoziti

obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Od prosinca 2010. Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze kreditnih institucija: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih financijskih posrednika, pomoćnih financijskih institucija i društava za osiguranje i mirovinskih fondova, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, zadržana dobit (gubitak), dobit (gubitak) prethodne godine, dobit (gubitak) tekuće godine, zakonske rezerve, statutarne i ostale kapitalne rezerve, rezerve za opće bankovne rizike, odgođeni porez u kapitalu, dividende isplaćene tijekom tekuće godine, revalorizacijske rezerve, posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj i pojedinačnoj osnovi po izvanbilančnim stavkama, ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) jesu neraspoređeni računi pasive umanjene neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost izvedenih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12 • Ovaj skup tablica (osim tablica D5, D5a, D5b, D5c i D5d) razrađeni je prikaz odgovarajućih stavki aktive i pasive Konsolidirane bilance kreditnih institucija (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva kreditnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Devizna inozemna aktiva	45.837,2	49.705,1	49.230,3	46.906,2	39.109,0	37.343,7	33.260,4	32.043,7	33.175,0
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	37.824,9	38.038,3	34.186,6	32.056,3	29.655,0	28.730,5	26.088,1	24.488,7	24.976,9
Efektivni strani novac	1.245,5	1.973,2	1.772,6	1.623,1	1.940,5	1.758,0	1.748,7	1.799,2	1.830,2
Tekući računi	1.305,2	2.109,8	1.338,7	1.175,2	2.377,1	5.457,7	3.609,0	3.296,8	3.683,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	31.726,1	31.444,5	29.254,5	27.129,2	22.372,8	15.915,9	14.629,5	13.475,6	13.570,3
Vrijednosni papiri	3.210,4	2.307,1	1.629,0	1.896,5	2.847,4	5.360,6	5.982,6	5.760,6	5.726,4
Kredit	195,9	166,3	117,6	170,1	8,7	187,7	67,4	56,2	65,4
Dionice stranih financijskih institucija	141,9	37,4	74,2	62,1	108,5	50,6	50,9	100,4	101,2
1.2. Potraživanja od stranih nefinancijskih institucija	8.012,3	11.666,8	15.043,7	14.849,9	9.454,0	8.613,2	7.172,3	7.554,9	8.198,1
Potraživanja od stranih država	6.696,1	9.976,8	13.477,2	12.906,2	7.544,3	6.944,0	5.474,7	5.886,5	6.171,3
Potraživanja od stranih osoba	1.295,2	1.613,5	1.534,5	1.926,6	1.902,7	1.643,2	1.662,4	1.631,6	1.993,0
Vrijednosni papiri	180,9	235,1	205,4	271,7	55,1	0,1	2,3	13,4	18,1
Kredit	1.114,3	1.378,4	1.329,1	1.654,9	1.847,7	1.643,1	1.660,1	1.618,2	1.974,9
Dionice stranih osoba	20,9	76,5	32,0	17,1	6,9	26,0	35,3	36,9	33,8
2. Kunska inozemna aktiva	601,3	541,5	346,7	972,1	935,9	1.774,9	964,8	1.015,6	916,8
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	408,1	144,1	86,3	713,7	764,4	1.583,4	772,3	820,3	723,3
2.2. Potraživanja od stranaca	193,3	397,4	260,3	258,3	171,5	191,5	192,6	195,4	193,5
Od toga: Kredit	192,7	396,8	260,0	258,0	171,2	191,2	192,2	195,1	193,1
Ukupno (1+2)	46.438,5	50.246,6	49.577,0	47.878,2	40.044,9	39.118,6	34.225,2	33.059,3	34.091,7

Tablica D2: Inozemna aktiva kreditnih institucija • U tablici se iskazuju potraživanja kreditnih institucija od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva kreditnih institucija obuhvaća deviznu

inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih financijskih institucija i potraživanja od stranih nefinancijskih institucija (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Kunska potraživanja	28.118,3	24.192,6	23.306,6	27.968,6	31.215,7	32.801,9	33.104,7	33.438,6	33.515,4
1.1. Potraživanja od središnje države	22.135,6	22.361,4	21.517,8	27.967,6	31.213,5	32.800,3	33.102,7	33.436,7	33.513,6
Vrijednosni papiri	19.178,1	19.431,0	18.592,7	21.932,2	22.831,0	19.556,8	21.565,3	21.804,1	21.972,6
Od toga: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	6,4	6,1	5,2	17,1	16,3	15,6	15,5	15,5	15,5
Kredit	2.957,5	2.930,4	2.925,1	6.035,4	8.382,5	13.243,5	11.537,4	11.632,6	11.541,0
1.2. Potraživanja od fondova socijalne sigurnosti	5.982,8	1.831,2	1.788,8	1,0	2,2	1,6	1,9	1,9	1,8
Vrijednosni papiri	–	6,1	–	–	–	–	–	–	–
Kredit	5.982,8	1.825,2	1.788,8	1,0	2,2	1,6	1,9	1,9	1,8
2. Devizna potraživanja	4.738,4	11.016,8	16.724,6	18.193,4	22.258,7	28.036,1	30.298,8	30.602,3	30.210,9
2.1. Potraživanja od središnje države	4.388,6	9.843,6	14.793,1	18.193,4	22.258,7	28.036,1	30.298,8	30.602,3	30.210,9
Vrijednosni papiri	268,4	300,7	234,7	207,7	1.281,2	6.907,5	6.948,8	7.118,4	7.021,5
Kredit	4.120,1	9.542,9	14.558,4	17.985,7	20.977,5	21.128,6	23.350,0	23.483,8	23.189,3
2.2. Potraživanja od fondova socijalne sigurnosti	349,9	1.173,2	1.931,6	–	–	–	–	–	–
Vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredit	349,9	1.173,2	1.931,6	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	32.856,8	35.209,4	40.031,2	46.162,1	53.474,4	60.838,0	63.403,5	64.040,9	63.726,3

Tablica D3: Potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti. U kuskim potraživanjima od

središnje države stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D3a: Kunska potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011			2012			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Potraživanja bez valutne klauzule	16.278,6	18.636,8	16.764,9	18.224,7	18.536,0	17.056,8	18.072,2	20.318,2	20.740,7	21.157,9
1.1. Potraživanja od središnje države	16.277,6	18.635,2	16.762,7	18.222,4	18.535,4	17.056,1	18.070,6	20.316,2	20.738,8	21.156,0
Vrijednosni papiri	12.633,4	14.685,2	12.767,4	14.070,4	13.379,8	12.062,0	12.650,7	14.637,7	15.060,5	15.580,7
Kredit	3.644,2	3.950,0	3.995,3	4.152,0	5.155,5	4.994,1	5.419,9	5.678,5	5.678,3	5.575,4
1.2. Potraživanja od fondova socijalne sigurnosti	1,0	1,6	2,2	2,2	0,7	0,7	1,6	1,9	1,9	1,8
Vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredit	1,0	1,6	2,2	2,2	0,7	0,7	1,6	1,9	1,9	1,8
2. Potraživanja uz valutnu klauzulu	11.690,0	10.998,1	12.421,3	12.991,1	13.500,6	14.025,5	14.729,7	12.786,5	12.697,9	12.357,5
2.1. Potraživanja od središnje države	11.690,0	10.998,1	12.421,3	12.991,1	13.500,6	14.025,5	14.729,7	12.786,5	12.697,9	12.357,5
Vrijednosni papiri	9.298,8	8.231,9	9.196,7	8.760,6	6.461,9	6.980,1	6.906,1	6.927,6	6.743,6	6.391,9
Od toga: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	17,0	15,9	16,2	16,3	16,0	15,8	15,6	15,5	15,5	15,5
Kredit	2.391,2	2.766,1	3.224,6	4.230,5	7.038,7	7.045,4	7.823,6	5.858,9	5.954,3	5.965,6
2.2. Potraživanja od fondova socijalne sigurnosti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredit	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	27.968,6	29.634,8	29.186,2	31.215,7	32.036,7	31.082,2	32.801,9	33.104,7	33.438,6	33.515,4

Tablica D3a: Kunska potraživanja kreditnih institucija od središnje države i fondova socijalne sigurnosti • U tablici se iskazuje razrada stavke Kunska potraživanja iz Tablice D3, tako

što se posebno iskazuju potraživanja bez valutne klauzule i potraživanja uz valutnu klauzulu.

Tablica D4: Potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010 XII.	2011. XII.	2012. XII. ^a	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Kunska potraživanja	196.697,1	223.493,1	218.545,6	224.689,7	232.466,6	223.356,3	224.641,4	224.965,7	223.401,8
1.1. Instrumenti tržišta novca	2.147,4	2.674,5	2.040,2	1.906,0	2.165,9	3.786,7	4.008,1	3.995,7	3.869,1
1.2. Obveznice	1.366,0	1.341,4	1.691,0	1.714,7	1.734,5	1.553,1	1.508,6	1.506,0	1.488,0
1.3. Krediti	190.682,9	217.386,3	212.551,5	219.978,2	227.495,7	216.980,4	217.931,5	218.280,3	216.863,7
1.4. Dionice	2.500,8	2.090,8	2.262,9	1.090,7	1.070,6	1.036,1	1.193,3	1.183,7	1.181,1
2. Devizna potraživanja	12.854,0	15.952,6	21.569,1	25.601,4	29.513,5	24.457,5	24.439,1	25.922,8	26.478,8
2.1. Vrijednosni papiri	249,2	109,3	441,1	106,0	163,0	143,5	167,0	164,3	136,2
2.2. Krediti	12.604,9	15.843,3	21.128,0	25.495,4	29.350,4	24.314,0	24.272,2	25.758,5	26.342,5
Ukupno (1+2)	209.551,1	239.445,7	240.114,6	250.291,1	261.980,1	247.813,8	249.080,5	250.888,5	249.880,6

^a Potraživanja od ostalih domaćih sektora smanjila su se u prosincu 2012. za 5,6 mlrd. kuna. To smanjenje u potpunosti je bilo posljedica transakcija jedne kreditne institucije koja je, s ciljem smanjenja djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana, prenijela ukupno 5,6 mlrd. kuna svojih potraživanja na društvo u indirektnom vlasništvu banke majke.

Tablica D4: Potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004.), obveznice, krediti i dionice.

Faktoring i forfaiting od siječnja 2004. do studenoga 2010.

u cijelosti su uključeni u instrumente tržišta novca. Od prosinca 2010. faktoring i forfaiting koje izvještajne institucije prikazuju u portfelju kredita i potraživanja uključeni su u kredite. Faktoring i forfaiting u svim ostalim portfeljima prikazuju se u instrumentima tržišta novca (izvornog dospijeca do i uključujući godinu dana), odnosno u obveznicama (izvornog dospijeca preko godine dana).

Tablica D4a: Kunska potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Potraživanja bez valutne klauzule	66.440,4	65.168,5	66.190,6	66.228,5	66.077,8	66.340,0	64.761,5	66.329,5	67.022,2	67.064,2
1.1. Instrumenti tržišta novca	1.720,7	1.930,7	1.893,2	2.030,7	2.525,5	2.760,3	3.176,5	3.357,0	3.384,4	3.290,4
1.2. Obveznice	1.381,8	1.005,6	1.072,6	1.024,9	1.175,0	1.116,2	1.047,4	1.028,2	1.029,8	1.026,6
1.3. Krediti	62.247,2	61.114,9	62.129,6	62.102,3	61.314,7	61.412,7	59.501,5	60.751,1	61.424,3	61.566,2
1.4. Dionice	1.090,7	1.117,3	1.095,2	1.070,6	1.062,6	1.050,8	1.036,1	1.193,3	1.183,7	1.181,1
2. Potraživanja s valutnom klauzulom	158.249,3	163.100,2	164.622,5	166.238,1	162.549,6	159.451,1	158.594,8	158.311,9	157.943,5	156.337,7
2.1. Vrijednosni papiri	518,2	800,0	728,8	844,7	725,7	586,9	1.115,8	1.131,5	1.087,5	1.040,1
2.2. Krediti	157.731,1	162.300,2	163.893,7	165.393,4	161.823,9	158.864,2	157.479,0	157.180,4	156.856,0	155.297,5
Ukupno (1+2)	224.689,7	228.268,7	230.813,1	232.466,6	228.627,4	225.791,1	223.356,3	224.641,4	224.965,7	223.401,8

Tablica D4a: Kunska potraživanja kreditnih institucija od ostalih domaćih sektora • U tablici se iskazuje razrada stavke Kunska potraživanja iz Tablice D4, tako što se posebno iskazuju

potraživanja bez valutne klauzule i potraživanja uz valutnu klauzulu.

Tablica D5: Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
KUNSKI KREDITI									
1. Krediti središnjoj državi i fondovima socijalne sigurnosti	8.940,2	4.755,6	4.713,9	6.036,4	8.384,7	13.245,1	11.539,3	11.634,6	11.542,8
1.1. Krediti središnjoj državi	2.957,5	2.930,4	2.925,1	6.035,4	8.382,5	13.243,5	11.537,4	11.632,6	11.541,0
1.2. Krediti fondovima socijalne sigurnosti	5.982,8	1.825,2	1.788,8	1,0	2,2	1,6	1,9	1,9	1,8
2. Krediti lokalnoj državi	1.867,5	1.786,9	1.795,4	3.096,8	3.360,1	3.346,3	3.395,6	3.374,2	3.259,1
3. Krediti nefinancijskim trgovačkim društvima	74.001,7	86.536,1	85.206,2	87.099,3	93.018,7	84.260,3	85.419,8	85.758,4	85.467,6
4. Krediti stanovništvu	114.813,7	129.063,3	125.549,8	129.782,2	131.117,0	129.373,9	129.116,1	129.147,6	128.137,0
Od toga: stambeni krediti	47.437,6	55.162,0	55.927,1	60.955,4	63.016,7	62.662,3	62.459,0	62.261,5	61.444,2
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	213,6	36,1	102,0						
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	947,6	741,4	689,0						
7. Krediti ostalim financijskim posrednicima				3.555,4	3.789,8	7.435,1	7.242,0	7.283,3	7.332,4
8. Krediti pomoćnim financijskim institucijama				604,6	608,9	661,3	604,4	616,8	626,9
9. Krediti društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima				487,1	23,2	134,1	49,0	9,2	4,2
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	200.784,3	222.919,4	218.056,4	230.661,8	240.302,3	238.455,9	237.366,3	237.824,0	236.370,1
DEVIZNI KREDITI									
1. Krediti središnjoj državi i fondovima socijalne sigurnosti	4.470,0	10.716,1	16.489,9	17.985,7	20.977,5	21.128,6	23.350,0	23.483,8	23.189,3
1.1. Krediti središnjoj državi	4.120,1	9.542,9	14.558,4	17.985,7	20.977,5	21.128,6	23.350,0	23.483,8	23.189,3
1.2. Krediti fondovima socijalne sigurnosti	349,9	1.173,2	1.931,6	–	–	–	–	–	–
2. Krediti lokalnoj državi	8,7	5,5	3,0	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
3. Krediti nefinancijskim trgovačkim društvima	12.264,5	15.491,7	20.802,0	25.149,9	29.022,2	24.051,5	23.991,5	25.470,1	26.049,9
4. Krediti stanovništvu	331,6	346,1	323,0	345,0	327,9	262,3	280,4	288,3	292,5
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	143,2	758,3	65,7						
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	668,0	143,5	269,4						
7. Krediti ostalim financijskim posrednicima				367,5	446,0	293,5	435,9	756,2	406,4
8. Krediti pomoćnim financijskim institucijama				17,5	48,8	37,9	70,3	68,8	39,7
9. Krediti društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima				0,0	0,0	–	–	–	0,0
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	17.886,0	27.461,1	37.953,0	43.866,1	50.822,7	45.774,1	48.128,3	50.067,3	49.978,0
UKUPNO (A+B)	218.670,4	250.380,5	256.009,4	274.527,9	291.125,0	284.230,0	285.494,6	287.891,3	286.348,1

Tablica D5: Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima • U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima kreditnih institucija domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstava i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. i faktoring i forfaiting. Od prosinca 2010. krediti obuhvaćaju sljedeće vrste kredita: prekonoćne kredite, kredite za izvršena plaćanja s osnove garancija i drugih jamstava, obratne repo kredite, udjele u sindiciranim kreditima, financijski najam, potrošačke kredite, kredite za obrazovanje, stambene kredite, hipotekarne kredite, kredite

za automobile, kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, maržne kredite, lombardne kredite, kredite za obrtna sredstva, kredite za građevinarstvo, kredite za poljoprivredu, kredite za turizam, kredite za investicije, kredite za financiranje izvoza, gotovinske nenamjenske kredite, faktoring i forfaiting u portfelju kredita i potraživanja te ostale kredite.

Tablice D5a – D5d • Ovaj skup tablica razrađeni je prikaz odgovarajućih stavki iz Tablice D5 Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima.

Tablica D5a: Distribucija kunskih kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
KREDITI BEZ VALUTNE KLAUZULE										
1. Krediti središnjoj državi i fondovima socijalne sigurnosti	3.645,2	3.951,6	3.997,5	4.154,2	5.156,2	4.994,8	5.421,5	5.680,5	5.680,2	5.577,2
1.1. Krediti središnjoj državi	3.644,2	3.950,0	3.995,3	4.152,0	5.155,5	4.994,1	5.419,9	5.678,5	5.678,3	5.575,4
1.2. Krediti fondovima socijalne sigurnosti	1,0	1,6	2,2	2,2	0,7	0,7	1,6	1,9	1,9	1,8
2. Krediti lokalnoj državi	896,4	918,8	1.031,3	953,9	982,9	964,1	974,7	1.087,6	1.091,0	978,9
3. Krediti nefinancijskim trgovačkim društvima	28.612,9	29.076,2	30.247,5	30.226,7	29.820,2	30.140,1	27.943,5	28.819,5	29.114,1	29.155,2
4. Krediti stanovništvu	32.737,8	31.119,9	30.850,8	30.921,8	30.511,6	30.308,5	30.583,2	30.843,9	31.219,2	31.432,1
5. Krediti ostalim financijskim posrednicima	2.739,2	2.732,4	2.821,7	2.928,2	6.238,8	6.283,2	6.650,0	6.553,9	6.597,8	6.675,2
6. Krediti pomoćnim financijskim institucijama	445,7	474,8	410,3	356,1	417,0	402,0	473,3	445,0	457,7	459,2
7. Krediti društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima	483,7	33,5	339,6	20,0	209,9	543,3	131,1	46,1	6,3	0,2
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	69.560,9	68.307,2	69.698,6	69.560,9	73.336,6	73.636,1	72.177,3	73.476,5	74.166,3	74.278,0
KREDITI S VALUTNOM KLAUZULOM										
1. Krediti središnjoj državi i fondovima socijalne sigurnosti	2.391,2	2.766,1	3.224,6	4.230,5	7.038,7	7.045,4	7.823,6	5.858,9	5.954,3	5.965,6
1.1. Krediti središnjoj državi	2.391,2	2.766,1	3.224,6	4.230,5	7.038,7	7.045,4	7.823,6	5.858,9	5.954,3	5.965,6
1.2. Krediti fondovima socijalne sigurnosti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Krediti lokalnoj državi	2.200,4	2.106,7	2.226,4	2.406,2	2.275,8	2.177,1	2.371,5	2.307,9	2.283,2	2.280,2
3. Krediti nefinancijskim trgovačkim društvima	58.486,3	61.028,0	61.118,1	62.792,0	59.500,6	58.171,4	56.316,8	56.600,3	56.644,3	56.312,4
4. Krediti stanovništvu	97.044,4	99.165,5	100.549,2	100.195,2	100.047,5	98.515,7	98.790,6	98.272,2	97.928,5	96.704,9
5. Krediti ostalim financijskim posrednicima	816,2	748,1	775,6	861,6	839,6	813,6	785,1	688,1	685,5	657,2
6. Krediti pomoćnim financijskim institucijama	159,0	259,6	261,2	252,8	214,4	234,2	188,0	159,4	159,1	167,7
7. Krediti društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima	3,4	–	–	3,2	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	4,0
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	161.100,9	166.074,0	168.155,2	170.741,4	169.919,7	166.960,4	166.278,7	163.889,7	163.657,8	162.092,1
UKUPNO (A+B)	230.661,8	234.381,2	237.853,8	240.302,3	243.256,4	240.596,4	238.455,9	237.366,3	237.824,0	236.370,1

Tablica D5a: Distribucija kunskih kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima • U tablici se iskazuju razrada

stavke Kanski krediti iz Tablice D5, tako što se posebno iskazuju krediti bez valutne klauzule i krediti uz valutnu klauzulu.

Tablica D5b: Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima i prema izvornom dospijeću na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Krediti središnjoj državi i fondovima socijalne sigurnosti	24.022,1	29.421,7	28.500,6	29.362,2	32.354,4	32.016,8	34.373,6	34.889,3	35.118,4	34.732,1
1.1. Krediti središnjoj državi	24.021,1	29.420,1	28.498,4	29.360,0	32.353,7	32.016,1	34.372,1	34.887,4	35.116,5	34.730,3
Do 1 godine	1.647,9	5.349,0	1.298,1	1.358,9	3.273,5	3.113,7	2.938,6	2.370,9	2.299,9	2.229,8
Od 1 do 5 godina	5.763,5	7.033,3	8.837,2	8.952,7	9.429,9	9.704,9	10.243,2	12.440,9	12.476,5	12.260,1
Više od 5 godina	16.609,7	17.037,9	18.363,1	19.048,5	19.650,3	19.197,5	21.190,2	20.075,6	20.340,1	20.240,5
1.2. Krediti fondovima socijalne sigurnosti	1,0	1,6	2,2	2,2	0,7	0,7	1,6	1,9	1,9	1,8
Do 1 godine	1,0	1,6	2,2	2,2	0,7	0,7	1,6	1,9	1,9	1,8
Od 1 do 5 godina	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Više od 5 godina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Krediti lokalnoj državi	3.097,2	3.025,9	3.258,1	3.360,4	3.259,0	3.141,5	3.346,5	3.395,7	3.374,4	3.259,3
Do 1 godine	195,4	258,2	366,5	323,0	258,7	252,5	261,1	318,1	324,6	339,0
Od 1 do 5 godina	554,2	502,0	477,2	470,8	691,3	639,4	793,9	733,5	732,4	614,7
Više od 5 godina	2.347,6	2.265,7	2.414,3	2.566,6	2.309,0	2.249,7	2.291,5	2.344,2	2.317,4	2.305,6
3. Krediti nefinancijskim trgovačkim društvima	112.249,2	114.973,8	117.404,0	122.040,9	117.258,3	114.699,4	108.311,9	109.411,3	111.228,4	111.517,5
Do 1 godine	27.053,9	27.898,0	27.632,5	28.517,1	27.168,3	25.858,5	23.389,1	23.832,9	24.627,1	24.733,8
Od 1 do 5 godina	36.481,4	36.294,5	37.009,9	35.766,2	32.246,2	31.626,8	28.075,3	27.822,3	28.830,4	28.708,4
Više od 5 godina	48.713,9	50.781,3	52.761,7	57.757,5	57.843,8	57.214,1	56.847,5	57.756,1	57.771,0	58.075,3
4. Krediti stanovništvu	130.127,2	130.639,0	131.735,4	131.444,9	130.894,2	129.133,9	129.636,2	129.396,6	129.435,9	128.429,5
Do 1 godine	12.092,7	12.361,7	12.155,7	12.138,1	12.756,8	12.585,0	12.483,0	12.305,1	12.442,8	12.414,2
Od 1 do 5 godina	10.977,9	10.494,6	10.627,3	10.274,8	9.919,4	9.620,6	9.471,9	9.519,4	9.541,1	9.613,1
Više od 5 godina	107.056,7	107.782,8	108.952,5	109.032,0	108.218,0	106.928,3	107.681,3	107.572,1	107.452,0	106.402,2
5. Krediti ostalim financijskim posrednicima	3.922,9	3.809,4	4.022,2	4.235,8	7.363,1	7.360,7	7.728,6	7.677,9	8.039,5	7.738,8
Do 1 godine	1.190,7	1.048,4	1.166,2	1.456,3	1.230,5	1.278,2	1.477,0	1.379,5	1.755,7	1.460,1
Od 1 do 5 godina	2.220,8	2.221,6	2.332,0	2.265,2	5.143,2	5.102,3	5.293,6	5.248,9	5.212,6	5.202,3
Više od 5 godina	511,4	539,4	524,0	514,2	989,3	980,2	958,0	1.049,5	1.071,1	1.076,5
6. Krediti pomoćnim financijskim institucijama	622,2	773,3	711,7	657,7	670,8	674,9	699,2	674,7	685,5	666,6
Do 1 godine	474,9	590,5	523,5	456,2	469,4	450,8	526,3	503,5	515,4	498,4
Od 1 do 5 godina	123,2	93,4	84,0	111,2	114,0	121,4	98,4	96,2	94,5	92,3
Više od 5 godina	24,1	89,5	104,2	90,3	87,4	102,7	74,5	75,0	75,7	76,0
7. Krediti društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima	487,1	33,5	339,6	23,2	213,0	546,3	134,1	49,0	9,2	4,2
Do 1 godine	483,7	33,5	339,6	20,0	209,9	543,3	131,1	46,1	6,3	0,2
Od 1 do 5 godina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	–	0,0	0,0	0,0	–
Više od 5 godina	3,4	0,0	0,0	3,2	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	4,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	274.527,9	282.676,7	285.971,6	291.125,0	292.012,8	287.573,4	284.230,0	285.494,6	287.891,3	286.348,1
Do 1 godine	43.140,3	47.540,8	43.484,2	44.271,9	45.367,9	44.082,6	41.207,7	40.758,0	41.973,7	41.677,2
Od 1 do 5 godina	56.120,9	56.639,4	59.367,5	57.841,0	57.544,0	56.815,3	53.976,2	55.861,3	56.887,4	56.490,8
Više od 5 godina	175.266,7	178.496,5	183.119,9	189.012,2	189.100,9	186.675,5	189.046,1	188.875,3	189.030,3	188.180,1

Tablica D5b: Distribucija kredita kreditnih institucija po institucionalnim sektorima i prema izvornom dospijeću • U tablici se iskazuje razrada stavki Kanski krediti i Devizni krediti iz

Tablice D5, tako što se posebno iskazuju krediti prema institucionalnim sektorima i izvornom dospijeću, s podjelom do jedne godine, od jedne godine do pet godina i više od pet godina.

Tablica D5c: Distribucija kredita kreditnih institucija stanovništvu prema namjeni i valutnoj strukturi
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Potrošački krediti	159,9	135,9	126,7	121,3	110,2	106,7	102,3	92,9	90,0	86,7
1.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	128,2	110,4	103,8	101,3	95,5	94,3	91,3	83,6	81,3	78,5
1.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	31,7	25,5	22,8	20,0	14,8	12,4	11,0	9,3	8,7	8,2
Od toga: uz euro	28,5	23,3	21,1	18,7	14,1	12,0	10,6	9,0	8,5	8,0
Od toga: uz švicarski franak	3,1	2,2	1,7	1,3	0,6	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
1.3. Devizni krediti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Stambeni krediti	60.968,5	61.987,5	62.779,2	63.029,2	62.935,9	62.185,2	62.673,6	62.470,0	62.272,3	61.454,6
2.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	4.747,7	4.585,2	4.523,0	4.607,0	4.626,7	4.590,1	4.544,4	4.490,3	4.477,6	4.471,8
2.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	56.207,7	57.389,2	58.243,5	58.409,7	58.297,3	57.583,6	58.117,9	57.968,7	57.783,9	56.972,4
Od toga: uz euro	30.730,6	31.858,4	33.284,2	33.763,7	34.318,2	34.371,4	34.989,3	35.285,7	35.412,1	35.256,3
Od toga: uz švicarski franak	25.441,7	25.496,9	24.920,8	24.604,9	23.934,8	23.169,6	23.086,0	22.640,7	22.331,0	21.674,3
2.3. Devizni krediti	13,2	13,1	12,7	12,5	11,9	11,4	11,3	11,0	10,8	10,5
3. Hipotekarni krediti	3.513,0	3.479,9	3.478,5	3.261,3	3.171,1	3.075,3	3.073,7	3.021,3	3.009,9	2.971,5
3.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	234,8	207,1	200,1	131,3	125,3	120,1	117,3	112,6	111,4	111,6
3.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	3.263,0	3.271,7	3.277,3	3.129,0	3.044,8	2.952,6	2.953,8	2.906,2	2.896,1	2.857,6
Od toga: uz euro	2.649,0	2.654,3	2.690,1	2.524,9	2.482,7	2.412,4	2.422,3	2.386,1	2.385,2	2.361,7
3.3. Devizni krediti	15,2	1,1	1,1	1,1	1,0	2,6	2,5	2,5	2,4	2,3
4. Krediti za automobile	6.236,8	5.365,2	4.914,6	4.539,5	3.833,7	3.479,3	3.175,0	2.848,6	2.750,9	2.644,7
4.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	1.458,6	1.395,3	1.378,8	1.385,0	1.316,5	1.268,5	1.200,7	1.130,0	1.112,4	1.096,6
4.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	4.772,2	3.965,1	3.531,6	3.150,7	2.514,5	2.208,6	1.972,5	1.717,1	1.637,2	1.547,0
Od toga: uz euro	1.600,2	1.500,1	1.467,6	1.402,3	1.290,6	1.221,1	1.169,6	1.082,2	1.057,9	1.027,5
Od toga: uz švicarski franak	3.171,7	2.464,8	2.063,9	1.748,3	1.223,8	987,4	802,8	634,9	579,3	519,5
4.3. Devizni krediti	6,1	4,9	4,3	3,7	2,7	2,3	1,8	1,5	1,3	1,2
5. Krediti po kreditnim karticama	4.386,8	4.250,3	4.152,6	4.109,3	3.995,8	3.897,9	3.941,2	3.860,9	3.851,0	3.906,6
5.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	4.382,9	4.246,2	4.148,7	4.105,4	3.991,9	3.894,2	3.937,8	3.858,2	3.848,4	3.903,9
5.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4	0,5	0,5	0,5
Od toga: uz euro	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4	0,5	0,5	0,5
5.3. Devizni krediti	2,2	2,4	2,2	2,3	2,3	2,2	2,0	2,2	2,1	2,2
6. Prekoračenje po transakcijskim računima	8.069,1	8.228,1	8.218,2	8.196,0	8.708,8	8.656,7	8.612,0	8.490,5	8.605,5	8.544,5
6.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	8.068,8	8.227,8	8.217,8	8.195,6	8.708,4	8.656,2	8.611,5	8.490,1	8.605,0	8.544,0
6.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	–	–	0,0	0,0	–	0,1	–	–	–	–
Od toga: uz euro	–	–	0,0	0,0	–	0,1	–	–	–	–
6.3. Devizni krediti	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
7. Gotovinski nenamjenski krediti	33.686,1	35.201,5	36.021,2	36.284,5	36.132,7	35.922,0	36.436,3	36.945,3	37.156,6	37.157,5
7.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	10.485,2	10.324,9	10.229,8	10.350,8	9.494,6	9.501,8	9.931,9	10.460,9	10.726,7	10.940,9
7.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	23.133,2	24.873,3	25.788,5	25.930,9	26.635,7	26.418,1	26.504,4	26.483,2	26.428,7	26.215,5
Od toga: uz euro	22.371,5	24.239,6	25.220,0	25.408,7	26.196,5	26.032,5	26.148,2	26.139,7	26.096,2	25.896,9
7.3. Devizni krediti	67,7	3,3	3,0	2,7	2,4	2,1	–	1,3	1,2	1,1
8. Ostali krediti	13.107,0	11.990,6	12.044,4	11.903,7	12.006,0	11.810,8	11.622,0	11.667,1	11.699,7	11.663,3
8.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	3.231,7	2.023,0	2.048,9	2.045,4	2.152,8	2.183,2	2.148,2	2.218,3	2.256,4	2.284,9
8.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	9.634,9	9.639,0	9.683,8	9.553,2	9.538,9	9.338,9	9.229,6	9.187,2	9.173,4	9.103,7
Od toga: uz euro	8.833,0	8.861,4	8.853,5	8.756,8	8.712,3	8.553,1	8.465,9	8.443,2	8.443,8	8.397,2
8.3. Devizni krediti	240,4	328,5	311,7	305,2	314,3	288,7	244,2	261,6	269,9	274,7
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8)	130.127,2	130.639,0	131.735,4	131.444,9	130.894,2	129.133,9	129.636,2	129.396,6	129.435,9	128.429,5

Tablica D5c: Distribucija kredita kreditnih institucija stanovništvu prema namjeni i valutnoj strukturi • U tablici se iskazuje razrada kunskih i deviznih kredita sektoru stanovništvo iz Tablice D5 prema namjeni, tako što se posebno iskazuju krediti

bez valutne klauzule, krediti uz valutnu klauzulu i devizni krediti. U sklopu kredita uz valutnu klauzulu kao stavke “Od toga” iskazuju se krediti indeksirani uz valute eura odnosno švicarskog franka.

Tablica D5d: Distribucija kredita kreditnih institucija za obrtna sredstva i kredita za investicije nefinancijskim trgovačkim društvima prema valutnoj strukturi

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Krediti za obrtna sredstva	39.298,6	42.265,8	43.414,9	45.654,3	41.960,6	40.494,2	39.729,0	40.689,6	42.133,3	42.419,2
1.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	13.278,0	14.043,3	15.469,9	15.502,6	15.451,3	15.378,4	14.789,8	15.330,5	15.573,2	15.606,7
1.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	18.857,8	20.544,0	19.947,9	21.240,8	18.872,2	18.138,0	18.166,1	18.610,2	18.912,6	19.107,8
Od toga: uz euro	18.246,4	19.996,9	19.465,6	20.739,0	18.437,6	17.715,8	17.868,5	18.317,3	18.622,6	18.824,9
Od toga: uz švicarski franak	509,5	463,4	405,3	383,8	359,3	343,9	270,6	265,5	262,9	255,8
1.3. Devizni krediti	7.162,8	7.678,5	7.997,1	8.910,9	7.637,2	6.977,8	6.773,1	6.748,9	7.647,5	7.704,7
Od toga: u eurima	6.035,8	6.587,8	6.896,1	7.485,4	6.963,2	6.431,4	6.241,3	6.225,1	7.076,8	7.133,6
Od toga: u američkim dolarima	1.010,0	978,8	996,6	1.266,9	547,7	422,5	415,1	426,0	477,7	480,3
2. Krediti za investicije	38.043,2	40.150,6	40.654,2	41.071,4	38.789,5	38.640,4	36.659,8	36.776,0	36.753,0	36.401,3
2.1. Kunski krediti bez valutne klauzule	6.576,7	6.488,2	6.426,5	6.282,1	5.386,6	5.667,2	5.593,1	5.820,3	5.803,7	5.864,1
2.2. Kunski krediti s valutnom klauzulom	26.267,6	27.686,5	28.129,8	28.566,9	27.755,4	27.791,3	26.405,3	26.271,8	26.017,0	25.670,3
Od toga: uz euro	23.841,5	25.576,5	26.183,6	26.734,8	26.096,6	26.251,3	24.997,5	24.934,9	24.708,7	24.408,7
Od toga: uz švicarski franak	2.378,2	2.069,0	1.904,1	1.788,9	1.619,0	1.503,0	1.372,7	1.302,9	1.275,9	1.229,7
2.3. Devizni krediti	5.199,0	5.975,8	6.097,9	6.222,5	5.647,5	5.181,9	4.661,4	4.683,9	4.932,3	4.866,8
Od toga: u eurima	4.807,0	5.113,2	5.214,8	5.447,6	4.902,0	4.817,7	4.430,2	4.514,9	4.767,9	4.708,0
Od toga: u američkim dolarima	31,3	449,7	492,0	406,2	387,3	16,5	14,8	17,6	17,0	16,9
Ukupno (1+2)	77.341,8	82.416,4	84.069,1	86.725,7	80.750,2	79.134,5	76.388,8	77.465,6	78.886,3	78.820,5

Tablica D5d: Distribucija kredita kreditnih institucija za obrtna sredstva i kredita za investicije nefinancijskim trgovačkim društvima prema valutnoj strukturi • U tablici se iskazuje razrada kunskih i deviznih kredita nefinancijskim trgovačkim društvima iz Tablice D5 prema namjeni, tako što se posebno iskazuju

kreditni bez valutne klauzule, krediti uz valutnu klauzulu i devizni krediti. U sklopu kredita uz valutnu klauzulu kao stavke "Od toga" iskazuju se krediti indeksirani uz valute eura odnosno švicarskog franka.

Tablica D6: Depozitni novac kod kreditnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Lokalna država	2.689,4	2.441,1	1.377,7	2.231,1	2.179,4	2.210,4	1.704,2	1.707,9	1.575,8
2. Nefinancijska trgovačka društva	19.599,3	16.901,8	14.895,0	14.154,3	15.757,6	15.328,2	15.180,5	15.506,0	16.584,3
3. Stanovništvo	17.896,7	17.620,1	14.218,6	15.289,1	15.874,2	15.994,3	16.292,2	16.225,0	16.504,8
4. Ostale bankarske institucije	481,1	293,6	517,1						
5. Nebankarske financijske institucije	1.205,2	921,1	893,4						
6. Ostali financijski posrednici				670,3	652,5	834,1	747,1	630,5	574,0
7. Pomoćne financijske institucije				399,5	283,8	512,2	316,4	340,3	350,8
8. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi				189,6	317,3	362,7	633,3	461,5	685,0
9. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-0,9	-0,7	-0,3	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	41.870,8	38.177,0	31.901,5	32.933,9	35.064,8	35.241,9	34.873,6	34.871,3	36.274,7

Tablica D6: Depozitni novac kod kreditnih institucija • U tablici se iskazuje depozitni novac kod kreditnih institucija, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Do studenoga 2010. depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na transakcijskim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija te nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama kreditnih institucija i čekove poslane na

naplatu). Od prosinca 2010. depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na transakcijskim računima ostalih domaćih sektora, ostalih financijskih posrednika, pomoćnih financijskih institucija i društava za osiguranje i mirovinskih fondova, umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama kreditnih institucija i čekove poslane na naplatu). Obveze kreditnih institucija po izdanim kunskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Kunski depoziti kod kreditnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Štedni depoziti	3.086,2	2.770,3	2.523,1	2.665,0	2.651,7	2.535,6	2.682,5	2.719,9	2.685,0
1.1. Lokalna država	2,5	0,0	0,0	0,2	21,2	18,9	1,2	0,7	6,0
1.2. Nefinancijska trgovačka društva	154,7	108,8	203,7	303,1	427,3	417,7	625,5	701,4	655,8
1.3. Stanovništvo	2.929,0	2.657,8	2.268,9	2.329,0	2.162,4	2.055,1	2.004,7	1.968,7	1.961,3
1.4. Ostale bankarske institucije		0,0	5,0						
1.5. Nebankarske financijske institucije		3,7	45,5						
1.6. Ostali financijski posrednici				9,7	30,0	30,1	33,7	34,7	48,0
1.7. Pomoćne financijske institucije				12,4	7,8	8,3	11,4	8,4	9,3
1.8. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi				10,6	3,1	5,4	6,0	6,0	4,5
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	56.714,5	53.470,4	42.351,2	36.220,3	39.907,2	38.054,4	39.097,5	38.239,2	38.304,4
2.1. Lokalna država	549,5	726,0	498,8	435,1	384,9	331,8	828,3	799,6	753,7
Od toga: uz valutnu klauzulu	262,2	346,6	244,9	152,0	96,4	84,0	85,9	80,7	84,2
2.2. Nefinancijska trgovačka društva	18.414,8	16.291,1	11.615,9	8.781,5	10.648,7	7.072,3	6.692,9	6.453,0	6.665,8
Od toga: uz valutnu klauzulu				1.032,9	897,2	815,1	698,7	669,3	672,0
2.3. Stanovništvo	26.516,9	29.019,2	22.622,4	22.666,8	24.916,3	26.956,1	27.622,5	27.653,3	27.685,3
Od toga: uz valutnu klauzulu	11.524,7	9.574,3	7.442,5	7.006,7	7.035,4	6.993,7	6.834,7	6.803,2	6.748,0
2.4. Ostale bankarske institucije	6.504,4	2.413,1	3.006,0						
Od toga: uz valutnu klauzulu									
2.5. Nebankarske financijske institucije	4.728,9	5.021,1	4.608,1						
Od toga: uz valutnu klauzulu	1.206,7	669,7	670,1						
2.6. Ostali financijski posrednici				972,0	741,6	898,6	984,8	845,0	867,6
Od toga: uz valutnu klauzulu				179,0	161,7	144,2	161,3	146,6	143,2
2.7. Pomoćne financijske institucije				1.015,2	779,4	563,6	698,2	595,4	558,4
Od toga: uz valutnu klauzulu				9,5	0,3	5,3	7,1	11,1	10,1
2.8. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi				2.349,7	2.436,3	2.231,9	2.270,7	1.893,0	1.773,7
Od toga: uz valutnu klauzulu				395,4	239,4	270,1	212,5	207,5	161,4
Ukupno (1+2)	59.800,7	56.240,7	44.874,3	38.885,2	42.558,9	40.590,0	41.780,0	40.959,1	40.989,4

Tablica D7: Kunski depoziti kod kreditnih institucija • Do studenoga 2010. u tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija te nebankarskih financijskih institucija. Od prosinca 2010. u tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih

sektora, ostalih financijskih posrednika, pomoćnih financijskih institucija i društava za osiguranje i mirovinskih fondova.

U sklopu stavki oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom kao stavke "Od toga" prikazuju se depoziti uz valutnu klauzulu, ovisno o sektorskoj pripadnosti.

Tablica D8: Devizni depoziti kod kreditnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Štedni depoziti	22.845,1	21.293,5	20.787,5	22.708,2	22.712,9	24.072,7	22.613,2	22.863,7	24.208,3
1.1. Lokalna država	27,5	22,1	25,5	20,8	21,5	52,9	31,7	40,1	37,2
1.2. Nefinancijska trgovačka društva	5.543,6	5.163,1	5.059,4	5.634,6	5.417,3	6.498,4	4.910,7	5.426,8	6.201,7
1.3. Stanovništvo	16.720,8	15.682,8	15.148,7	16.305,6	16.794,8	16.417,9	16.333,5	16.476,3	16.666,3
1.4. Ostale bankarske institucije	251,7	121,6	151,1						
1.5. Nebankarske financijske institucije	301,5	303,9	402,9						
1.6. Ostali financijski posrednici				508,1	232,5	556,5	436,6	559,3	645,7
1.7. Pomoćne financijske institucije				201,6	39,7	52,0	66,1	95,1	74,5
1.8. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi				37,5	207,1	495,1	834,6	266,2	582,9
2. Oročeni depoziti	80.311,0	96.297,3	114.721,6	124.612,3	121.773,9	128.576,5	130.117,8	128.455,2	126.788,4
2.1. Lokalna država	2,1	2,3	2,5	3,3	2,5	5,7	16,8	13,4	5,7
2.2. Nefinancijska trgovačka društva	10.391,9	11.448,4	13.542,5	15.085,1	10.108,2	10.451,0	11.147,0	10.216,1	9.928,8
2.3. Stanovništvo	66.465,7	80.419,6	95.598,0	104.477,4	108.674,3	114.246,5	115.687,2	115.221,3	114.099,8
2.4. Ostale bankarske institucije	1.104,5	940,0	729,5						
2.5. Nebankarske financijske institucije	2.346,8	3.487,0	4.849,1						
2.6. Ostali financijski posrednici				3.408,0	2.047,5	1.534,0	1.895,4	1.816,9	1.764,8
2.7. Pomoćne financijske institucije				396,7	41,1	493,9	220,7	203,1	212,8
2.8. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi				1.241,8	900,2	1.845,5	1.150,7	984,5	776,6
Ukupno (1+2)	103.156,1	117.590,8	135.509,1	147.320,5	144.486,8	152.649,2	152.731,1	151.318,9	150.996,7

Tablica D8a: Valutna struktura oročenih depozita stanovništva i nefinancijskih trgovačkih društava

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Kunski depoziti bez valutne klauzule	23.408,6	24.056,9	26.975,2	27.632,4	26.782,1	28.103,6	26.219,7	26.782,0	26.633,9	26.931,1
1.1. Depoziti stanovništva	15.660,1	16.452,6	16.854,5	17.880,9	18.900,9	19.406,0	19.962,5	20.787,8	20.850,1	20.937,3
1.2. Depoziti nefinancijskih trgovačkih društava	7.748,5	7.604,3	10.120,8	9.751,6	7.881,2	8.697,6	6.257,2	5.994,2	5.783,7	5.993,8
2. Kunski depoziti s valutnom klauzulom	8.039,6	7.819,2	7.968,6	7.932,5	7.718,1	7.596,2	7.808,8	7.533,4	7.472,4	7.420,0
2.1. Depoziti stanovništva	7.006,7	6.888,9	6.933,8	7.035,4	6.856,1	6.776,4	6.993,7	6.834,7	6.803,2	6.748,0
2.1.1. Od toga: uz euro	6.807,2	6.701,5	6.744,8	6.851,2	6.681,8	6.603,7	6.828,1	6.675,9	6.654,4	6.588,6
2.1.2. Od toga: uz američki dolar	64,4	52,0	63,2	61,3	55,8	59,9	55,4	49,6	41,5	48,6
2.1.3. Od toga: uz ostale valute	135,1	135,4	125,9	122,9	118,5	112,9	110,1	109,1	107,3	110,8
2.2. Depoziti nefinancijskih trgovačkih društava	1.032,9	930,3	1.034,7	897,2	861,9	819,8	815,1	698,7	669,3	672,0
2.2.1. Od toga: uz euro	1.022,2	924,4	1.028,8	890,2	860,2	817,3	812,6	696,4	667,1	670,8
2.2.2. Od toga: uz američki dolar	9,9	5,1	5,3	6,2	1,1	1,8	1,8	1,8	1,7	0,7
2.2.3. Od toga: uz ostale valute	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
3. Devizni depoziti	119.562,5	114.771,6	120.614,7	118.782,5	119.419,3	121.448,8	124.697,4	126.834,3	125.437,4	124.028,6
3.1. Depoziti stanovništva	104.477,4	104.964,3	108.611,4	108.674,3	110.644,7	111.666,8	114.246,5	115.687,2	115.221,3	114.099,8
3.1.1. Od toga: u eurima	97.163,6	97.693,2	100.724,1	98.753,6	99.719,9	100.665,1	103.102,6	104.146,2	103.922,5	102.848,1
3.1.2. Od toga: u američkim dolarima	5.316,9	5.134,3	5.623,3	6.447,6	6.925,6	6.917,3	6.967,3	7.327,7	7.196,2	7.258,9
3.1.3. Od toga: u ostalim valutama	1.996,9	2.136,9	2.264,0	3.473,1	3.999,2	4.084,4	4.176,6	4.213,4	4.102,5	3.992,8
3.2. Depoziti nefinancijskih trgovačkih društava	15.085,1	9.807,3	12.003,3	10.108,2	8.774,6	9.782,0	10.451,0	11.147,0	10.216,1	9.928,8
3.2.1. Od toga: u eurima	13.534,8	8.156,5	10.203,2	8.618,0	7.595,9	8.620,2	9.182,9	9.645,6	8.875,2	8.520,8
3.2.2. Od toga: u američkim dolarima	1.429,0	1.608,0	1.692,8	1.333,3	989,7	1.003,3	1.082,6	1.318,1	1.143,4	1.210,8
3.2.3. Od toga: u ostalim valutama	121,3	42,8	107,3	157,0	189,0	158,4	185,5	183,4	197,5	197,2
Ukupno (1+2+3)	151.010,7	146.647,8	155.558,5	154.347,5	153.919,4	157.148,6	158.725,9	161.149,6	159.543,6	158.379,6

Tablica D8b: Ročna struktura oročenih depozita po sektorima
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2010. XII.	2011.			2012.			2013.		
		VI.	IX.	XII.	VI.	IX.	XII.	III.	IV.	V.
1. Lokalna država	438,4	811,3	905,5	387,4	844,3	899,9	337,5	845,1	813,0	759,4
Do 1 godine	286,2	655,3	760,4	249,8	737,3	804,8	242,8	754,8	725,2	670,4
Od 1 do 2 godine	28,9	41,1	31,7	35,3	24,6	13,2	16,5	14,4	13,0	15,0
Više od 2 godine	123,3	114,9	113,4	102,3	82,4	82,0	78,3	75,9	74,7	74,0
2. Nefinancijska trgovačka društva	23.866,5	18.341,9	23.158,8	20.756,9	17.517,7	19.299,4	17.523,3	17.839,9	16.669,1	16.594,6
Do 1 godine	19.044,0	12.748,8	17.131,5	15.229,5	12.130,6	14.118,8	12.805,4	12.753,7	11.583,5	11.353,4
Od 1 do 2 godine	3.467,1	3.854,3	4.319,3	3.993,7	3.741,5	3.772,5	3.327,6	3.692,3	3.666,8	3.589,2
Više od 2 godine	1.355,5	1.738,9	1.707,9	1.533,7	1.645,6	1.408,0	1.390,4	1.393,9	1.418,8	1.652,0
3. Stanovništvo	127.144,1	128.305,8	132.399,7	133.590,6	136.401,7	137.849,2	141.202,6	143.309,7	142.874,6	141.785,1
Do 1 godine	77.921,3	76.447,5	77.690,4	77.230,0	79.573,4	80.356,7	81.913,0	81.709,5	80.697,4	79.281,1
Od 1 do 2 godine	23.228,2	25.291,5	27.087,1	27.752,7	28.225,1	28.183,4	28.108,2	29.738,8	30.003,0	30.267,5
Više od 2 godine	25.994,6	26.566,8	27.622,1	28.607,9	28.603,2	29.309,0	31.181,4	31.861,4	32.174,1	32.236,5
4. Ostali financijski posrednici	4.380,0	2.952,6	3.090,2	2.789,1	3.276,8	3.026,4	2.432,6	2.880,2	2.661,8	2.632,3
Do 1 godine	3.518,0	2.826,4	2.948,7	2.630,4	3.129,3	2.902,4	2.298,6	2.610,3	2.421,5	2.373,5
Od 1 do 2 godine	852,7	114,6	127,0	136,8	134,9	112,5	131,3	243,4	236,9	240,6
Više od 2 godine	9,3	11,6	14,6	21,9	12,6	11,6	2,7	26,6	3,3	18,2
5. Pomoćne financijske institucije	1.412,0	982,7	1.117,4	820,5	927,4	999,2	1.057,5	919,0	798,5	771,2
Do 1 godine	1.361,8	884,3	1.013,8	759,1	791,9	860,5	850,2	730,6	609,8	580,7
Od 1 do 2 godine	3,7	7,5	17,5	15,7	90,1	93,6	162,2	143,4	143,8	145,6
Više od 2 godine	46,5	90,8	86,1	45,6	45,5	45,1	45,0	44,9	44,9	44,9
6. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi	3.591,6	3.518,1	3.049,1	3.336,6	3.605,3	4.192,9	4.077,4	3.421,4	2.877,5	2.550,4
Do 1 godine	2.189,8	2.180,2	1.808,9	2.082,3	2.288,4	2.993,7	2.840,9	2.102,9	1.541,2	1.203,9
Od 1 do 2 godine	676,1	660,9	635,1	528,0	666,6	605,7	644,2	731,8	748,9	711,2
Više od 2 godine	725,7	677,0	605,1	726,4	650,2	593,5	592,4	586,7	587,4	635,3
Ukupno oročeni depoziti (1+2+3+4+5+6)	160.832,6	154.912,4	163.720,8	161.681,1	162.573,1	166.267,1	166.630,9	169.215,3	166.694,4	165.092,9
Do 1 godine	104.321,1	95.742,5	101.353,8	98.181,1	98.650,9	102.036,9	100.950,9	100.661,7	97.578,7	95.463,0
Od 1 do 2 godine	28.256,7	29.969,9	32.217,8	32.462,2	32.882,8	32.781,0	32.389,9	34.564,1	34.812,5	34.969,0
Više od 2 godine	28.254,9	29.200,1	30.149,2	31.037,8	31.039,4	31.449,2	33.290,1	33.989,5	34.303,3	34.660,9

Tablica D8: Devizni depoziti kod kreditnih institucija • Do studenoga 2010. u tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija te nebankarskih financijskih institucija. Od prosinca 2010. u tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih financijskih posrednika, pomoćnih financijskih institucija i društava za osiguranje i mirovinskih fondova.

Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D8a: Valutna struktura oročenih depozita stanovništva i nefinancijskih trgovačkih društava • U tablici se iskazuje

razrada stavke Oročeni depoziti stanovništva i Nefinancijska trgovačka društava iz tablice D7 i D8, tako što se posebno iskazuju kunski depoziti bez valutne klauzule, kunski depoziti uz valutnu klauzulu i devizni depoziti. U sklopu depozita uz valutnu klauzulu i deviznih depozita zasebno se iskazuju valute eura odnosno američkog dolara te ukupno ostale valute.

Tablica D8b: Ročna struktura oročenih depozita po sektorima • U tablici se iskazuje razrada stavke Oročeni depoziti iz Tablice D8, tako što se posebno iskazuju oročeni depoziti prema sektorima, s podjelom prema izvornom dospelju do jedne godine, od jedne do dvije godine i više od dvije godine.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	0,8	0,8	0,8	–	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	632,0	619,5	775,3	940,1	1.692,7	1.592,3	1.654,9	1.649,7	1.629,1
3. Primljeni krediti	11.603,9	14.444,4	16.090,6	16.291,2	15.057,7	16.176,4	15.105,4	15.246,1	15.176,9
3.1. Lokalna država	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Nefinancijska trgovačka društva	152,9	3,5	4,6	0,0	0,0	786,5	248,0	248,0	248,0
3.3. Ostale bankarske institucije	11.294,2	14.242,7	16.045,5						
3.4. Nebankarske financijske institucije	156,8	198,1	40,5						
3.5. Ostali financijski posrednici				16.291,2	15.018,4	15.350,7	14.818,9	14.941,7	14.871,9
3.6. Pomoćne financijske institucije				–	13,2	39,2	38,4	56,4	56,9
3.7. Društva za osiguranje i mirovinski fondovi				–	26,1	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3)	12.236,8	15.064,7	16.866,7	17.231,3	16.750,4	17.768,7	16.760,3	16.895,9	16.806,0

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca • U tablici se iskazuju neto obveze kreditnih institucija na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, do studenoga 2010. prema ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama, a od prosinca 2010. prema ostalim financijskim posrednicima, pomoćnim financijskim institucijama i društvima za osiguranje i mirovinskim fondovima.

Instrumenti tržišta novca (neto) do studenoga 2010. obuhvaćaju neto obveze kreditnih institucija na osnovi izdanih

blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira, a od prosinca 2010. obuhvaćaju neto obveze po osnovi izdanih komercijalnih zapisa i neprenosivih instrumenata (dužničkih vrijednosnih papira).

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze kreditnih institucija na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva kreditnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Devizna inozemna pasiva	48.476,0	54.741,5	60.061,3	58.755,8	67.871,8	57.806,1	56.045,8	55.962,0	56.233,4
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	41.497,7	47.893,1	51.716,9	48.835,7	58.012,0	47.451,4	45.540,2	45.506,3	45.843,5
Podređeni i hibridni instrumenti	420,6	1.599,8	2.015,3	2.094,6	2.283,2	2.237,7	2.277,1	2.277,1	2.256,0
Tekući računi	258,8	176,6	221,0	203,4	180,4	179,1	228,6	219,6	202,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	10.562,9	14.016,4	21.945,8	20.225,8	27.444,5	17.377,5	16.689,9	16.474,0	17.215,1
Kredit	26.967,0	28.823,2	27.534,7	26.311,8	28.103,9	27.657,1	26.344,7	26.535,6	26.170,5
Obveznice	3.288,4	3.277,1	–	–	–	–	–	–	–
1.2. Obveze prema stranim nefinancijskim institucijama	6.978,2	6.848,4	8.344,4	9.920,1	9.859,8	10.354,7	10.505,6	10.455,7	10.389,9
Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	11,1	11,3	9,3	9,4	9,4	9,3
Štedni i oročeni depoziti	6.729,9	6.719,0	8.336,3	9.905,0	9.846,0	10.193,3	10.343,9	10.293,7	10.228,8
Štedni depoziti	1.537,2	1.374,5	1.267,8	1.421,3	1.398,5	1.606,5	1.580,0	1.609,0	1.652,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	5.192,7	5.344,6	7.068,6	8.483,6	8.447,5	8.586,8	8.763,9	8.684,8	8.576,5
Kredit	248,3	129,3	8,0	4,1	2,5	152,1	152,3	152,6	151,7
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	16.716,6	20.635,9	20.390,2	23.343,5	22.476,5	15.869,0	16.362,2	18.407,0	18.138,7
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	16.119,1	20.127,7	20.014,5	22.965,9	21.973,5	15.289,0	15.761,1	17.858,3	17.569,8
Od toga: uz valutnu klauzulu	–	–	–	2.234,8	2.069,6	1.097,3	1.079,0	1.075,9	1.052,9
Podređeni i hibridni instrumenti	25,7	66,6	820,7	970,9	1.037,2	1.043,4	1.024,6	1.021,4	999,0
Depozitni novac	519,0	898,1	359,1	696,5	655,3	724,4	1.045,6	2.313,9	2.450,7
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	11.423,7	15.014,2	14.654,3	15.963,5	16.449,5	11.398,4	11.598,5	12.430,6	12.023,3
Kredit	4.150,8	4.148,8	4.180,4	5.258,6	3.831,5	2.091,7	2.092,3	2.092,4	2.091,9
Obveznice	–	–	–	76,5	–	30,9	0,0	0,0	5,0
2.2. Obveze prema stranim nefinancijskim institucijama	597,5	508,2	375,7	377,6	503,0	580,0	601,1	548,7	568,9
Od toga: uz valutnu klauzulu	–	–	–	29,8	23,9	23,1	23,4	23,4	23,3
Podređeni i hibridni instrumenti	3,7	5,5	8,5	8,5	13,7	14,9	15,0	15,0	15,1
Depozitni novac	253,2	257,0	222,8	221,7	327,7	364,8	389,7	334,5	349,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	340,6	245,7	144,4	147,0	161,6	200,4	196,4	199,1	204,5
Kredit	–	–	–	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	65.192,5	75.377,4	80.451,5	82.099,3	90.348,3	73.675,1	72.408,0	74.369,0	74.372,1

Tablica D10: Inozemna pasiva kreditnih institucija • U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze kreditnih institucija prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva kreditnih institucija obuhvaća deviznu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim financijskim institucijama i obveze prema stranim nefinancijskim institucijama (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Depozitni novac

i štedni depoziti obuhvaćaju transakcijske račune i štedne depozite.

Počevši od Biltene HNB-a broj 190, provedena je revizija stavke “Kredit” tako što su iz nje isključeni podaci koji se odnose na podređene i hibridne instrumente. Shodno tome, provedena je reklasifikacija stavke “Od toga: Podređeni i hibridni instrumenti” tako što je do Biltene HNB-a broj 190 ta stavka bila iskazivana u sklopu stavke “Kredit”. Nakon toga se iskazuje kao zasebna stavka i obuhvaća sve instrumente na strani pasive koji imaju značajku podređenoga ili hibridnog instrumenta.

Tablica D11: Depoziti središnje države i fondova socijalne sigurnosti kod kreditnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Kunski depoziti	1.247,6	1.322,7	954,4	1.898,6	2.485,5	2.459,1	2.414,8	2.382,1	2.520,4
1.1. Depoziti središnje države	666,4	429,5	356,6	1.887,1	2.473,3	2.447,3	2.405,1	2.372,3	2.510,7
Depozitni novac	454,9	176,7	189,3	1.369,9	1.732,2	1.790,4	1.464,6	1.434,9	1.753,3
Štedni depoziti	1,2	1,1	0,6	0,4	0,4	20,3	32,2	22,0	20,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	209,3	251,6	166,7	501,8	732,4	630,6	902,3	909,4	731,4
Kredit	1,0	–	–	15,0	8,3	6,0	6,0	6,0	6,0
1.2. Depoziti fondova socijalne sigurnosti	581,1	893,1	597,8	11,5	12,2	11,8	9,7	9,9	9,7
Depozitni novac	330,1	639,8	387,5	0,3	0,6	0,0	0,1	0,2	0,1
Štedni depoziti	2,4	0,0	0,3	–	–	–	–	–	–
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	248,6	253,3	210,0	11,2	11,6	11,8	9,7	9,7	9,6
Kredit	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Devizni depoziti	933,0	1.353,2	1.352,8	1.464,0	1.593,6	1.451,0	1.304,0	1.358,2	1.350,3
2.1. Depoziti središnje države	759,4	1.122,5	1.088,3	1.439,6	1.562,3	1.418,0	1.265,0	1.316,1	1.334,3
Štedni depoziti	527,4	666,8	716,8	1.127,1	740,6	1.192,7	767,1	887,2	941,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	49,7	330,0	309,4	312,3	821,5	225,4	497,9	428,8	392,5
Refinancirani krediti	182,3	125,7	62,2	0,2	0,2	–	–	–	–
2.2. Depoziti fondova socijalne sigurnosti	173,5	230,7	264,5	24,3	31,3	33,0	39,0	42,1	16,0
Štedni depoziti	85,6	75,8	100,2	24,3	31,3	33,0	39,0	42,1	16,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	87,9	154,9	164,3	–	–	–	–	–	–
Kredit	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.180,5	2.675,8	2.307,2	3.362,6	4.079,1	3.910,1	3.718,8	3.740,3	3.870,7

Tablica D11: Depoziti središnje države i fondova socijalne sigurnosti kod kreditnih institucija • U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze kreditnih institucija prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod kreditnih institucija.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti

središnje države i fondova socijalne sigurnosti. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod kreditnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. Ograničeni depoziti	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.374,9	3.183,9	2.413,9	3.096,1	2.982,6	2.610,3
1.1. Kunski depoziti	1.322,8	1.478,8	1.366,0	1.262,6	1.576,8	1.429,0	1.491,6	1.510,9	1.505,3
1.2. Devizni depoziti	929,5	1.559,6	1.182,5	1.112,4	1.607,1	984,9	1.604,5	1.471,7	1.105,0
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.374,9	3.183,9	2.413,9	3.096,1	2.982,6	2.610,3

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod kreditnih institucija • U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke
u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze [*]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	prosinac	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
2009.	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
2010.	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	14,00
2011.	prosinac	7,00	–	6,25	–	–	7,25	15,00	12,00
2012.	lipanj	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50 ^f	12,00
	srpanj	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	kolovoz	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	rujan	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	listopad	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	studenj	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	prosinac	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
2013.	siječanj	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	veljača	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	ožujak	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	travanj	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00
	svibanj	7,00	–	6,25	–	–	7,25	14,50	12,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu. ^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^c Od 14. prosinca 2005. ^d Od 31. prosinca 2007. ^e Od 28. studenoga 2011. ^f Od 20. lipnja 2012.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke • U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine

do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednog dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnog kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća					Kamatne stope na prekonoćne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2008.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2009.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2010.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2011.	prosinac	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
2012.	lipanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	srpanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	kolovoz	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	rujan	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	listopad	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	studenj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	prosinac	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
2013.	siječanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	veljača	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	ožujak	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25
	travanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,00 ^b
	svibanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,00

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^b Od 24. travnja 2013.**Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke •**

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od ožujka 2011. godine na sredstva obvezne pričuve Hrvatska narodna banka ne plaća naknadu (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane

blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonoćni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka • U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4 = 5 + 6	5	6	7	8	9	10	11
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62	
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05	
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	prosinac	14,87	41.474,4	29.179,7	12.294,7	461,9	20.425,8	8.807,0	0,52	0,81
2009.	prosinac	14,00	40.423,5	33.693,7	6.729,8	30,9	23.585,6	4.898,0	0,52	–
2010.	prosinac	13,00	38.990,6	32.374,8	6.615,8	–	22.662,4	4.736,7	0,52	–
2011.	prosinac	14,00	44.443,2	36.936,6	7.506,7	–	25.654,6	5.437,9	–	–
2012.	lipanj	13,50	42.651,5	35.413,9	7.237,6	–	24.737,7	5.307,3	–	–
	srpanj	13,50	42.815,5	35.563,0	7.252,5	–	24.874,6	5.315,9	–	–
	kolovoz	13,50	42.602,1	35.437,9	7.164,2	–	24.803,4	5.216,8	–	–
	rujan	13,50	42.677,0	35.504,3	7.172,7	–	24.853,0	5.196,9	–	–
	listopad	13,50	42.648,7	35.477,6	7.171,0	–	24.834,3	5.171,0	–	–
	studenj	13,50	42.439,9	35.280,1	7.159,8	–	24.696,1	5.144,6	–	–
	prosinac	13,50	42.272,1	35.107,8	7.164,3	–	24.575,4	5.120,7	–	–
2013.	siječanj	13,50	41.981,1	34.821,5	7.159,5	–	24.375,1	5.093,0	–	–
	veljača	13,50	41.781,7	34.647,9	7.133,7	–	24.253,5	5.068,9	–	–
	ožujak	13,50	41.623,5	34.515,2	7.108,3	–	24.160,6	5.051,4	–	–
	travanj	13,50	41.607,5	34.524,1	7.083,4	–	24.166,8	5.027,8	–	–
	svibanj	13,50	41.773,0	34.685,5	7.087,6	–	24.279,8	5.040,5	–	–

inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu priču i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospeljeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim

vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu priču do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. do veljače 2009. posebnu obveznu priču na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu priču na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu priču (od kolovoza 2004. do listopada 2008.).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne priču u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne priču, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne priču koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne priču kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne priču je fiksiran i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne priču u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne priču obračunatog na osnovi deviznih sredstava ne-rezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999.	prosinac	179,6		1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	–	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	–	–	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	–	–	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	–	–	–	5.993,7
2007.	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	–	–	4.449,4
2008.	prosinac	1.168,7	28.101,4	1,03	289,1	–	–	6.171,2
2009.	prosinac	880,0	24.885,6	0,91	–	–	–	4.776,6
2010.	prosinac	407,1	30.511,9	0,42	–	–	–	5.705,9
2011.	prosinac	333,0	15.693,8	0,32	97,3	–	–	8.157,7
2012.	lipanj	414,2	7.736,4	0,41	–	–	–	8.207,9
	srpanj	334,0	6.392,5	0,33	–	–	–	8.757,5
	kolovoz	363,6	7.834,5	0,35	–	–	–	8.534,1
	rujan	525,3	8.169,8	0,51	–	–	–	7.574,7
	listopad	576,6	6.816,0	0,56	–	–	–	7.423,8
	studen	652,7	5.388,1	0,64	–	–	–	7.545,4
	prosinac	612,4	5.113,4	0,61	–	–	–	8.010,0
2013.	siječanj	520,3	4.803,0	0,53	–	–	–	8.357,8
	veljača	378,9	4.455,3	0,39	–	–	–	8.768,3
	ožujak	418,5	4.164,2	0,43	–	–	–	10.013,4
	travanj	2.260,6	3.894,7	2,30	18,6	–	–	10.719,1
	svibanj	5.211,5	3.963,0	5,24	17,4	–	–	11.404,0

posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunkskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvenu i ostale obvezne depozite kod HNB-a. Od ožujka 2011. godine na sredstva obvezne pričuvene Hrvatska narodna banka ne plaća naknadu.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuvene (od kolovoza 2004. do listopada 2008.). Od studenoga 2009. Hrvatska narodna banka na sredstva izdvojenoga deviznog dijela obvezne pričuvene ne plaća naknadu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka • U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazuju se slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru i u blagajni (do listopada 2008.), a od studenoga 2008. kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru u razdoblju održavanja kunkskog dijela obvezne pričuvene i minimalno potrebnog prosjeka na računu za namiru prema obračunu kunkskog dijela obvezne pričuvene.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuvene u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti,

likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuvene.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospelje obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope u trgovanju depozitnim novcem među bankama		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjeck	Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjeck	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjeck	Trgovačkim društvima	Stanov- ništvu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14
2002.	prosinac	1,03	1,59	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88
2003.	prosinac	6,54	6,36	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69
2004.	prosinac	4,87	4,74	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16
2005.	prosinac	3,08	3,91	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35
2006.	prosinac	3,14	2,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44
2007.	prosinac	6,23	7,33	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01
2008.	prosinac	5,77	6,77	10,71	10,89	8,98	12,33	12,97	4,96	9,05	8,10	10,35
2009.	prosinac	1,20	1,50	11,12	11,22	9,29	12,68	13,24	4,89	9,77	8,27	11,33
2010.	prosinac	1,28	1,70	9,90	10,05	6,98	12,64	13,17	4,66	8,38	6,45	11,29
2011.	prosinac	0,61	1,73	9,36	9,49	7,48	11,18	11,58	4,21	8,15	6,76	9,21
2012.	lipanj	0,47	1,58	9,32	9,44	7,17	11,17	11,53	4,12	7,63	5,01	9,95
	srpanj	1,10	1,49	9,23	9,35	6,92	11,15	11,52	3,94	7,95	5,98	9,84
	kolovoz	1,76	2,32	9,57	9,80	7,10	11,18	11,53	3,96	7,71	6,08	9,81
	rujan	2,24	2,42	9,58	9,76	7,28	11,18	11,53	3,85	7,93	5,82	9,71
	listopad	0,61	0,87	9,18	9,32	6,65	11,16	11,53	3,88	7,91	5,72	9,45
	studenj	0,45	0,45	9,55	9,69	7,13	11,18	11,53	3,99	8,21	5,14	9,69
	prosinac	0,46	0,50	9,26	9,45	7,15	11,20	11,56	4,68	7,70	5,43	9,75
2013.	siječanj	0,38	0,90	9,08	9,18	6,35	11,09	11,42	3,83	7,92	4,87	9,63
	veljača	0,32	0,85	9,19	9,34	6,53	11,23	11,55	3,77	7,65	4,94	9,58
	ožujak	0,37	1,16	9,21	9,36	6,58	11,18	11,55	4,33	7,91	4,79	9,42
	travanj	0,41	0,85	9,18	9,27	6,27	11,20	11,55	3,99	8,33	4,71	9,47
	svibanj	0,31	1,16	9,26	9,32	6,29	11,19	11,55	4,09	8,55	5,09	9,49
Relativna važnost ^a		–	–	73,06	66,75	25,42	41,33	39,34	1,98	6,31	1,36	4,96

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebno odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine do kolovoza 2002. godine iskazivale su se kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a.

U Biltenu broj 157 izvršena je revizija podataka iz stupaca 3 i 4 za razdoblje od rujna 2002. nadalje. Od rujna 2002. iskazuju se kamatne stope na prekonoćne kredite i na ostale kredite

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65			6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64			7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79			5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
2007.	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10
2008.	prosinac	7,73	8,20	8,18	8,65	7,43	6,92	7,89	6,08	9,02	7,08	7,17	6,83
2009.	prosinac	8,28	8,48	8,41	10,23	8,11	7,31	9,02	6,45	9,96	6,98	7,35	6,49
2010.	prosinac	7,78	7,95	7,91	8,86	7,67	7,19	8,16	6,02	8,94	6,38	7,12	6,06
2011.	prosinac	7,15	7,60	7,56	8,49	6,82	6,37	7,53	5,26	8,48	6,49	6,27	6,87
2012.	lipanj	7,04	7,32	7,26	8,35	6,92	6,12	7,60	5,25	8,65	5,53	5,05	6,38
	srpanj	7,02	6,90	6,85	7,64	7,09	6,40	7,52	5,34	8,68	6,05	6,19	5,66
	kolovoz	7,14	7,08	7,05	7,77	7,17	6,41	7,60	5,33	8,74	5,81	5,75	6,06
	rujan	7,08	7,27	7,24	7,69	7,00	6,13	7,67	5,33	8,70	6,11	6,08	6,24
	listopad	6,76	6,44	6,38	7,27	6,95	5,90	7,69	5,43	8,67	5,14	4,92	6,18
	studenj	7,02	6,91	6,88	7,52	7,08	6,37	7,69	5,37	8,67	5,71	5,57	6,01
	prosinac	6,54	6,52	6,47	7,42	6,55	5,76	7,61	5,37	8,64	5,08	4,69	5,83
2013.	siječanj	6,67	7,03	6,99	7,64	6,49	5,77	7,19	5,27	8,20	5,51	5,43	5,60
	veljača	6,86	6,67	6,64	7,16	6,95	6,04	7,57	5,32	8,42	5,53	5,53	5,54
	ožujak	6,91	6,75	6,74	6,84	6,98	5,88	7,76	5,31	8,57	5,22	5,30	5,07
	travanj	6,75	6,36	6,31	7,22	6,95	6,23	7,42	5,26	8,36	4,73	4,32	5,26
	svibanj	6,74	6,52	6,45	7,86	6,84	6,02	7,42	5,30	8,24	4,50	4,29	4,90
Relativna važnost ^a		16,57	5,35	5,08	0,27	11,22	4,59	6,63	1,85	4,78	10,37	6,76	3,62

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih izravnim trgovanjem depozitnim novcem među bankama

U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospeljem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci

mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospeljem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
2008.	prosinac	2,92	0,43	5,65	5,60	5,34	5,64	6,58	5,88	6,85
2009.	prosinac	2,22	0,43	2,52	2,49	4,89	2,04	2,76	6,12	2,07
2010.	prosinac	1,61	0,34	1,93	1,85	3,66	1,41	4,26	4,76	3,03
2011.	prosinac	1,88	0,36	2,46	2,33	3,55	1,88	2,98	4,58	2,78
2012.	lipanj	1,80	0,34	1,85	1,97	3,43	1,45	1,35	4,58	0,98
	srpanj	1,85	0,35	2,12	1,95	3,48	1,42	2,70	4,71	2,43
	kolovoz	1,92	0,33	2,31	2,10	3,51	1,79	3,25	4,75	3,05
	rujan	1,87	0,34	2,27	2,31	3,55	1,93	2,13	4,77	1,68
	listopad	1,83	0,35	1,74	1,83	3,52	1,22	1,48	4,55	1,10
	studenj	1,80	0,34	2,17	2,07	3,43	1,43	4,04	4,32	2,89
	prosinac	1,76	0,34	2,09	1,95	3,37	1,37	4,36	4,33	4,46
2013.	siječanj	1,76	0,35	1,87	1,73	3,34	1,07	4,19	4,34	3,46
	veljača	1,70	0,33	1,81	1,64	3,15	0,86	3,95	4,09	3,46
	ožujak	1,64	0,33	1,65	1,45	3,14	0,83	3,72	4,19	2,92
	travanj	1,60	0,32	1,74	1,58	3,05	0,88	3,94	4,11	2,89
	svibanj	1,52	0,32	1,19	1,09	3,02	0,61	3,84	3,98	2,65
Relativna važnost ^a		57,27	39,83	14,41	13,89	2,79	11,10	0,52	0,47	0,05

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne

klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima), štedne depozite na depozite po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjeck	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjeck	Na štedne depozite po viđenju				Trgovačkih društava
						Ukupni prosjeck	Stanovništva		EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
2008.	prosinac	4,09	4,05	4,42	3,97	0,21	0,20	0,15	0,26	0,13
2009.	prosinac	3,01	3,12	3,31	3,98	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
2010.	prosinac	2,91	2,75	3,46	3,09	0,19	0,21	0,14	0,18	0,07
2011.	prosinac	2,86	2,75	3,62	2,90	0,19	0,21	0,14	0,13	0,08
2012.	lipanj	2,31	3,02	3,17	2,88	0,19	0,21	0,11	0,14	0,04
	srpanj	3,05	3,24	2,99	2,91	0,18	0,21	0,11	0,13	0,06
	kolovoz	2,97	3,01	2,92	2,91	0,17	0,21	0,11	0,06	0,04
	rujan	2,19	2,44	3,28	2,87	0,17	0,21	0,11	0,07	0,05
	listopad	2,26	2,67	2,52	2,92	0,17	0,22	0,11	0,06	0,06
	studenj	2,31	2,67	3,16	2,91	0,17	0,22	0,11	0,06	0,05
	prosinac	2,38	3,42	2,10	2,84	0,16	0,22	0,11	0,05	0,04
2013.	siječanj	1,88	2,18	3,42	2,79	0,17	0,22	0,11	0,05	0,05
	veljača	2,54	2,25	2,85	2,71	0,16	0,22	0,11	0,05	0,04
	ožujak	2,06	2,38	2,87	2,64	0,17	0,22	0,11	0,06	0,03
	travanj	2,04	2,94	2,14	2,49	0,17	0,21	0,11	0,07	0,03
	svibanj	2,33 ^b	2,28	2,16	2,44	0,16	0,21	0,11	0,06	0,04
Relativna važnost ^a		0,11	0,08	0,02	42,62	24,61	15,74	2,39	5,85	0,64

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici). ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 47,03 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4

i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite						Na dugoročne depozite			
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61
2007.	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19
2008.	prosinac	4,15	3,95	4,33	2,69	4,13	1,84	5,51	5,57	3,58	5,52	2,38
2009.	prosinac	3,58	3,40	4,33	2,73	2,64	1,77	5,13	5,43	3,86	2,85	0,13
2010.	prosinac	2,69	2,15	3,13	2,45	1,63	0,76	5,36	4,28	3,20	6,91	3,80
2011.	prosinac	2,76	2,56	2,87	2,45	2,37	0,86	3,84	3,92	3,27	3,54	1,70
2012.	lipanj	2,72	2,55	2,79	2,31	2,55	0,99	3,79	3,79	3,53	4,23	3,80
	srpanj	2,80	2,62	2,90	2,35	2,43	1,33	3,79	3,81	3,43	3,92	3,78
	kolovoz	2,68	2,46	2,98	2,35	1,79	1,09	3,86	3,87	3,72	4,41	0,81
	rujan	2,51	2,29	2,89	2,31	1,40	0,67	3,82	3,86	3,25	4,18	3,20
	listopad	2,64	2,44	2,95	2,32	1,55	0,86	3,74	3,79	3,23	3,49	0,17
	studenj	3,19	2,27	2,80	2,26	1,43	0,63	5,28	3,76	3,36	6,93	2,38
	prosinac	2,59	2,34	2,70	2,24	1,92	0,48	3,64	3,67	3,16	4,11	3,20
2013.	siječanj	2,82	2,33	2,67	2,22	1,81	0,59	4,21	3,64	3,26	6,66	2,40
	veljača	2,55	2,18	2,51	2,08	1,65	0,93	3,66	3,65	3,04	4,99	0,55
	ožujak	2,74	1,98	2,50	2,05	1,39	0,33	4,34	3,60	3,13	5,95	1,58
	travanj	2,28	1,94	2,34	1,96	1,36	0,34	3,40	3,41	3,03	3,80	–
	svibanj	2,25	1,90	2,35	2,00	1,28	0,38	3,34	3,33	3,04	4,05	1,68
Relativna važnost ^a		18,01	13,63	8,40	0,74	3,22	1,28	4,38	3,92	0,26	0,18	0,01

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene devizne depozite, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima eura, tekući tečaj

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012. XII.	2013.		
							III.	IV.	V.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja									
1. Pravne osobe	26.365,0	33.058,3	19.939,9	21.453,6	20.628,9	1.812,6	1.143,2	1.180,1	1.278,5
2. Fizičke osobe	6.151,3	4.755,3	4.920,3	4.878,0	5.264,9	347,1	379,8	431,6	471,0
2.1. Domaće fizičke osobe	3.184,0	4.252,9	4.389,6	4.251,3	4.867,9	340,6	371,4	416,9	452,9
2.2. Strane fizičke osobe	326,3	502,4	530,7	626,7	397,0	6,5	8,4	14,7	18,1
3. Domaće banke	20.141,3	20.017,6	10.964,5	11.171,3	10.406,6	1.002,3	485,1	954,4	1.202,6
4. Strane banke	5.194,1	7.342,5	5.681,9	5.548,6	5.226,3	758,5	378,1	448,4	407,2
5. Hrvatska narodna banka	–	420,6	1.899,4	350,1	596,7	–	–	214,9	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	57.851,7	65.594,2	43.405,9	43.401,6	42.123,5	3.920,5	2.386,3	3.229,4	3.359,3
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja									
1. Pravne osobe	28.564,1	35.448,8	21.707,2	21.930,5	20.809,2	1.823,0	1.627,0	1.692,9	1.618,9
2. Fizičke osobe	3.712,5	4.366,4	3.205,5	1.815,9	1.760,2	118,8	87,1	151,2	149,5
2.1. Domaće fizičke osobe	2.071,3	4.335,2	3.186,0	1.800,5	1.743,3	118,5	86,7	151,0	149,3
2.2. Strane fizičke osobe	40,0	31,2	19,5	15,4	16,9	0,3	0,4	0,2	0,2
3. Domaće banke	20.141,3	20.017,6	10.964,5	11.171,3	10.406,6	1.002,3	485,1	954,4	1.202,6
4. Strane banke	4.072,6	6.615,7	5.281,5	5.455,0	5.730,2	892,2	408,5	538,9	487,4
5. Hrvatska narodna banka	839,0	409,1	2.224,2	363,7	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	57.329,5	66.857,5	43.382,7	40.736,5	38.706,2	3.836,3	2.607,7	3.337,4	3.458,3
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)									
1. Pravne osobe	–2.199,1	–2.390,5	–1.767,3	–476,9	–180,3	–10,3	–483,8	–512,8	–340,4
2. Fizičke osobe	2.438,9	388,9	1.714,8	3.062,1	3.504,7	228,3	292,7	280,4	321,5
2.1. Domaće fizičke osobe	1.112,7	–82,2	1.203,6	2.450,8	3.124,6	222,1	284,7	265,9	303,6
2.2. Strane fizičke osobe	286,3	471,1	511,2	611,2	380,1	6,2	8,0	14,5	17,9
3. Strane banke	1.121,4	726,8	400,4	93,6	–503,9	–133,7	–30,4	–90,5	–80,2
4. Hrvatska narodna banka	–839,0	11,5	–324,8	–13,6	596,7	–	–	214,9	–
Ukupno (1+2+3+4)	522,2	–1.263,3	23,2	2.665,2	3.417,2	84,2	–221,4	–108,0	–99,1
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke									
Kupnja stranih sredstava plaćanja	5,1	265,4	664,6	238,5	968,2	0,2	130,4	450,3	0,7
Prodaja stranih sredstava plaćanja	176,7	83,7	98,3	233,1	0,0	0,0	37,0	–	–

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja • Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska

narodna banka). Izvor su podataka izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja uključujući i podatke o kupnji i prodaji stranih sredstava plaćanja od fizičkih osoba preko ovlaštenih mjenjača.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.				2013.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-3.150,6	-4.254,6	-2.282,7	-461,8	-387,3	-25,7	-1.680,6	-305,2	2.653,2	-693,2	-1.424,5
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-4.193,6	-5.325,1	-3.287,0	-1.522,7	-1.521,9	-1.147,5	-1.946,4	-611,6	2.388,1	-977,6	-1.687,3
1.1. Prihodi	19.614,5	21.237,2	17.114,4	18.610,6	19.755,7	20.106,6	3.321,5	4.951,3	7.864,2	3.969,6	3.204,3
1.2. Rashodi	-23.808,0	-26.562,2	-20.401,5	-20.133,2	-21.277,6	-21.254,1	-5.267,9	-5.562,9	-5.476,1	-4.947,2	-4.891,6
2. Roba i usluge (3+4)	-3.103,3	-3.778,8	-1.516,7	30,0	41,8	382,2	-1.432,7	-155,3	2.806,6	-836,3	-1.328,1
2.1. Prihodi	18.271,3	19.843,3	16.314,7	17.714,8	18.767,5	19.127,8	3.086,5	4.665,8	7.563,0	3.812,5	2.923,0
2.2. Rashodi	-21.374,6	-23.622,0	-17.831,4	-17.684,8	-18.725,6	-18.745,6	-4.519,2	-4.821,1	-4.756,5	-4.648,8	-4.251,1
3. Roba	-9.469,9	-10.632,4	-7.207,0	-5.745,5	-6.148,5	-6.042,4	-1.593,2	-1.706,0	-1.473,6	-1.269,7	-1.525,2
3.1. Prihodi	9.156,6	9.752,7	7.674,5	9.063,6	9.773,7	9.811,1	2.289,0	2.370,1	2.525,3	2.626,6	2.110,5
3.2. Rashodi	-18.626,5	-20.385,1	-14.881,5	-14.809,1	-15.922,2	-15.853,5	-3.882,2	-4.076,1	-3.998,9	-3.896,3	-3.635,7
4. Usluge	6.366,6	6.853,7	5.690,3	5.775,5	6.190,3	6.424,6	160,5	1.550,7	4.280,1	433,3	197,0
4.1. Prihodi	9.114,7	10.090,6	8.640,2	8.651,2	8.993,8	9.316,7	797,5	2.295,7	5.037,7	1.185,8	812,5
4.2. Rashodi	-2.748,1	-3.236,9	-2.949,9	-2.875,7	-2.803,5	-2.892,1	-637,0	-745,0	-757,6	-752,5	-615,4
5. Dohodak	-1.090,2	-1.546,3	-1.770,4	-1.552,7	-1.563,7	-1.529,7	-513,6	-456,3	-418,5	-141,3	-359,2
5.1. Prihodi	1.343,2	1.393,9	799,7	895,8	988,2	978,8	235,1	285,5	301,1	157,2	281,3
5.2. Rashodi	-2.433,5	-2.940,2	-2.570,0	-2.448,5	-2.551,9	-2.508,6	-748,7	-741,8	-719,6	-298,4	-640,4
6. Tekući transferi	1.043,0	1.070,5	1.004,4	1.060,9	1.134,6	1.121,8	265,8	306,5	265,1	284,4	262,8
6.1. Prihodi	1.576,1	1.684,4	1.575,9	1.657,5	1.657,9	1.679,4	403,3	431,4	416,3	428,4	400,9
6.2. Rashodi	-533,1	-613,9	-571,5	-596,6	-523,3	-557,7	-137,5	-124,9	-151,2	-144,0	-138,2
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	4.470,1	5.729,7	3.511,4	1.297,6	1.480,8	532,5	1.386,1	262,8	-1.464,1	347,7	987,0
B1. Kapitalne transakcije	28,4	21,9	61,4	57,5	32,7	30,7	1,6	5,4	-0,5	24,2	-5,0
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	5.163,3	5.377,4	4.346,5	1.323,9	1.848,6	547,6	1.607,2	366,1	-1.647,9	222,2	953,4
1. Izravna ulaganja	3.467,7	3.275,7	1.516,3	431,5	1.082,2	1.165,5	299,2	289,8	172,5	404,1	478,8
1.1. U inozemstvo	-215,5	-970,2	-887,3	113,7	-18,6	112,3	219,0	-19,2	-44,3	-43,2	14,7
1.2. U Hrvatsku	3.683,2	4.245,9	2.403,6	317,8	1.100,8	1.053,1	80,1	309,0	216,7	447,3	464,0
2. Portfeljna ulaganja	335,9	-840,6	420,9	461,8	586,8	1.711,6	404,4	847,0	-260,8	721,0	-34,0
2.1. Sredstva	-421,6	-380,8	-558,1	-383,4	492,4	-309,9	245,6	-219,1	-210,1	-126,3	77,8
2.2. Obveze	757,5	-459,8	979,1	845,2	94,5	2.021,5	158,8	1.066,1	-50,8	847,3	-111,8
3. Financijske izvedenice	0,0	0,0	0,0	-252,7	-52,4	97,9	-10,1	42,1	40,8	25,0	-2,9
4. Ostala ulaganja	1.359,8	2.942,3	2.409,3	683,4	232,0	-2.427,3	913,7	-812,8	-1.600,3	-927,9	511,6
4.1. Sredstva	-1.662,6	-1.659,8	781,4	607,3	358,0	526,4	696,3	-208,3	-739,4	777,9	436,5
4.2. Obveze	3.022,5	4.602,1	1.627,9	76,1	-126,0	-2.953,7	217,4	-604,5	-861,0	-1.705,8	75,1
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-721,6	330,4	-896,4	-83,8	-400,6	-45,8	-222,6	-108,8	184,3	101,3	38,6
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.319,5	-1.475,1	-1.228,8	-835,8	-1.093,5	-506,8	294,4	42,4	-1.189,0	345,4	437,5

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovožu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca • Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi

Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja rabe se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu primenom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.				2013.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	
Roba	-9.469,9	-10.632,4	-7.207,0	-5.745,5	-6.148,5	-6.042,4	-1.593,2	-1.706,0	-1.473,6	-1.269,7	-1.525,2
1. Prihodi	9.156,6	9.752,7	7.674,5	9.063,6	9.773,7	9.811,1	2.289,0	2.370,1	2.525,3	2.626,6	2.110,5
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	9.001,6	9.585,1	7.529,4	8.905,2	9.582,2	9.628,7	2.254,4	2.325,2	2.472,5	2.576,5	2.073,3
1.2. Prilagodbe za obuhvat	155,0	167,5	145,1	158,3	191,5	182,5	34,6	44,9	52,9	50,1	37,2
2. Rashodi	-18.626,5	-20.385,1	-14.881,5	-14.809,1	-15.922,2	-15.853,5	-3.882,2	-4.076,1	-3.998,9	-3.896,3	-3.635,7
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-18.826,6	-20.817,1	-15.220,1	-15.137,0	-16.281,1	-16.214,4	-3.980,7	-4.165,1	-4.094,0	-3.974,5	-3.730,0
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-370,4	-421,4	-331,1	-376,0	-359,0	-372,0	-81,4	-99,2	-90,0	-101,4	-74,3
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	570,4	853,5	669,7	703,9	718,0	732,9	179,9	188,3	185,0	179,6	168,6
Usluge	6.366,6	6.853,7	5.690,3	5.775,5	6.190,3	6.424,6	160,5	1.550,7	4.280,1	433,3	197,0
1. Prijevoz	641,3	404,3	287,6	299,3	278,8	253,8	37,5	63,5	107,0	45,8	25,4
1.1. Prihodi	1.165,4	1.209,4	938,2	973,0	967,6	941,9	196,4	240,8	290,1	214,6	173,3
1.2. Rashodi	-524,0	-805,1	-650,7	-673,7	-688,8	-688,1	-158,9	-177,3	-183,1	-168,8	-147,9
2. Putovanja – turizam	6.035,2	6.694,0	5.655,8	5.600,8	5.984,5	6.136,7	140,1	1.486,1	4.116,4	394,0	168,0
2.1. Prihodi	6.752,6	7.459,4	6.379,7	6.230,0	6.616,9	6.858,7	289,7	1.690,2	4.320,3	558,4	306,9
2.1.1. Poslovni razlozi	389,2	386,4	255,7	236,3	210,1	233,2	28,2	86,2	66,0	52,8	39,4
2.1.2. Osobni razlozi	6.363,4	7.073,1	6.124,0	5.993,6	6.406,9	6.625,5	261,5	1.604,0	4.254,3	505,6	267,5
2.2. Rashodi	-717,3	-765,5	-724,0	-629,2	-632,4	-722,0	-149,6	-204,1	-203,9	-164,4	-139,0
2.2.1. Poslovni razlozi	-266,9	-261,3	-240,8	-180,6	-184,3	-224,6	-42,6	-69,9	-55,6	-56,4	-42,8
2.2.2. Osobni razlozi	-450,4	-504,2	-483,1	-448,6	-448,1	-497,4	-107,0	-134,1	-148,4	-107,9	-96,1
3. Ostale usluge	-310,0	-244,6	-253,0	-124,6	-73,0	34,2	-17,2	1,0	56,8	-6,5	3,7
3.1. Prihodi	1.196,8	1.421,8	1.322,2	1.448,3	1.409,3	1.516,1	311,3	364,7	427,3	412,8	332,3
3.2. Rashodi	-1.506,7	-1.666,4	-1.575,2	-1.572,8	-1.482,3	-1.482,0	-328,5	-363,6	-370,5	-419,4	-328,6

^a Preliminarni podaci

- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slazu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), a od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika

u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani su iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanima s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izlaza velike popularnosti cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove teretnoga cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Počevši od siječnja 2011., zbog ukidanja evidencije platnog prometa s inozemstvom, pozicija prihoda od cestovnog teretnog prijevoza sastavlja se na osnovi ekonometrijskog modela koji kao zavisnu varijablu uzima obujam robne razmjene. Rashodi teretnoga cestovnog prijevoza jednaki su troškovima prijevoza i osiguranja koji se odnose na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svodenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi
u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.				2013.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr. ^a
Dohodak	-1.090,2	-1.546,3	-1.770,4	-1.552,7	-1.563,7	-1.529,7	-513,6	-456,3	-418,5	-141,3	-359,2
1. Naknade zaposlenima	494,2	564,1	586,5	620,8	669,5	759,4	182,7	193,9	191,6	191,3	195,3
1.1. Prihodi	527,8	599,7	624,2	657,1	708,0	793,6	190,4	200,6	202,5	200,0	202,0
1.2. Rashodi	-33,6	-35,5	-37,6	-36,3	-38,5	-34,2	-7,8	-6,8	-10,9	-8,7	-6,8
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-920,6	-1.135,5	-1.143,5	-1.085,7	-1.023,0	-1.032,3	-372,8	-323,5	-308,8	-27,1	-271,2
2.1. Prihodi	174,5	194,6	-62,2	87,9	63,4	-46,2	-13,3	28,1	39,8	-100,8	29,9
Od toga: Zadržana dobit	123,3	118,6	-114,6	8,8	-5,4	-105,9	-23,0	6,4	25,1	-114,4	23,4
2.2. Rashodi	-1.095,1	-1.330,0	-1.081,2	-1.173,6	-1.086,5	-986,1	-359,5	-351,6	-348,5	73,6	-301,1
Od toga: Zadržana dobit	-483,3	-508,5	-286,6	-481,7	-304,7	-182,9	-186,3	121,6	-257,5	139,3	-116,2
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-176,5	-158,0	-173,4	-304,1	-340,3	-453,7	-94,6	-112,2	-113,1	-133,7	-137,1
3.1. Prihodi	89,9	82,3	73,5	41,0	48,7	36,2	7,7	9,7	10,4	8,4	8,6
3.2. Rashodi	-266,4	-240,3	-246,9	-345,1	-389,0	-489,9	-102,3	-121,9	-123,5	-142,1	-145,7
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-487,3	-817,0	-1.040,1	-783,7	-869,9	-803,2	-228,9	-214,4	-188,2	-171,7	-146,1
4.1. Prihodi	551,0	517,4	164,3	109,7	168,0	195,3	50,2	47,1	48,4	49,5	40,8
4.2. Rashodi	-1.038,4	-1.334,3	-1.204,3	-893,4	-1.037,9	-998,5	-279,1	-261,5	-236,7	-221,2	-186,9
Tekući transferi	1.043,0	1.070,5	1.004,4	1.060,9	1.134,6	1.121,8	265,8	306,5	265,1	284,4	262,8
1. Država	-16,7	-20,0	-61,9	-66,9	-81,1	-102,5	-24,5	-22,7	-32,0	-23,2	-37,1
1.1. Prihodi	260,2	342,6	277,1	277,5	224,8	209,1	48,3	47,2	52,3	61,3	46,9
1.2. Rashodi	-276,8	-362,7	-339,0	-344,4	-305,9	-311,6	-72,8	-69,9	-84,3	-84,6	-83,9
2. Ostali sektori	1.059,6	1.090,5	1.066,3	1.127,8	1.215,7	1.224,3	290,3	329,2	297,1	307,7	299,8
2.1. Prihodi	1.316,0	1.341,7	1.298,8	1.379,9	1.433,1	1.470,3	355,1	384,2	364,0	367,1	354,1
2.2. Rashodi	-256,3	-251,2	-232,5	-252,2	-217,4	-246,1	-64,8	-55,0	-66,9	-59,4	-54,2

^a Preliminarni podaci

banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompiliranju stavki na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog zavoda za statistiku o broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja te komunikacijske i građevinske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimale su se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010. godine, kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija. Počevši od 2011. godine, za procjenu pozicije ostale usluge, koja uključuje 30 različitih vrsta usluga čija je podjela propisana 6. izdanjem MMF-ova priručnika za platnu bilancu (Balance of Payment Manual, 6th edition), primjenjuje se jedinstveno statističko istraživanje. To istraživanje uključuje i komunikacijske usluge, čime se istodobno ukida posebno istraživanje o komunikacijskim uslugama, dok se usluge osiguranja i građevinske usluge i dalje prate zasebnim istraživanjima.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010., kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija. Počevši od 2011. ova pozicija na strani prihoda procjenjuje se modelom koji se zasniva na agregiranim podacima banaka o

priljevima fizičkih osoba rezidenata od nerezidenata. Na strani rashoda rabe se postojeća istraživanja o uslugama koja u sebi sadržavaju dio koji se odnosi na naknade zaposlenicima isplaćene nerezidentima. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti usklađeno je s međunarodnim standardima, a svodi se na evidentiranje zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi, u razdoblju u kojem je dobit ostvarena. Prije toga zadržana dobit bila je evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu te se tako temeljila na dobiti ostvarenoj prethodne godine. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja^{a,b}

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.				2013.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	
Izravna ulaganja	3.467,7	3.275,7	1.516,3	431,5	1.082,2	1.165,5	299,2	289,8	172,5	404,1	478,8
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-215,5	-970,2	-887,3	113,7	-18,6	112,3	219,0	-19,2	-44,3	-43,2	14,7
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-269,8	-1.075,9	-895,7	252,2	-185,7	-41,2	8,5	-61,2	-37,0	48,6	-24,2
1.1.1. Sredstva	-272,9	-1.075,9	-1.010,3	236,0	-207,8	-178,6	-14,5	-61,2	-37,0	-65,9	-24,2
1.1.2. Obveze	3,1	0,0	114,6	16,2	22,1	137,4	23,0	0,0	0,0	114,4	0,0
1.2. Ostala ulaganja	54,3	105,7	8,4	-138,5	167,1	153,5	210,5	42,0	-7,3	-91,8	38,9
1.2.1. Sredstva	20,4	106,8	-30,0	-369,1	352,7	172,0	200,4	43,9	-0,8	-71,6	40,5
1.2.2. Obveze	33,9	-1,1	38,4	230,6	-185,6	-18,5	10,1	-1,9	-6,5	-20,2	-1,6
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.683,2	4.245,9	2.403,6	317,8	1.100,8	1.053,1	80,1	309,0	216,7	447,3	464,0
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	2.700,0	2.737,1	947,9	876,0	2.279,9	1.052,3	289,3	65,6	307,9	389,6	192,5
2.1.1. Sredstva	0,0	-6,9	-100,0	-71,5	-24,0	-260,9	0,0	-121,6	0,0	-139,3	0,0
2.1.2. Obveze	2.700,0	2.744,0	1.047,9	947,5	2.303,9	1.313,3	289,3	187,2	307,9	528,8	192,5
2.2. Ostala ulaganja	983,2	1.508,8	1.455,7	-558,2	-1.179,1	0,8	-209,2	243,4	-91,2	57,7	271,5
2.2.1. Sredstva	-4,5	-26,6	-29,1	-21,2	-0,8	-24,7	0,1	-7,2	0,1	-17,7	4,7
2.2.2. Obveze	987,6	1.535,3	1.484,8	-537,0	-1.178,3	25,5	-209,3	250,6	-91,3	75,4	266,8
Portfeljna ulaganja	335,9	-840,6	420,9	461,8	586,8	1.711,6	404,4	847,0	-260,8	721,0	-34,0
1. Sredstva	-421,6	-380,8	-558,1	-383,4	492,4	-309,9	245,6	-219,1	-210,1	-126,3	77,8
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-842,6	148,9	-111,4	-489,4	-116,2	-121,8	64,7	-72,4	-51,6	-62,6	-43,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-842,6	148,9	-111,4	-489,4	-116,2	-121,8	64,7	-72,4	-51,6	-62,6	-43,7
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	421,0	-529,7	-446,7	105,9	608,6	-188,1	180,8	-146,7	-158,5	-63,7	121,5
1.2.1. Obveznice	315,6	-431,4	-86,2	263,9	340,4	-295,6	171,2	-211,6	-134,9	-120,3	48,8
1.2.1.1. Država	0,1	0,0	0,0	-1,5	0,0	-0,7	0,0	0,0	-0,7	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	267,8	-226,5	-52,5	167,3	338,2	-270,5	187,8	-222,6	-131,5	-104,2	16,7
1.2.1.3. Ostali sektori	47,7	-204,9	-33,7	98,1	2,1	-24,4	-16,6	11,0	-2,8	-16,0	32,1
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	105,4	-98,3	-360,5	-157,9	268,2	107,6	9,7	64,9	-23,5	56,5	72,7
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	109,7	-100,9	-341,4	-124,3	304,8	25,0	10,6	27,7	-43,5	30,2	102,4
1.2.2.3. Ostali sektori	-4,3	2,5	-19,0	-33,6	-36,6	82,6	-0,9	37,2	20,0	26,3	-29,7
2. Obveze	757,5	-459,8	979,1	845,2	94,5	2.021,5	158,8	1.066,1	-50,8	847,3	-111,8
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	315,9	-85,1	16,4	167,9	16,5	-109,4	8,0	-1,1	-24,0	-92,3	8,0
2.1.1. Banke	0,0	0,0	0,0	-0,2	-1,4	-1,8	-0,7	0,6	-0,9	-0,9	0,0
2.1.2. Ostali sektori	315,9	-85,1	16,4	168,1	17,9	-107,6	8,7	-1,7	-23,1	-91,4	8,0
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	441,6	-374,7	962,7	677,3	78,0	2.130,9	150,8	1.067,2	-26,8	939,7	-119,9
2.2.1. Obveznice	519,1	-360,4	817,3	380,8	390,0	2.171,6	34,0	1.075,9	53,2	1.008,5	-171,2
2.2.1.1. Država	83,0	-275,5	862,9	389,1	627,3	1.229,7	-4,4	814,4	312,2	107,5	-182,1
2.2.1.2. Banke	0,1	-4,7	-447,2	-0,2	-7,0	7,0	-0,9	0,0	-0,3	8,2	-6,5
2.2.1.3. Ostali sektori	436,0	-80,1	401,7	-8,1	-230,3	934,8	39,3	261,5	-258,7	892,8	17,3
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-77,5	-14,3	145,3	296,5	-312,0	-40,7	116,8	-8,7	-80,0	-68,8	51,4
2.2.2.1. Država	-77,5	-14,4	145,4	296,5	-312,1	-40,7	116,9	-8,8	-80,0	-68,9	51,4
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,1	0,0

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Rekaskifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Rekaskifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), koja kao učinak imaju povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR), kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR) i prosincu 2010. (618,6 mil. EUR, povlačenje ulaganja). ^c Preliminarni podaci

obračuna, a ne dospijea odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom bila je glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora sve do kraja 2010., kad je ukinuta njegova evidencija prema

karakteru transakcija. Počevši od 2011. godine, transferi sektora država evidentiraju se na osnovi podataka Ministarstva financija i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u slučaju mirovina isplaćenih nerezidentima. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere obaju sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.				2013.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	1.tr. ^b
Ostala ulaganja, neto	1.359,8	2.942,3	2.409,3	683,4	232,0	-2.427,3	913,7	-812,8	-1.600,3	-927,9	511,6
1. Sredstva	-1.662,6	-1.659,8	781,4	607,3	358,0	526,4	696,3	-208,3	-739,4	777,9	436,5
1.1. Trgovinski krediti	-107,4	-125,0	145,0	213,8	-22,2	253,9	-6,4	-48,9	215,8	93,4	-100,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-107,4	-125,0	145,0	213,8	-22,2	253,9	-6,4	-48,9	215,8	93,4	-100,6
1.1.2.1. Dugoročni krediti	-63,5	26,7	58,0	22,2	2,9	0,2	1,2	0,8	0,1	-1,8	0,8
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-43,9	-151,7	87,0	191,6	-25,2	253,7	-7,6	-49,6	215,7	95,2	-101,3
1.2. Krediti	-4,5	-107,5	41,5	-105,2	42,6	-66,8	-17,2	-20,4	-3,2	-25,9	59,0
1.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-32,6	-66,7	20,5	-85,5	51,0	-36,8	-7,5	-19,9	-2,9	-6,5	100,3
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-25,4	-26,8	-28,7	-63,3	10,4	52,9	1,1	-5,7	-27,6	85,1	4,0
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-7,3	-39,9	49,2	-22,2	40,6	-89,7	-8,6	-14,2	24,7	-91,6	96,3
1.2.3. Ostali sektori	28,1	-40,8	21,0	-19,7	-8,4	-29,9	-9,7	-0,5	-0,3	-19,4	-41,3
1.2.3.1. Dugoročni krediti	28,1	-37,6	20,9	17,4	-34,6	-9,9	-1,6	-2,3	3,6	-9,6	-42,4
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	-3,2	0,1	-37,1	26,1	-20,1	-8,1	1,8	-3,9	-9,9	1,1
1.3. Gotovina i depoziti	-1.550,8	-1.427,2	594,9	498,6	337,6	339,2	719,8	-139,1	-951,9	710,4	478,0
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,1	0,0	-0,6	-0,9	-0,6	-0,6
1.3.2. Banke	-1.317,1	-136,4	423,7	417,0	522,0	421,0	698,6	-63,8	-910,5	696,7	477,5
1.3.3. Ostali sektori	-233,6	-1.290,9	171,1	81,7	-184,4	-79,7	21,2	-74,6	-40,5	14,3	1,2
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	3.022,5	4.602,1	1.627,9	76,1	-126,0	-2.953,7	217,4	-604,5	-861,0	-1.705,8	75,1
2.1. Trgovinski krediti	323,1	21,3	-142,1	60,2	-525,7	423,7	78,8	92,2	150,0	102,8	38,6
2.1.1. Država	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	323,7	21,8	-142,1	60,2	-525,7	423,7	78,8	92,2	150,0	102,8	38,6
2.1.2.1. Dugoročni krediti	165,0	34,9	-58,0	-25,4	-147,6	-53,8	-13,6	-4,3	-12,7	-23,3	10,2
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	158,7	-13,1	-84,1	85,6	-378,1	477,6	92,4	96,5	162,7	126,0	28,4
2.2. Krediti	2.890,3	3.703,9	593,0	33,9	-511,3	-1.410,4	-34,4	-427,5	-367,9	-580,7	49,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	161,0	96,7	-21,3	127,3	84,6	-59,0	-4,3	-46,7	-18,9	10,9	204,3
2.2.2.1. Dugoročni krediti	161,0	65,0	10,4	127,3	84,6	-54,4	-4,3	-46,5	-14,4	10,8	204,3
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	523,5	330,1	309,3	370,1	348,4	178,7	28,6	31,5	28,3	90,5	233,3
2.2.2.1.2. Otplate	-362,5	-265,2	-298,9	-242,9	-263,8	-233,1	-32,8	-78,0	-42,7	-79,7	-29,1
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	31,7	-31,7	0,0	0,0	-4,6	0,0	-0,2	-4,5	0,2	0,0
2.2.3. Banke	-1.065,0	115,2	-162,2	-192,7	-50,5	-290,1	-61,6	-226,7	0,3	-2,1	-183,9
2.2.3.1. Dugoročni krediti	-630,8	-276,1	162,4	-322,9	369,9	-281,2	-54,8	-150,6	-10,5	-65,2	-165,1
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.216,2	609,4	1.219,2	849,3	453,3	-170,6	-25,2	-123,3	17,7	-39,8	-145,4
2.2.3.1.2. Otplate	-1.847,0	-885,4	-1.056,8	-1.172,2	-83,4	-110,6	-29,6	-27,4	-28,2	-25,4	-19,7
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-434,2	391,3	-324,6	130,2	-420,4	-9,0	-6,8	-76,0	10,7	63,1	-18,8
2.2.4. Ostali sektori	3.794,4	3.492,0	776,6	99,3	-545,4	-1.061,3	31,5	-154,1	-349,3	-589,4	28,7
2.2.4.1. Dugoročni krediti	3.184,9	3.175,7	500,3	-91,9	-920,4	-1.501,2	-124,3	-303,6	-357,1	-716,3	-63,3
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	5.960,8	6.700,9	4.401,2	4.336,2	2.871,3	3.314,3	792,3	886,6	824,5	811,0	822,8
2.2.4.1.2. Otplate	-2.775,9	-3.525,2	-3.900,9	-4.428,2	-3.791,6	-4.815,5	-916,5	-1.190,1	-1.181,5	-1.527,3	-886,1
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	609,5	316,2	276,2	191,2	374,9	439,9	155,8	149,5	7,8	126,8	92,1
2.3. Gotovina i depoziti	-193,6	875,7	1.175,0	-19,0	910,5	-1.967,4	173,1	-269,4	-643,1	-1.228,0	-12,7
2.3.1. Država	-0,1	-0,1	-1,2	0,0	-1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Banke	-193,6	867,1	1.197,2	-19,0	911,5	-1.967,3	173,2	-269,4	-643,1	-1.228,0	-12,7
2.3.3. Ostali sektori	0,1	8,7	-21,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	2,7	1,3	2,0	1,1	0,6	0,4	-0,1	0,2	0,0	0,2	0,1

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Rekaskifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Rekaskifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Preliminarni podaci

međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. Počevši od 2011. godine, pozicija radničke doznake i novčane pomoći i darovi ostalih sektora procjenjuje se modelom koji se zasniva na agregiranim podacima banaka o priljevima fizičkih osoba rezidenata iz inozemstva i odljevima fizičkih osoba rezidenata u inozemstvo. Naplate po mirovinama procjenjuju se na osnovi raspoloživih podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Također, transferi ostalih sektora dopunjuju se podacima istraživanja o razmjeni usluga s inozemstvom koje sadržava poseban dio za eventualne transfere iz inozemstva ili prema inozemstvu. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine, kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja jesu javni bilježnici koji u svojem redovitom poslovanju saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih rezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine uzimaju podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove. Počevši od 2009. godine, za nadopunu ovih pozicija upotrebljava se i statistika o trgovini vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima koju dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima. Tim podacima nadopunjuju se portfeljna ulaganja u onim dijelovima koji nisu potpuno pokriveni postojećim istraživanjima. Podaci za godine od 2006. do 2009. također su revidirani. Tako su, počevši od 2006., u platnu bilancu uključeni podaci o dužničkim vrijednosnim

papirima domaćih izdavatelja kojima na domaćem tržištu trguju nerezidenti (portfeljna ulaganja, dužnički vrijednosni papiri na strani obveza). Kako je ovdje riječ o dužničkim vrijednosnim papirima domaćih izdavatelja kojima trguju nerezidenti, stanje ovakvog portfelja na određeni dan znači uvećanje inozemnog duga iako su papiri izdani na domaćem tržištu. Treba napomenuti da se ovakav princip već primjenjuje kod vrijednosnih papira naših rezidenata izdanih u inozemstvu, gdje se iznos na ovaj način generiranog duga umanjuje za dio koji otkupe rezidenti.

Od prvog tromjesečja 2010. godine u platnu bilancu uključene su transakcije koje proizlaze iz zaključenih ugovora s obilježjima financijskih izvedenica. Izvještajne institucije jesu poslovne banke i druge financijske institucije, a od četvrtog tromjesečja 2012. izvještajna populacija proširena je i na nefinancijske institucije, koje u ovakve poslove ulaze najčešće radi zaštite od promjene tržišnih uvjeta.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., a podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju se od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijecom dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor je podataka tih pozicija evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke jest monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci za četvrto tromjesečje 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose i na učinak promjene valuta država članica EMU u euro. Podaci za četvrto tromjesečje 2008. upotrijebljeni su procjenom povlačenja valute i depozita iz financijskog sustava prouzročenih strahom od učinka svjetske financijske krize.

Sektorska podjela portfeljnih i ostalih ulaganja podrazumijeva sektorsku klasifikaciju rezidenata te je u potpunosti usklađena sa sektorskom klasifikacijom bruto inozemnog duga prema domaćim sektorima odnosno stanjem međunarodnih ulaganja. U tom smislu, sektor država obuhvaća opću državu, koja do prosinca 2010. uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Agenciju za upravljanje državnom imovinom, Hrvatske vode, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica^a

u milijunima kuna

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2012.				2013.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-23.248,4	-30.873,9	-16.896,5	-3.600,2	-2.928,1	-301,1	-12.727,8	-2.308,5	19.965,2	-5.230,0	-10.852,2
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-30.899,4	-38.602,8	-24.268,9	-11.299,7	-11.363,7	-8.734,9	-14.735,9	-4.614,1	17.984,7	-7.369,6	-12.873,0
1.1. Prihodi	143.744,4	153.279,5	125.529,9	135.383,3	146.742,0	150.838,7	25.019,3	37.195,7	58.843,3	29.780,5	24.257,0
1.2. Rashodi	-174.643,8	-191.882,3	-149.798,7	-146.683,0	-158.105,7	-159.573,6	-39.755,2	-41.809,8	-40.858,6	-37.150,0	-37.130,0
2. Roba i usluge (3+4)	-22.878,0	-27.399,1	-11.254,7	11,4	318,1	2.822,4	-10.834,6	-1.162,3	21.102,9	-6.283,6	-10.148,5
2.1. Prihodi	133.893,3	143.213,9	119.656,7	128.866,6	139.475,6	143.573,4	23.265,2	35.069,1	56.617,4	28.621,7	22.126,9
2.2. Rashodi	-156.771,3	-170.612,9	-130.911,3	-128.855,3	-139.157,5	-140.751,0	-34.099,9	-36.231,4	-35.514,5	-34.905,3	-32.275,4
3. Roba	-69.481,9	-76.817,4	-52.927,0	-41.861,3	-45.712,0	-45.442,6	-12.046,1	-12.837,4	-11.011,2	-9.548,0	-11.564,3
3.1. Prihodi	67.161,6	70.414,9	56.336,3	66.044,6	72.653,1	73.737,5	17.288,3	17.830,9	18.864,4	19.753,8	15.993,3
3.2. Rashodi	-136.643,4	-147.232,3	-109.263,3	-107.905,9	-118.365,1	-119.180,1	-29.334,4	-30.668,3	-29.875,6	-29.301,8	-27.557,6
4. Usluge	46.603,9	49.418,3	41.672,3	41.872,7	46.030,1	48.265,0	1.211,5	11.675,1	32.114,0	3.264,4	1.415,8
4.1. Prihodi	66.731,8	72.798,9	63.320,4	62.822,1	66.822,5	69.835,9	5.976,9	17.238,2	37.752,9	8.867,8	6.133,6
4.2. Rashodi	-20.127,8	-23.380,6	-21.648,1	-20.949,4	-20.792,4	-21.570,9	-4.765,5	-5.563,1	-5.638,9	-5.603,5	-4.717,8
5. Dohodak	-8.021,4	-11.203,7	-13.014,2	-11.311,1	-11.681,8	-11.557,2	-3.901,3	-3.451,8	-3.118,1	-1.086,0	-2.724,5
5.1. Prihodi	9.851,0	10.065,6	5.873,2	6.516,7	7.266,4	7.265,3	1.754,0	2.126,6	2.225,9	1.158,8	2.130,1
5.2. Rashodi	-17.872,5	-21.269,3	-18.887,4	-17.827,7	-18.948,2	-18.822,5	-5.655,3	-5.578,4	-5.344,1	-2.244,8	-4.854,6
6. Tekući transferi	7.650,9	7.728,8	7.372,4	7.699,5	8.435,6	8.433,7	2.008,1	2.305,6	1.980,5	2.139,6	2.020,8
6.1. Prihodi	11.562,1	12.159,5	11.565,3	12.055,2	12.327,9	12.624,8	3.047,3	3.245,4	3.109,4	3.222,6	3.038,6
6.2. Rashodi	-3.911,1	-4.430,6	-4.192,9	-4.355,7	-3.892,2	-4.191,1	-1.039,2	-939,9	-1.129,0	-1.083,0	-1.017,8
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	32.717,4	41.269,5	25.744,6	9.388,6	10.960,1	4.098,2	10.465,1	1.962,5	-10.993,5	2.664,1	7.470,2
B1. Kapitalne transakcije	208,5	108,2	310,4	248,6	244,4	260,0	12,0	39,5	-4,0	212,5	-37,7
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	37.823,9	38.853,1	31.945,4	9.602,0	13.638,3	4.171,7	12.152,2	2.696,0	-12.365,3	1.688,8	7.215,2
1. Izravna ulaganja	25.480,4	23.252,8	11.187,4	3.114,6	8.042,3	8.762,3	2.258,2	2.173,6	1.284,0	3.046,4	3.628,3
1.1. U inozemstvo	-1.584,0	-6.981,4	-6.499,0	884,0	-126,4	862,5	1.658,2	-143,8	-329,7	-322,1	110,9
1.2. U Hrvatsku	27.064,4	30.234,2	17.686,4	2.230,5	8.168,7	7.899,7	600,0	2.317,5	1.613,8	3.368,5	3.517,4
2. Portfeljna ulaganja	2.495,2	-5.711,7	2.991,6	3.243,7	4.363,1	12.843,4	3.052,7	6.329,5	-1.952,9	5.414,1	-255,9
2.1. Sredstva	-3.107,9	-2.678,2	-4.042,4	-2.811,5	3.685,9	-2.308,3	1.852,5	-1.639,3	-1.569,4	-952,1	592,0
2.2. Obveze	5.603,1	-3.033,5	7.034,0	6.055,3	677,2	15.151,7	1.200,2	7.968,8	-383,5	6.366,2	-847,9
3. Financijske izvedenice	0,0	0,0	0,0	-1.838,9	-384,8	734,1	-76,0	317,0	304,8	188,2	-22,1
4. Ostala ulaganja	9.848,4	21.312,0	17.766,4	5.082,6	1.617,7	-18.168,0	6.917,3	-6.124,2	-12.001,3	-6.959,9	3.864,8
4.1. Sredstva	-12.147,1	-11.861,1	5.833,6	4.470,2	2.636,4	3.993,4	5.276,5	-1.565,2	-5.574,0	5.856,0	3.291,4
4.2. Obveze	21.995,5	33.173,1	11.932,7	612,4	-1.018,7	-22.161,4	1.640,8	-4.559,0	-6.427,3	-12.815,9	573,4
B3. Međunarodne pričuve	-5.315,0	2.308,3	-6.511,2	-462,0	-2.922,6	-333,5	-1.699,1	-773,0	1.375,8	762,7	292,7
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-9.469,0	-10.395,6	-8.848,1	-5.788,4	-8.032,1	-3.797,1	2.262,7	346,0	-8.971,7	2.565,9	3.382,1

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Od prosinca 2010. sektor država obuhvaća sektore središnja država, fondovi socijalne sigurnosti i lokalna država. Sektor središnja banka obuhvaća Hrvatsku narodnu banku. Sektor kreditne institucije obuhvaća kreditne institucije. Ostali domaći sektori obuhvaćaju sve financijske institucije i posrednike osim kreditnih institucija i središnje banke (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), privatna i javna trgovačka društva, neprofitne institucije i stanovništvo, uključujući obrtnike.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u

pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Od prvog tromjesečja 2013. za ovu poziciju uzimaju se podaci o ostvarenim transakcijama Direkcije za upravljanje međunarodnim pričuvama i deviznom likvidnošću Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima eura

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9
2008.	prosinac	9.120,9	0,7	0,2	–	9.120,0	2.001,8	7.118,2	4.644,5
2009.	prosinac	10.375,8	331,7	0,2	–	10.043,9	2.641,4	7.402,6	4.293,9
2010.	prosinac	10.660,3	356,7	0,2	–	10.303,4	3.274,9	7.028,5	3.828,9
2011.	prosinac	11.194,9	360,7	0,2	–	10.834,0	2.730,7	8.103,2	3.463,7
2012.	srpanj	11.607,2	373,1	0,2	–	11.233,9	1.588,5	9.645,4	3.264,7
	kolovoz	11.532,4	368,2	0,2	–	11.164,0	1.846,3	9.317,7	3.704,8
	rujan	11.383,9	363,5	0,2	–	11.020,3	2.192,7	8.827,6	3.631,7
	listopad	11.371,5	362,5	0,2	–	11.008,8	2.434,1	8.574,7	3.303,8
	studenj	11.301,6	360,1	0,2	–	10.941,3	2.416,4	8.524,9	3.155,2
	prosinac	11.235,9	352,8	0,2	–	10.882,9	2.245,8	8.637,1	2.895,3
2013.	siječanj	11.080,3	346,6	0,2	–	10.733,6	1.994,0	8.739,6	2.330,7
	veljača	11.133,6	352,7	0,2	–	10.780,7	1.982,0	8.798,8	2.415,3
	ožujak	11.276,6	357,1	0,2	–	10.919,3	1.808,2	9.111,1	2.473,6
	travanj	12.058,9	351,6	0,2	–	11.707,1	2.687,5	9.019,6	2.290,0
	svibanj	12.049,4	354,3	0,2	–	11.695,0	2.698,6	8.996,4	2.350,1
	lipanj ^b	12.020,6	352,6	0,2	–	11.667,8	2.739,5	8.928,3	2.718,1

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a. ^b Preliminarni podaci

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka • Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava

vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost
na kraju razdoblja, u milijunima eura

			2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.		
			XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	IV.*	V.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)											
A. Službene međunarodne pričuve			9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,3	11.194,9	11.235,9	11.276,6	12.058,9	12.049,4
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)			8.911,0	8.625,0	9.243,3	8.794,8	10.694,0	10.445,8	10.895,9	10.892,2	10.849,0
a) Dužnički vrijednosni papiri			4.772,5	7.118,2	7.402,6	7.028,5	8.103,2	8.637,1	9.111,1	9.019,6	8.996,4
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu			–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Ukupno valuta i depoziti kod:			4.138,4	1.506,7	1.840,8	1.766,3	2.590,7	1.808,7	1.784,8	1.872,6	1.852,7
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a			190,7	1.397,3	1.698,9	1.576,4	2.468,7	1.808,1	1.784,4	1.872,1	1.852,0
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava			–	–	–	–	–	–	–	–	–
Od toga: Locirane u inozemstvu			–	–	–	–	–	–	–	–	–
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava			3.947,7	109,5	141,8	189,9	122,1	0,6	0,4	0,6	0,6
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava			–	–	–	–	–	–	–	–	–
2) Pričuvna pozicija u MMF-u			0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)			0,8	0,7	331,7	356,7	360,7	352,8	357,1	351,6	354,3
4) Zlato			–	–	–	–	–	–	–	–	–
5) Ostale devizne pričuve			395,5	495,0	800,6	1.508,6	140,0	437,1	23,4	814,9	845,9
– Obratni repo poslovi			395,5	495,0	800,6	1.508,6	140,0	437,1	23,4	814,9	845,9
B. Ostale devizne pričuve			–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Oročeni depoziti			–	–	–	–	–	–	–	–	–
C. Ukupno (A+B)			9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,3	11.194,9	11.235,9	11.276,6	12.058,9	12.049,4
II. Obvezni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)			–521,1	–1.084,1	–989,3	–1.234,9	–679,5	–801,8	–912,8	–1.477,4	–1.470,6
a) Hrvatska narodna banka			–2,0	–0,9	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjeseca											
	Glavnica		–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamate		–2,0	–0,9	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca											
	Glavnica		–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamate		–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
	Glavnica		–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamate		–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Središnja država (bez republičkih fondova)			–519,1	–1.083,2	–989,3	–1.234,9	–679,5	–801,8	–912,8	–1.477,4	–1.470,6
Do 1 mjeseca											
	Glavnica		–47,6	–50,8	–39,9	–16,4	–140,2	–170,5	–181,6	–131,6	–123,9
	Kamate		–	–	–	–8,1	–6,5	–6,5	–7,7	–6,4	–1,3
Preko 1 do 3 mjeseca											
	Glavnica		–133,2	–616,8	–625,3	–882,2	–112,5	–50,1	–83,5	–174,8	–145,8
	Kamate		–	–	–	–15,1	–20,5	–22,7	–15,3	–9,6	–2,0
Preko 3 mjeseca do 1 godine											
	Glavnica		–284,5	–348,3	–207,1	–170,5	–208,7	–311,6	–368,9	–801,5	–827,3
	Kamate		–53,8	–67,4	–117,0	–142,5	–191,2	–240,3	–255,7	–353,6	–370,3</

		2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
								III.	IV.*	V.
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)		–521,1	–1.084,1	–989,3	–1.234,9	–679,5	–801,8	–912,8	–1.477,4	–1.470,6
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze		–2.607,4	–1.896,1	–1.351,6	–1.734,2	–1.741,7	–1.311,6	–1.322,1	–1.321,6	–1.314,8
a) Izdane garancije s dospelom od 1 godine		–662,1	–803,2	–661,5	–1.087,9	–1.005,2	–636,4	–653,9	–662,0	–646,1
– Hrvatska narodna banka		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)		–662,1	–803,2	–661,5	–1.087,9	–1.005,2	–636,4	–653,9	–662,0	–646,1
Do 1 mjeseca		–54,3	–91,8	–30,3	–0,2	–8,0	–26,6	–28,9	–54,9	–85,9
Preko 1 do 3 mjeseca		–42,4	–58,4	–101,3	–438,5	–111,2	–70,3	–195,7	–234,6	–140,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine		–565,3	–652,9	–529,8	–649,2	–885,9	–539,5	–429,3	–372,5	–419,8
b) Ostale potencijalne obveze		–1.945,3	–1.092,9	–690,1	–646,3	–736,5	–675,2	–668,1	–659,6	–668,7
– Hrvatska narodna banka		–1.945,3	–1.092,9	–690,1	–646,3	–736,5	–675,2	–668,1	–659,6	–668,7
Do 1 mjeseca		–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca		–1.945,3	–1.092,9	–690,1	–646,3	–736,5	–675,2	–668,1	–659,6	–668,7
Preko 3 mjeseca do 1 godine		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)		–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje		–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– BIS (+)		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– MMF (+)		–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti		–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)		–2.607,4	–1.896,1	–1.351,6	–1.734,2	–1.741,7	–1.311,6	–1.322,1	–1.321,6	–1.314,8
IV. Bilješke										
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom		–	–	–	–	–	–	–	–	–
Od toga: Središnja država (bez republičkih fondova)		–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama		–	–	–	–	–	–	–	–	–
c) Založena imovina		–	–	–	–	–	–	–	–	–
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.		–	–6,1	–	–	–0,4	–	–	–5,0	–
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.		–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.		389,7	478,6	766,5	1.458,5	136,9	551,3	23,7	735,1	795,1
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)		–	–	–	–	–	–	–	–	–
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva										
– SDR i valute koje čine SDR		9.307,1	9.120,8	10.375,7	10.660,0	11.194,7	11.235,7	11.276,4	12.058,7	12.049,2
– Valute koje ne čine SDR		0,3	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
– Po pojedinim valutama:										
USD		1.357,2	2.064,6	2.461,8	2.451,0	2.333,0	2.140,4	2.086,1	2.136,8	2.169,5
EUR		7.944,2	7.054,9	7.581,5	7.851,8	8.500,6	8.742,1	8.832,8	9.569,9	9.525,1
Ostale		6,0	1,5	332,5	357,5	361,2	353,4	357,7	352,2	354,8

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost • Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a *International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001*.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje

neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospelice, devizne oročene depozite s preostalim dospelice do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	EUR/HRK	ATS/HRK	FRF/HRK	100 ITL/HRK	CHF/HRK	GBP/HRK	USD/HRK	DEM/HRK
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2008.		7,223178				4,553618	9,101622	4,934417	
2009.		7,339554				4,861337	8,233112	5,280370	
2010.		7,286230				5,285859	8,494572	5,500015	
2011.		7,434204				6,035029	8,566138	5,343508	
2012.		7,517340				6,237942	9,269634	5,850861	
2012.	srpanj	7,494496				6,241017	9,489191	6,089386	
	kolovoz	7,486777				6,234162	9,489612	6,042111	
	rujan	7,426569				6,145893	9,310771	5,787501	
	listopad	7,500421				6,200713	9,306267	5,783514	
	studen	7,536449				6,254353	9,378519	5,876333	
	prosinac	7,529460				6,228983	9,276943	5,747093	
2013.	siječanj	7,567746				6,166394	9,115161	5,701444	
	veljača	7,582399				6,161676	8,790390	5,664825	
	ožujak	7,585782				6,185597	8,819467	5,846774	
	travanj	7,602485				6,234325	8,937617	5,845017	
	svibanj	7,568123				6,104171	8,924146	5,828459	
	lipanj	7,500346				6,084023	8,801832	5,687173	

republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospijuća izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak –) koje rezultiraju iz međuv valutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po vide-nju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali

korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke • Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	EUR/HRK	ATS/HRK	FRF/HRK	100 ITL/HRK	CHF/HRK	GBP/HRK	USD/HRK	DEM/HRK
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.		7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2009.		7,306199				4,909420	8,074040	5,089300	
2010.		7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	
2010.		7,530420				6,194817	8,986181	5,819940	
2012.		7,545624				6,245343	9,219971	5,726794	
2012.	srpanj	7,518303				6,262643	9,614198	6,124391	
	kolovoz	7,478883				6,229807	9,433505	5,958320	
	rujan	7,449746				6,158851	9,339032	5,757145	
	listopad	7,533132				6,234488	9,347477	5,816192	
	studenj	7,550662				6,270793	9,316054	5,814016	
	prosinac	7,545624				6,245343	9,219971	5,726794	
2013.	siječanj	7,581946				6,102661	8,824425	5,594294	
	veljača	7,585661				6,223877	8,771578	5,795890	
	ožujak	7,586727				6,234470	8,996475	5,918807	
	travanj	7,600678				6,186958	9,026933	5,811805	
	svibanj	7,556230				6,039186	8,821188	5,861177	
	lipanj	7,451344				6,035432	8,702808	5,706344	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja • Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine

do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune
indeksi, 2005. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator		Realni efektivni tečaj kune ^a ; deflator
			Indeks potrošačkih cijena	Indeks proizvođačkih cijena industrije	Jedinični troškovi rada u ukupnom gospodarstvu
1999.	prosinac	107,42	110,59	110,39	
2000.	prosinac	107,39	108,02	104,06	110,87
2001.	prosinac	104,41	104,92	103,60	109,05
2002.	prosinac	102,98	103,92	101,41	106,18
2003.	prosinac	103,17	104,36	101,96	105,64
2004.	prosinac	101,23	102,10	99,70	102,33
2005.	prosinac	100,26	99,63	100,98	99,71
2006.	prosinac	98,76	98,03	101,07	93,47
2007.	prosinac	97,20	94,18	98,63	88,56
2008.	prosinac	96,12	92,10	94,78	85,07
2009.	prosinac	96,36	91,84	91,99	85,48
2010.	prosinac	100,14	95,58	94,98	89,76
2011.	prosinac	101,50	97,54	94,98	91,14
2012.	srpanj	102,86	97,10	92,48	
	kolovoz	102,97	97,06	91,88	
	rujan	101,59	95,14	89,93	94,95
	listopad	102,38	95,62	90,45	
	studen	102,85	96,10	91,73	
	prosinac	102,34	96,06	91,10	95,71
2013.	siječanj	102,18	95,06	91,50	
	veljača	101,94	94,98	91,17	
	ožujak	102,25	95,83	90,97	94,30 ^b
	travanj	102,37	95,58	90,81	
	svibanj	101,78	95,12 ^b	90,72 ^b	
	lipanj	100,71			

^a Prikazane su vrijednosti tromjesečni podatak. ^b Preliminarni podaci

Napomena: Pri ažuriranju serija realnih efektivnih tečajeva kune može doći do promjene podataka za protekla razdoblja.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune • Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema odabranim valutama glavnih trgovinskih partnera. Valute glavnih trgovinskih partnera i njihovi ponderi određeni su na osnovi strukture uvoza i izvoza robe prerađivačke industrije, pri čemu ponderi odražavaju izravnu uvoznu konkurenciju, izravnu izvoznju konkurenciju i izvoznju konkurenciju na trećim tržištima (vidi Okvir 2. Biltena HNB-a broj 165, 2011.). Skupinu zemalja za formiranje indeksa efektivnog tečaja kune čini 16 zemalja partnera, a to su: a) iz područja eurozone osam zemalja: Austrija (ponder 6,9%), Belgija (2,8%), Francuska (6,4%), Njemačka (22,5%), Italija (21,4%), Nizozemska (3,2%), Slovenija (6,5%) i Španjolska (2,6%); b) iz EU, a izvan eurozone, pet zemalja: Češka (2,8%), Mađarska (2,6%), Poljska (2,8%), Švedska (1,9%) i Velika Britanija (3,9%) te c) izvan EU tri zemlje: SAD (7,6%), Japan (4,0%) i Švicarska (2,2%). Referentno razdoblje za izračun pondera prosjek je razdoblja od 2007. do 2009. godine. Serije baznih indeksa preračunate su na bazi 2005. godine.

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja agregatni je pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta.

Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena ili troškova (odnos indeksa cijena ili troškova u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflaciranje se primjenjuju indeksi proizvođačkih cijena industrije, indeksi potrošačkih cijena odnosno harmonizirani indeksi potrošačkih cijena za zemlje članice EU i indeksi jediničnih troškova rada u ukupnom gospodarstvu. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine primjenjuju indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Jedinični troškovi rada za Hrvatsku izračunati su kao omjer naknada po zaposlenom u tekućim cijenama i proizvodnosti rada u stalnim cijenama (više o izračunu jediničnih troškova rada vidi u Okviru 1. Biltena HNB-a broj 141, 2008.). Podaci o realnom efektivnom tečaju za posljednji su mjesec preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka o deflatorima koji se primjenjuju u izračunu indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima^a
u milijunima eura

	2007. XII. ^{b.*}	2008. XII. ^{c,d.*}	2009. XII. ^{e.*}	2010. XII. [*]	2011. XII. [*]	2012. XII. [*]	2013.			
	I.*	II.*	III.*	IV.						
1. Opća država	6.173,7	4.847,2	5.795,2	6.621,8	7.147,0	8.544,8	8.395,1	8.577,4	8.735,9	9.445,7
Kratkoročni	49,0	60,3	170,4	469,2	157,9	118,9	168,6	170,2	170,6	166,7
Dužnički vrijednosni papiri	43,7	24,6	170,3	468,3	157,9	117,2	166,9	168,5	168,8	165,0
Krediti	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	5,3	4,0	0,1	0,9	0,0	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Kašnjenja otplate glavnice	1,1	3,9	0,1	0,8	0,0	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Kašnjenja otplate kamata	4,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.124,7	4.786,8	5.624,8	6.152,6	6.989,1	8.425,9	8.226,5	8.407,2	8.565,4	9.279,0
Dužnički vrijednosni papiri	3.406,2	3.162,1	3.976,4	4.321,4	5.069,8	6.247,1	6.052,4	6.224,6	6.180,3	6.934,1
Krediti	2.717,3	1.624,1	1.648,4	1.831,2	1.919,2	2.178,8	2.174,1	2.182,6	2.385,1	2.345,0
Trgovinski krediti	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,3	2,3	1,1	1,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	2,3	2,3	1,1	1,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,3	2,3	1,1	1,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Kreditne institucije	8.892,6	10.088,9	10.688,7	10.767,5	11.627,8	9.389,7	9.080,5	9.196,8	9.165,2	9.401,6
Kratkoročni	2.361,2	3.793,3	3.091,8	3.159,9	3.828,0	1.997,4	2.111,6	2.129,5	2.156,6	2.456,6
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	710,8	1.121,1	806,8	946,9	525,0	515,8	575,1	490,3	495,8	550,8
Gotovina i depoziti	1.648,8	2.670,3	2.283,9	2.200,9	3.291,3	1.470,0	1.525,3	1.627,6	1.648,8	1.894,1
Ostale obveze	1,7	2,0	1,2	12,2	11,8	11,6	11,3	11,6	12,0	11,6
Kašnjenja otplate glavnice	0,1	0,0	0,0	7,4	7,2	7,1	7,0	7,2	7,5	7,2
Kašnjenja otplate kamata	1,5	2,0	1,2	4,7	4,6	4,5	4,2	4,4	4,5	4,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.531,4	6.295,6	7.596,9	7.607,6	7.799,8	7.392,4	6.968,9	7.067,3	7.008,6	6.945,0
Dužnički vrijednosni papiri	472,5	466,6	9,0	8,9	1,9	8,9	5,5	3,4	2,5	3,0
Krediti	3.565,1	3.373,9	3.545,3	3.341,9	3.728,5	3.452,9	3.209,9	3.283,4	3.278,9	3.243,4
Gotovina i depoziti	2.493,9	2.455,0	4.042,7	4.256,9	4.069,4	3.930,5	3.753,5	3.780,6	3.727,2	3.698,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	14.719,3	19.815,8	20.938,0	20.913,4	20.173,0	19.675,9	19.628,4	19.789,0	19.622,2	19.364,6
Kratkoročni	1.478,2	925,3	1.346,7	1.613,5	1.485,5	1.965,3	1.942,3	1.993,7	2.047,6	2.005,5
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Krediti	681,0	652,9	677,7	519,1	415,7	498,6	533,3	542,9	598,8	530,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	31,1	39,5	28,2	30,9	34,2	178,1	156,6	174,7	162,6	158,7
Ostale obveze	766,0	232,9	640,9	1.063,5	1.035,5	1.288,5	1.252,3	1.276,0	1.286,1	1.315,7
Kašnjenja otplate glavnice	683,4	170,4	523,6	892,8	861,8	1.098,4	1.066,5	1.087,6	1.092,4	1.131,4
Kašnjenja otplate kamata	82,6	62,5	117,2	170,7	173,7	190,1	185,9	188,5	193,8	184,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	2007. XII. ^{b,*}	2008. XII. ^{c,d,*}	2009. XII. ^{e,*}	2010. XII. [*]	2011. XII. [*]	2012. XII. [*]	2013.			
	I. [*]	II. [*]	III. [*]	IV.						
Dugoročni	13.241,1	18.890,6	19.591,3	19.299,8	18.687,4	17.710,5	17.686,1	17.795,3	17.574,5	17.359,1
Dužnički vrijednosni papiri	1.293,4	1.251,6	1.665,8	1.581,6	1.382,8	2.299,6	2.286,7	2.320,4	2.334,5	2.321,5
Kredit	11.657,9	17.306,2	17.632,9	17.429,8	17.173,2	15.298,0	15.288,5	15.351,7	15.121,4	14.919,1
Gotovina i depoziti	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	289,8	322,2	292,6	288,4	131,4	113,0	110,9	123,2	118,6	118,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	3.932,8	5.835,9	7.821,2	8.197,8	6.927,7	7.225,3	7.220,0	7.214,0	7.456,9	7.588,9
Kratkoročni	540,4	1.415,7	446,8	923,8	1.324,2	863,4	768,2	770,6	830,1	677,3
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	216,8	1.314,0	343,2	765,2	1.068,3	575,4	538,6	523,1	534,6	355,1
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	323,6	101,6	103,6	158,6	255,9	288,1	229,6	247,5	295,5	322,2
Kašnjenja otplate glavnice	293,9	85,8	73,5	124,5	207,5	235,7	179,2	192,1	240,5	258,2
Kašnjenja otplate kamata	29,7	15,8	30,1	34,2	48,4	52,4	50,3	55,5	55,0	64,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.392,5	4.420,2	7.374,4	7.274,0	5.603,6	6.361,8	6.451,9	6.443,4	6.626,8	6.911,6
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.374,5	4.414,7	7.373,4	7.271,0	5.600,0	6.353,2	6.443,3	6.434,8	6.618,3	6.903,2
Trgovinski kredit	18,0	5,5	1,0	3,0	3,6	8,7	8,6	8,6	8,5	8,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	33.720,8	40.590,0	45.244,3	46.501,7	45.875,5	44.835,7	44.324,0	44.777,2	44.980,2	45.800,9
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	–	825,6	1.499,0	–	–	–	–	–	–	–

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičan učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije Izravna ulaganja. ^b Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. objavljenima na internetskoj stranici HNB-a u istoimenoj tablici rubrike Statistički pregled. ^c Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2007. ^d Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. objavljenima na internetskoj stranici HNB-a u istoimenoj tablici rubrike Statistički pregled. ^e Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2008.

Napomena: Od Biltene HNB-a br. 194 cijela serija podataka o bruto inozemnom dugu revidirana je tako da se zasniva na novoj sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica u skladu sa standardom ESA 1995, a od prosinca 2010. uključuje i promjenu izvora podataka za kreditne institucije, kao i promjenu načina vrednovanja dužničkih vrijednosnih papira uz koje su ugovorene financijske izvedenice.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima • Bruto inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući re-po ugovore) neovisno o ugovorenom dospelju, depozita primljenih od nerezidenata te trgovinskih kredita primljenih od nerezidenata s ugovorenim dospeljem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana), a od prosinca 2005. obuhvaća i obveze rezidenata na osnovi ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu. Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima, odnosno sektorima dužnika. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja do prosinca 2010. uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Agenciju za upravljanje državnom imovinom, Hrvatske vode, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih nefinancijskih trgovačkih društava) te lokalnu državu. Od prosinca 2010. sektor opća država obuhvaća sektore središnja država, fondovi socijalne sigurnosti i lokalna država. Sektor središnja

banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor kreditne institucije prikazuje dugove kreditnih institucija. Ostali domaći sektori prikazuju dugove svih financijskih institucija i posrednika osim kreditnih institucija i središnje banke (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), privatnih i javnih nefinancijskih trgovačkih društava, neprofitnih institucija koje opslužuju stanovništvo te stanovništva, uključujući poslodavce i samozaposlene. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno ulagački povezani. Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospelju, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pritom je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor kreditne institucije raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna. Stanje bruto inozemnog duga uključuje buduće otplate glavnice, obračunate nedospjele kamate nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata. Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor^a u milijunima eura

	2007. XII. ^{b,*}	2008. XII. ^{c,d,*}	2009. XII. ^{e,*}	2010. XII.*	2011. XII.*	2012. XII.*	2013.			
	I.*	II.*	III.*	IV.*						
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	9.986,7	10.852,7	12.820,6	14.368,1	14.218,2	14.773,8	14.566,5	14.852,0	15.123,8	15.557,1
Kratkoročni	116,2	209,2	429,9	651,1	337,3	159,0	210,3	212,8	263,4	278,0
Dužnički vrijednosni papiri	43,7	24,6	170,3	468,3	157,9	117,2	166,9	168,5	168,8	165,0
Kredit	35,4	164,1	215,6	108,6	103,7	0,9	0,9	0,9	53,0	71,9
Gotovina i depoziti	2,3	2,3	1,1	1,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	34,7	18,2	42,9	73,1	75,7	40,9	42,5	43,4	41,5	41,1
Kašnjenja otplate glavnice	29,9	17,1	39,4	69,3	71,6	38,3	39,9	40,8	39,0	38,5
Kašnjenja otplate kamata	4,8	1,1	3,6	3,8	4,1	2,6	2,6	2,6	2,6	2,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	9.868,8	10.641,8	12.207,3	13.350,1	13.664,2	14.612,0	14.353,4	14.636,5	14.857,7	15.276,3
Dužnički vrijednosni papiri	4.543,3	4.294,8	5.326,8	5.579,7	6.022,0	7.253,5	7.056,1	7.248,4	7.210,8	7.958,5
Kredit	5.120,3	6.068,5	6.608,2	7.499,0	7.527,4	7.261,1	7.202,0	7.280,3	7.543,9	7.214,8
Gotovina i depoziti	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	205,2	267,9	272,3	271,4	114,8	97,4	95,4	107,7	103,0	103,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1,8	1,7	183,4	366,8	216,7	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	139,9	80,3	9,2	0,5	0,0	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Kratkoročni	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	9,4	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	128,6	73,2	9,2	0,5	0,0	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	128,6	73,2	9,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	23.594,3	29.657,1	32.414,6	32.133,1	31.657,3	30.058,9	29.754,7	29.922,2	29.853,5	30.240,9
Kratkoročni	3.763,3	4.564,9	4.180,2	4.592,7	5.134,2	3.922,6	4.012,2	4.080,6	4.111,4	4.350,8
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kredit	1.356,4	1.641,6	1.268,9	1.357,4	837,0	1.014,3	1.108,4	1.033,2	1.042,6	1.010,7
Gotovina i depoziti ^a	1.648,8	2.670,3	2.283,9	2.200,9	3.291,3	1.470,0	1.525,3	1.627,6	1.648,7	1.894,1
Trgovinski kredit	31,1	39,5	28,2	30,9	34,2	178,1	156,6	174,7	162,6	158,7
Ostale obveze	727,0	213,5	599,2	1.003,5	971,6	1.260,0	1.221,9	1.245,0	1.257,3	1.287,0
Kašnjenja otplate glavnice	645,4	150,2	484,4	831,7	797,4	1.067,9	1.034,3	1.054,7	1.061,6	1.100,9
Kašnjenja otplate kamata	81,7	63,3	114,9	171,8	174,2	192,1	187,6	190,3	195,8	186,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	15.899,9	19.258,0	20.596,6	19.709,4	19.812,1	18.913,8	18.525,2	18.630,4	18.287,9	18.303,9
Dužnički vrijednosni papiri	628,8	585,5	324,4	332,2	432,5	1.302,0	1.288,5	1.299,9	1.306,5	1.300,0
Kredit	12.691,4	16.162,4	16.209,2	15.096,1	15.263,6	13.668,7	13.470,6	13.537,3	13.241,5	13.292,7
Gotovina i depoziti	2.493,9	2.455,0	4.042,7	4.256,9	4.069,4	3.930,5	3.753,5	3.780,5	3.727,2	3.698,5
Trgovinski kredit	85,8	55,0	20,3	24,3	46,6	12,6	12,6	12,6	12,6	12,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	3.931,1	5.834,2	7.637,9	7.831,0	6.711,0	7.222,5	7.217,3	7.211,3	7.454,2	7.586,2
Ukupno (1+2+3)	33.720,8	40.590,0	45.244,3	46.501,7	45.875,5	44.835,7	44.324,0	44.777,2	44.980,2	45.800,9
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	–	825,6	1.499,0	–	–	–	–	–	–	–

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičan učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije Izravna ulaganja. ^b Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. objavljenima na internetskoj stranici HNB-a u istoimenoj tablici rubrike Statistički pregled. ^c Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2007. ^d Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. objavljenima na internetskoj stranici HNB-a u istoimenoj tablici rubrike Statistički pregled. ^e Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2008.

Napomena: Od Biltene HNB-a br. 194 cijela serija podataka o bruto inozemnom dugu revidirana je tako da se zasniva na novoj sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica u skladu sa standardom ESA 1995, a od prosinca 2010. uključuje i promjenu izvora podataka za kreditne institucije, kao i promjenu načina vrednovanja dužničkih vrijednosnih papira uz koje su ugovorene financijske izvedenice.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor • Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora. Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja do prosinca 2010. uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu, a od prosinca 2010. sektore središnja država, fondovi socijalne sigurnosti i lokalna država), središnju banku, javna nefinancijska i financijska trgovačka društva te HBOR. Bruto inozemni dug

privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora. Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima u milijunima eura

	Bruto ino- zemni dug 30.4. 2013.	Trenu- tačno dos- pijeće	Projekcija otplate glavnice												
			2.tr.13.		3.tr.13.	4.tr.13.	1.tr.14.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Ostalo
			Ukupno ^a	Od toga ONK ^a											
1. Opća država	9.445,7	0,8	181,7	93,2	189,9	96,8	120,4	468,4	801,7	1.052,0	411,9	1.312,8	466,6	1.213,4	3.718,1
Kratkoročni	166,7	0,8	59,9	1,9	23,8	36,9	40,0	120,7	45,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	165,0	0,0	59,9	1,9	22,9	36,9	40,0	119,8	45,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,8	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	9.279,0	0,0	121,8	91,3	166,0	59,9	80,5	347,7	756,5	1.052,0	411,9	1.312,8	466,6	1.213,4	3.718,1
Dužnički vrijednosni papiri	6.934,1	0,0	83,2	83,2	113,1	0,0	53,9	196,3	515,4	697,7	8,3	1.141,9	371,8	1.130,0	2.872,6
Krediti	2.345,0	0,0	38,6	8,1	52,9	59,9	26,6	151,4	241,1	354,3	403,6	170,9	94,8	83,5	845,5
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Kreditne institucije	9.401,6	11,6	2.072,6	46,9	622,1	721,9	850,3	3.416,6	2.035,1	723,5	1.136,6	1.260,3	255,3	54,9	507,8
Kratkoročni	2.456,6	11,6	1.789,3	13,2	344,8	158,8	114,1	2.292,9	152,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	550,8	0,0	426,8	3,2	62,5	24,0	28,1	513,4	37,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.894,1	0,0	1.362,5	10,0	282,2	134,8	86,0	1.779,5	114,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	11,6	11,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	7,2	7,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	4,4	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.945,0	0,0	283,3	33,7	277,3	563,1	736,3	1.123,7	1.883,1	723,5	1.136,6	1.260,3	255,3	54,9	507,8
Dužnički vrijednosni papiri	3,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0
Krediti	3.243,4	0,0	151,3	11,3	87,7	181,0	215,6	420,0	860,7	312,9	577,4	656,4	128,4	22,9	264,8

	Bruto inozemni dug 30.4. 2013.	Trenutačno dospjeće	Projekcija otplate glavnice												
			2.tr.13.		3.tr.13.	4.tr.13.	1.tr.14.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	Ostalo
			Ukupno ^a	Od toga ONK ^a											
Gotovina i depoziti	3.698,5	0,0	131,9	22,3	189,6	382,1	520,7	703,7	1.022,4	410,5	559,2	601,0	126,8	32,0	243,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	19.364,6	1.315,7	1.374,6	421,0	730,0	1.606,4	912,8	3.711,0	2.769,5	1.751,7	1.974,9	2.074,6	954,4	949,9	3.862,9
Kratkoročni	2.005,5	1.315,7	192,0	7,8	39,5	330,5	127,6	561,9	127,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	530,9	0,0	192,0	7,8	39,4	171,6	127,6	403,0	127,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	158,7	0,0	0,0	0,0	0,0	158,7	0,0	158,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1.315,7	1.315,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	1.131,4	1.131,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	184,3	184,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	17.359,1	0,0	1.182,6	413,2	690,5	1.276,0	785,2	3.149,1	2.641,6	1.751,7	1.974,9	2.074,6	954,4	949,9	3.862,9
Dužnički vrijednosni papiri	2.321,5	0,0	64,3	63,7	25,1	13,5	0,0	102,8	26,3	27,3	494,7	869,5	0,0	262,6	538,3
Kredit	14.919,1	0,0	1.094,8	349,2	640,8	1.239,4	763,7	2.975,0	2.572,6	1.723,1	1.479,0	1.203,9	953,5	687,4	3.324,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	118,6	0,0	23,5	0,3	24,6	23,1	21,5	71,3	42,6	1,2	1,2	1,2	1,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	7.588,9	322,2	987,5	319,2	292,5	967,9	296,5	2.248,0	1.654,7	728,9	549,8	460,7	234,9	221,0	1.168,8
Kratkoročni	677,3	322,2	246,7	1,6	44,9	46,3	13,7	337,8	17,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	355,1	0,0	246,7	1,6	44,9	46,3	13,7	337,8	17,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	322,2	322,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	258,2	258,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	64,0	64,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.911,6	0,0	740,9	317,6	247,7	921,7	282,8	1.910,2	1.637,5	728,9	549,8	460,7	234,9	221,0	1.168,8
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	6.903,2	0,0	740,7	317,5	247,6	920,8	282,7	1.909,1	1.637,1	728,8	549,7	454,7	234,8	220,8	1.168,2
Trgovinski kredit	8,5	0,0	0,2	0,1	0,1	0,9	0,1	1,1	0,4	0,1	0,1	5,9	0,1	0,1	0,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	45.800,9	1.650,3	4.616,4	880,3	1.834,5	3.393,1	2.180,0	9.844,0	7.261,1	4.256,0	4.073,2	5.108,4	1.911,2	2.439,2	9.257,5
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			80,7		169,3	341,3	257,0	591,4	1.170,9	1.021,9	896,1	734,1	550,9	471,1	1.421,4

^a Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata (ONK), koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima • Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Struktura tablice po sektorima, izvornom dospjeću i instrumentima slijedi strukturu Tablice H12. Za kreditne institucije buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o planu naplate kamata. Za ostale sektore buduća

plaćanja kamata procijenjena su na osnovi dostavljenih planova otplate i referentne kamatne stope koja vrijedi na izvještajni datum. Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora
u milijunima eura

	2007. XII. ^{a,*}	2008. XII. ^{b,c,*}	2009. XII. ^{d,*}	2010. XII. [*]	2011. XII. [*]	2012. XII. [*]	2013.			
							I.*	II.*	III.*	IV.
1. Ostali domaći sektori	14.719,3	19.815,9	20.938,0	20.913,4	20.173,0	19.675,9	19.628,4	19.789,0	19.622,2	19.364,6
Kratkoročni	1.478,2	925,3	1.346,7	1.613,5	1.485,5	1.965,3	1.942,3	1.993,7	2.047,6	2.005,5
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kredit	681,0	652,9	677,7	519,1	415,7	498,6	533,3	542,9	598,8	530,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	31,1	39,5	28,2	30,9	34,2	178,1	156,6	174,7	162,6	158,7
Ostale obveze	766,0	232,9	640,9	1.063,5	1.035,5	1.288,5	1.252,3	1.276,0	1.286,1	1.315,7
Kašnjenja otplate glavnice	683,4	170,4	523,6	892,8	861,8	1.098,4	1.066,5	1.087,6	1.092,4	1.131,4
Kašnjenja otplate kamata	82,6	62,5	117,2	170,7	173,7	190,1	185,9	188,5	193,8	184,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	13.241,1	18.890,6	19.591,3	19.299,8	18.687,4	17.710,5	17.686,1	17.795,3	17.574,5	17.359,1
Dužnički vrijednosni papiri	1.293,4	1.251,6	1.665,8	1.581,6	1.382,8	2.299,6	2.286,7	2.320,4	2.334,5	2.321,5
Kredit	11.657,9	17.306,1	17.632,9	17.429,8	17.173,2	15.298,0	15.288,5	15.351,7	15.121,4	14.919,1
Gotovina i depoziti	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	289,8	322,2	292,6	288,4	131,4	113,0	110,9	123,2	118,6	118,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Financijske institucije (osim kreditnih institucija i središnje banke)	3.922,0	4.949,7	5.396,1	4.628,5	4.066,9	3.784,6	3.780,1	3.788,4	3.610,8	3.553,7
Kratkoročni	201,6	155,4	436,3	109,1	217,3	305,3	300,6	312,6	308,5	337,9
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	184,5	144,5	431,8	94,1	209,8	274,5	269,7	281,6	277,6	300,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	17,1	10,9	4,5	15,0	7,5	30,9	30,9	31,0	30,9	37,9
Kašnjenja otplate glavnice	2,9	4,2	1,3	11,6	3,4	26,6	26,5	26,6	26,6	33,6
Kašnjenja otplate kamata	14,2	6,7	3,2	3,4	4,1	4,3	4,4	4,4	4,3	4,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.720,4	4.794,3	4.959,8	4.519,4	3.849,5	3.479,3	3.479,5	3.475,9	3.302,3	3.215,8
Dužnički vrijednosni papiri	806,7	791,5	1.014,7	928,0	633,6	321,5	324,1	325,6	323,3	325,0
Kredit	2.913,7	3.992,3	3.945,1	3.591,4	3.216,0	3.157,7	3.155,4	3.150,3	2.979,0	2.890,9
Gotovina i depoziti	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Javna nefinancijska trgovačka društva	2.517,6	4.642,0	5.158,2	5.766,8	5.392,5	4.812,8	4.729,3	4.832,8	4.974,0	4.728,0
Kratkoročni	64,8	146,3	77,7	180,8	179,4	40,1	41,7	42,6	92,8	91,3
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	35,4	132,4	34,8	108,6	103,7	0,0	0,0	0,0	52,1	51,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	29,4	13,9	42,8	72,2	75,7	40,1	41,7	42,6	40,8	40,3
Kašnjenja otplate glavnice	28,8	12,9	39,3	68,6	71,6	37,6	39,2	40,1	38,2	37,7
Kašnjenja otplate kamata	0,6	1,1	3,6	3,7	4,1	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.452,8	4.495,7	5.080,6	5.586,1	5.213,2	4.772,7	4.687,6	4.790,2	4.881,2	4.636,7
Dužnički vrijednosni papiri	330,4	341,3	335,6	330,3	318,6	685,0	679,5	698,3	707,1	699,5
Kredit	1.918,4	3.887,3	4.472,7	4.984,4	4.779,8	3.990,4	3.912,7	3.984,2	4.071,1	3.834,2
Trgovinski kredit	204,0	267,2	272,3	271,4	114,8	97,4	95,4	107,7	103,0	103,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Privatna nefinancijska trgovačka društva	8.113,0	9.958,6	10.103,8	10.303,5	10.495,8	10.862,4	10.905,2	10.952,3	10.822,6	10.869,8
Kratkoročni	1.174,3	619,2	800,4	1.316,7	1.082,9	1.614,4	1.594,7	1.633,1	1.641,0	1.571,0
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kredit	451,2	373,8	178,7	309,4	96,2	218,7	258,2	255,9	263,7	174,6
Trgovinski kredit	31,1	39,5	28,2	30,9	34,2	178,1	156,6	174,7	162,6	158,7
Ostale obveze	692,0	205,9	593,5	976,4	952,3	1.217,5	1.179,7	1.202,4	1.214,5	1.237,5

	2007. XII. ^{a,*}	2008. XII. ^{b,c,*}	2009. XII. ^{d,*}	2010. XII.*	2011. XII.*	2012. XII.*	2013.			
							I.*	II.*	III.*	IV
Kašnjenja otplate glavnice	630,2	151,2	483,0	812,7	786,8	1.034,3	1.000,8	1.020,9	1.027,6	1.060,1
Kašnjenja otplate kamata	61,8	54,7	110,5	163,7	165,5	183,3	178,9	181,5	187,0	177,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.938,8	9.339,3	9.303,5	8.986,8	9.412,9	9.247,9	9.310,5	9.319,2	9.181,6	9.298,8
Dužnički vrijednosni papiri	156,3	118,9	315,5	323,4	430,7	1.293,1	1.283,0	1.296,5	1.304,1	1.297,0
Krediti	6.701,7	9.168,7	8.968,0	8.646,5	8.965,7	7.939,3	8.012,0	8.007,2	7.862,0	7.986,3
Trgovinski krediti	80,8	51,7	20,0	16,9	16,6	15,5	15,5	15,5	15,6	15,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Nefitne institucije koje opslužuju stanovništvo	5,4	3,8	3,6	2,6	4,8	9,4	9,5	10,7	10,7	11,0
1.5. Stanovništvo (poslodavci i samozaposleni)	24,1	17,1	11,5	7,2	5,2	10,6	10,5	10,5	10,4	10,3
1.6. Stanovništvo (ostali)	137,2	244,7	264,8	204,7	207,9	196,0	193,8	194,2	193,7	191,9

^a Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. objavljenima na internetskoj stranici HNB-a u istoimenoj tablici rubrike Statistički pregled. ^b Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2007. ^c Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. objavljenima na internetskoj stranici HNB-a u istoimenoj tablici rubrike Statistički pregled. ^d Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2008.

Napomena: Od Biltene HNB-a br. 194 cijela serija podataka o bruto inozemnom dugu revidirana je tako da se zasniva na novoj sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica u skladu sa standardom ESA 1995, kao i promjeni načina vrednovanja dužničkih vrijednosnih papira uz koje su ugovorene financijske izvedenice.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora • Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora prikazuje inozemne dugove svih financijskih institucija i posrednika osim kreditnih institucija i središnje banke (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), javnih nefinancijskih trgovačkih društava (koja od siječnja 2008. uključuju i Hrvatske autoceste), privatnih nefinancijskih trgovačkih društava, neprofitnih institucija koje opslužuju stanovništvo te stanovništva, uključujući poslodavce i samozaposlene. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno ulagački povezani. Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospeljeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica • Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (*Balance of Payments Manual*, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima kompiliraju se na temelju tržišnih cijena gdje god su one raspoložive. U dijelu koji se odnosi na ulaganja u Republiku Hrvatsku primjenjuju se tržišne cijene na posljednji dan izvještajnog razdoblja preuzete sa Zagrebačke burze, a u dijelu koji se odnosi na ulaganja u inozemstvo izvještajne jedinice obveznici istraživanja o izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima obvezne su prikazivati vrijednosti svojih vlasničkih udjela u inozemstvu koristeći se tržišnim cijenama. Tamo gdje to nije moguće primjenjuju se knjigovodstvene vrijednosti ukupnoga kapitala poduzeća u vlasništvu izravnih ili portfeljnih ulagača, bilo da je riječ o ulaganjima u Republiku Hrvatsku ili u inozemstvo (metoda *own funds at book value*).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke i podacima monetarne statistike.

Podaci o portfeljnim vlasničkim i dužničkim ulaganjima upotpunjuju se podacima koje dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima, posebno u dijelu Sredstava ostalih sektora.

Od prvog tromjesečja 2010. godine u platnu bilancu uključena su stanja pozicija zaključenih ugovora s obilježjima financijskih izvedenica. Izvještajne institucije su poslovne banke i druge financijske institucije, a od četvrtog tromjesečja 2012. izvještajna populacija proširena je i na nefinancijske institucije, koje u ovakve poslove ulaze najčešće radi zaštite od promjene tržišnih uvjeta.

Pozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka. Za ostale sektore upotrebljavaju se tromjesečni podaci Banke za međunarodne namire.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012. ^c	2012.				2013.
							1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^c	4.tr. ^c	
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-40.173,9	-34.998,2	-39.115,8	-41.946,9	-40.145,9	-39.007,3	-41.312,7	-40.747,4	-39.145,3	-39.007,3	-40.200,0
2. Sredstva	21.644,2	22.493,4	24.426,5	23.469,4	23.403,9	23.301,3	22.317,3	23.252,3	24.329,0	23.301,3	22.925,1
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	2.580,3	3.736,4	4.539,4	3.272,8	3.499,3	3.304,7	3.224,5	3.335,8	3.433,9	3.304,7	3.389,4
2.2. Portfeljna ulaganja	3.250,9	2.644,9	3.218,1	3.679,7	3.009,1	3.353,2	2.814,0	2.946,1	3.215,5	3.353,2	3.230,1
2.2.1. Vlasnička ulaganja	1.745,5	655,6	803,8	1.372,5	1.328,2	1.489,2	1.315,8	1.302,5	1.413,3	1.489,2	1.492,4
2.2.2. Dužnička ulaganja	1.505,4	1.989,3	2.414,3	2.307,2	1.680,9	1.864,1	1.498,2	1.643,6	1.802,2	1.864,1	1.737,7
Obveznice	1.225,0	1.606,9	1.685,6	1.431,0	1.074,3	1.365,7	899,5	1.110,4	1.244,1	1.365,7	1.315,0
Instrumenti tržišta novca	280,4	382,4	728,7	876,2	606,6	498,3	598,7	533,2	558,1	498,3	422,7
2.3. Financijske izvedenice	0,0	0,0	24,1	14,2	168,8	107,3	126,7	292,4	216,3	107,3	209,2
2.4. Ostala ulaganja	6.505,6	6.991,2	6.269,1	5.842,4	5.531,9	5.300,1	4.812,2	5.042,7	6.079,4	5.300,1	4.819,8
2.4.1. Trgovinski krediti	248,9	224,7	123,6	80,5	85,7	142,0	84,5	83,9	153,8	142,0	131,1
2.4.2. Krediti	296,4	435,9	384,5	430,8	420,8	531,3	463,0	492,8	558,1	531,3	476,8
2.4.3. Gotovina i depoziti	5.960,3	6.330,5	5.760,9	5.331,1	5.025,4	4.626,9	4.264,8	4.466,0	5.367,5	4.626,9	4.211,9
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,2	11.194,8	11.235,9	11.340,0	11.635,2	11.383,9	11.235,9	11.276,6
3. Obveze	61.818,1	57.491,5	63.542,3	65.416,2	63.549,8	62.308,6	63.630,0	63.999,7	63.474,3	62.308,6	63.125,1
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	30.606,6	22.198,7	25.409,5	26.179,8	23.855,1	24.021,3	23.761,9	23.532,2	24.096,6	24.021,3	24.896,3
3.2. Portfeljna ulaganja	6.639,5	5.443,7	6.479,1	7.118,3	7.208,3	9.134,6	7.250,0	8.516,8	8.393,0	9.134,6	9.199,9
3.2.1. Vlasnička ulaganja	1.522,3	613,8	657,6	738,0	595,7	461,7	591,8	574,3	574,5	461,7	513,6
3.2.2. Dužnička ulaganja	5.117,1	4.829,9	5.821,5	6.380,3	6.612,6	8.672,9	6.658,3	7.942,5	7.818,5	8.672,9	8.686,3
Obveznice	5.073,5	4.805,3	5.651,2	5.911,9	6.454,5	8.555,6	6.383,5	7.676,4	7.632,7	8.555,6	8.517,3
Instrumenti tržišta novca	43,7	24,6	170,3	468,3	158,1	117,3	274,8	266,1	185,8	117,3	169,0
3.3. Financijske izvedenice	–	–	–	194,6	151,3	215,2	173,2	149,5	155,8	215,2	187,4
3.4. Ostala ulaganja	24.572,1	29.849,2	31.601,6	31.923,6	32.335,2	28.937,5	32.444,9	31.801,2	30.828,9	28.937,5	28.841,6
3.4.1. Trgovinski krediti	337,8	367,5	344,4	370,2	217,0	314,2	223,9	225,5	343,5	314,2	304,9
3.4.2. Krediti	20.088,8	24.343,4	24.929,1	25.093,7	24.757,2	23.222,2	24.674,4	24.280,7	23.827,9	23.222,2	23.160,0
3.4.3. Gotovina i depoziti	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,7	7.361,0	5.401,0	7.546,6	7.295,0	6.657,5	5.401,0	5.376,6
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Sektorska podjela portfeljnih i ostalih ulaganja podrazumijeva sektorsku klasifikaciju rezidenata te je u potpunosti usklađena sa sektorskom klasifikacijom bruto inozemnog duga prema domaćim sektorima odnosno platnom bilancom. U tom smislu, sektor država obuhvaća opću državu, koja do prosinca 2010. uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Agenciju za upravljanje državnom imovinom, Hrvatske vode, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Od prosinca 2010. sektor država obuhvaća sektore središnja država, fondovi socijalne sigurnosti i lokalna država. Sektor središnja banka obuhvaća Hrvatsku narodnu banku. Sektor kreditne institucije obuhvaća kreditne institucije. Ostali domaći sektori obuhvaćaju sve financijske institucije i posrednike osim kreditnih institucija i središnje banke (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), privatna i javna trgovačka društva, neprofitne institucije i stanovništvo, uključujući obrtnike.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Sektorska podjela portfeljnih i ostalih ulaganja podrazumijeva sektorsku klasifikaciju rezidenata te je u potpunosti usklađena sa sektorskom klasifikacijom bruto inozemnog duga prema domaćim sektorima odnosno platnom bilancom. U tom smislu sektor država obuhvaća opću državu, koja do prosinca 2010. uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Agenciju za upravljanje državnom imovinom, Hrvatske vode, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Od prosinca 2010. sektor država obuhvaća sektore središnja država, fondovi socijalne sigurnosti i lokalna država. Sektor središnja banka obuhvaća Hrvatsku narodnu banku. Sektor kreditne institucije obuhvaća kreditne institucije. Ostali domaći sektori obuhvaćaju sve financijske institucije i posrednike osim kreditnih institucija i središnje banke (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), privatna i javna trgovačka društva, neprofitne institucije i stanovništvo, uključujući obrtnike.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja^a

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012. ^b	2012.				2013.
							1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
Izravna ulaganja, neto	-28.026,2	-18.462,3	-20.870,1	-22.907,0	-20.355,8	-20.716,6	-20.537,5	-20.196,4	-20.662,7	-20.716,6	-21.506,9
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	2.580,3	3.736,4	4.539,4	3.272,8	3.499,3	3.304,7	3.224,5	3.335,8	3.433,9	3.304,7	3.389,4
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	2.479,3	3.546,6	4.446,2	3.031,8	3.033,3	2.897,1	2.972,2	3.097,7	3.132,9	2.897,1	3.008,4
1.1.1. Sredstva	2.479,3	3.546,6	4.446,2	3.031,8	3.033,3	2.897,1	2.972,2	3.097,7	3.132,9	2.897,1	3.008,4
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	101,0	189,7	93,2	241,1	466,0	407,6	252,2	238,1	301,0	407,6	381,0
1.2.1. Sredstva	175,4	220,2	217,0	608,7	641,5	572,1	440,3	424,6	485,2	572,1	544,9
1.2.2. Obveze	74,4	30,5	123,8	367,6	175,5	164,5	188,1	186,4	184,2	164,5	163,9
1.3. Financijske izvedenice (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	30.606,6	22.198,7	25.409,5	26.179,8	23.855,1	24.021,3	23.761,9	23.532,2	24.096,6	24.021,3	24.896,3
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	26.772,3	16.417,5	17.765,0	18.417,9	17.153,5	17.015,5	17.084,3	16.712,0	17.254,6	17.015,5	17.628,8
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	26.772,3	16.417,5	17.765,0	18.417,9	17.153,5	17.015,5	17.084,3	16.712,0	17.254,6	17.015,5	17.628,8
2.2. Ostala ulaganja	3.834,3	5.781,1	7.644,5	7.761,9	6.701,6	7.005,9	6.677,7	6.820,3	6.842,0	7.005,9	7.267,6
2.2.1. Sredstva	24,2	24,3	52,9	68,3	50,7	55,0	37,2	39,8	38,2	55,0	50,0
2.2.2. Obveze	3.858,5	5.805,4	7.697,4	7.830,2	6.752,3	7.060,8	6.714,8	6.860,0	6.880,1	7.060,8	7.317,6
2.3. Financijske izvedenice (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012. ^b	2012.				2013.
							1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
Portfeljna ulaganja, neto	-3.388,6	-2.798,8	-3.261,0	-3.438,6	-4.199,2	-5.781,4	-4.436,1	-5.570,7	-5.177,6	-5.781,4	-5.969,8
1. Sredstva	3.250,9	2.644,9	3.218,1	3.679,7	3.009,1	3.353,2	2.814,0	2.946,1	3.215,5	3.353,2	3.230,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	1.745,5	655,6	803,8	1.372,5	1.328,2	1.489,2	1.315,8	1.302,5	1.413,3	1.489,2	1.492,4
1.1.1. Banke	8,3	9,7	11,8	9,2	13,7	10,6	15,0	9,5	10,2	10,6	11,8
1.1.2. Ostali sektori	1.737,2	645,8	791,9	1.363,3	1.314,4	1.478,6	1.300,8	1.293,0	1.403,1	1.478,6	1.480,5
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	1.505,4	1.989,3	2.414,3	2.307,2	1.680,9	1.864,1	1.498,2	1.643,6	1.802,2	1.864,1	1.737,7
2. Obveze	6.639,5	5.443,7	6.479,1	7.118,3	7.208,3	9.134,6	7.250,0	8.516,8	8.393,0	9.134,6	9.199,9
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	1.522,3	613,8	657,6	738,0	595,7	461,7	591,8	574,3	574,5	461,7	513,6
2.1.1. Banke	164,7	66,5	62,4	56,8	44,6	34,3	46,5	39,3	34,7	34,3	37,9
2.1.2. Ostali sektori	1.357,6	547,3	595,2	681,2	551,0	427,4	545,3	535,1	539,8	427,4	475,7
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	5.117,1	4.829,9	5.821,5	6.380,3	6.612,6	8.672,9	6.658,3	7.942,5	7.818,5	8.672,9	8.686,3
2.2.1. Obveznice	5.073,5	4.805,3	5.651,2	5.911,9	6.454,5	8.555,6	6.383,5	7.676,4	7.632,7	8.555,6	8.517,3
2.2.1.1. Država	3.406,2	3.162,1	3.976,4	4.321,4	5.069,8	6.247,1	4.963,1	6.009,8	6.216,1	6.247,1	6.180,3
2.2.1.2. Banke	459,0	456,8	9,0	8,9	1,9	8,9	1,0	1,0	0,7	8,9	2,5
2.2.1.3. Ostali sektori	1.208,3	1.186,4	1.665,8	1.581,6	1.382,8	2.299,6	1.419,3	1.665,6	1.415,9	2.299,6	2.334,5
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	43,7	24,6	170,3	468,3	158,1	117,3	274,8	266,1	185,8	117,3	169,0
2.2.2.1. Država	43,7	24,6	170,3	468,3	157,9	117,2	274,8	266,0	185,8	117,2	168,8
2.2.2.2. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012. ^b	2012.				2013.
							1. tr. ^b	2. tr. ^b	3. tr. ^b	4. tr. ^b	1. tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	-18.066,5	-22.858,0	-25.332,5	-26.081,1	-26.803,3	-23.636,6	-27.632,7	-26.758,5	-24.749,5	-23.636,6	-24.021,0
1. Sredstva	6.505,6	6.991,2	6.269,1	5.842,4	5.531,9	5.300,9	4.812,2	5.042,7	6.079,4	5.300,9	4.820,6
1.1. Trgovinski krediti	248,9	224,7	123,6	80,5	85,7	142,0	84,5	83,9	153,8	142,0	131,1
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	248,9	224,7	123,6	80,5	85,7	142,0	84,5	83,9	153,8	142,0	131,1
Dugoročni krediti	228,8	202,6	96,3	61,4	58,3	57,6	56,6	56,5	56,0	57,6	55,9
Kratkoročni krediti	20,1	22,1	27,3	19,2	27,4	84,3	27,9	27,4	97,8	84,3	75,2
1.2. Krediti	296,4	435,9	384,5	430,8	420,8	531,3	463,0	492,8	558,1	531,3	476,8
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.3. Banke	214,8	285,3	270,1	291,8	276,2	355,8	309,9	334,6	402,0	355,8	258,7
Dugoročni krediti	160,0	193,6	233,7	257,2	266,6	238,9	274,1	290,3	316,6	238,9	239,8
Kratkoročni krediti	54,8	91,7	36,5	34,6	9,6	117,0	35,7	44,3	85,4	117,0	19,0
1.2.4. Ostali sektori	81,1	150,0	113,8	139,0	144,6	175,5	153,1	158,2	156,1	175,5	218,1
Dugoročni krediti	81,0	146,8	113,6	101,3	140,0	154,5	136,1	147,9	143,1	154,5	201,6
Kratkoročni krediti	0,1	3,3	0,2	37,7	4,6	21,0	17,0	10,3	12,9	21,0	16,5
1.3. Gotovina i depoziti	5.960,3	6.330,5	5.760,9	5.331,1	5.025,4	4.627,6	4.264,8	4.466,0	5.367,5	4.627,6	4.212,7
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8	0,8
1.3.2. Banke	4.715,1	4.863,6	4.442,9	4.058,2	3.559,7	3.108,4	2.843,3	2.950,0	3.827,3	3.108,4	2.652,5
1.3.3. Ostali sektori	1.245,2	1.466,9	1.318,0	1.273,0	1.465,7	1.518,5	1.421,5	1.516,0	1.540,2	1.518,5	1.559,4
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	24.572,1	29.849,2	31.601,6	31.923,6	32.335,2	28.937,5	32.444,9	31.801,2	30.828,9	28.937,5	28.841,6
2.1. Trgovinski krediti	337,8	367,5	344,4	370,2	217,0	314,2	223,9	225,5	343,5	314,2	304,9
2.1.1. Država	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	336,6	366,7	344,4	370,2	217,0	314,2	223,9	225,5	343,5	314,2	304,9
Dugoročni krediti	305,5	327,2	316,2	339,3	182,8	136,1	175,6	175,9	162,2	136,1	142,4
Kratkoročni krediti	31,1	39,5	28,2	30,9	34,2	178,1	48,3	49,6	181,3	178,1	162,6
2.2. Krediti	20.088,8	24.343,4	24.929,1	25.093,7	24.757,2	23.222,2	24.674,4	24.280,7	23.827,9	23.222,2	23.160,0
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.613,7	1.574,6	1.648,5	1.832,1	1.919,2	2.180,5	1.982,0	2.193,5	2.171,7	2.180,5	2.387,0
Dugoročni krediti	2.613,7	1.542,9	1.648,5	1.832,1	1.919,2	2.179,6	1.982,0	2.188,3	2.171,0	2.179,6	2.386,1
Kratkoročni krediti	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0	5,2	0,8	0,9	0,9
2.2.3. Banke	4.276,8	4.496,7	4.352,8	4.300,1	4.264,9	3.979,7	4.210,7	3.990,0	3.983,7	3.979,7	3.786,1
Dugoročni krediti	3.565,2	3.374,7	3.545,3	3.352,3	3.738,9	3.463,0	3.691,3	3.546,6	3.530,2	3.463,0	3.289,3
Kratkoročni krediti	711,7	1.122,0	807,5	947,8	526,0	516,8	519,4	443,3	453,5	516,8	496,8
2.2.4. Ostali sektori	13.198,2	18.272,0	18.927,8	18.961,5	18.573,0	17.061,9	18.481,6	18.097,2	17.672,4	17.061,9	16.986,9
Dugoročni krediti	12.371,2	17.589,5	18.189,1	18.352,9	18.058,6	16.450,5	17.912,1	17.409,8	17.037,2	16.450,5	16.292,7
Kratkoročni krediti	827,1	682,5	738,7	608,6	514,5	611,4	569,5	687,5	635,2	611,4	694,2
2.3. Gotovina i depoziti	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,7	7.361,0	5.401,0	7.546,6	7.295,0	6.657,5	5.401,0	5.376,6
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,3	2,3	1,1	1,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Banke	4.143,2	5.125,5	6.327,0	6.458,5	7.361,0	5.401,0	7.546,6	7.295,0	6.657,5	5.401,0	5.376,6
2.3.3. Ostali sektori	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti^a
u milijunima kuna

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. PRIHODI (A + B)	113.386,2	120.036,7	114.086,9	110.831,6	110.406,1	112.883,5	8.947,7	9.702,6	8.583,4
A) Državni proračun	108.297,0	115.766,5	110.251,2	107.457,6	107.067,2	109.558,4	8.722,6	9.365,1	8.354,4
B) Izvanproračunski korisnici	5.089,2	4.270,2	3.835,7	3.374,0	3.338,9	3.325,0	225,1	337,6	229,0
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	2.041,2	2.105,0	1.954,3	1.690,7	1.594,3	1.580,2	148,2	145,6	128,0
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	1.102,9	1.221,2	1.168,6	1.040,7	1.091,3	1.056,7	64,6	55,3	83,8
6. Hrvatske autoceste	1.375,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	119,9	81,0	112,8	86,2	57,5	55,4	4,3	4,2	4,6
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	391,4	808,3	566,5	529,6	552,8	576,1	2,6	127,9	7,0
9. Agencija za upravljanje državnom imovinom ^b	58,3	54,7	33,5	26,7	43,0	56,7	5,3	4,5	5,5
2. RASHODI (A + B)	109.075,0	118.686,0	120.553,9	122.584,0	122.427,7	120.930,5	11.354,3	9.908,4	10.609,6
A) Državni proračun	103.004,9	113.309,5	116.255,2	118.312,3	118.224,1	117.051,0	11.099,9	9.661,8	10.209,8
B) Izvanproračunski korisnici	6.070,1	5.376,5	4.298,7	4.271,7	4.203,6	3.879,5	254,4	246,6	399,8
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	2.099,0	2.335,4	1.742,1	1.771,2	1.458,2	1.455,5	85,7	100,6	146,0
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	1.083,3	1.106,7	1.159,1	1.003,6	914,8	959,7	61,8	40,6	80,2
6. Hrvatske autoceste	1.509,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.241,9	1.592,6	1.048,5	1.405,9	1.320,9	1.277,0	94,6	94,0	161,9
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	47,8	254,7	267,2	17,0	408,9	89,5	2,4	1,2	0,6
9. Agencija za upravljanje državnom imovinom ^b	88,2	87,0	81,8	74,0	100,8	97,8	9,9	10,2	11,0
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-11.752,5	-12.021,6	-8.047,0	-2.406,6	-205,8	-2.026,2
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-11.752,5	-12.021,6	-8.047,0	-2.406,6	-205,8	-2.026,2
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	7.811,0	4.228,2	3.601,1	2.679,3	3.372,5	3.133,1	303,4	240,5	201,6
Nabava	8.378,6	4.713,2	3.926,8	3.005,8	3.751,9	3.442,3	339,0	262,7	221,6
A) Državni proračun	3.043,9	3.291,5	2.267,4	1.550,7	1.486,0	1.108,0	138,8	78,9	104,7
B) Izvanproračunski korisnici	5.334,7	1.421,7	1.659,4	1.455,1	2.265,9	2.334,3	200,2	183,8	116,8
Prodaja	567,7	485,0	325,7	326,5	379,4	309,2	35,7	22,2	20,0
A) Državni proračun	498,7	303,4	304,0	318,3	347,0	278,4	24,7	20,4	19,9
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	181,6	21,7	8,2	32,4	30,8	11,0	1,8	0,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-3.499,8	-2.877,5	-10.068,2	-14.431,8	-15.394,1	-11.180,1	-2.710,0	-446,3	-2.227,8
TRANSAKCIJE U FINACIJSKOJ IMOVINI I OBEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	3.499,8	2.877,5	10.068,2	14.431,8	15.394,1	11.180,1	2.710,0	446,3	2.227,8
3.2. PROMJENA NETO FINACIJSKE IMOVINE	-2.939,2	2.776,6	7.363,9	2.816,6	-353,9	-165,7	-823,0	7.750,5	-1.904,4
3.2.1. Tuzemna imovina	-2.957,2	2.764,1	7.361,5	2.816,2	-359,2	-172,2	-824,0	7.750,5	-1.904,4
A) Državni proračun	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	1.942,7	-818,0	-651,4	-677,9	7.508,8	-1.628,3
B) Izvanproračunski korisnici	795,6	1.073,6	538,3	873,5	458,8	479,2	-146,1	241,7	-276,1
3.2.2. Inozemna imovina	18,0	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A) Državni proračun	18,0	12,4	2,3	0,4	5,3	6,5	1,0	0,0	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	2,3	0,4	5,3	6,5	1,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	560,6	5.654,1	17.432,0	17.248,4	15.040,2	11.014,4	1.887,0	8.196,8	323,4
3.3.1. Tuzemne obveze	2.017,1	6.795,7	10.130,2	12.892,5	6.448,4	2.958,3	316,3	-517,8	422,3
A) Državni proračun	1.477,6	5.656,6	9.576,6	11.835,1	4.793,1	1.414,0	406,1	-732,1	540,1
B) Izvanproračunski korisnici	539,5	1.139,1	553,6	1.057,4	1.655,3	1.544,3	-89,8	214,3	-117,8
3.3.2. Inozemne obveze	-1.456,5	-1.141,7	7.301,8	4.355,9	8.591,8	8.056,0	1.570,7	8.714,5	-98,9
A) Državni proračun	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	4.277,0	8.597,2	8.125,2	1.507,3	8.726,9	-95,7
B) Izvanproračunski korisnici	1.523,7	304,1	423,4	79,0	-5,4	-69,2	63,4	-12,4	-3,2

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. ^b Hrvatski fond za privatizaciju (HFP) djelovao je do 31. ožujka 2011. Od 1. travnja 2011. djeluje Agencija za upravljanje državnom imovinom (AUDIO), u čiji su sastav ušli HFP i prijašnji proračunski korisnik državnog proračuna Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom.

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I2: Operacije državnog proračuna^a

u milijunima kuna

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.		
							III.	IV.	V.
1. PRIHODI	108.320,6	115.772,7	110.257,9	107.466,4	107.069,7	109.558,9	8.722,6	9.365,1	8.354,4
1.1. Porezi	64.234,5	69.572,7	63.678,9	62.856,6	61.422,2	64.693,9	4.877,2	5.898,3	4.832,1
1.2. Socijalni doprinosi	37.203,5	40.703,5	39.994,7	38.712,4	38.605,1	37.845,9	3.030,7	3.005,3	3.014,3
1.3. Pomoći	428,0	468,6	616,3	637,1	869,0	968,4	62,4	69,0	106,8
1.4. Ostali prihodi	6.454,5	5.027,8	5.968,0	5.260,3	6.173,4	6.050,8	752,4	392,6	401,3
2. RASHODI	108.007,6	115.292,4	117.924,0	120.323,3	119.939,5	118.730,0	11.198,8	9.774,1	10.335,8
2.1. Naknade zaposlenima	27.545,1	29.948,5	31.289,3	31.096,5	31.737,4	31.383,2	2.573,5	2.542,1	2.535,3
2.2. Korištenje dobara i usluga	7.162,4	8.113,7	7.363,8	7.655,7	7.943,6	7.406,3	657,6	642,2	626,1
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	4.535,0	4.683,2	5.225,2	6.236,5	7.097,6	8.335,7	1.194,6	699,9	630,6
2.5. Subvencije	6.492,0	6.859,5	6.710,0	6.582,2	6.555,3	5.762,3	1.364,6	354,3	1.009,4
2.6. Pomoći	8.363,2	5.783,1	5.559,6	5.778,6	5.083,7	4.843,8	387,0	352,6	402,8
2.7. Socijalne naknade	48.176,0	52.593,2	56.148,5	56.906,6	56.483,0	56.169,9	4.658,9	4.816,7	4.582,3
2.8. Ostali rashodi	5.733,9	7.311,2	5.627,6	6.067,3	5.039,1	4.828,9	362,5	366,2	549,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	313,0	480,2	-7.666,0	-12.857,0	-12.869,8	-9.171,1	-2.476,2	-409,0	-1.981,4
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	2.545,2	2.988,1	1.963,4	1.232,4	1.139,0	829,6	114,1	58,4	84,9
3.1.1. Dugotrajna imovina	2.625,7	2.719,5	1.839,7	1.200,4	1.118,7	772,2	116,1	56,1	82,2
3.1.2. Zalihe	-161,4	79,4	35,4	11,0	2,5	29,3	-0,4	0,9	0,0
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	9,6	10,1	8,9	6,1	3,7	3,5	0,0	0,0	0,0
3.1.4. Neproizvedena imovina	71,3	179,1	79,3	14,9	14,0	24,7	-1,7	1,3	2,6
3.2. Promjena neto financijske imovine	-3.734,8	1.702,9	6.825,5	2.022,7	-618,4	-461,5	-676,9	7.527,4	-1.621,8
3.2.1. Tuzemna imovina	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	2.022,3	-623,8	-468,0	-677,9	7.527,4	-1.621,8
3.2.2. Inozemna imovina	18,0	12,4	2,3	0,4	5,3	6,5	1,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	-1.502,6	4.210,8	16.455,0	16.112,0	13.390,4	9.539,2	1.913,4	7.994,8	444,4
3.3.1. Tuzemne obveze	1.477,6	5.656,6	9.576,6	11.835,1	4.793,1	1.414,0	406,1	-732,1	540,1
3.3.2. Inozemne obveze	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	4.277,0	8.597,2	8.125,2	1.507,3	8.726,9	-95,7

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I3: Dug središnje države^a

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011. XII.	2012. XII.	2013.		
							I.	II.	III.
1. Unutarnji dug središnje države	58.281,8	64.041,1	74.241,4	87.556,8	101.512,3	112.734,9	114.545,5	115.934,5	115.985,1
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	51.924,0	61.006,1	70.447,0	82.952,1	95.720,8	105.395,1	107.257,3	108.397,8	108.516,3
Trezorski zapisi	11.420,6	14.260,3	17.558,3	16.886,5	18.990,4	18.032,6	19.977,4	20.938,5	21.313,3
Instrumenti tržišta novca	–	10,7	19,3	20,5	20,6	0,0	–	–	–
Obveznice	34.634,4	35.531,3	36.586,8	48.862,5	56.191,2	63.651,7	63.509,8	63.619,3	63.514,4
Kredit Hrvatske narodne banke	1,0	2,2	2,9	0,3	0,8	–	–	–	–
Kredit banaka	5.867,9	11.201,5	16.279,8	17.182,3	20.517,7	23.710,7	23.770,1	23.840,1	23.688,7
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	6.357,8	3.035,0	3.794,4	4.604,7	5.791,5	7.339,9	7.288,2	7.536,7	7.468,8
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredit banaka	6.357,8	3.035,0	3.794,4	4.604,7	5.791,5	7.339,9	7.288,2	7.536,7	7.468,8
2. Inozemni dug središnje države	44.092,3	34.445,5	41.527,8	48.433,6	52.457,4	62.771,7	63.356,4	63.925,4	64.700,2
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	34.091,6	32.619,4	39.812,5	46.445,4	50.365,2	60.477,6	61.077,8	61.646,5	62.353,0
Instrumenti tržišta novca	320,0	180,3	1.244,3	3.458,6	1.189,2	884,3	1.265,6	1.278,0	1.281,0
Obveznice	24.844,4	22.991,6	28.884,2	31.684,5	36.962,4	45.909,2	45.643,2	46.127,0	45.359,8
Kredit	8.927,3	9.447,4	9.684,1	11.302,3	12.213,6	13.684,1	14.169,0	14.241,5	15.712,2
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	10.000,7	1.826,1	1.715,3	1.988,2	2.092,2	2.294,1	2.278,6	2.278,9	2.347,2
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kredit	10.000,7	1.826,1	1.715,3	1.988,2	2.092,2	2.294,1	2.278,6	2.278,9	2.347,2
3. Ukupno (1+2)	102.374,2	98.486,6	115.769,2	135.990,4	153.969,6	175.506,6	177.901,9	179.859,9	180.685,3
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske									
– domaća	8.110,6	13.299,2	15.692,5	20.052,8	22.149,3	20.944,5	21.358,8	21.630,4	21.863,0
– inozemna	18.925,2	31.371,9	35.275,2	39.333,9	37.720,6	34.120,3	34.297,5	34.390,0	34.235,0

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije, a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. U ovoj tablici dug HBOR-a u dijelu 2. Inozemni dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 1998., u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, lipnja 1999., a dug HAC-a reklasificiran je od, uključujući, siječnja 2008.

Tablica I3: Dug središnje države • Počevši od Biltene broj 154 izvršena je revizija podataka u tablici.

Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga.

Izvori su podataka za unutarnji dug središnje države Ministarstvo financija, u dijelu koji se odnosi na trezorske zapise i obveznice, te Hrvatska narodna banka, u dijelu koji se odnosi na instrumente tržišta novca, kredite banaka i na kredite Hrvatske narodne banke.

Stanje trezorskih zapisa uključuje trezorske zapise Ministarstva financija izražene u kunama, eurozapise Ministarstva financija i trezorske zapise Ministarstva financija indeksirane uz euro, sve s rokom dospelja do godine dana. Stanja eurozapisa uključuju obračunate nedospjele kamate. Kod trezorskih zapisa u kunama i trezorskih zapisa indeksiranih uz euro razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta pomoću metode jednostavnoga kamatnog računa (tj. linearno) i metode brojenja dana prema kojoj je stvarni broj dana podijeljen s 360.

Stanje obveznica uključuje obveznice središnje države izdane na domaćem tržištu, trezorske zapise Ministarstva financija s rokom dospelja duljim od jedne godine i dio ukupnih obveznica središnje države izdanih u inozemstvu koji je na kraju izvještajnog razdoblja u vlasništvu rezidentnih institucionalnih jedinica. Od prosinca 2005. obveznice središnje države i trezorski zapisi

Ministarstva financija izdani na domaćem tržištu a u vlasništvu nerezidenatnih institucionalnih jedinica uključeni su u inozemni dug središnje države. Kod trezorskih zapisa s rokom dospelja duljim od jedne godine razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta metodom složenoga kamatnog računa. Stanja obveznica središnje države uključuju obračunate nedospjele kamate.

Stanje kredita banaka od siječnja 2004. sadrži, uz nedospjelu glavicu, i obračunate nedospjele kamate.

Izvor podataka za inozemni dug središnje države jest statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor su podataka o domaćim jamstvima statistička izvješća banaka i statistička izvješća ostalih financijskih institucija, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Iznimno od navedenog u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama" u ovoj je tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 1998., a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 2002.

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2010. = 100 ^a				Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Proizvođačke cijene industrije ^b	Indeksi potrošačkih cijena			Proizvođačke cijene industrije ^b	Indeksi potrošačkih cijena			Proizvođačke cijene industrije ^b
		Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1999.	prosinac	73,2	75,0	66,3	70,6	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	77,2	79,1	70,0	79,2	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	79,1	80,2	74,7	76,4	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	80,5	81,1	78,2	78,1	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	81,9	82,3	79,9	78,9	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	84,1	84,4	82,8	82,7	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	87,2	87,3	86,2	84,5	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	89,0	89,0	89,0	86,1	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	prosinac	94,1	94,9	91,5	91,2	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,9
2008.	prosinac	96,8	97,3	95,3	95,1	99,4	99,1	100,5	98,7	102,9	102,4	104,3	104,3
2009.	prosinac	98,7	98,6	99,0	96,6	99,4	99,3	100,2	100,0	101,9	101,3	103,9	101,6
2010.	prosinac	100,5	100,8	99,3	102,1	100,0	100,1	99,9	101,0	101,8	102,2	100,3	105,7
2011.	prosinac	102,6	103,8	98,3	108,0	99,6	99,6	99,6	99,8	102,1	103,0	98,9	105,8
2012.	srpanj	105,3	106,4	101,2	113,7	99,0	98,7	100,3	100,1	103,4	104,2	100,0	106,9
	kolovoz	105,9	107,1	101,3	115,4	100,5	100,6	100,1	101,5	104,0	104,9	100,5	107,8
	rujan	107,3	109,2	100,7	116,6	101,4	101,9	99,4	101,0	105,0	105,9	101,6	108,9
	listopad	107,8	109,7	101,0	116,7	100,4	100,5	100,3	100,1	104,8	105,6	102,2	108,4
	studenj	107,5	109,5	100,6	115,4	99,8	99,9	99,6	98,8	104,4	105,1	101,8	106,6
	prosinac	107,4	109,4	100,2	115,4	99,9	99,9	99,7	100,0	104,7	105,5	102,0	106,9
2013.	siječanj	107,6	109,4	100,9	114,9	100,1	100,0	100,7	99,6	105,2	106,0	102,7	105,4
	veljača	107,9	109,8	101,0	115,3	100,3	100,4	100,1	100,4	104,9	105,6	102,7	103,7
	ožujak	108,2	110,3	101,0	115,4	100,3	100,4	100,0	100,0	103,7	104,3	101,5	103,2
	travanj	108,6	110,8	101,2	115,1	100,4	100,4	100,2	99,8	103,3	103,8	101,5	102,4
	svibanj	108,6	110,9	100,8	114,4	100,0	100,1	99,6	99,3	101,6	101,9	100,5	100,2
	lipanj	108,4	110,6	101,0	114,7	99,8	99,7	100,2	100,3	102,0	102,5	100,1	100,9

^a Od siječnja 2013. Državni zavod za statistiku počeo je objavljivati indekse potrošačkih cijena na novoj bazi (2010. godina, stara baza bila je 2005. godina), stoga su bazni indeksi za razdoblje od siječnja 1998. do prosinca 2012. preračunati na novu bazu (2010. = 100). ^b Na domaćem tržištu

Izvor: DZS

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima • Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju

indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2010. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1999.	prosinac	78,9	80,5	70,6	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	81,5	82,9	74,2	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	82,5	83,6	77,0	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	83,5	84,4	78,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	84,5	85,2	81,2	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	86,5	87,0	83,6	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	89,1	89,5	86,7	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	91,1	91,5	88,9	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	prosinac	95,6	96,4	91,9	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	prosinac	99,6	100,2	96,5	99,4	99,3	100,2	104,2	104,0	105,0
2009.	prosinac	99,9	100,1	98,8	98,8	98,6	100,2	100,2	99,8	102,4
2010.	prosinac	99,9	100,2	98,6	99,1	99,0	99,7	100,1	100,1	99,8
2011.	prosinac	102,8	103,5	99,6	99,5	99,4	100,1	102,9	103,3	101,1
2012.	srpanj	103,3	103,2	103,2	99,2	98,8	100,7	101,5	101,6	100,4
	kolovoz	103,1	103,0	103,4	99,8	99,8	100,2	101,5	101,6	100,4
	rujan	104,2	104,5	102,6	101,0	101,5	99,2	101,9	101,8	102,2
	listopad	105,4	105,9	103,2	101,2	101,3	100,6	102,3	102,1	103,5
	studen	105,6	106,2	102,4	100,1	100,3	99,2	102,2	102,0	102,9
	prosinac	104,9	105,4	102,5	99,4	99,2	100,0	102,0	101,9	102,8
2013.	siječanj	104,5	104,9	102,6	99,6	99,5	100,2	102,6	102,5	102,9
	veljača	104,6	104,9	102,8	100,0	100,0	100,2	102,9	102,9	102,9
	ožujak	105,0	105,4	102,8	100,4	100,5	100,1	102,2	102,2	102,2
	travanj	105,8	106,3	103,2	100,8	100,9	100,3	102,0	101,9	102,2
	svibanj	106,3	106,9	103,4	100,5	100,5	100,2	101,9	102,0	101,6
	lipanj	106,2	106,7	103,7	99,9	99,9	100,3	102,0	102,2	101,1

Izvor: DZS

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena • Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Udio dobara i usluga koji se isključuju iz košarice za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2013. godini iznosi 35,23% (od toga se 5,53 postotna boda odnose na poljoprivredne proizvode, a 29,70 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Hedonistički indeks cijena nekretnina • Hrvatska narodna banka je 2008. započela metodološki rad na izradi hedonističkog indeksa cijena stambenih nekretnina (HICN)¹. Korištenjem ulaznih podataka o realiziranim transakcijama i procjenama realiziranih transakcija iz baze Hrvatske burze nekretnina konstruiran je ekonometrijski model za izradu hedonističkog indeksa cijena nekretnina (HICN), koji je metodološki usklađen s odredbama Eurostatova Priručnika o indeksima

cijena stambenih nekretnina (engl. *Handbook on Residential Property Prices Indices*)². HICN se iskazuje na tromjesečnoj i godišnjoj osnovi počevši od prvog tromjesečja 1997., na razini Republike Hrvatske i dviju regija: Grada Zagreba i Jadrana. Osnovna ideja metodologije koja se koristi pri izračunu indeksa jest da kupci određuju korisnost nekretnine na temelju njezinih obilježja, pa je nužno odrediti cijene tih obilježja (atributa), tzv. implicitne cijene. No, budući da ne postoji tržište pojedinih atributa stambenog prostora, njihove se cijene procjenjuju jednostavnim ekonometrijskim modelima. Nakon procjene cijena pojedinih atributa za svaku je nekretninu moguće odrediti njezinu čistu cijenu, tj. cijenu koja je korigirana za utjecaj pojedinih atributa dane nekretnine, poput lokacije na kojoj se nekretnina nalazi, površine, broja soba i sl. Dinamika čistih cijena izravno se koristi za izračun HICN-a. Prema metodologiji ovakav indeks, za razliku od primjerice indeksa prosječne cijene ili medijana kvadrata stambenog prostora, korigira kretanje cijena za moguću pristranost u podacima uzrokovanu činjenicom što je u nekom razdoblju prodan neuobičajeno velik broj iznadprosječno ili ispodprosječno kvalitetnih nekretnina.

1 Korištena metodologija detaljno je opisana u Kunovac, D. et al. (2008.) *Primjena hedonističke metode za izračunavanje indeksa cijena nekretnina u Hrvatskoj*, Istraživanje I-20, HNB.

2 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/hicp/methodology/hps/rppi_handbook

Tablica J3: Hedonistički indeks cijena nekretnina

Godina	Tromjesečje	Bazni indeksi, 2010. = 100			Godišnje stope promjene			Stope promjene u odnosu na prethodno tromjesečje		
		Hrvatska	Zagreb	Jadran	Hrvatska	Zagreb	Jadran	Hrvatska	Zagreb	Jadran
1999.		61,6	69,0	39,9	0,8	1,8	-3,5			
2000.		60,4	68,0	38,0	-2,0	-1,4	-4,8			
2001.		61,5	65,4	49,8	1,8	-3,7	31,1			
2002.		64,9	67,9	56,2	5,6	3,8	12,8			
2003.		67,0	70,8	55,8	3,1	4,2	-0,7			
2004.		74,4	78,0	63,9	11,1	10,2	14,6			
2005.		82,8	85,5	74,8	11,2	9,6	16,9			
2006.		97,5	101,7	84,9	17,7	19,0	13,6			
2007.		109,2	112,7	99,0	12,1	10,8	16,6			
2008.		113,0	115,7	105,1	3,5	2,7	6,2			
2009.		108,8	109,5	106,6	-3,8	-5,3	1,4			
2010.		100,0	100,0	100,0	-8,1	-8,7	-6,2			
2011.		96,4	95,0	99,7	-3,6	-5,0	-0,3			
2012.		97,3	97,1	97,9	1,0	2,2	-1,7			
2011.	1. tr.	96,4	95,5	98,4	-7,4	-9,1	-3,3	-2,4	-2,2	-3,0
	2. tr.	96,3	93,0	103,8	-4,8	-8,7	4,5	-0,1	-2,6	5,5
	3. tr.	95,8	95,1	97,2	-0,4	-0,5	-0,3	-0,5	2,3	-6,3
	4. tr.	97,2	96,2	99,3	-1,6	-1,4	-2,1	1,5	1,2	2,1
2012.	1. tr.	101,2	100,7	102,1	5,0	5,5	3,8	4,1	4,6	2,9
	2. tr.	99,7	97,9	103,7	3,6	5,3	-0,1	-1,4	-2,8	1,5
	3. tr.	95,6	96,4	93,9	-0,2	1,4	-3,5	-4,1	-1,5	-9,5
	4. tr.	92,9	93,2	92,1	-4,4	-3,1	-7,2	-2,9	-3,3	-1,9
2013.	1. tr.	85,7	88,3	79,7	-15,3	-12,3	-21,9	-7,7	-5,3	-13,4
	2. tr.	80,1	81,8	76,5	-19,7	-16,5	-26,2	-6,5	-7,5	-4,1

Tablica J4: Prosječne mjesečne neto plaće
u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2
2008.	prosinac	5.410,0	100,3	109,1	107,0
2009.	prosinac	5.362,0	99,6	99,1	102,6
2010.	prosinac	5.450,0	97,6	101,7	100,6
2011.	prosinac	5.493,0	95,9	100,8	101,8
2012.	kolovoz	5.541,0	102,2	100,5	101,0
	rujan	5.366,0	96,8	99,4	100,9
	listopad	5.487,0	102,3	101,5	100,9
	studen	5.681,0	103,5	99,2	100,8
	prosinac	5.487,0	96,6	99,9	100,7
2013.	siječanj	5.529,0	100,8	101,2	101,2
	veljača	5.447,0	98,5	101,6	101,4
	ožujak	5.516,0	101,3	100,3	101,0
	travanj	5.478,0	99,3	101,4	101,1

Izvor: DZS

Tablica J5: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	prosinac	-42,0	-33,3	-40,9	-30,7	-25,9	-51,8	-40,6	43,4	-40,3	-57,9
2009.	prosinac	-46,8	-32,7	-47,6	-35,7	-22,6	-64,5	-42,8	63,9	-42,5	-58,0
2010.	prosinac	-42,9	-30,6	-48,7	-40,7	-21,7	-65,9	-39,4	55,7	-39,4	-54,8
2011.	prosinac	-23,6	-8,9	-43,1	-31,6	-5,5	-56,5	-12,3	25,0	-41,2	-51,4
2012.	srpanj	-39,7	-25,5	-46,3	-35,7	-16,2	-62,0	-34,8	47,8	-41,2	-60,0
	kolovoz	-44,5	-31,5	-47,0	-40,1	-23,4	-63,3	-39,5	55,3	-37,7	-59,7
	rujan	-45,1	-32,1	-48,8	-41,4	-23,6	-64,1	-40,6	59,0	-40,8	-57,1
	listopad	-46,9	-31,0	-48,7	-41,8	-23,9	-60,8	-38,1	61,2	-43,6	-64,3
	studen	-47,4	-35,3	-50,3	-39,9	-26,9	-67,6	-43,6	59,7	-43,3	-59,5
	prosinac	-47,1	-33,5	-52,6	-42,1	-23,1	-71,4	-43,9	59,1	-44,2	-62,3
2013.	siječanj	-44,2	-31,7	-48,0	-38,4	-22,5	-64,5	-40,9	55,2	-41,1	-58,0
	veljača	-43,6	-32,0	-51,0	-39,9	-23,9	-68,8	-40,1	52,0	-44,4	-58,5
	ožujak	-41,2	-30,0	-52,0	-42,0	-22,2	-67,2	-37,7	45,8	-46,7	-59,2
	travanj	-39,0	-27,3	-49,6	-41,7	-17,7	-65,2	-36,8	41,2	-41,9	-60,3
	svibanj	-37,7	-27,4	-48,5	-39,1	-17,1	-65,3	-37,7	37,3	-41,0	-58,8
	lipanj	-34,6	-24,1	-44,7	-34,4	-17,9	-61,6	-30,3	32,9	-38,1	-57,3

Izvori: Ipsos Puls; HNB

Tablica J5: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača • Anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. To se anketno istraživanje do travnja 2005. provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. provodi se svakoga mjeseca, uz tehničku i financijsku pomoć Europske komisije.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponuđeni/odabrani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje. Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu

–100 < I_i < 100. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 × (–1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. srpnja 2013.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin
3. Banka splitsko-dalmatinska d.d., Split
4. BKS Bank d.d., Rijeka
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Croatia banka d.d., Zagreb
7. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
8. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
9. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
10. Imex banka d.d., Split
11. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
12. Jadranska banka d.d., Šibenik
13. Karlovačka banka d.d., Karlovac
14. KentBank d.d., Zagreb
15. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
16. Nava banka d.d., Zagreb
17. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
18. Partner banka d.d., Zagreb
19. Podravska banka d.d., Koprivnica
20. Primorska banka d.d., Rijeka
21. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
22. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
23. Samoborska banka d.d., Samobor
24. Sberbank d.d., Zagreb
25. Slatinska banka d.d., Slatina
26. Société Générale – Splitska banka d.d., Split
27. Štedbanka d.d., Zagreb
28. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
29. Veneto banka d.d., Zagreb
30. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedne banke koje imaju odobrenje za rad

1. Tesla štedna banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb, posluje u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN, br. 138/2006.)

Predstavništva inozemnih banaka

1. BKS Bank AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibale banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Credo banka d.d., Split	16.1.2012.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
6. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
7. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
8. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
9. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
10. Županijska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Obrtnička štedna banka d.d., Zagreb	22.12.2010.
4. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
5. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
6. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. srpnja 2013.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	prof. dr. Boris Vujčić
Članovi Savjeta	Relja Martić
	mr. sc. Adolf Matejka
	Damir Odak
	mr. sc. Tomislav Presečan
	Vedran Šošić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	prof. dr. Boris Vujčić
Zamjenik guvernera	Relja Martić
Viceguverner	Vedran Šošić
Viceguverner	Damir Odak
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	mr. sc. Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Željko Jakuš
Sektor za planiranje, kontroling i računovodstvo	dr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	dr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

Kratice

b.b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)

OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

BG	– Bugarska
CZ	– Češka
EE	– Estonija
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
LV	– Letonija
LT	– Litva
PL	– Poljska
RO	– Rumunjska
SK	– Slovačka
SI	– Slovenija

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaze se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
Ø	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

ISSN 1331-6036 (tisak) • ISSN 1334-0042 (online)